

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

MAATSCH. DER NEDERL. LETTERK.

TE LEIDEN.

Catal. bl.

Geschenk van Tooneelstukken, 1841.

1187

6.

T A E L:

E N

DICHTLIEVENDE

OEFENINGEN.

T W E E D E D E E L.

T A E L : E N D I C H T L I E V E N D E
O E F E N I N G E N ,
V A N H E T
G E N O O T S C H A P

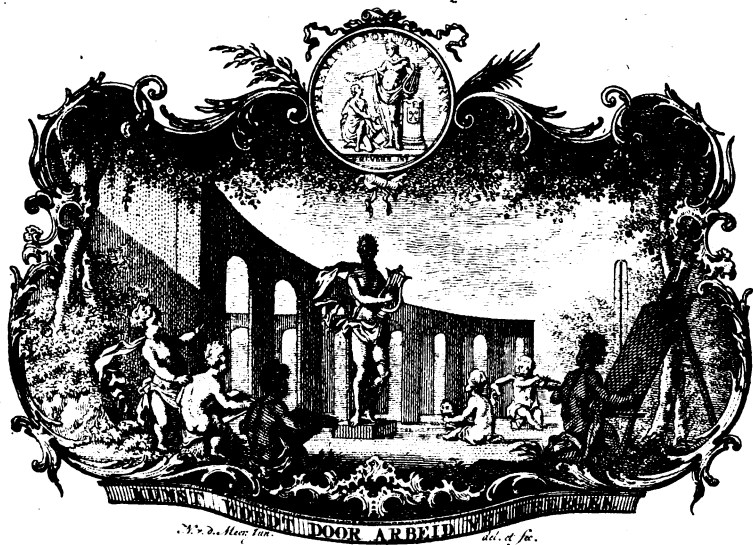
T E R S P R E U K E V O E R E N D E :

K U N S T W O R D T D O O R A R B E I D V E R K R E E G E N .

E N

P R I J S V A E R Z E N .

*Met Octroi van de Ed. Gr. Mog. Heeren Staeten
van Holland en Westfriesland.*

T E L E Y D E N ,

B I J C . V A N H O O G E V E E N , J U N I O R .

M D C C L X X V I I I .

N E D .
L E T T E R K .

DEN WELÉDELEN
BESCHERMHEEREN

VAN HET

TAELEN DICHTLIEVEND

GENOOTSCHAP,

ONDER DE SPREUK:

KUNST WORDT DOOR ARBEID VERKREEGEN;

TOEGEWIJD.

VOORBERICHT.

Ziet daer, Kunstlievende Landgenooten, een tweede deel onzer Oefeningen. Met hier een verzoek, om de ingeslovene Drukfeilen gunstig over 't hoofd te zien, bijtevoegen, zouden wij onzen Secretaris de verdere moeite om een Voorbericht te schrijven wel hebben kunnen spaeren, ware het niet, dat wij ons verplicht achten, om, in achtervolging van het daeromtrent, in het Voorbericht van het eerste Deel, begonnene, UL. nog kortlijk verslag te doen van het geen, sedert de uitgaeve van dien Bundel, bij ons Genootschap is voorgevallen en nu ter uwer kennisse behoort gebracht te worden.

Hoe zeer het Genootschap gewenscht had, dat aen deszelfs uitnoodiging, betreffende het inleveren van eene Aenleiding tot de Nederduitsche Tael- en Dichtkunste, voldaan ware geworden; heeft, noch de eerstuitgeloofde Eerprijs, noch de nadere bijvoeging, het verlangde te wege kunnen brengen; en men heeft zich genoodzaekt gevonden hier van aftezien.

Over de ingekomene Dichtstukken, op de uitgeschreevene stoffe: de Invloed der Dichtkunst op het bestuur van den Staet: in de Jaerlijksche Vergadering van 1776. uitspraak gedaen zijnde, is de gouden Eerprijs toegewezen aen den Heer WILLEM BILDERDIJK.

In die Vergadering werd tot een stoffe voor het volgende jaer vastgesteld: de Waere Liefde tot het Vaderland. Had men het genoeg niet kunnen hebben van op de voorige stof meer dan een gouden Eerprijs uittedeelen, hier slaegde men beter. In de Jaerlijksche Vergadering, in Bloei-maend laetstleeden gehouden, wees men, behalven den gewoonen gouden en zilveren Eerprijs, nog een' buitengewoonen zilveren Penning toe, en werden daer en boven

nog twee niet bekroonde Vaerzen den druk waerdig gekeurd. De Heer WILLEM BILDERDIJK verkreeg weder den gouden Eerpenning; en de Dichteresse, Jongk-vrouwe JULIANA CORNELIA BARONNESSE DE LANNOT behaalde den gewoonen zilveren; terwijl den voorgemelden Heere WILLEM BILDERDIJK, dit zelfde onderwerp ook in een Lierdicht behandeld hebbende, daerdoor den buitengewoonen zilveren Eerpenning werd toegelegd.

In die zelfde Jaerlijksche Vergadering werd tot een stoffe voor het volgend jaer vastgesteld: de Voortreffelijkheid van den Christelijken Godsdienst.

Het tweede Eeuwgetijde van de Utrechtsche Unie, die voornaemste Grondslag van onzen vrijen Staet, (thans naderende) deed het Genootschap al in 't voorig jaer, en, bij vernieuwing, in de laetste Jaerlijksche Vergadering, besluiten, hetzelve tot eene buitengewoone stoffe optegeeven, en het is in de billijke verwachting van, op die twee gewigtige onderwerpen, goede stukken te zullen ontvangen. En zeker, heeft men in 't voorleeden jaer by ons Zusterlijk Kunstgenootschap in 's Graevenhaege, den heilzaemen Invloed der Dichtkunst op den Godsdienst; heeft men in dezen Bundel dien op het Staetsbestuur, zoo voldingend zien betoogen; wel dan, dat nu Neêrlands Dichterdome de oefening met de beschouwing paere, en, door treffend en overreedend Dicht, het hunne toebrengende, om voor Christus Koningrijk Onderdaenen, en voor ons lieve Vaderland rechtgeaerte Burgers, te winnen! Het Genootschap wacht de stukken op het eerste onderwerp voor den laetsten van Louwmaend, en die op het tweede onderwerp voor den eersten van Wiedemaend, des volgenden jaers 1778.

Het

Het Genootschap, in 't bezit zijnde van het Pan Poëticon Batavum, vult hetzelfde van tijd tot tijd aen met Afbeeldingen van beëfenaers der Poëzij, welke door hunne werken getoond hebben, dat zij dien naem waerlijk verdienen. Wanneer eene zodaenige Afbeelding in het Pan Poëticon geplaetst wordt, 't geen altijd in eene algemeene Vergadering geschiedt, is het gewoonlijk op den Leydschen Helicon Feestdag. Het mist ook dan bijna nooit, of 'er wordt, van 's Genootschaps wege, een of ander Dichtstuk, daerop toepasfelijk, uitgesproken; de geplaetste Beeldtenis met Bisschriften door een en ander der Leden verëerd; wanneer de needrigheid der Dichteren, welker Afbeeldingen aldaer geplaetst worden, veelal, ook in Poëzij, de keuze van het Genootschap, ten hunnen opzichte gedaen, berispt. Het is aen deze oorzaeken dat men de Dichtstukken, achter de Mengeldichten geplaetst, te danken heeft.

De Levensbeschrijvingen der Schilders, door Houbraken, van Gool en anderen uitgegeeven, zijn met te veel genoegen bij den Landgenoot ontvangen, dan dat het Genootschap, 't welk alle gelegenheden zoekt waerteneemen, om, volgens deszelfs pligt, een vermaeklijk nut aen het algemeen te verschaffen, zich niet zoude vinden aengespoord tot het uitgeeven van de Levensbeschrijvingen der Dichteren, en derzelyer Afbeeldingen. Het Genootschap heeft daertoe, door het bezit van verscheidene Handschriften, zoo die met het Pan Poëticon aengekocht zijn, als anderen, eene goede handleiding, en heeft, in het voorleden en in dit jaer, doch alleen onder deszelfs Leden, eene bijzondere wijze van aenmoediging werkstellig gemaakt, welke, reeds door een' goeden uitslag be kroond zijnde, mogelijk ook voor het

publiek zal gebragt worden. Het Genootschap noodigt alle Liefhebbers uit, tot het verschaffen van bijzonderheden, op de Levensbeschrijvingen der Nederlandsche Dichters en Dichtersfen betrekking hebbende, en belooft zulks bij de uitgaeye dankbaerlijk te erkennen. Niet dat het Genootschap voor eene Levensbeschrijving van eenig Dichter houdt, alleen eene historische beschrijving van 's Mans afkomst, geboorte, beroep, inborst, zeden, sferven, en diergelijke zaeken; maer het zoude ook gaerne hebben, dat men dien man als een Dichter deed kennen; dat men zijne werken van geest en vernuft, zijne dichtkundige werken vooral, aenwees en tevens onderzocht, in welke soort van dichtstof hij het meest had uitgemunt; dat men de in zijn leven gebeurde omstandigheden, eenige betrekking op zijne dichtwerken hebbende, of tot beter verstand van dezelve kunnende dienen, ophelderde; en in 't algemeen, dat zulk eene Levensbeschrijving in staet ware om onzen Landgenooten, hunne Dichters te doen kennen in hunne schoonheden en gebreken, ter navolging en vermindering.

Dit is al het geen wij u te zeggen hadden. Voor 't overige, Kunstlievende Landgenooten, bedanken wij u voor de blijken van goedkeuring aen ons eerste Deel gegeven; wij wenschen dat dit tweede Deel met dezelfde gunst moge vereerd worden, en verzoeken, in alle gevallen, verschooning voor onze gebreken. Grooter needrigheid kan men van Hollandsche Dichters niet wel vergen.

Een gelukkig leven en de vervulling uwer betaemlijke zielsbegeerten, is het geen wij UL. van goeder harte toebidden.

In onze Vergadering den 3.
van Wintermaend 1777.

I N H O U D.

P R I J S V A E R Z E N.

<i>De Invloed der Dichtkunst op het Staetsbestuur</i> ; door W. BILDERDIJK.	Bladz.	3
<i>De Waere Liefde tot het Vaderland</i> ; door W. BILDERDIJK.		37
————— door Jongvrouwe J. C. DE LANNROY.		89
————— door W. BILDERDIJK.		105
————— <i>Eerste Accesfit, onder de Spreuk: Salus Patriae Suprema lex.</i>		139
————— <i>Tweede Accesfit, onder de Spreuk: Poëta Patrisfat.</i>		157

M E N G E L D I C H T E N.

<i>Jobs leevende Goël</i> ; door C. R. BUSKEN.	183
<i>Uitboezeming van Petrus</i> ; door J. A. VAN HOOGEVEEN LANGERAK.	185
<i>Het Heden voor Nederland enz.</i> door H. COSTER.	188
<i>Brief van Calas aen zijn Vrouw en Kinderen</i> ; door R. FEITH.	192
<i>J. van der Does de jonge aen J. van Hout</i> ; door J. DE STOPPELAAR.	208
<i>Spoore ter Opkweeking der Kinderen</i> ; door C. VAN HOOGEVEEN, JUNIOR.	212
<i>Lierzang naer Racine</i> ; door B. BROES.	222
<i>De Beestenvriend</i> ; door H. COSTER.	226
<i>Op de Vredebreuk van Marokko</i> ; door C. VAN HOOGEVEEN, JUNIOR.	240
<i>Damon aen Fillis. Brief</i> ; door F. B. O.	241
	<i>Lof</i>

I N H O U D.

<i>Lof der Liefde</i> ; door F. HALEWIJN.	Bladz. 247
<i>Schets der waere Dichtkonst</i> ; door P. VREEDE, JUNIOR.	251
<i>De Beste Regent voor 't Vaderland</i> ; door H. COSTER.	259
<i>Adrianus van Royen's Landrust</i> ; door W. BILDERDIJK.	269
<i>De Bevalligheden van 't Land, Prikkels ter Dichtkunste</i> ; door F. HALEWIJN.	292

VAERZEN BETREFFENDE HET PAN POËTICON BATAVUM.

<i>Aen het Genootschap, toen het mijn Beeldtenis in het Pan Poëticon had doen schilderen</i> ; door J. VAN SPAAN.	299
<i>Dankoffer aen den WelE. Gestr. Heer Mr. Daniel van Alphen, Befchermheer van 't Genootschap, enz. enz.; voor het gunstig schenken zijner Beeldtenise aen het Pan Poëticon Batavum</i> ; door C. VAN HOOGEVEEN, JUNIOR.	304
<i>Op de Afbeelding van denzelfden Heere</i> ; door F. HALEWIJN.	308
<i>De Beeldtenisen der Heeren A. van Royen, J. de Kruyff en A. van Asfendelft, het Pan Poëticon Batavum toegewijd</i> ; door C. VAN HOOGEVEEN, JUNIOR.	309
<i>Aen de Bestuurders van 't Genootschap, na het plaetzen van mijne Beeldtenis in het Pan Poëticon Batavum</i> ; door A. VAN AS- SENDELFT.	317
<i>Het Afbeeldsel van den WelE. Heere P. van den Bosch, het Pan Poëticon Batavum toegewijd</i> ; door P. VREEDE, JUNIOR.	323
<i>Aen het Genootschap, toen hetzelfde mijne Afbeelding, in het Pan Poëticon plaetste</i> ; door P. VAN DEN BOSCH.	329

P R I J S-

PRIJSVAERZEN,
BEHELZENDE DEN
INVLOED DER DICHTKUNST
OP HET
STAETSBESTUUR;
EN
DE WAERE LIEFDE
TOT HET
VADERLAND.

PRIJSVAERZEN.

D E

INVLOED DER DICHTKUNST

O P H E T

STAETSBESTUUR;

D O O R

W I L L E M B I L D E R D I J K,

AEN WIEN DE GOUDEN EERPENNING

IS TOEGEWEEZEN,

*In de JAERLIJKSCHE VERGADERING, gehouden
den 16. van Bloemaend, des Jaers 1776.*

Gelijk, op 't fchor geluid van Mavors wapenkreet,

Een jonge Hengst zijn' moed ten oorlog' voelt ontbranden;

Met opgeheeven' hals de forse borst verbreedt;

Het schuimende gebit doet knarfen op zijn tanden;

De

4 P R I J S V A E R Z E N.

De lange maanen schudt; en snuivende in het rond,

En rook en vlammen blaast; en op zijn sterke lenden,

(Daar hij zijn' staalen hoef slaat in den weeken grond)

Zijn' Ruitér vrolijk voert in 't dichtst van 's vijands benden:

Niet anders voelt mijn geest zijn' ijver aangefpoord,

Om, in de wakkre rij' van Febus Gunstelingen,

Door d'onverwelkbren glans der Lauwerkroon bekoord,

Naar d'opgehangen' prijs, met fieren moed te dingen.

Verrukt aanvaardt mijn hand haar kunstlooze Lier,

Haar Lier, tot nog gewoon aan doffe Treurgezangen,

Om, op een' grootfcher trant, en met verheevner zwier,

Een blijder maatgedicht stoutmoedig aan te vangen.

Gij, eedle Zielen, die, bestraald van Hemelsch licht,

Den grijzen Rhijnmonarch, daar hij zijn blaauwe baaren

Voor-

Voorbij den Tempel drijft, door uwe vlijt geficht,

Geboeid houdt door den klank van uwe fikse snaaren:

Verleent uwe aandacht aan mijn teedre Zangeres,

Die op uw heusheid, op uw gunst zich durft verlaaten;

Zoo zingt zij, blij', de magt der fchoone DICHTGODESS',

Heur' INVLOED op 't *Bestuur* van vrije WAERELDSTAATEN!

* * *

Is 't waarheid, of bedriege ik mij,

En maakt een zoete razernij

Zich meester van mijn zinnen?

Of zweeve ik onverhinderd om

In 't zielverrukkend Heiligdom,

In 't zaligend verblijf der kuifche Zanggodinnen?

Van waar, van waar die eedle gloed,

Die dus mijn aêr en boezem zwellen,

Mijn hart zoo driftig kloppen doet,

Mij naar 't gefarnte snellen?

Wie toont mij dit Gemeenebest,
 Waarop mijn staarend oog zich vest,
 Ten voorbeelde aller volken?
 Waaruit de snoode Dwinglandij,
 En yverlooze flavernij

Verbannen zijn naar 't diepst der Acheront'sche kolken?
 Waar nooit de roofzieke Eigenbaat,
 Gewoon de Rijken te ondermijnen,
 Haar kromgespitste klaauw in slaat?
 Waar Nijd noch Twist verschijnen?

Die Staat, steeds onafhankelijk vrij,
 Erkent geene Opperheerschappij,
 Dan die van recht en reden.
 Daar geeft, van haar' verheven' Throon,
 De Wet, de Wet-alleen geboôn,
 Door geen losbandigen moedwillig te overtreden.
 De Rijksstaf, aan haar zuivre hand
 Door geen geweld of list te ontwingen,
 Wordt nimmer strafloos aangerand
 Van wederspannelingen.

Waar

P R I J S V A E R Z E N. 7

Waar haar Gezag en Oppermagt

Bestaat in onverwrikte kragt

Wordt nooit de Trouw geschonden:

Daar houdt het Algemeen belang,

(Hoe ook bijzondere nooddrift prang')

Met een' onbreekbren knoop de harten saamverbonden:

Daar leeft men altoos eensgezind:

Daar bloeit gestrengte Deugd en Zeden,

Gelijk de tulp en hyacinth,

Die 't lagchend veld bekleeden:

Daar gloeit des Burgers ingewand

Van Liefde tot het Vaderland,

Door geen geweld te dooven.

Offchoon een magtig Nagebuur

Het heil van zulk een Staatsbestuur,

Door woesten haat genoopt, hem trachtete te ontrooven;

Hij stelt, door onverwinbren moed,

Den dollen vijand perk' en paalen,

En stort, met vreugd', zijn dierbaar bloed,

Om lauwrē te behaalen.

Geen Zeeman, die, op 't golvend zout,

Een' naadrenden Orkaan beschouwt,

Gereed zijn kiel in stukken

Te brijzelen, toont grooter vlijt,

Opdat hij 't doodsgevaar vermijdt,

Om voor dien bangen nood zijn zeilen neêr te rukken,

Dan hij, wanneer een Moordharpoen

Der Vrijheid wordt naar 't hart gedreeven,

Om, met zijn leven, Haar te hoên,

Hem waarder dan het leven.

Dus was de glorierijke stand

Van 't Oogelijn van Griekenland,

Minerve toegeheiligd,

Wanneer 't, bij 't zecgriek Marathon,

Den trotfen Persiaan verwon,

En zich voor 't schandlijk Juk grootmoedig heeft beveiligd.

Vergeefsch was 't dat, tot uwen val,

't Gewapend Azië aan kwam rukken,

Athene; uw Heldenkroost stond pal,

En deed zijn' waan mislukken.

Dus

Dus was 't bestuur van Romes staat,

Wanneer 't den blijden dageraad

Der Vrijheid aan zag breeken;

Wanneer 't een' grooten Decius,

Een' onverfchrokken' Regulus,

Een' dapp'ren Curtius in zijnen schoot mogt kweeken;

Een' Curius, die 't goud verfmaadt

Hem door een' vijand aangeboden:

Wanneer den Gal de ontzagbre Raad

Een Raad geleck van Goden.

Dus praalde in onzer Vaadren Eeuw,

De Zevenstaat van Neêrlands Lceuw,

ô Vrije Batavieren!

Toen GROOTE WILLEM, nooit volroemd,

Door Helfche Wraakzucht wreed gedoemd,

Om 't roemrijk vestigen van Vrijheids veldbanieren,

Toen; toen de bliksem van zijn vuist

Gewetensdwinglandij deed beeven,

Daar zij haar' Zetel zag vergruisd,

Haar magt den doodfnik geeven.

Aanbidlijke Poëzij,

Die door uw zoete melodij

De harten weet te kneeden,

Die, daar gij 't Ceefche Treurdicht zingt,

Het oog tot fmeltend fchreien dwingt,

Tot traanen; maar vermengd met duizend lieflijkheden:

En door 't verwif'len van uw' toon

Die zilte droppen op doet droogen,

En in de zuivre vreugd' der Goôn

Den geest houdt opgetoogen!

Strekt zich, volmaakte Hemelfpruit!

Strekt zich uw magt tot zoo verre uit,

Om Staaten te regeren?

Gewis: uw invloed blijkt alöm:

Bij 't daveren der Oorlogstrom,

Bij 't flikkrend drillen van gepunte Legerfpeeren:

In de achtbre Raadsvergadering',

Daar Wet en Handvest wordt befchreeven;

Daar Themis hooggeduchte kling

Voor 't kwaad wordt opgeheeven.

Wie

Wie twijfelt? Volg mij, in mijn vlugt,
Door 't ongemeeten ruim der lucht;

Naar Pindus groene velden:

Hier pronkt in Jaspis, Marmer, en
Metaal, de beeltenis van hen,

Die op hun gouden Lier de schoonste toonen stelden.

Wie is Hij, die aan alle kant'

Zich van gedochten ziet omringen,

Daar hij de taaie koorden spant?

Hen lenigt door zijn zingen?

Is 't Febus? Neen; zijn groote Zoon,

Die 't eerst de daaden van de Goôn

Deed klinken op zijn snaaren.

Voor hem lag 't menschdom in een' pool

Van beestlijkheid, en stond ten doel

Aan onderling geweld. — Bloeddorstige Barbaaren!

Zijn Cyther heeft u 't eerst gered

Van een ontelbaar tal van plaagen,

En deed het zachte Juk der Wet

Uw harde nekken draagen.

Wiens

Wiens standbeeld wordt daar ginds beschouwd,

Gevormd in overdierbaar goud,

Zoo vol bevalligheden?

Ik zie, voor mijn verwonderd oog,

Gevaartens rijzen hemelhoog

Op 't speelen zijner Luit! 't zijn Vestingen, 't zijn Steden!

Amfion is 't, de Veldpoëet,

Wiens kunst de menschen vesten bouwen,

Hen minlijk famenwoonen deed,

En rechten onderhouén

Wie vraagt nog of het Staatsbewind

D'onfschatbren invloed ondervindt

Van Dichtkunsts alvermogen;

Daar zij alleen de heilge Wet

Ten hoogen Zetel heeft gezet,

En Themis nederwaart gelokt van 's Hemels boogen?

Ja, 't is uw invloed, zuivre Maagd,

Die al die deugden kan verwekken,

Daar 't vrij gewest zijn' roem op draagt,

Die 'k maalde in flaauwe trekken.

ô Dicht-

ô Dichtkunst, spoor mijn zangdrift aan!
 Het geldt uwe Eer, uw Lauwerblaên.

Wie kan zich thans beteugelen?

Hoe hijge ik magt- en ademloos!

Hoe trilt mijn speeltuig, veel te broos!

Hoe drijve ik, als Icaar, óp saamgekleefde vleugelen!

Ai mij! wat waage ik! 't smeltend wasch

Begeeft me in 't al te roekloos zweeven! . . .

Wat nood . . . ? Men storte in Egeus plas,

't Is' grootsch aldus te sneeven!

Van hier, ô gij, aan wie een ziel,

Van slegte klei te beurte viel,

Verachte stervelingen,

Niet vatbaar voor den Hemelgloed,

De spoor van 't zanggezind gemoed;

Van hier: 't is niet voor u dat we onze toonen dwingen.

Voor u, ô Zoonen van Apol,

Voor u, in waare kunst ervaaren,

Van zijn verheevne Godheid vol,

Voor u roer ik de snaaren.

Gij

Gij, die dien eedlen geest ontvingt,

Die door de dikke wolken dringt,

Op klappende arendsvlerken,

Zoudt gij, van eer verbasterd, laf,

U kunnen buigen voor den staf

Vaneen' Tyran, wiens woën geen Staatswet kan beperken?

Gij zwoegen in het slaafsch gareel?

Op een' vergramden oogwenk beeven?

Neen: eer kostt ge u het graf ten deel'

Voor een verachtlijk leven.

Hij kusde de bebloede hand

Van een' gehaaten Dwingeland,

Dien laage zucht voor 't leven

Bekoort, of die een boei van goud,

Met een gevoel van vreugd, beschouwt,

Door 't zielverdelgend gif van heblust aangedreeven!

Hij, die een' lonk der Poëzij'

Zijn' fieren boezem voelt ontvonken,

Zal met den gulden naam van VRIJ

Tot aan den grafkuil pronken.

Zou

Zou Eigenbaat, dat schrikgedrocht,
 Dat nooit dan 't doodlijkst onheil wrocht,
 't Veradeld hart ontëeren

Van Febus Liefving? Neen, ô neen :
 Geen gloeiend goud, de roem - alleen

Is 't geen een Dichter voor zijn aandeel zal begeeren.

Het Algemeen belang des Staats,
 Wien hij zich-zelv' heeft toegeheilgd,
 Houdt in zijn ziel de hoogste plaats,
 En wordt door hem beveiligd.

ô Dichtkunst, waar ge uw' invloed toont,
 Daar is 't dat waare braafheid woont
 Met vlekkelooze zeden.

Zou Wellust, door 't bedrieglijk schoon
 Van 't lokâas, dat zij spreidt ten toon,

Bekooren, uit het spoor der blanke Deugd doen treden

Hem, die door heilig Dichtvuur blaakt,
 En, boven 't zinn'gestreel verheeven,
 Geneuchten, eindloos zoeter, smaakt,
 Dan de aarde weet te geeven?

Waar

Waar zoeke ik 't voorbeeld van den Moed?

De Gloriezucht, die wondren doet

In strenge Krijgsgevaaren?

Waar Liefde tot het Vaderland,

Die alle vreeze en schrik verbant,

Schoon zij den wreeden dood ziet om haar schreeden waaren?

Streef d'Aardbol om, langs Titans spoor;

Doorkruis het met verwoede winden;

Nooit zult gij die in schooner gloor

Dan bij den Dichter vinden.

ô Vrijheidskweekster, zoo vermaard

Door uw ontzachlijk Oorlogszwaard,

ô Sparte! Tuig 't vermogen

Der Dichtkunst, dat gij ondervondt,

In dien vervaarlijken stond,

Wanneer Mesfene uw' trots te schandlijk had geboogen:

Toen gij, wanhoopende aan 't herstel

Van zoo veel zwaare nederlaagen,

Genoodzaakt waart het Krijgsbevel

Tyrtéus op te draagen.

Wat

Wat lafheid! Héme! De Spartaan
Beeft, fiddert om ten strijd' te gaan!

Wat angst bedwelmt zijn zinnen?
Hij vliedt op 't blinken van een' dolk!
Lycurg, hebt gij dit kwijnend volk

Uw wetten toegeedeeld om de aarde te overwinnen?

Waar blijkt hier moed? Dit schijnt veelêr
Een bende van Sarmaatsche slaaven,
Dan een naar glorie dingend Heir
Van Lacedémons Braaven.

In dit noodlottig tijdsgewricht
Verschijnt Tyrtéus. Zijn gezicht

Schiët flonkerende stralen:

Zijn voorhoofd bloost: zijn boezem brandt:

Hij grijpt de Cyther in de hand,

En schijnt op 't Krijgsgeluk alreeds te zegepraalen.

Zijn zang verthoont, aan de eene zij',

Een eeuwige eer, een roemrijk leven:

Aan de andre, bange slavernij,

Verachting, smaadlijk sneeven.

B

Kan

Kan 't mogelijk wezen! Welk een moed
Verspreidt zich door hun kookend bloed!

Hoe schielijk voortgesproten!

Verrukking, Heldenyver, Dorst

Naar roem gaat over uit de borst

Des Overften, in die van zijne Tochtgenooten.

Beeft op uw beurt, Mesfeners, beeft.

Thans ziet men niemand langer schroomen,

Voor 't Vaderland, waar voor hij leeft,

Zijn bloed te laten stroomen

Men strijdt: een bloedstroom kleurt het veld.

Wie is dje onverfchrokken Held,

Die 't alles schijnt te dwingen?

Voor zijne treden gaat de Dood!

't Is hij, die zoo angstvallig vlood,

Eer hij werd aangevoerd door 't moedverwekkend zingen.

De Zege is u, ô Lierpoëet!

Triomf! De vijand is geslaagen!

Zie daar hoe hij in kluisters treedt

Voor uw Zegewagen!

U heugt het meê, beroemde Stad,

Welêer Europes Letterschat,

Meêdingeres van Sparte,

In uw verval zôo veel, ja meer

Geacht, dan zij in bloei en eer;

U heugt, hoe 't Dichtvuur werkt op 't ongevoeligst harte.

ô Salamis, Erichteus erf,

Moest gij Megáraas wetten eeren!

Liet dan de zetel van Minerv'

Zich ongestraft braveeren?

Trekt vrij uw Legermagt bij een,

Maar vleit u met geen Krijgstrofeên,

Atheners! vruchtloos poogen!

De schrik, die 't hart van kragt berooft,

Heeft alle sprankels uitgedoofd

Der Vaderlijke deugd. Wat moogt ge onzinnig boogen

Op 't bloed van Thefeus, die al de aard

Van monsters zuiverde en Tyrannen?

Lafhartigen, zijn' naam onwaard',

Hebt gij zijn' moed verbannen!

Men wapent zich; men rukt te veld';

Maar 't jaagend hart, door angst bekneld

Op 't dreunen der trompetten,

Schijnt op het klatren van 't geweer

Den bloden Krijgsman, doof voor de eêr,

In weêrwil van zich - zelv' tot vluchten aan te zetten. —

De wanhoop woedt, en dreigt (ô spijt!)

Het straftuig door den strot te drijven,

Die hen te rugg' roept tot den strijd,

Hun rechten poogt te stijven.

Wie is er, die door pligt geleid,

De zaak des Vaderlands bepleit,

Ten koste van zijn leven? ———

Versteende boezems! ——— Elks gezicht

Is thans op u - alleen gericht:

Durft, durft aan 't Aardrijk een doorlugtig voorbeeld geven!

Of kan de vrij spraak van 't gemoed,

Der volken achting, liefde, en' zegen,

't Vermaak der deugd, geen druppel bloed

Tiendubbeld overweegen?

Ja,

Ja, 't kan Gewis: daar rijst een Held,
Die, niet vertzaagd door 't woest geweld

Van trofse Dwingelanden,
Of van een redenloos Gemeen,
Voor d'ouden luister van Atheen

Als waare Patriot zijn leven wil verpandeti.

Hij vliegt, ontvlamd in gloriezucht,
Om d'Oorlogsftander op te heffen,
Wen duizend blikfems uit de lucht
Zijn oog en aandacht treffen.

Wat wil dit wonder, dat zijn' voet
Weêrhoudt, zijn tong verstijven doet;
Zijn aanschijn doet verbleeken?

Hij staat, den Reiziger gelijk,
Die, in Auroraas parelrijk,

Een Aspis 't blaauwend hoofd al sijflend op ziet steeken;
Of, in het dorgerooste zand

Van Jubaas heete schrikwoeftijnen,

Een' Panther, die van bloeddorst brandt,

Op 't onverwagtst verschijnen.

ó Goden! roept hij eindlijk uit,
Zijt gij het, die mijn' yver fluit?

Zult gij het recht bestrijden?

Misgunt voor 't minst, misgunt mij niet,

Dat 'k u dit hoofd ten offer bied',

En Cecrops telgen van uw gramfchap moog bevrijden!

Staat toe . . . ! Straks ziet hij, in een' glans

Van oogverbijfterende ftraalen,

Door 't dun azuur van 's Hemels trans,

Zelfs Pallas nederdaalen.

Mijn Voedfterling, met welk een vreugd'

Weet mij uw gadelooze deugd

(Dus heft zij aan) te ftreelen!

Dan ach! die fierheid brengt eerlang

U ten gewiften ondergang,

En wekt uw' Vaderland' flegts nieuwe Treurtooneelen.

Of waant gij (maar verlaat dien waan)

Een volk, door wanhoop overrompeld,

Der doodsche fluimering' te ontflaan,

Waar in het ligt gedompeld?

Gaa,

Gaa, terg, in 't Cyreneesch gewest,

Den-rosfen Woudvorst in zijn nest,

Min vreeslijk in het woeden:

Weêrhoud, bedwing een hollend paard,

In 't hevigst rennen meer bedaard,

Dan een vertwijfeld volk, gezweept door tegenspoeden.

Eer zal de Leeuw uw vuist ontzien,

Het vliegend ros zijn' loop betoomen,

Dan 't volk der reden hulde biên,

Door drift vooringenoomen.

Laat dan, laat af: uw Landgenoot

Betreurde uw' roekeloozen dood

In zwaarer rouw' bedolven. —

Gij zucht? — Grijp moed, mijn Zoon, grijp moed:

Die kragt, die d'ongestuimen vloed

Des Hebrus wederhield, de worstelende golven

Van Amfitrites grondloos diep

Voor Argoos log gevaart' deed duiken,

Uit heide en rots Paleizen schiep,

Zal 's vijands wreevel snuiken.

Grijp moed, mijn Zoon; die stond genaakt,

'k Zie Salamines band geflaakt,

Der Burgren moed aan 't zieden!

Dan zal, van zijn' gedreigden muur,

Uw opgeblaazen Nagebuur

U, met de schaamte in 't oog, de blijde Olijven bieden.

Gij staat verbaasd. ——— Geen ongeduld

Doe u mijn woord in twijfel trekken:

Gij-zelf, die mij mistrouwt, gij zult

Het werktuig hier toe strekken,

Gij, door een onbekende magt

Getroffen, zult het nageslacht

Van Telamon ontboeien,

En de u zoo dierbre Vaderstad,

Van Dracons wreedheên afgemat,

Door zuivrer wetten in het wenschlijkst heil doen bloeien

Dan zal, terwijl het wareldrond

Van Solons wijsheid zal gewaagen,

Uw Vijand-zelf uit uwen mond

Gewijde Orakels vraagen.

Hier

Hier zweegze, en ijde zoo gezwind,

Ja sneller dan een wervelwind,

Die Idaas eikestammen

Ten hemel reikend met hunn' top

Ontwortelt, den Olympus op. ———

Wat doet ge, ô Solon? — Hoe! Wat ongewoone vlammen

Ontsteeken u 't gestreng gelaat?

Wat doet u ruimer adem haalen,

En 't moedgetuigend inkarnaat

Op uwe kaaken praalen?

Een vreemde schrik zweeft door uw leên;

Geen vrucht der doodsche angstvalligheên,

Die laffen flegts bespringen;

De schrik, die door uwe aders woelt,

Is die, dien 't Dichterdome gevoelt,

Wen 't opgetoogen is in zijn bespiegelingen:

Een aandrift, een gewijde schrik,

Wiens kragt geen stervling kan beseffen,

Dan in dat gunstig oogenblik,

Als 't hart zich zal verheffen.

ô Wondre, ô onbegrijpbre tocht!

'k Gevoel, 'k erken in u 't gewrocht

Van 't onbekend vermogen,

Mij door de Wijsheid-zelv gespeld,

Dat al de waereld wetten stelt!

Zoo spreekt hij met een vlamme van yver in zijne oogen:

Wie is het, die mijn lippen sfiert,

Mijn klanken vormt en buigt in 't spreken,

Mijn stem beschaaft, mijn rede sfiert,

Om 't hardst gemoed te breeken?

Gij-zelve, ô Dichtkunst, stort mijn' zin

Verhevener gevoelens in!

Thans is de tijd verscheenen!

De Vrijheid daagt! Dus zegt hij, treedt

Te voorfschijn, spreekt, en overreedt;

En ijlings zijn de vrees, de schrik, en angst verdweenen,

Gevloën in d'eeuwigdonkren nacht.

Leid, leid ons naar des vijands benden,

Galmt heel het volk, het nageslacht

Zal 's Vaders roem niet schenden.

ô Om-

ô Omkeer! Als de duisterheid
 Haar' sluier over 't Aardrijk spreidt,
 Schijnt al wat is te sijn even;
 Maar naauwlijks treedt de Lichtbodin
 Der dagpoort' van het Oosten in,
 Of mensch en vee verrijst als in een ander leven,

Zoo kan het alverkwikkend licht
 Den broeder van den dood doen vlieden;
 Dit heeft de Poëzij verricht
 Bij u, ô Cecropiden!

Dat nu de Krijgsklaroen een' moord-
 kreet aanheff', die het zwerk doorboort;
 Het zwaard in bloed gaa weiden:
 De stem der Dichtkunst dringt alleen
 Door kraakende rondasfen heen,
 Om u de gloriekroon der Zege te bereiden.
 — Daar deinst de vijand. Triomfeert! —
 Het is genoeg; gij hebt volftreden!
 Megaraas hoogmoed is verneêrd!
 ô Driewerf heuglijk heden!

Thans

Thans schaamt men zich zijn daaden niet,
Terwijl men Mars het offer biedt

Op 't hem geheiligd outer:

Nu klieven Vrede en Overvloed

Den grond, gedrenkt van 's vijands bloed,

Met de onlangs tot een speer verfinedde spade en kouter.

En gij, ó Solon! ziet, met vreugd',

Het volk, beschaafd door uwe zangen,

Uw wet, als 't voorschrift van de Deugd,

Eerbiediglijk ontfangen.

Men wraak' nu nog de Poëzij,

En bann' haar uit de Maatschappij',

Als of heur vleicnd streelen,

Waar door zij oor en geest bekoort,

De woestheid temt, de driften smoort,

En in 't verblijf der smart de malsche rust doet speelen:

Als of die teedre werkingskracht

Den geest ontzenuwde en verlaagde,

Ja, tot verwijfde flapheid bragt,

Die nooit iets groots bejaagde!

Hoe

Hoe! Werd de dappre Myrmidoont,
 Diè de aangeboden zilvren kroon
 Der grijsheid dorst verfmadden,
 Om de eer van 't firoodgekreekte recht
 Te wreeken, kragtloos in 't gevecht;

En werd de loop gefremd van zijne Heldendaaden:

Wanneer die vreefelijke hand,
 Die Hectors woedit moest bepaalen,
 Het bogtig Aziatisch strand
 Zijn' maatklank deed herhaalen?

U immers, Chirons Kweekling,
 U voegde 't speeltift als de kling
 In uw verstaalde vingeren;
 Gij wist zoo wel de Cytherfnaar
 Te tokklen, als den beukelaar

Te zwaaien, of de speer van Pelion te slingeren. —

Doch waar toe aaf des Xanthus boord,
 In 't rijk der Dichterlijke droomen,
 Een blijkbaar voorbeeld nagespoord
 Bekend aan onze stroomen?

Gij

Gij, zinneloozen, die gelooft
Dat Dichtervuur den Moed verdooft!

Koomt, raadpleegt met uw Vaderen:
Met mannen, grooter dan misfchien
Het Aardrijk immer weêr zal zien;

Wier naam den glans bezwalkt van Cézars lauwerbladeren,

Vraagt hen, in welk een Oefenschool
Hun hand de Heirbijl leerde ftieren,
Om op 't heerschzuchtig Capitool,
Zoo vaak te zegevieren?

Geheiligde typen, welker woud
Nooit blijk van lafheid heeft aanschouwd,
Dan Romes Adelaaren,
Germanjes fierlijke Oorlogsroof!
't Was in de schaduw van uw loof

Dat gij de jonglingschap ten strijde zaagt vergaérent.

Daar werd de Lof der Heldendeugd
Door 's grijzen Priesters mond gezongen,
Met klanken, die de fiere jeugd
Door hart en nieren drongen.

De

De Dichtkunst blies hunne eerzucht aan,

Om op de steile gloriebaan

Kloekmoedig voort te streeven:

De schilden klonken, 't blinkend staal

Knarste op het platgebeukt metaal,

Om 't Ouderlijk geschenk den naneef weêr te geeven.

Men rukt dien Krijgslieën onder 't oog,

Die geen en weêrstand ooit ontmoetten;

En zij, voor wie 't Heelal zich boog,

Zij vallen voor hun voeten.

Hier, in de lommer deezer blaën,

Schoot ge, ô Armijn! het harnas aan,

Om 's Keizers staf te knotten:

Hier tradt ge August op 't lillend hart,

Die, met de onlijdelijkste smart,

De dienaars van zijn' trots op bloedige schavotten

Zag bukken voor het wreekend staal;

Zijn vaanen, smaadelijk geschonden,

Gefcheurd, gesleept in zegepraal,

Zijn nederlaag verkonden.

Hier

Hier gordde ge ook het zwaard op zij',
Civilis, om de Tyrannij

Heldhaftig te bedwingen.

Hier . . . Maar zoo rijk een tafereel
Vereischt een kloeker Dichtpengeel,

Een oog, bekwaam 't verschiet det Oudheid in te dringen!

Mijn aandacht dobbert, doolt en dwaakt;

'k Verlies mij-zelven in 't beschouwen

Eens oceaans, zoo onbepaald,

Als dien we thans bebouwen.

Wie roept mij van die wijde zee

Te rugg', naar een gewenschte ree'?

Gij, roem der Nederlanden!

Gij, Leyden, spoorster van mijn' zang,

Betemster van Gewetensdwang,

Gij wijst me een haven aan, en hoedt mijn kiel voor stranden!

Ik werp mijn anker voor uw' wal.

De naam uws Helds bekroon' mijn zingen:

De naam alleen van DOUSA zal

Dit groot geschil voldingen.

Gij

Gij, die, toen Pest en Hongersnood,
Met al de wapens van den Dood,

Uw veege vest besprongen,
Als in Kastieljes dienst' geschaard,
Haar hebt voor d'ondergang bewaard;

Wiens glorie eeuwig leeft en zweeft op dankbre tongen:

Wien op Parnas uw Roomfche Lier
Niet minder lauwren heeft verkreegen,
Dan in 't verdelgend Oorlogsvier
Uw Vaderlandfche Degen!

Van waar hadt gij die dapperheid:
Dat onnavolgbaar krijgsbeleid:

Die onbezwecken kragten:

Die waare grootheid, die uw ziel

In 't uiterst tijdstip nooit ontviel,

Maar de opgesparde keel des Aardrijks deed verachten?

Was 't niet die zelfde Hemelmaagd,

Die Solon en Tyrtéus fterkte,

Die ook uw fchouders heeft gefchraagd,

En Leydens heil bewerkte?

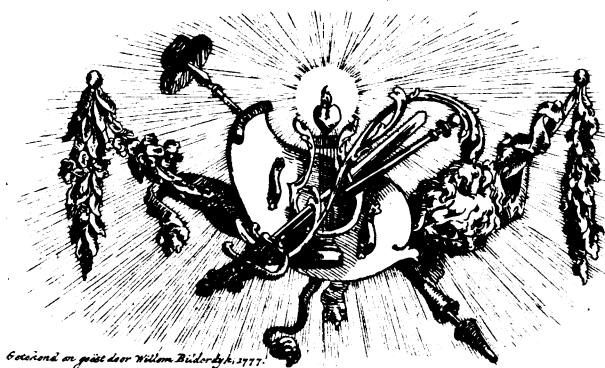
C

Te

Te recht, mijn dierbaar Vaderland!
 Te recht dan reikt ge uw wakkre hand
 Den Lust der Hemellingen,
 Der overfchoone Dichtkunst' toc.
 Ach! dat zij u ervaren doe,
 Hoe zij de harten weet' tot reine deugd te dwingen!
 Dat u haar invloed Burgers geev',
 Van Vrijheidsmin, van moed doordrongen!
 In wie dat groots Geslacht herleev',
 Dat aan 't onwaardig juk zijn Nakroost heeft ontwongen!

*Silvestres homines sacer, interpresque Deorum
 Caedibus & victu foedo deterruit Orpheus.*

H O R A T.

Gevoerd en gest door Willem Baidorff, 1777.

DE WAERE
L I E F D E
TOT HET
V A D E R L A N D,
I N D R I E Z A N G E N;
D O O R
W I L L E M B I L D E R D I J K,
AEN WIEN DE GOUDEN EERPENNING
IS TOEGEWEEZEN,

*In de JAERLIJKSCHE VERGADERING, gehouden
den 8. van Bloeiemaend, des Jaers 1777.*

Εἶνυ

Εὐρησιπέης ἀναγεῖσθαι
Πρόσφορῳ ἐν μοισᾶν δῖφρῳ •
Τόλμα δὲ ἔξ ἀμφιλαφῆς δύναμις
Ἔσποιτο.

ΠΙΝΔ. Ὀλυμπ. εἶδ. θ'.

Ἄρεται δ' αἰεὶ μεγάλοι πολύμυθοι.

ΠΙΝΔ. Πυθ. εἰδ. θ.

S C H E T S
V A N H E T
V O L G E N D
D I C H T S T U K.

E E R S T E Z A N G.

- Bladz. 37. v. 1. VOORSTELLING VAN HET ONDERWERP,
waar in de *Liefde des Vaderlands* wordt voorgesteld, I. als een *Deugd*, en II. als een *Pliigt*.
- v. 14. *De Patriot wordt alleen bekwaam geoordeeld om deezen prijs te behaalen.*
38. v. 3. *De uitschrijving van dit onderwerp wordt geroemd, als hebbende haar' oirsprong in deeze Deugd-zelve.*
- v. 15. Men roemt het *Vaderland* als gelukkig; dewijl *Zij nog bloeit.*
39. v. 5. Aanspraak aan het Genootschap, en betuiging dat de *Dichter het Vaderland bemint.*
- v. 21. AANROEPING van de *Liefde des Vaderlands.*

E E R S T E L I D.

40. v. 16. Wat het kenmerk zij dezer *Deugd*?
- v. 19. Zij wordt niet gevonden bij den Engländer in de *Volkshoovardije* en haat tegen de nabuuren:
41. v. 6. Noch bij de *Franschen*, in de onderworpenheid aan den Koning.
- v. 22. *Hoedaanigheid van een' Patriot.*
43. v. 10. Opwekking aan de *Nederlandfche Dichters.*
- v. 12. *Leenfpreukige Schets van deeze Deugd, welke, nevens de Ouderliefde, op Dankbaarheid voor ontfangen weldaaden steunt, en den mensch' ingeschaapen is.*
- v. 22. *Redekunstige Bepaaling van de Liefde des Vaderlands.*
44. v. 4. *Uitbreiding* daar van, toegepast op den Regeerder; op den Rechter; op den Krijgsman; en op den bijzonderen Burger.
45. v. 10. Zij is onbekend, wordt vergeeten, of veracht, door vadzigheid, valsch vernuft, of eigenbaat.

T W E E

S C H É T S.

T W E E D E L I D.

- Bladz. 46. v. 9. *Redenen van elks verpligting tot de Liefde voor het Vaderland.*
- v. 13. A. *De Liefde des Vaderlands is den mensch' aangebooren.*
- v. 21. *Dit bewezen.* I. uit den trek der Uitlandigen naar hunne geboorteplaats.
47. v. 11. II. uit de wroeging der verraaderen van 't Vaderland.
- v. 19. De inspraak der Natuur wordt aangedrongen, als de eerste verbindtenis en regel van het gedrag, als steunende alle wetten op de Natuurwet.
48. v. 15. B. *De pligt van het Vaderland te beminnen bewezen*, uit hoofde van verschuldigde erkenntenis voor ontfangen leven, opvoeding, en veiligheid.
49. v. 19. *Oprekking* tot het betrachten van deelen pligt, welke den Dichter brengt tot beschouwing van den Heldenmoed, waarmede de Liefde des Vaderlands de Nederlandsche Jeugd bezielt, het welk in eene verrukking' wordt voorgesteld.

T W E E D E Z A N G.

D E R D E L I D.

- Bladz. 52. v. 17. *Aanroeping der Waarheid.*
53. v. 4. *De Tweedragt* voorgesteld als *Verwoestster aller Magten*. Leenspreukige beschrijving van de Tweedragt, en haar vermogen: *waar voor de Eendragt wijkt*, die door de Liefde des Vaderlands alleen beveiligd wordt.
54. v. 2. v. 18. Beschrijving van den Tempel der Vrijheid:
55. v. 11. *Waar de Liefde voor het Vaderland met de Eendragt een verbond maakt; tot behoud en bloei van Nederland.*
56. v. 8. *Vermogen van de Liefde voor het Vaderland bij de en* v. 14. *Hollanders, en gevaar, wanneer Zij uit het oog verlooren wordt.*

Bladz. 57.

S C H E E T S.

- Bladz. 57. v. 2. *De standaard der Vrijheid bewaard door de Eendragt, welke de Liefde des Vaderlands altoos bijblijft en volgt.*
58. v. 16. *Bevestiging van het geslooten verbond tot veiligheid van den Nederlandschen Staat, door het Stadhouderfchap.*
59. v. 6. *Geduurzaamheid van dit Gemeenebest.*
60. v. 3. *Befchouwing van de broosheid der Monarchijen, in tegenstelling van den Staat van Nederland.*
- v. 9. *Oorzaak van het verval der Staaten.*
- v. 12. ——— *van den bloei van Nederland.*
- Het zelve meer bijzonder aangewezen, in de opkomst, den bloei, en ondergang van Rome.
61. v. 1. *Afwendig, en*
- v. 7. *Overgang tot het*

V I E R D E L I D.

63. v. 5. *Befchouwing van den toestand eens Volks, niet door de zucht voor het Vaderland vereenigd.*
- v. 18. *Gelukkige toestand door Virgijl beschreeven, welke wordt gevonden, daar deezee Deugd heerscht.*
64. v. 3. *Dit bevestigd en aangedrongen, uit hoofde van rust, vrede, onderlingen bijstand, en verknochtheid, en voornaanlijk, een vrij Geweeten; waar in het hoogste geluk bestaat.*
- v. 6. *Wellust, Ledigheid, Rijkdom, en Heerschappij te verachten voor een vrij Geweeten.*
65. v. 2. *Bewijs hier van, in het voorbeeld van Augustus, waar uit afgeleid wordt de onrustige staat eens*
- v. 16. *Dwingelands, en (bij tegenstelling) het geluk dat de Deugd met zich brengt: en*
66. v. 4. *Besluit van dit Lid, met eene korte befchouwing van het Geweeten.*

D E R D E Z A N G.

- Bladz. 67. v. 10. *Leenspreukige befchouwing van den Zangftrijd, waar in voorgesteld worden verscheiden Mededingers naar den eerpijs welke hun ontgaat: den een' door dat hij in kleinigheden vervalt, of in valsche woordfpeelingen verwart;*
68. v. 1. *Bladz. 68.*

S C H E T S.

- Bladz. 68. v. 5.** den ander', door dat hij zijne verbeelding niet weet te bteugelen; een' derden', door dat hij
- v. 14.** zich in bijfieraaden verliezende , het onderwerp niet weet te treffen.
- 69. v. 7.** Beschroomdheid des Dichters hier over : en schaamte van een' overtroffenen, welke veroordeeld wordt. Besluit om te volharderen.
- v. 21.** Valsche Eerzucht is des Dichters drift niet; en voornaame beweegreden om naar den prijs te dingen.
- 70. v. 13.** Overgang tot het

V I J F D E L I D

genomen van het prijsvaers van *Dr. Le Francq van Berkhey.*

- 72. v. 13.** *Wat dank en erbewijs men den Patriot schuldig zij?*
- v. 18.** *Deszelfs deugd onbeloonbaar* geacht; doch te erkennen door de nagedachtenis haarer beoefenaaren te eeren, en hen na te volgen.
- en 73. v. 8.** *De Huuwlijksliefde deed de Bouw- en Beeldhouwkunst een prachtig Mausoleum oprichten en versieren. In navolging' daar van, den Patriotten eeregraven en praalbeelden op te richten; in de Kerken, op de Raadhuizen, en elders.*
- v. 16.** *De beschouwing der eertekenen wekt de Deugd op. Aandoening daar bij.*
- 75. v. 10.** *Boven al de lof der Vaderlandminnaaren in Dichtkunst' te zingen, welke onvergankelijk is.*
- 76. v. 12.** *In den roem der Deugd is de Lof der Godheid beslooten.*
- 77. v. 20.** *De dankbaarheid is de drijfveer, en de deugd het oogwit des Genootschaps; ook in 't uitschrijven der Prijzen.*
- 79. v. 20.** *Aanmoediging van hetzelfde, en*
- 80. v. 4.** *BESLUIT.*

E E R S T E Z A N G.

Wie is die sterveling, die, in verheven dicht,
 De heerlijkste deugd en strengsten Burgerpligt,
 De rijkste springaër van ontelbre zegeningen,
 Die landen vruchtbaar maakt van Helden, weet te zingen?
 Wie spreidt in vollen glans het onbevleete schoon
 Der *waare* LIEFDE TOT HET VADERLAND ten toon?
 Wie kan haar beeltenis in juiste kleuren treffen;
 De onschendbre heiligheid dier zuivre doen beseffen;
 Haar' dierbren invloed op geheel den Burgerstaat,
 De rust, die ze aanbrengt, die van welvaart zwanger gaat;
 De zegetekenen, die om haar zijde praalen,
 Verwonnen wapentuig en veldstandaarden maalen;
 En de eerekroon, waarmee heur schedel is gehuld?

Wie anders toch dan hij, die, van heur' gloed vervuld,
 Haar kent, en cert, en mint, en hulde heeft gezworen;
 En door heure inspraak tot iets groots zich aan voelt spooren?
 Hij, die, standvastig voor haar yvrend, door heur kragt
 Gemoedigd, de ijslijkheid des wreedsten doods veracht;
 Die, voor zijn Vaderland-alleen gewoon te leeven,
 Voor Vrijheid, Wetten, Deugd, zich durft ten offer geeven;

En nooit, door vuig belang, of laffen schrik geraakt,
Het echte Heldenbloed van Batoos flam verzaakt?

Was, was 't uw yver om de Dichtkunst aan te kweeken,
Die u de strijdbazuin op nieuw heeft op doen steeken,
En de eerbaan openen aan Neêrlands Dichtrenfchaar?
Of was 't de aeloude Zucht voor Haardfede en Altaar,
Die (thans verlevendigd na lange fluimeringen)
U 't blaakend harte trof, ó Febus Lievelingen,
Die u den waaren Held, d'oprechten Batavier,
Het hoofd bekroonen doet met d'eeuwigen lauwrier?
Ja; 't was die eedle deugd, een ziel als de uwe waardig,
Die een zoo roemrijk loon besteedde zoo rechtvaardig:
Die in uw borst ontvlamd, zich uitbreidt wijd en veer,
En Batoos vrijen Tuin verheerlijkt meer en meer.

Roemruchtig Vaderland, door uw' gevreesden degen,
Door zilverblanke trouw, ten top van eer gefteegen,
Dat, door ondoofbren moed, onafgebrooken vlijt,
Zelfs de Natuur braveerde, en 't juk ontworfteld zijt!
Juich! Juich! Geen tijdverloop kon uwen roem verdooven,
Geen wentlende eeuwen van uw grootheid u berooven:
Der Oudren aart herleeft in hun gelukkig kroost,
Wiens voorhoofd op 't geknars van flaaffche kluisters bloost;

Wien

Wien uw gewijde naam, als zijn' doorluchten Vaderen,
 Het bloed met ruimer loop doet bruifchen door zijne aderen.
 Die in zijn trouw voor u zich van zijn pligten kwijt,
 Ziet zijn' beroemden naam de onsterfelijkheid gewijd.
 Kunstkweekers, die, aan 't hoofd van Hollands Dichtrenreie,
 Met de achtbre Krijgstrompet de schelle Veldschalmeie,
 En 't zachte Herdersriet met Harp' en Cyther paart!
 Gedooft, dat ook mijn hand de stramme Luit aanvaard':
 Gunt, gunt uwe aandacht aan mijn kragtelooze galmen:
 Ik ding, schoon roekloos, meê naar fristche gloriepalmen:
 Mijn boezem ademt ook een zucht voor 't Vaderland,
 En de yver voor zijn heil doorgloeit mij 't ingewand.
 Doch kan mijn zwakke kunst mijn' wil niet evenaaren
 Om 't fiere Heldendicht te dwingen op mijn snaaren,
 Bezwijk ik in 't bestaan; en streeft in Poëzij'
 Ervaarner Fenixheld mijn Zangeres voorbij;
 Ik sta blijmoedig af van de eer en glorieloveren,
 kLaat grootferkunst, met vreugd, verdienden roem veroveren:
 Maar nauwlijks sta ik toe, dat hij, die me overwint,
 Met grootre drift dan ik het Vaderland bemint.

ô Roerster van mijn snaar en voorwerp van mijn zangen,
 Uw invloed spoor' mijn' moed, om rustig aan te vangen!

Uw Goddelijke kragt, die Heldenyver kweekt;
 Die de ijzren boeien van verheerde Volken breekt;
 Die Overweldigers, op hun geluk vermetel,
 Rampzalig ploffen doet van hunn' geduchten zetel;
 Die van den ondergang gedreigde Staaten redt,
 En onder 't Throongewelf Tyrannen 't hoofd verplet;
 Die Neêrland reis op reis, in weêrwil van het woeden
 Van 't faamgeprest Euroop, zijn vrijheid wist te hoeden;
 En op der Belgen borst, het oogpunt van 't Heelal,
 De speer verstompte en brak van Asturier en Gal:
 Den Tuinleeuw wekte, om fier zijne opgeheeven klauwen
 Te verwen in het bloed van die hem dorst benaauwen;
 Die kragt versterk' mijn' geest, en voer' mij, blij' te moe',
 Door 't hobblig renperk den gewenschten eindpaal' toe:
 Zoo heb ik Eumelus noch Ajax val te vreezen! (1)

Wat is het ware blijk en kenmerk van uw weezen,
 ó Nooitvolroemde Deugd? Wat toont mij uw bestaan
 In dat gezegend oord, waar ge uw verblijf houdt, aan?
 'k Zie ginds den trotsen Brit, met de eigenliefde in de oogen,
 Op 't heuchelrijk genot van uw bezitting boogen;
 Omdat zijn woefte geest den Nagebuur versmaadt,

Ver-

Veracht, beschimpt, vervolgt, met redenloozen haat;
 Terwijl zijn baatzucht in de wrangste Staatskrakeelen
 De gantsche Heerschappij niet ophoudt te verdeelen:
 Steeds tegen de Overheid, Zij tegen 't Volk gekant,
 Mint hij zich-zelv' alleen, en niet zijn Vaderland.
 Daar waant de Gauler, die, aan 's Konings Throon geklonken,
 Den hals lafhartig buigt, met uwen glans te pronken;
 Omdat zijn laage ziel, van vrijheid onbewust,
 En have en leven wijdt aan 's Vorsten wil en lust;
 En vleierende onbeschaamd dien 't hart hem dwingt te doemen,
 De zachtheid van een juk, 't welk hem verplet, durft roemen.
 Verblinden! die aldus van 't spoor der reën vervreemd,
 Voor de allerschoonste deugd vermomde misdadên neemt:
 Den Reiziger gelijk, die, Hammons wildernissen
 Doorkruisfend bij den nacht, het voetspoor kooft te misfen,
 En vlugge lichtjes, door den zomerzonnegloed
 Gewaasfemd uit den grond, op zijnen weg ontmoet,
 En te onbedachtzaam volgt, als waren 't vaste baaken;
 Maar als hij 't eind geloof van zijnen wensch te naaken,
 In plaatf van 't geen zijn waan hem ijdel had voorfpeeld,
 Zich in een moordziek nest van Tijgers ziet bekneeld.
 Neen, even verr' vervreemd van 't wederspanning poogen

Om zich te onttrekken aan een wettig Rijksvermogen,
Als van 't onwaard' bestaan van snooden zonder deugd,
Hun ketens sleepende met innerlijke vreugd',
De voeten kussende die hun den nek vertreedden;
Zal eerbied voor de Wet de hoogste plaats bekleeden
In 't groots gemoed van hem, die door u aangedaan,
't Belang des Vaderlands zich voelt ter harte gaan.
Nooit duldt zijn eedle ziel, door pligt - alleen bewoogen,
Dat heur Bedienaars 't zwaard, betrouwd in hun vermogen
Tot sfaaving van heur' Throon, tot 's boozen schrik en straff',
Misbruiken tegen haar, die 't hun in handen gaf.
Nooit zal hem de Eigenbaat voor 't redenlicht verblinden,
In de algemeene ramp bijzonder heil doen vinden,
Verdeeldheid zaaien, of verdienstlijke Overhoên
Trouwloos bevechten met een opgehitst gemeen. (greepen,
Nooit kweekt hij de Ondeugd, die, heeftze eenmaal stand ge-
't Verbasterd Volk welhaast in 't wis bederf zal slepen:
De Zedenloosheid, die zooze ooit heur' wortel schiet,
Eerlang (den eik gelijk, die wind noch weêr ontziet)
Den trotsen schedel in de wolken op durft heffen,
Tot dat haar 't bliksemvuur van 's Hemels wraak zal treffen.
Neen, 't heil des Vaderlands is al zijn wensch alleen,

Zijn

Zijn hoogste lust beftaat in 't best van 't Algemeen:
 Dat's 't roemrijk doelwit, dat het richtfnoer van zijn daaden;
 De prikkel, die hem noopt langs fteile doornepaden,
 En 't onwaardeerbaar loon, waar voor hij al den fchat
 Grootmoediglijk verfmiaadt, die Sardis Vorst bezat:
 Dat is de Noordftar, die, fchoon woedend losgebrooken
 Orkaanen loeien, hem van alle zij' beftooken,
 Den dood befchouwen doen in al wat hem omringt, (2)
 Zijn oog gevestigd houdt, zijn aandacht eenig dwingt.

Bataaffche Dichters! zingt! Doet thans uw toonen rijzen!
 Vervangt, met ftouter zang, mijn nederige wijzen!
 Verheft die zuivre Maagd! Zingt, met vernieuwde kragt,
 Den Goddelijken ftam, die haar heeft voortgebragt!
 Haar, die, met de OUDERLIEFDE uit d'eigen' fchoot gefprooten,
 De VREDE en TROUW erkent als haar Natuurgenooten;
 Die door de DANKBAARHEID gekweekt als Voedfterling,
 Uit de ALMAGTS rijke bron heur eerst beftaan ontving!
 Maakt met gepaste verwe, in grootfe Dichttafreenen,
 Heur fchoone beeltenis, omftuuwd van haar Gefpeelen!
 Kroont haar doorluchte kruin met uwe lauwerblaên!
 Heur aandrift gloeie in u een' heilgen yver aan!
 Voor mij, 't is mij genoeg, zoo ik aan Neêrlands Zoonen

Die

Die *hartsgefteltnis* als haar kenmerk mag vertoonen,
Waar door het smart gevoelt om d'algemeenen druk,
En zuivren wellust fchept uit 's Vaderlands geluk. (3)

Gij zijt het, edle Deugd, wier infpraak, zoo verheven,
 De gantfche Burgerschaar naar 't zelfde wit doet ftreeven,
 Met een' onbreekbren knoop de harten famenbindt,
 En haar vermogen toont door heel het Staatsbewind.
 Hen, die de Hulk des Lands door dwang van 't roer beftieren,
 Hen leert ge op de Eigenbaat grootmoedig zegevieren;
 Hen maakt ge van de boei der fnoode Heerschezucht vrij;
 Hun zet ge zorg, en vlijt, en lust, en yver bij,
 Om 's Burgers vrijheid, wet, bezitting, rust, en leven,
 Befcherming, veiligheid, en zekerheid te geeven;
 De rechten te achten van den minften onderdaan;
 Der ondeugd in heur' vaart met kracht te keer te gaan;
 Ten nutte van 't gemeen zich-zelve te verzaaken,
 En bij den Nagebuur den Staat geducht te maaken.
 Hen, wien Gerechtigheid de Weegfchaal heeft betrouwd,
 Verblindt ge voor den glans van 't rechtverkrachtend goud.
 Hun, die de Legerspeer voor Wet en Vrijheid voeren,
 Ontzegt gij Land en Volk door roofzucht te beroeren;
 Hen noopt gij 't heil des Staats in 't bloedig Oorlogsveld,

Te

Te vrijen met hun bloed voor 't vijandlijk geweld.
 De Burger eert, door u, zijn wettige Overheden,
 Die aan hunn' pligt getrouw, den stoel der eer bekleeden;
 Brengt tot behoud des Lands, met een verheugd gemoed,
 Een rijke schatting op uit zijnen overloed;
 En is op uw bevel, voor Vrijheid, Godsdienst, Wetten,
 Ten allen tijd' bereid het leven op te zetten.

Waar wende ik mijn gezigt? Wat dikke duisterheid
 Vertoont zich overal op 't wereldrond verspreid?
 Van daar de Mexikaan aan Misfissippis froomen, (4)
 Hovaardig op den eijns van hooge Kokosboomen,
 Zijn' lust en glorie stelt in 't vederhoofdieraad;
 Tot daar 't Sineefche Volk met doodverwe op 't gelaat,
 Den Tarter, die verwoed hunn' grensmuur door kooft bree-
 De handen toereikt om hem ketens af te smeeken: (ken,
 Van daar, in 't klippig Noord, de winter eeuwig woedt;
 Tot daar het kreeftgestarnt' met onverdraagbren gloed
 Den zwartgewolden Moor, in dorre zandwoestijnen,
 Het grove lichaam roost, en 't geestloos hoofd doet kwijnen:
 'k Verneem aan allen kant een zelfde vadzigheid,
 Die 't menschedom tot een' staat van doodfche leemte leidt.

'k Zie

'k Zie duizend duizenden die 't Vaderland vergeeten,
 Of die van Vaderland noch hun verpligting weeten;
 Ja, die, door valsch vernuft vervuld met laagen waan,
 Dien pligt belagchen, als vooroordeel zelfs vermaên;
 Daar andren, die (als 't ware) op ruimer Liefde roemen,
 Zich met den weitschen naam van *Wareldburger* noemen,
 En zeggen, met het gift der baatzucht in 't gemoed:
 „ Dat is mijn Vaderland, dat mij beschermt en voedt”.

Verblinden, waakt, waakt op in 't einde! Ontsluit uw oogen,
 En raadpleegt met uw hart! Waartoe met moeilijk poogen,
 Den zwakken geest verward door valschen redenschijn?
 't Verstand verbijsterd door begoochelend venijn?
 De algoede Moeder, die, met de allerteêrste zorgen
 Het werktuig van ons heil in onze borst verborgen,
 En een' geheimen trek aan alles wat er leeft
 Naar 't geen zijn' staat volmaakt, zelve ingeschapen heeft;
 Natuur, wier diebre stem, door geen geweld te smooren,
 Gewijde Orakeltaal in 't zuiver hart' doet hooren;
 Zij-zelv, zij heeft den mensch' de Zucht voor 't Vaderland
 Bij zijn' geboortestond ten boezem ingeplant.

In 't allerrijkst gewest, het Paradijs der wareld,
 Uit Tethys Hofstrezoor gepurperd en bepareld,

Daar

Daar 't al van weelde en pracht, van schatten overvloeit,
 Daar Floraas eersteling bij Ceres garven bloeit;
 In dat gelukkig oord, in 't midden der vermaaken,
 Blijft naar zijn Vaderland het hart des Burgers haaken:
 Hij vliegt, verlaat, veracht, wat oog en zin bekoort,
 Opdat hij ademhaale in 't Land van zijn geboort'.
 ó Streelend zielsvermaak van echte Batavieren,
 Die d'onbedwongen koers naar onze kusten stieren!
 Hoe lacht het strand hun toe! Hoe zegnen zij den stond,
 Waar op zij 't eerst betreên den Vaderlijken grond!

Dus toont Natuur haar kragt. Maar met niet min vermogen
 Blijkt ze in den balling, die van rijk tot rijk getoogen,
 En wroegens vol, na dat hij 't Vaderland verried,
 Heur inspraak angstig vlugt, maar nimmermeer ontvliedt.
 Vergeefsch is 't, op 't gebergt' den Steenbok te agterhaalen;
 Vergeefsch, in 't woefte spoor des Boschstiers om te dwaalen:
 Dezelfde donderstem vervult elk' oogeblik
 Zijn afgepijnde ziel met d'akeligsten schrik. (5)

Vaart voort dan, snooden! die de onschendbaarste uwer plig-
 Voor 't haatlijk zelf belang verraaderlijk doet zwichten; (ten
 Den pligt, dien u Natuur gegroefd heeft in 't gemoed,
 Trouwloos verloochnen durft en trappen met den voet!

Vaart

Vaart voort; verbreekt, verdelgt, met deeze, alle andre wetten,
 Die uw' verlaagden lust te naauwe paalen zetten;
 Randt al wat heilig is met stoute klauwen aan;
 Tracht Themis 't wraakgeweer uit heure vuist te slaan:
 De wetten der Natuur en de inspraak van 't Gewecten
 Verbinden u niet meer. Wie zal u schuldig heeten,
 Wie straf doen draagen, dat gij deugd en plicht verzaakt?
 De banden van de Trouw zijn afgerukt, geslaakt:
 De slagboom, die het pad der Ondeugd sluit, springt open...
 Help, Hemel! Keer hen af, die zinloos zich verloopenen!
 Dat ze U erkennen; U, den Schepper der Natuur!
 Haar werking toon' hun aan uw Goddelijk bestuur!
 Dat ze uw bevelen in haar wetten kennen leeren!
 Haar stem eerbiedigen en als uw Godspraak eeren!

Rampzaligen, treedt toe! Beseft met mij, belijdt,
 Dat ge aan uw Vaderland het licht verschuldigd zijt!
 Ja, de onwaardcebre gaaf van 't duurgeschatte leven;
 En grooter gift dan dit, schenkaadje meer verheven,
 't Geschenk der zeden, met den schat der menschlijkheid,
 Die u van 't boschgespuis zoo roemrijk onderscheidt;
 Den ruimen overvloed, die 't leven u doet smaaken;
 De rust, die in de schaauw van laage rietedaken

Zoo

Zoo veel genoegens schaft, als in het trotst gesticht,
 Welks gulde torenspits voor geenens Athos zwicht.
 Kan, kan dit al u niet tot dankbaarheid beweegen? —
 Met welk een toezigt! hoe oplettend! hoe geneegen
 Heeft u het Vaderland gekweekt, beschermd, gevoed!
 Van 't eerste tijdstip van uw aanzijn reeds gehoed!
 Ja, van dat uur af aan, dat uw behoefte weenen
 Heel de aarde, al 't menschedom sineekte u hulpe te verleenen,
 Zelfs eer gij adem toogt, van 't punt van uw bestaan,
 Zag u het Vaderland gelijk zijn' Burger aan:
 Uw zwakheid won zijn hart en liefderijk erbarmen:
 Het nam u vriendlijk op in toegeboogene armen. (6)
 Hoe dikwerf stontd gij bloot voor woeste razernij'
 Van een doortrapte slang of wreede moordharpij'!
 Daar dreigde u 't ondie; hier 't affchuwlijkst der gedochten,
 De mensch van deugd ontaart, verlaafd aan snoode tochten:
 Zijn staal, tot 's boozen schrik, ter gunst' van u gewet,
 Heeft u, gelijk zijn telg, den muil des Doods ontzet.
 Wel, doen we een dankbaar hart voor zo veel weldaënblijken!
 Dat zelfmin en belang voor pligt en reden wijken!
 Begeert het Vaderland? men staa vrijwillig af
 Den geen', die alles ons wat wij bezitten gaf!

D

Ja,

Ja, toonen we ons den stamm' van onze Vaedren waardig,
 Ten leven en ten dood voor 't heil des Staats volvaardig!
 Hoe blaakt reeds op dit woord de Nederlandsche jeugd,
 Hun ongelijk in kragt, gelijk in moed en deugd!
 Hoe staart haar vuurig oog op de overwonnen Vaanen
 Tot onuitwisbre schand' der trotse Kastiljaanen,
 Tot onverganklijke eer der Helden van haar bloed,
 Den Tuin bekleedende met goud en purpergloed!
 Zou ooit in 't aanzien van zoo siere Jongelingen,
 Verwaten Dwinglandij den Leeuw een' pijl ontwringen?
 De Heerschzucht, schoon versterkt met heiren zonder tal,
 De Vrijheid kluisteren, of brengen haar ten val?
 Zou ooit..? Wat zie ik? Hoe! Wat kooft mijn' oog' te vooren?
 'k Schijn door de nevels van 't verborgen heên te booren!
 Wat naare duisterheid! Daar klaart het op!... Wat licht
 Stelt duizend wonderen voor mijn verbaasd gezigt?
 Waar ben ik? leef ik? heeft, verwonnen door de ontroering,
 Een droom, een schijn..? 'k Verlies mij-zelv' in dees vervoer-
 'k Zie Nêêrlands vrije Maagd baldaadig aangerand! (ring!
 Haar hagelwit gewaad ten prooie aan klaauw en tand
 Van Monst'ers, die door spijt en razernij' bestreed
 Het Vorstelijk satijn haar rukken van de leden!

Wat

Wat wolk van schichten, die den zonneglans verdooft,
 Hangt weemlend in de lucht? Men dreigt heur dierbaar hoofd!
 'k Zie zwaarden, rood van bloed, zich tegen haar verheffen!
 De pijn snort van de pees, om haar de borst te treffen!
 Zij wankelt! — 'k Beef! wat raad, wat uitkomst in deez' nood?
 Men heeft hier anders niet voor oogen dan den dood! —
 Hoe! doodlik? neen, 't is waar! Van schittrend licht omfcheenen,
 Verschijnt een Held, en drijft den vijand voor zich heenen:
 De bliksem van zijn oog verjaagt den vaalen nacht:
 Zijn stem schenkt Batoos telg' eene ongewoone kragt:
 Haar moed verdubbelt. 'k Zie de aeloude Batavieren,
 Onzichtbaar om hun kroost en Veldstandaarden zwieren!
 'k Zie Vader WILLEM-zelv', die hunnen drom geleidt,
 Zijn' Neef en Naamgenoot de zegepraal bereidt,
 En 't zalig Zielenrijk een' tijd lang wenscht te ontbeeren,
 Om met zijne eedle spruit' vernoegd te triomfeeren.
 De Vijand staat verbaasd wat luister hem verblind'!
 Zijn schichten vallen neêr, verspreid door d'Oostenwind!
 Zijn klingen brijzlen zich op de ijzren harnasplaten!
 De zege heeft zijn zij', de moed zijn heir verlaaten!
 Hij aarzelt! peinst! en, daar zijn trotsheid hem ontvlugt,
 Verschijnt de blijde Vrede aan de opgeklaarde lucht!

Wat Godheid heeft hem in 't hoovaardig hart geflaagen?
 Wie deed de Dwinglandij haar eigen ketens draagen?
 Wie voert des Nageslachts, gelijk der Vaedren naam,
 Den gantschen aardkloot om, op wicken van de Faam?
 ô Vaderland, het is uw Liefde, die de harten
 Der Burgren famenfmelt, en 't grootst gevaar doet tarten.
 Zij, die uw grootheid wrocht, verhoede uw' ondergang!
 Zij blijve 't heerlijk doel en 't voorwerp van mijn' zang!

T W E E D E Z A N G.

Nu klimt, mijn toonen, klimt: dat ijdele bloemsieraaden
 De blonde lokken van 't Verdichtfel vrij belaadent!
 Een rasverwelkte tulp beäntwoordt aan heur' aart:
 Der Waarheid voegt geen tooi, heur fiere kruin onwaard',
 Nog minder voegt een toon, die kruipend speelt en dartelt,
 Gelijk de wijngaardrank in laage beemden spartelt,
 Of als Auroraas Gade omhuppelt in het veld,
 Hem, die haar' Hemelval voor 't oor der wareld meldt.
 U roepe ik heden aan, ô Goddelijke Waarheid!

Ver-

Verlicht, doordring mijn hart met uw verheven klaarheid,
Verëdel gij mijn' zang! Was 't niet uw guldemond,
Die, onveranderlijk van 's warelds uchtendstond,
De Tweedragt uitriep als verwoestster aller Magten?
Die stem klonk de Oudheid door, in 't oor der Nageslachten,
Bekragtigd door een' reeks vervallen Mogendheên,
Geknotte Scepters, en vergruisde Krijgstrofeên.

Men zegt, dit monster, dat uit d'afgrond opgebrooken,
Aan de Acheront'sche vlam heur fakkels heeft ontfooken,
Wier helfche zwaveldamp ontelbre plaagen wekt,
Heeft met haar vleugelen het aardrijk overdekt.

Op Vorsten hoofden tredde, en beurt voor 't oog der volken,
't Affschuwelijk gelaat in 't dundoek van de wolken: (7)
Haar adem, waarze blaast, verspreidt de wreede pest,
Die wildernisfen vormt van 't bloeiendste gewest,
Verdelgt de vrucht des velds in 't teder zaad omwonden,
En schroeit de zegels af der plegtigste verbonden.

Zij spreekt; en 'saardrijks korst splijt daverend van een,
Slokt sterke Sloten in en vastgebouwde Steên:

Daar storten Tempels neêr, hier Throonen op heur wenken!
Wat puinhoop doet heur magt en woede niet gedenken?
Te vruchtloos zucht Natuur, verdronken in het bloed,

Datze ieder oogenblik bij beeken stroomen doet.

Dus was 't dat zij verscheen, en de Eendragt, ingenomen
 Van onbedwingbaren schrik, liet haar fluweele toomen
 Der sidderende hand' ontglippen, en verliet
 In overhaaste vlugt haar wettig Rijksgebied.
 Zij dwaalt, en zoekt vergeefsch een schuilplaats op te spooren;
 Ja reeds hadze alle hoop tot haar behoud verlooren,
 Wanneer op Batoos erf de Zucht voor 't Vaderland
 Haar zuster blij' herkent en minzaam reikt de hand.
 De Tweedragt wordt van spijt (maar ijdel) omgedreeven,
 En poogt haar vijandin den jongsten slag te geeven;
 Den Draak gelijk, die aan des Indus breeden vloed
 Van heeten moordlust stikt, en dorstig is naar bloed,
 Zich wentelt, wringt, en draait, en opwaart poogt te heffen,
 Om eenen Adelaar in zijne vlugt te treffen:
 Hij werkt en woelt vergeefsch, en spilt zijn schuimend gift
 Op 't gloeiend oeverzand, in toemelooze drift.

Toen zag 't verbaast Heclal uit wier- en veenmoerassen
 De palm- en cedertelg met frische olijven wasfen,
 Wier toppen saam vereend, met eeuwiggroene blaên
 Een veld beschaduwten van riekend thijm belaên;
 Terwijl een digte rij van opgerichte speeren

Den

Den ongewijden voet van deezen Tempel weeren.
 In 't lommerrijk verblijf van dit geheiligd woud
 Wordt Vrijheids Hoed bewaard op een Altaar van goud: (8)
 Een zilver' Outer, dat, omringd van offerbanden,
 De wierookvaten draagt, die onuitbluschbaar branden,
 Rust op een zevental van pijlen, door de hand
 Des grooten WILLEMS-zelv' onwrikbaar vastgeplant.
 Trouwloosheid durfde nooit dit Heiligdom genaaken,
 Noch woefte Boreas met opgezwollen kaaken
 Zijn rust verstooren door het ritflen van een blad.

't Was hier dat de Eendragt met heur zuster binnen trad,
 Die, door 't gevaar des Lands tot in de ziel bewoogen,
 Haar aansprak, daar de druk het water perst uit de oogen.

Gij weet (dus was heur taal) hoe 't waggelend Heelal
 Door Tweedragt wordt gedoemd ten onvermijdbren val.
 Wij zien hoe alles voor heur woede moet bezwijken.
 't Gelukte u in mijn' arm haar' wreedten klaauw te ontwijken,
 Maar haast zien we alles door die wrevele overheard,
 Haast heel heur magt en list op Neêrlands Tuin gekeerd.
 Wat Landstreek zal ons dan een' vrijen schuilhoek bieden?
 Waar zult gij andermaal, waar ik, mijn zuster, vlieden?
 Helaas! daár is geen vlugt die veiligheid belooft,

En wordt dees Vrijplaats u, 't wordt alles mij ontfroofd.
 Wel, dat we de aandacht dan van zulk een middel trekken,
 Dat tevens en verderf en schande moet verwekken!
 De Wanhoop strekke ons moed! Ik haat het levenslicht
 Indien mijn Landgenoot voor haar vermogen zwicht.
 Dan, 'k weet nog eenen weg, die allen kan bevrijden:
 Laat vrij het wangedrocht mijn volk en mij bestrijden,
 't Bataaffche Heldenkroost verricht, door mij geleid,
 De grootfte wonderdaën van deugd en dapperheid.
 Doch als mijn vijandin met onbefuisde vingers
 De menschenfincertoorts kooft te kletsen en te flingeren,
 En 't al in blaauwen rook en fulfernevels zet,
 Wie houdt de star in 't oog, die praalt op mijn helmet?
 Maar wordt dat teken ooit uit hun gezigt verlooren,
 Wat noodlot (Hemel!) is hun benden dan beschooren!
 Dan...! Doch verwijdren wij een Treurfpel zoo verwoed.
 Gij, hoor de smeekingen, die u een zuster doet:
 Verftrekte u mijn verblijf ten toevlugt in gevaaren,
 Verbind u dan met mij om 't eeuwig te bewaaren.
 'k Stel Vrijheids veldbanier, 't onfchatbaar onderpand
 Van mijn' en hunnen bloei, wier flonkrend diamant,
 Door geen' onzuivren damp bezwalkt in zijnen luifter,

Ver-

Vergulde ſtraalen ſchiet in 't akeligſte duifter,
 En nacht in dag herſchept, 'k ſtel die gewijde ſpeer
 In uw vertrouwde hand: maar, mijn Geliefde, zweer,
 Zweer dat geen overmagt ze u immer zal ontrukken;
 Zweer mij getrouwelijk mijn ſtappen na te drukken;
 Geen dreigend doodsgevaar, hoe fel men ons beſtrij',
 Doe ooit u wankelen of aarzlen achter mij!
 Volg, volg mij! — Op dit woord, met nadruk uitgeſproken,
 Ja, 'k zweer, roept de Eendragt, in een zelfde vuur ontſtoken,
 'k Zweer bij dit Heiligdom, bij 't Outer, dat hier blaakt;
 Door geen befmette hand meineedig aangeraakt;
 'k Zweer bij de lauwrē, die uw dierbaar hoofd omgeeven;
 U eeuwig hulde en trouw, Behoedſter van mijn leven!
 Eer lekk' de koele Rhijn den Mauritaanſchen grond:
 Eer prijke in 't rouwgewaad de blijde Morgenſtond:
 Eer roem' Vefuvius op Libans Cedertelgen:
 Eer dreig' het Roode meir den Ijsbeer in te zwelgen:
 Eer buig' de Caucasus zijn hemelhooge kruin
 Voor 't Britſche Krijtgebergte, of 't Nederlaandſche duin:
 Eer moet het buigzaam riet de kragt des winds betoomen:
 Eer word' den Tijd zijn wick, den Dood zijn pijl ontnomen;
 Dan ik uw ſpoor verlaate, of achter u bezwijk',

Of voor het woest geweld van mijn bespringers wijk'!
 Voer, voer me in 't klateren van bliksemende klingen,
 Niets zal dit dierbaar pand aan deeze vuist ontwingen:
 Mijn stem zal, met dit licht, in mijne hand gesteld,
 Uw volk vergaderen, vereenigen in 't veld:
 Mijn arm zal deeze punt, mijn borst haar stem verheffen, (9)
 Om tevens door geluid en glans het hart te treffen;
 En de Eendragt zal voortaan haar zusters zij' bekleên,
 En eeuwiglijk met haar het gloriepad betreên. (vloeien

Dus spreektze, en voelt haar oog een' zilvren daauw ont-
 Van vreugdetraanen, die haar marmren borst besproeien;
 Terwijl haar zuster, daarze, in de eigen vreugd' verrukt,
 Haar tederer dan ooit in klemmende armen drukt,
 Dit vocht, gesprenkeld op haar purperverwde wangen,
 Tot paarlen opgedroogd, aan haar kuras ziet hangen.

De Godheid zag dit aan, en stemde in heur verbond:
 Straks davert al het woud, en uit den vruchtbren grond,
 Bij helder weêr gescheurd door onverwagten donder,
 Rijst in een' oogenblik (ô Zielontzettend wonder!)
 Een schoone Oranjeftam, die, loofrijk uitgestrekt,
 Den Hoed en 't goud' Altaar der Vrijheid overdekt.

De Maagd van Neêrland juicht: zoo groot een wonderteken

Ont-

Ontboeit en doet haar tong Orakelvaerzen spreken:
 Het gloeiend inkarnaat, dat op heur voorhoofd pronkt;
 De straalen, daar heur oog de Belgen meê belonkt;
 Dekragt, waar meê haar stem zich wijd en zijd laat hooren;
 'tDuidt al de Godheid aan, waar vanze zich voelt spooren.

Zie daar, zegze, oogende op de nieuwontlooken spruit,
 Het zegel van 't verbond! Het Hemelsch raadsbesluit
 Bevestigt door dit blijk uw dierbezwoorene eeden.
 ô Heuchelijke stond! ô Blijde dag van heden!
 Nu vrees ik geen gevaar, geen heilloos vloekgespan;
 Welks saamgerotte magt, mij niet verdrukken kan.
 De List vermeet' zich vrij mijn' zètel te ondermijnen,
 'tGeweld spille op mijn' schild een bosch van javelijnen!
 Dees Throon, in wederwil gegrondvest van den Nijd,
 Verwint het woeden zelfs van d'onweêrstaambren Tijd. —
 'kZie, 'k zie de Tweedragt reeds kloekmoedig afgeslaagen,
 Ontzenuwd, en verplet door zwaare nederlaagen! —
 Zoo lang uw luister bloeit, ô dierbre Oranjeplant,
 Zoo lang zal de Eendragt met de Zucht voor 't Vaderland
 Mijn' Tuin beschermen, en door 's warelds vierdedeelen
 De Tritons mij ter eere om mijne vlag doen speelen.

ô Land-

ð Landaart, die zoo mild door 's Hoogften gunst bestraald,
 Met 's warelds eind alleen uw' voorspoed ziet bepaald!
 Hoe wenschlijk is uw lot! — De Babyloñsche wallen,
 Voor de eeuwigheid gesticht, zijn gantsch tot puin vervallen;
 Het trotse Suza ziet zijn sterkten omgekeerd;
 En Pella heeft vergeefsch de wereld overheerd; (10)
 't Verheven Rome zag zijn oppermagt verbrooken,
 En Azië en Euroop door zijnen val gewrooken:
 De Tweedragt, van 't Belang en Dwinglandij' verzeld,
 Heeft d'een' na d'andren Staat meêdoogenloos geveld.
 Maar Neêrland, Neêrland blijft beveiligd voor dit woeden;
 De Zucht voor 't Vaderland zal 't eeuwiglijk behoeden.
 Gij, Rome, kende haar: zij zelv voerde u den top
 Van de Opperheerschappij des gantschen aardbols op.
 Haar hand onttrok u 't eerst den geesfel der Tarquynen;
 Deed dappren Scipio in 't Oorlogsveld verschijnen;
 Riep wijzen Appius in 't mocilijk Staatsbestier; (11)
 Boog voor uw' Adelaar der Vorsten Krijgsbanier;
 Deed voor uw' achtbren Raad de List der Volken duiken;
 En daaglijks nieuwen mirth voor uwe kruin ontluiken; (12)
 En hadt gij nooit de Zucht voor 't Vaderland veracht,
 Nooit was uw Heerschappij ten ondergang gebragt.

Gij

Gij, die uw Vaderland u schaamde te overleven,
 Diendoor de hand der Deugd de Heerschzucht heeftdoensnee-
 Standvaste Cato, die geen' wellust kende of pijn, (ven,
 Dan vrije Burger, of verheerde slaaf te zijn!
 Getuig dit: en gij meê, gij die, aan Thermes rotsen,
 'tGeweld der Tyrannij' grootmoedig durfde trotsen! (13)
 En gij...! Maar wie verstoort mijn Dichtbespiegeling?
 Gij-zelv, verheven Maagd, Godes, van wie ik zing!
 Gijwraakt, terwijl Geschied- en Oudheidkunde uw daaden
 In d'eedlen letterschat van onvergangbre bladen
 Affchetsen als om strijd, dat ik heur beider taal
 Slaafachtig volge en op mijn snaarentuig herhaal';
 Of dat ik, daar mijn zang den roem en eer van Helden,
 Verwekt door d'invloed van uw grootheid, tracht te melden,
 Met een te noeste zorg' Uitheemschen lauwren vlecht,
 Met grooter recht om 't hoofd eens Bataviers gehecht.
 De Faam vermoeide alreeds heur wapperende pennen,
 Met beurtlings door de Roomsche en Grieksche lucht te ren-
 Nog leeft een Junius in elks gedachtenis', (nen:
 Die Rome minder waard, dan Neêrland dierbaar is;
 En (laat Sicilië zijn jaarfeest na, te vieren) (14)
 Men kroont Timoleon met Duitsche Dichtlauwrieren.

Waar

Waar toe op d'eigen' toon mijn Cyther meê gesteld?
 Of, wyl de Deugd ter eer' mijn zangaër willig zwelt,
 Waarom niet uit een' reeks rechtaarte Nederlanderen,
 Van Vrijheid en van Deugd zeeghafte Medestanderen,
 Een voorwerp uitgekeurd, mijn pooging dubbel' waard',
 En voor de zachte Luit de Loftrömpet aanvaard?
 Of, schroomt mijn brooze hulk de bulderende baaren
 Van Amfitrites vlak vermeetel te bevaaren,
 Waarom uw' invloed niet, die mij tot zingen wekt,
 Op elk bijzonder Lid des Burgerstaats ontdekt?
 Vergeefsich toch zal Natuur met pligt en reden spreeken
 Bij hen, die pligt, Natuur, en reden zijn ontweeken:
 Die, 't zelfbelang -alleen bedoelende in hun daên,
 Onmagtig zijn om ooit iets loflijks te bestaan.
 Dat u dees taal niet belge, ô braave Landgenooten!
 Uit 's Aedlaars eedlen tuk is nooit een gier gesprooten;
 De stam des Bataviers brengt nooit dan Helden voort,
 In wien de waare deugd ondoofbaar blaakt en gloort.
 Tot u is dit verwijt niet ingericht. Mijn klanken
 Verflooren niet in 't zand van Guidoos waterbanken, (15)
 Of d'opgesparden mond van d'Oostelijken vloed,
 Dien Munfters Dweeperfchaar deed zwellen door heur
 bloed: (16)

Mijn

Mijn roemrijk onderwerp eischt uitgestrekter kringen,
 Wil, dat ik mij vermeet' voor 't wareldrond te zingen,
 Wil, dat mijn speeltuig klink' zoo verr' mijn Vaderland
 Zijn glorie zweeven doet, zijn Legervaanen plant.

Waar vindt men wreeder leed? waar wranger ongenoegen,
 Dan daar men rustloos zweet in hulpeloos te zwoegen?
 Daar grimmige afgunst heerscht en moordende achterdocht?
 Daar'tscheurziek menschdom doorgaan bandenisverknocht?
 Daar treurt, daar kwijnt het al: geen rijpe muskadellen
 Verbieden doodsche zorg' des landmans hart te knellen:
 De grond, schoon spade en ploeg zijn' harden rug doorsnijd',
 Ontzegt den veldeling' den woeker van zijn vlijt.

De kudde tracht vergeefsch de ruigten af te scheeren,
 Daar de uiers, opgedroogd, het voedend sap ontbeeren.
 Beklaagenswaardig oord! Hoe veel verscheelt uw stand
 Van dat gewenscht tafreel, dat ons de stoute hand

Des grooten Maroos scharste aan de Eridaansche plassen;
 „ Daar de akkers zijn verguld van rijpe graangewassen,
 „ Daar de ongesnocide haag van purpen druiven gloeit,
 „ En zachte honigdauw van harde schorsen vloeit”! (17)

Wensch, Maro, wensch vrij, ja, die heileeuw te belee-
 : ven; (18) Maar

Maar zoek haar niet op 't vlak der Mantuaanfche dreeven ;
Of aan Paufilops voet, of 't Adriatich frand :

Neen ; zoek haar in 't gewest, daar Zucht voor 't Vaderland
Den Burgren 't hart vereent door zachte liefdebanden.

Zie daar uw voorbeeld ; zing, en grijp mijn Lier in handen !

Gelukkig deelgenoot van dat volmaakt gebied,

Die aller bijftand in de ruimfte maat' geniet,

Die in den zoetften vrede, en onderling vertrouwen,

In ieder Landgenoot een' Broeder moogt befchouwen !

Ken, ken te recht uw heil. Bij u, bij u-alleen,

Is de alfem onbekend van 'swarelds tegenheên :

Voor u fpilt 's Hemels gunst heur' overdierbren zegen :

Voor u is 't, dat een froom van frifchen zomerregen

De dorftige akkers laaft, de drooge wortels drenkt,

En volle vruchtbaarheid aan plant en heefter fchenkt :

Geen Roover zal des nachts om uw bezitting waaren :

Geen Vreemdeling de zicht in uwe korenaiaren

Of blaauwen wijnftok flaan : geene Afgunst u verwoed

Ontrusten in 't genot van uwen overvloed.

Ja, teedre Vriendfchap, die uit dorre doorneftruiken

Hymettus roozen doet met Hyblaas mirth ontluiken,

Maakt aller rijkdom, zorg, en vlijt, en kundigheên,

Door

Door 't onderling gebruik, den schat van 't Algem een.
 Befef dit, fterveling, te recht; doch boven allen,
 Wat innerlijke vreugd, wat ftreelend welgevallen
 Het deugdzaam hart gevoelt van die zijn' pligt betracht.
 ô Onbegrijpbre vreugd! wat tongval heeft de kragt
 Om 't minfte denkbeeld van uw zoetheid af te maalen?
 Wie treft met doffe verw' de gouden zonneftraalen?
 Wie drukt in aardsch muzijk uw Hallelujahs uit,
 Getrouwe Dienaars van het Opperst raadsbefluit?
 Wie kan het Feestgebaar van 's Hemels Keurelingen
 In triplend maatgeluid uit zwakke fnaaren wringen?
 Gij, laffen, die uw heil in laagen wellust ftelt,
 Met dollen yver naar een valsche fchaduw fneft,
 Leert wat het zij, 't geluk. Rampzaligften der menschen!
 Kent, kent voor 't minst het doel van al uw rustloos wenfchen.
 Gij, die verdronken ligt in ongebonden lust!
 En gij, die ledigheid den eernaam geeft van rust,
 Onnutte last der aard', die de Almagt durft beftrijden,
 En 't redenlooze vee 't gemis der reën benijden!
 Gij, die voor 't vuig metaal afgodifche eerbied kweekt,
 Uw' evenmensch veracht, dien 't nietig goud ontbreekt!
 Gij, die de grootheid van een onbepaald vermogen

E

Met

Met de afgunst in uw hart, de traanen in uw oogen,
 Beschouwt! Ziet door 't vernis van 't u verlokend schoon.
 De vrijspraak van 't gemoed weegt zwaarer dan een kroon.
 Vergeefsch zaagt ge, ó Octaaf, 't Heelal aan uwe voeten
 Zijn wederspanningheid met 's warelds rijkdom boeten,
 Den wulpsen Wellust met de zachtste lelicblaên
 Uw rustbed spreien, Staat-en Gloriezucht voldaan.
 Waart gij gelukkig? Neen, ó neen! Alle oogenblikken
 Werd u de geest beroerd door naar en angstig schrikken:
 't Gemoed verweet u steeds, hoe snood misdaadig gij
 't Vrijmagtig Rome boogt voor 't juk der Tyrannij;
 Deed u op elken tred voor 's Hemels donder beeven,
 En 't knaagend naberouw om uwe sponde zweeven:
 Gegronde vrees-alleen voor welverdiende straf
 Klemde uw vermoeide vuist uws ondanks om den staf. (19)
 Uw voorbeeld, gij geruigt tot 's aardrijks uiterste enden,
 Des waaren Burgers heit in 's Dwingelands ellenden.

Zoo strekt de Deugd zich-zelve alleen ten eigen loon!
 Een loon, nooit recht gekend: geen ligtvergaane kroon
 Van glinstrend klatergoud, de brooze gift, die de aarde
 Aan heur beminnaars schenkt: Een goed van grooter waarde,
 Dat geen geweld, of roof, of ramp te duchten staat,

En

En zijn bezitters niet in eeuwigheid verlaat.

ô Wondre werkingskracht van 't waakende Gewisfe,
(Wie dringt in 't diep geheim van uw getuigenisfe?)

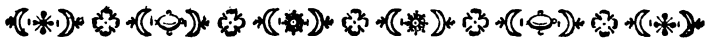
Dat 's Hemels vierschaar spant in 't menschelijk gemoed,
Betichter, Rechter is; beklag en uitspraak doet:

Der vroomen heil en troost in de akeligste nooden:

De ontzagchelijke beul en geesfel van de snooden!

Geweeten, staalen stem des vreesfelijken Gods,

Gij maakt den wellust uit des waaren PATRIOTS.

D E R D E Z A N G.

Waar ben ik? Vleit ge u nog de zege weg te draagen,

Vermeetle Faëton? Hoe schokt uw ligte wagen!

Hoe kraakt, hoe kermt zijn as! Ducht, roekelooze, ducht,

Dat ze u begeeven zal in 't midden van uw vlugt!

Te rugg': nog eens, te rugg': laat ijdele eierzucht vaaren.

ô Blinde drift tot roem! ô Pindus Lauwerblaëren,

Hoe schittert ge in het oog dat op uw' luister staart!

ô Gadelooze kunst, zoo groots eene eerkroon' waard'!

— Wie stort daar aan mijn zijde in 't stuivend zand ter neder,
 Ten zetel uitgeschud? Hij rijst, herstelt zich weder;
 Maar 't slingrend kreupelhout verwart zijn' vluggen voet,
 Hij struikelt, valt op nieuw, en wentekt in zijn bloed.

— Wie rent daar voor mij heen, gezwinder dan de straalen
 Van 't splijtend bliksemvuur? Zal hij den prijs behaalen?
 Hij naakt den eindpaal reeds, en roept verheugd Iö!

Zoo zag men Pelops, om een lieve Gade, zoo (20)
 Alkméons zoon den toom zijn' vluggen rofsen vieren.
 Maar hoe! Te kragteloos om hunnen vaart te stieren,
 Ontweldigt het gespan den teugel aan zijn vuist:

Zie daar den wagen door hunn' hoefslag reeds vergruisd!
 Zijn hoofd vermorsfeld door 't gewigt der gloënde raderen!

— Wien zie ik achter hem 't beöogde doelwit naderen?
 Zijn wielen drijven 't vuur den hardsten keien uit,

En snorren elk voorbij met donderend geluid,
 Als wierd zijn kar gevoerd op vlugtige Arendspennen:
 Een digte stofwolk stijgt ten hemel, onder 't rennen;
 Een mist gelijk, door d'aëm des Zuidenwinds verwekt,
 Die berg- en heuveltop voor 't scherpziendst oog bedekt;
 Den Herdersknaap', belet het wollig vee te gaëren,
 Bekommring geeft en angst; den Roover om doet waaren,

En

En rijker buit belooft dan de akelige nacht. (21) (bragt!
 'k Zie hem aan de eindpaal, 'k zie zijn' wedloop reeds vol-
 Wend om, bepaal uw drift!.. Dan, vruchteloos vermaanen!
 Doldristig snelt hij voort langs onbekende baanen,
 Tot eindlijk, afgemat door al te woesten loop,
 Hij zich van 't spoor beschouwt, misleid vindt in zijn hoop.

Zal ik, terwijl zoo veele in deezen strijd bezwijken,
 Meer kunst, meer moed, meer kragt dan alle laten blijken?
 Zal ik volharden, tot, in 't renperk uitgestrekt,
 Met zweet, en bloed, en stof, en schaamte, gantsch bedekt,
 Ik-zelf door mijnen val de glorie zal vermeëren
 Van eenen, door Natuur geschikt tot triomfeeren:
 Mijn' Mededinger met de blijde lauwerkroon,
 En mij belaa'den zien met onuitwischbren hoon?

Hoe! onuitwischbren hoon? — Zwijgt, ô te gladde lippen,
 Ja zwijgt! Veel te onbedacht liet ge u dit woord ontglippen!
 Is 't waare zucht tot roem die mij het hart verrukt,
 Wat vreeze ik smaad of hoon, schoon mijn bestaan mislukt?
 Dat vrij mijn siere hoop door de uitkomst word' verraaden;
 Geen Eerzucht brengt den mensch op schandelijke paden!
 'tBedrieglijk spookfel, dat, in Corax grot geteeld, (22)
 In duizend vormen zich aan 't menschlijk oog verbeeldt,

En in den schijn der Deugd de borst weet in te sluipen;
 Dat duizend dolken van 't onschatbaarst bloed deed druipen;
 Geweldenaars, der aard ten schandvlek, schrik, en straff',
 't Verdelgend Oorlogszwaard in de ijzren handen gaf,
 En, om in d'achtbren rang der Helden op te steigeren,
 Bij 't billijk Nageslacht den naam van mensch deed weigeren;
 Dat 's warelds wonder, der Efeezren praal en pronk,
 Der kunsten eer en roem, de vlamme ten voedsel schonk;
 Dat haatlijk Wangedrocht heeft mij niet aangedreeven.
 En durf ik vol van moed naar de eerlouwrieren streeven,
 't Is min', opdat mijn kruin zij met hunn' glans gehuld,
 Dan de eedle hartstocht blijk' die mij de borst vervult!

De Rhijsgod heft het hoofd van uit zijn groene rieten,
 En lacht mij vriendlijk aan. — Doe zacht uw golfjes vlieten,
 Eerwaardig Watervoogd. Ruisch stiller, kabblend nat.
 Wat klank, wat maatklank rolt en kaatst van blad op blad
 Der Olmboschaadiën, die uw gezwollen stroomen
 En stugge boorden, fier op grazig groen, omzoomen,
 Mijn luistrende aandacht toe? Gij, zoete Zuidenwind,
 Van waar brengt ge ons dien galm, die mij de voeten bindt,
 Mijn zwakke stem verdooft, mijn Lier gebiedt te zwijgen?
 Wie

Wie doet zoo hoog een' toon ten hoogen hemel stijgen?

Of doet uw aandrift-zelv door 't schudden van de blaas

Die zoete melodij in 't somber woud ontstaan?

Heeft Febus hier mischien, van sluimering' bevangen,

Zijn Cyther aan den stam eens Olmbooms opgehangen,

En, als weleer den muur door Minos omgerukt, (23)

Een streelend maatgeluid onachtzaam ingedrukt?

Neen, VRIJMAN liet voorheen zijn grootse zangen hooren

Aan de Echo van dit bosch, en zijn gewiekte Chooren;

Wanneer zijn echte kunst *de Dankbaarheid* ter eer'

De fikse snaaren roerde, en noodde, keer op keer,

Het schommelend verdek, de vliegende Orgelkeelen,

Om hem die Hemelwijs welluidend na te kweelen.

Gantsch Rhijnland was verrukt; de Noorderzee zweeg stil;

De Vijvermaagd verscheen uit haar azuuren kil

En bood den Lierpoëet om de achtbre kruin te sieren,

Een' frischen gloriekrans van Delfische eerlouwrieten:

En Zangster filomeel, en 't wederklinkend loof

Herhaalen nog dien zang, voor andre toonen doof.

Gij liefelijke rij van groenende Ypenlooten!

En gij, bewooners van hun takken, Zanggenooten!

Gij, die de Dankbaarheid op Vrijmans voorbeeld zingt,

Gij zijt het die mijn Lier tot de eigen toonen dwingt.
 Zoo laat op Nereus kolkeen boot zich medesleepon,
 Wanneer hij drijft in 't zoch van Mavors donderschepen,
 Die, daar Eool met kracht hun zeilen spant en rekt,
 Door 't pekkel stevenen van 't ziedend schuim bedekt:
 Zoo volgt, wanneer matroos den stroom niet op kan roeien
 Van beeken, die gezwind van hooge steilten vloeien,
 Een kleene en brooze jol den loop van 't blank kristal,
 Dat alles met zich neemt in zijn' verhaasten val.

Volfschoone Dankbaarheid! Gij, lust der Hemellingen,
 Die uwen lof gestaag met dien der Almagt zingen,
 Onttrek me uw' invloed niet! Leer gij, gij-zelve mij,
 Wat dank, wat eerbewijs aan hem verschuldigd zij,
 Wien 't louterende vuur der Vaderlandsche Liefde
 De vlekkelooze borst, het zuiver hart doorgriefde;
 Wien door geen zelfbelang of eigenmin bekoord,
 De naam van Patriot rechtvaardig toebehoort!
 Wat eerkrans is zoo schoon, wat lofspraak is zoo heerlijk,
 Wat loon zoo waardig, en wat grootheid zoo begeerlijk;
 Wat zilver blinkt zoo hel; waar vindt men goud zoo zwaar,
 Dat iets deszelfs verdient' genoegzaam evenaar'?
 Ach! Kon de Deugd zich-zelv geen waardig loon verschaffen,

Liet

Liet immer Boosheid na, heur slaaven streng te straffen,
 Dan was'taanlokkendst loon, door't mēnschdom uitgedacht,
 De affchuwelijkste straf, van geen de minste kragt.

Doch schoon de hoogste prijs de Deugd niet op kan weegen,
 Men toon' voor 't minst een' aart, tot Dankbaarheid genee-
 Hij die de Deugd waardeert, eerbiedig hulde doet, (gen:
 Hij draagt het zaad der Deugd geworteld in 't gemoed.

Roemt, Batavieren, roemt die onverwonnen Helden,
 Die voor hun Vaderland hun bloed te pande stelden!

Denkt nooit aan uw geluk, of denkt in zegening
 Aan hen, van wie ons erf die rijke gift ontving!

Dat nooit de hand des Tijds uit uw geheugenisse,
 Daar gij hun weldaēn smaakt, hun dierbre naamen wisse!
 Doch dat niet slegts uw stem, ten blijk' van dankbaarheid,
 Maar tevens uw gedrag hunn' waaren lof verbreid'!

Gewijde Huuwlijksliefde! ô Vreugd- en Levenwekster,
 Alwaarde Hemelschat, volmaakte Hartentrekster,
 Vervuldster van 't Heelal! Wier hagelwitte hand
 De wijde wereld voedt, bestiert, en houdt in stand;
 Den schaamlen laagen disch der tederste Echtgenooten
 Met Hemelambrosijn en nektar overgooten,
 Den norfchen Dwingeland, de vrees van al wat leeft,

Den Dood, doen beeven, hem zijn' prooi ontweldigd heeft!
 Gij wilde in vroegere eeuw' uw onbegrensd vermogen
 Den volken op het schoonst doen schitteren in hun oogen,
 Toen U de Kariër eerbiedigde op den Throon.

Vrouw Artemisia, gedwee op uw geboôn,
 Riep de eedle Bouwkunst, met olijf- en lauwerbladen
 Bekranst, en uitgedoscht in purpren praalgewaaden,
 Opdatze uw kragt, haar trouw', Mausolus naam' ter eer',
 Een trots gedenkstuk stichtte op 't graf van haaren Heer.

Straks zag men 's aardrijks schoot, volvaardig op haar wen-
 Een' kostbren stapel van ontelbre gaven schenken, (ken,
 Van blinkend marmer, en onschatbaar esmeralt,
 En vloeibaar Zonnevuur tot bloozend goud gestald.
 'k Zwijg van agaathen, van arduin en serpentijnen:
 'k Zwijg van den blanken roof der rijke zilvermijnen,
 Den broeder van het goud; en mingeächt metaal.

De Bouwkunst spreidde straks heur heerlijkste praal
 En luister hier ten toon: wrocht honderden van zuilen,
 En toorens, die in 't zwerk het scheemrend oog ontschuilen,
 Met spitse naalden van porfyrfsteen; tranfen met
 Vergulde daken, digt van hofplantsoen omzet.

't Agaath en esmeralt, bekroonende de wanden, (24)

Scheen

Schéen in een zee van goud te dobbren en te branden.
 De schoone Beitelkunst deelde, op haar zusters beê,
 Het Vorstlijk pronkgevaarte een schijnbaar leven meê.
 Men zag de muuren met albasten beelden pronken,
 De tinnen met trofeên, uit klompen gouds geklonken, (25)
 Terwijl 't Cypresfenloof, naauwkeurig afgemaald,
 Om koopren deuren en verheven pijlers praalt;
 Daar 't oog niet wordt vermoeid van steeds onopgeheeven,
 Zoo ruim een veld van pracht en schoonheên door te zwee-
 . Met recht dan eischen wij dat ook de zelfde kunst (ven.
 Den zelfden dienst bewijz' de Dankbaarheid ter gunst'.
 'tVoegt, dat de Bouwkunst ook de deugd van Neêrlands Braa-
 Den laten Naneev' meld' door prachtige eeregraven: (ven
 'tVoegt, dat de Beeldhouwkunde in duurbren marmersteen
 Vertoone, wie 't betaamt op 't voetspoor na te treên.
 't Is billijk, dat men zich in de achtbre Tempelchooren
 Zoo tot den Burgerpligt als Christenpligt voel' spooren;
 Deez' door het leevend woord van aller schepflen Heer,
 Dien door het vroom gelaat van zijne Vaedren leer'.
 't Is recht, dat zelfs de plaats, waar hemelwaart geheeven,
 De harten van het Volk de Aartsgoedheid eere geeven,
 En needrig danken voor een vrije Leer en Kerk,

In

In 't opgewekt gemoed Godvruchte erkentnis werk'.
 't Betaamt, daar 't heilig recht de Vierschaar heeft gespannen,
 Dat alles ons herroep' die Geesfels der Tyrannen,
 Ten koste van wier hoofd Gerechtigheid de kling,
 Door dartlen overmoed vermeerderd, weêr ontving:
 Dat Koopbeurs, Markt, en Veld van de oude deugd gewaa-
 En dankbre tekens dier doorluchte mannen draagen, (gen,
 Wier gadelooze trouw, wier nijvre zorg en moed
 De dierbre Vrijheid ons met rust en overvloed,
 In weêrwil van den Nijd, zoo roemrijk heeft verworven,
 Voor Deugd en Vaderland op 't bed van eer gestorven.
 . ô Vorstlijk Kunstgesticht! ô Tombe, die 't gebeent'
 Van NASSOUWS Stamhuis dekt, zo naauw met ons vereend
 Door weldaên, die wij nooit dan in den nood erkenden!
 Wie kan op u 't gezig, wie zijn gedachten wenden,
 En voelt niet, daar hem 't oog in heete traanen smelt,
 Een' edlen Heldenmoed, waar van zijn boezem zwelt?
 Wie kan den zerk van een' aan 't Vaderland getrouwen
 DERUYTER, HEEMSKERK, TROMP, of dappren HEYNAanschou-
 Die 't leven dag aan dag verpandden voor ons heil, (wen,
 Een heil voor bloed-alleen, voor 't bloed der Helden veil,
 (En wie hun beeldtenis?) en voelt zijne ingewanden

Door

Door geene ondoofbre vlam van lieverlede ontbranden?
 Als drong een vonkske van den vuurgloed van hun borst,
 Vereeuwigd in hunne asch', door de ondoordringbre korst
 Des hollen grafsteens heen, in 't hart der dankbre zoonen,
 Geprikkeld om zich-zelf hunne afkomst waard' te toonen
 Niet anders dan de geur van geestrijk Druivennat
 Den Berkemeier die den Godendrank bevat,
 Of gouden kroes doordringt, om d'afgeleefden grijzen
 Een nieuwe kragt en kleur en jeugd te doen verrijzen.
 't Veradeld hart ziet dan, van eerbied aangedaan,
 Het marmer als beziel, den Held als leevend aan;
 't Waant dan zijn Vaders-zelf, der sterflijkheid ontweeken,
 Verhemeld van gelaat, te zien, te hooren spreken;
 't Gelooft dan, dat hun oog, op 's Naneefs spoor gericht,
 Hem teder toewenke, op 't betrachten van zijn' pligt;
 Of met een' grammen blik die de aders doet verstijven,
 Verachtlijk afwijze, op onedele bedrijven;
 En met een' bliksemstraal, die 't krimpens hart doorsnijdt,
 De ondankbre laauwheid voor het Vaderland verwijt'.

Maar gij, ô Dichtgodes, wier inspraak mij doet zingen,
 Wie 't voegt, de waare deugd aan Tijd en Dood te ontwringen
 Gezwooren vijandin der snoo' Vergetelheid, (gen,
 Dat

Dat gij voor alles, gij, dier Helden roem verbreidt!

Voer gij hunn' grooten naam door d'ommekreits der aarde!

Wat is alle eerbewijs bij uwen lof in waarde?

De Wreedarta, die zich-zelv' gelijk het al verflindt,

Strooi' vrij hun overschot moedwillig in den wind!

Bestaa metaal en steen, ten duurzaam eereteken

Der Grootheid opgericht, kragtdaadig te verbreeken!

Daar gij hun glorie staaft, vermag geen wisfeling

Van spoedende eeuwen iets tot hun vernedering.

Kan 't zijn en zou de ziel, na dit vergangklijk lever,

Van 't afgeschudde kleed der stoflijkheid ontheeven,

In 't juichende genot der Hemelzaligheên,

Nog de aandacht vestigen op 't nietig hier beneên?

En zouze vatbaar zijn voor 't geen wij stervelingen

Op 't wankelbaar Tooneel der ondermaansche kringen

Verrichten? Ons gedrag, om zeedlijk goed of kwaad,

Beschouwen in heur gunst' of afkeer, liefde of haat?

Ach! Zoo dit waarheid is, hoe worden dan de zielen

Van hun, die voor 't gemeen op 't bloedig slagveld vielen,

Van blijdschap aangedaan, wanneer het Nageslacht

Hun dankbre zangen wijdt, terwijl 't hun deugd betracht!

Wie weet ofze in dit uur niet om mijn zijde waaren,

En

En met mijn hartzucht hun zegenwenschen paaren? —
 Hun wenschen ...? Hemel, hoe! waar voert mij de yver heen?
 Zij iets begeeren? Zij iets wenschen? — Neen, δ neen.
 In 't eindloos schoon van Gods Volmaaktheid opgetoogen,
 Aan de Algenoegzaamheid van 't Eeuwig Alvermogen
 Deelagtig, blijvenze in 't volzalig Geestenhof,
 Gehecht aan 't mengelen van 's Allerhoogsten lof:
 Daar roemen zij den HEER, wiens staåge Liefdeblijken
 Hun matte kragten steeds behoedden voor bezwijken;
 Hem, wiens Weldaadigheid hun hart die grootheid schonk,
 Die als een helder licht in rampspoeds nevels blonk;
 Hem, wiens geduchte Magt in alle tegenheden
 Hen red'de, nevens hen onzichtbaar heeft gestreedden;
 Aan wien, aan wien - alleen zij alles zijn verplicht,
 Wat hun getrouwe zorg voor 't Nakroost heeft verricht:
 En zoo des menschen lof hunne aandacht weet te raaken,
 'tStrekt hun, om 's Hoogsten Naam alleenlijk groot te maaken,
 En van hun Heldendeugd draagt hunne nedrigheid (ken;
 Den roem eerbiedig op der Hoogste Majesteit'.

Zoo is 't, de Lof der Deugd is die van 't Opperwezen:
 Die bron van alles goeds wordt in den Held gepreczen.
 'tZij verr' dan dat men wraak' die teedre erkentenis,

Die

Die 't allereerste blijk van waare Godvrucht is.

En 't harte voorbereidt om deugden aan te kweeken,
 Als waar 't aan d'eersten pligt van 's Hoogsten Dienst ontbree-
 Te heiligen eene eer, die Gode toebehoort, (ken,
 Den Werktuige, eeniglijk bewoogen door zijn Woord.

Doch toef, mijn Zangeres! Waartoe dus om te dwaalen
 Door dorre heide en struik, die slegts uw' vaart bepaalen?
 't Is reeds, 't is reeds te lang dus nutloos uitgeweid:
 Heel Neerland kent en mint den pligt der Dankbaarheid.
 Uw voorbeeld zelf betoont, Bataafsche Zangbergfichters!
 Hoe zeer zij eigen zij aan 't edel hart des Dichters;
 Hoe zeer de reine Deugd, der Batavieren aart,
 Een voorwerp zij al 't vuur eens grooten Zangers waard'.
 't Zij we u de Lauwerkroon kunstlievend op zien hangen,
 Om Leydens Hoogeschool door Goddelijke zangen
 In 't heuchlijk tijdgewricht van 't dubbeld Eeuwgetij'
 Te fieren met den glans der schoone Poëzij':
 Het zij gij, de achtbre trits van groote Leydenaaren
 Ter eer', den lofgalm lokt uit gulde Cytersnaaren:
 't Zij ge ons den eerprijs biedt om in welluidend Dicht
 Te toonen, wat een Staat der Dichtkunst' zij verpligt;
 Of vol van glorie, dien doet schitteren in onze oogen,

Om

Om d'eersten Burgerpligt voldingend te betoogen,
 En ons te erinneren den onverbreekbren band,
 Waar door we zijn verknocht aan 't lieve Vaderland.

Vaart voort, vaart moedig voort, ôVaderlandsche mannen!

Laat alles op uw' wenk de teêre koorden spannen!

GantschLeeuwendaal weêrgalm' vanDeugdenHeldenmoed,

Door U, door Poëzij, gekweekt en aangevoed!

Zoo juiche 't waar Geloof, in 'tTempelchoor geheiligd:

De Vrijheid op haar' Throon voor euvelmoed beveiligd!

Zoo juiche elk Landgenoot in 't ongestoord genot

En onbeperkt geluk van zijn gezegend lot!

Zoo beev' de Nagebuur, om met verwoede handen

Dit Vrijheidminnend Volk baldaadig aan te randen!

Zoo blijve, offchoon Bellone op 't ijslijkst woele en brull',

En 't overstroomd Heelal met wapenkreet vervull',

Zoo blijv' de lieve Vreê bij ons zijn woonplaats houên!

Zoo blijv' der Vaedren God de God van ons betrouwen!

Zoo zij Hem t'allen stond', tot 's aardrijks jongsten tijd,

In de opgeheeven borst een zuiver hart gewijd!

Zie hier mijn'Loop voleindt. Door zucht tot roem gedree-
 Durfde ik in 't glorieperk mij meê ten strijd' begeeven, (ven

F

Mij

Mij roekloos waagen in den digten Dichtrendrang.
 Hoe nam mijn boezem deel in 't rollen van mijn' zang!
 ô Zucht voor 't Vaderland! U trachtte ik af te maalen;
 U wilde ik in mijn dicht, als in mijn hart, doen praalen;
 U wilde ik minnen doen als Deugd, als Burgerpligt,
 Als 't heil van Staat en Volk waar ge uwen zetel sticht;
 'k Wilde u in de Yveraars voor 't Vaderland, doen eeren,
 De koude ondankbaarheid uit 's Burgers harte weeren,
 En elken Batavier vervormen in een' Held:
 Zie daar het groot ontwerp, het eind, mij voorgesteld.

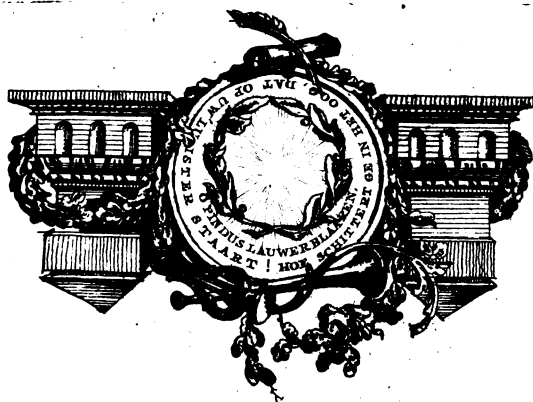
Kunstrechtters! werd uw wit getroffen door mijn poogen,
 Beantwoordde aan uw' eisch mijn teder Dichtvermogen,
 Heeft mijn, schoon ruuwe, zang uw luistrend oor voldaan,
 En biedt me uw fiere hand den groenen Lauwer aan:
 Dat edelgloorend loof, waar meê mijn kruin zal pronken,
 Zal meer en meer mijn borst in deezen gloed ontfonken;
 Mij spooren om die Deugd, het voorwerp van mijn dicht,
 Te koestren in 't gemoed als een' onschendbren pligt:
 Opdat geen laffe gunst, om uwen roem te krenken,
 Aan een onwaardig hoofd uw eerkroon schijn' te schenken;
 Opdat geen aterling, voor pligt en eerzucht doof,
 De blijde onsterflijkheid zich onverdiend beloov'.

Doch,

Doch, zoo mijn hoop mislukt, zoo heerlijker zangen
 Een' waardiger Poëet den Lauwer doen ontfangen:
 'k Heb moeds genoeg, dat ik, van vuige zelfmin vrij,
 Uw uitspraak billijk', mij in zijn' triomf verblij'.
 De finet der wangunst moge op laage zielen kleeven;
 't Zal mijn' gevoelig' hart' den zoetsten wellust geeven,
 Indien mijn Vaderland voor mijn, voor aller oog,
 In grooter Dichtren op rechtaarter Zoonen boog'.

*Hoc opus, hoc studium, parvi properemus & ampli;
 Si patriae volumus, si nobis vivere cari.*

HORAT. *Epist. Lib. I. Ep. III.*

Geekens' en geëet door Willem Bilderdijk, 1777.

AANTEKENINGEN.

1. De Leenspreuk met het 24ste vaers aangenomen, bij welke de Zangstrijd door het Renspel, bij de Oudheid gebruikelijk, betekend wordt, uit de vaersen van PINDARUS, hier voor geplaatst, [*Och of ik, woordenrijk in 't verhaalen, op den wagen der Zanggodinnen gevoerd wierd, van stoutmoedigheid en het groot vermogen (der Welspreekendheid) gevolgd!*] ontleend zijnde, kan het niet oneigen geacht worden, dat ik hier op een voorbeeld uit HOMERUS *Ilias* (Ψ, 392 vs.) ooge. Gelijk mij ook niet onbekwaam voorkoomt dat van Ajax, uit het zelfde Boek, hoewel eenen wedloop ten onderwerp hebbende.

De zelfde Allegorie vinden we bij den gemelden Lierdichter, in het eerste der Olympische gezangen, daar hij zegt:

Ἔτι γλυκυτέρας κεν ἔλπομαι
 σὺν ἄρματι θοῶ κλείζεις,
 ἐπίκεροι εὐράν
 ἄδ' ὀν λόγων ———

Nog zoeter (maatzang) hoop ik met de snelle renkar te zingen, den weg der rede ter mijner hulpe vindende.

En in het zesde derzelve gedichten;

Ἦ φίτις, ἀλλὰ ζεύξον ἤ-
 δη μοι δένθ' ἡμίονων
 ἢ τάχθ' ὄσση κελύβω τ' ἐὶ
 καθαρά
 βόταμ' ἀρχον.

Maar, Wagenaar, span thans ten snelste de muilen in: opdat wij den wagen op eenen zuiveren weg voeren.

Gelijk ook in het tiende der Pythische:

Πέποιθα ξενία σθ-
 σανί Θώρακθ', ὅσπερ
 ἱμᾶν ποιπίτων χάειν,
 τόδ' ἔζευξεν ἄρμα Πιερίδων —

Ik heb mij op de sireelende Vriendschap van Thorax verlaaten, welke, mij trachtende te verplichten, deesen wagen der Zanggodinnen bespannen heeft.

2. Men zie het agtste Hoofdstuk van LONGIJS *verhandeling van het verhevene*, over deeze uitdrukking van Homerus, door Aratus met eene slegtere verwisfeld.

OVIDIUS heeft dezelve nagevolgd in het elfde Boek zijner *Gedaanteverwifeling*, vs. 538.

3. Deeze Redenkunflijke Bepaaling is ontleend uit WOLFFS verhandeling *de Fure Nat. & Gent.* §. 136. *In difpofitione animi ad percipiendam voluptatem ex alterius felicitate, amor confijlit*: en kooft overeen met die, welke gevonden wordt in de kleine Logica van den zelfden Schrijver. I Hoofdd. §. 8.

De volgende uitbreiding vergelijkte men met PUFENDORFFS werkje *de Officio Hominis & Civis*, 2 B. 18. Hoofdd.

4. Misfifippi, of Mefchafippi, een Rivier van aanmerkelijke uitgeftektheid in Noord Amerika, zich in den Mexikaanfchen Zeeboezem ontlasteude.

5. SOFOKLES, in Koning *Edipus*, legt den rei deeze woorden in den mond.

6. Zinspeelende op de plegtigheid der oude Romeinen, bij hen *tallere puerum* genoemd.

7. HOMERUS zegt:

Ὀυρανὸν ἰστέλει κάρη, καὶ ἐπὶ χθονὶ βαίνει. (Iliad. Δ, 443 vs.)

't welk bekend is, dat VIRGILIUS op de Faam heeft toegepast, zeggende:

Ingrediturque solo, & caput inter nubila condit. Æn. IV. 147.

met dit onderscheid, dat HOMERUS haar (de Tweedragt naamlijk) eenvoudig het hoofd tot in den Hemel doct opftceken, terwijl zijn Navolger het woord *verbergen* gebruikt, om de onzckerheid van den oirfpronk van het gerucht aan te duiden.

8. Door *Ataar* heeft men hier te verftaan, het geen bij de Bouw-kunftenaars den naam draagt van Pedestal. *Voet*, of *Voetfluk* zou dit niet uitdrukken: *Voetfluk* is te algemeen van betekenis: *Voet* wordt voor dat eenvoudige blok gebruikt, bij de Latijnen *foctum* geheeten.

HOMERUS bezigt, om het zelfde uit te drukken, het woord *Βαμὸς*, dat ook *Alkaar* betekent, in het 7de Boek der *Odyssea*;

Χρυσίαι δ' ἄσπερα κῦρξι ἰϋδαίτων ἐπὶ βαμῶν
ἔστασαν, αἰθαλόφραξ δαίδαξ μετὰ χερσὶν ἔχουσις.

Gouden Jongelingen stonden op kunstiggewoachte (of juistgestichte) Altaaren, brandende toortjen in de handen houdende.

9. Dat de stem uit de borst voortkoomt, merkt de Hoogleeraar FRANCIUS aan: in zijne Redevoering' over de uiterlijke Wel-spreekendheid. Zoo spreekt ook HOMERUS, *ἐκ στήθεσσι*.

10. Men herinnere zich dat het Macedoonsche *Pella* de geboortestad was des beroemden Warelddwingers, die der Perzen Monarchij heeft doen vallen.

11. Men verstaat, zonder dat ik 't opheldere, wien ik beoogde der *Appien*, die te Rome gebloeid hebben: hem naamelijk, wiens mannelijke rede, de overwinning van Pyrrhus, en het gevlei van deszelfs Gezantfchap te loor stelde.

12. Hier wordt gedacht aan die mindere foorte van zegepraal, *Ovatio* ghechten, waar in de Overwinnaar met myrth gekroond, ter stad inreed.

13. De Spartaanen, navolgers van Leonidas.

14. Het is bekend, dat geheel Sicilie den geboortedag van Timoleon, die de Syrakuzers van de Tyrannij van Dionisius gered had, gewoon was te vieren, uit hoofde, dat hij zijne voornaamste overwinningen op dien dag behaald had.

15. *Guido*, een naam zijnde, den Graaven van Vlaanderen eigen, versta ik door *Guidoos waterbanken*, de Vlaamsche banken of wadden, welke ons Gemeenebest ten Zuidwesten bepalen.

16. *De Dollert*, welke eigenlijk de verwijde mond van de Eems is, en ons Vaderland ten Noordoosten van Duitschland afscheidt.

17. VIR-

17. VIRGILIUS in zijn' vierden Herderszang, vs. 28.

*Molli . . . flavescet campus arista,
Incultisque rubens pendeat sentibus uva,
Et durae quercus judabunt roscida mella.*

18. Weinig verder :

δ *Mihi tam longae maneat pars ultima vitae!* vs. 53.

19. Hoc ongerust Augustus geweest zij in zijne Heerschappije is blijkbaar genoeg. SUETONIUS, welke hem eene belachlijke vrees voor den donder toeschrijft, meldt ons duidelijk (II. 28.), wat de reden geweest zij, van, in weêrwil van zich-zelven, de regeering vast te houden.

20. *Megakles*, een der Minnaaren en naderhand Echtgenoot van Agarista, Dochter van Klifthenes, den Sicyonier: zie HERODOTUS Erato, 126 Hoofdd.

21. HOMERUS, in het derde Boek der *Ilias*, daar hij den spoed van het Grieksche Leger, den Trojaanen tegentredende, beschrijft:

Ἐντ' ὄρεσσι κορυφῆσι Νότος κατέχευεν ὀμίχλῳ,
Ποιμῆσιν ἔτι φίλῳ, κλέπτῃ δέ τε νυκτὸς ἀμείνω,

ἌΩς ἄρα τ' ὑπὸ πρῶτῃ κοίτῃσιν ἀργυρ' ἀελλῆς
Ἐρχομένηων.

22. Een Gebergte aan den Bosphorus Cimmerius, in 't welk OVIDIUS het hol van den Slaap, en het verblijf der Droomen stelt, *Metam.* XI. 593. Zie *Ptolom. Tab. Asiae* II.

23. *Megara*: welks muuren zoodaanige welluidendheid hadden ontvangen van Apolloos Lier, die hij daarop neêrgelegd had, dat Scylla zich vermaakte met dezelve te doen klinken. OVID. *Metam.* VIII: 14.

24. De kostelijke kroonlijst van het Paleis van Alcinoüs , bij HOMERUS, is van azuursteen: *Φρυγὸς χρύσειο* zegt hij *Odysf. H,* vs. 87. Men denke dus niet dat *agaath* en *smaragd* te kostbaar is voor een gebouw als dit, dat onder de Wereldswonderen geacht werd.

Wat de *vergulde daken* en *lusthoven* betreft, dezelve zijn bij de Ouden niet ongewoon.

25. Door *trans* versta ik den vlakken omgang boven het gebouw. Door *tinne* het zoogenaamd frontispies, bij de Romeinen *fastigium* genaamd: of 't vooreinde van het Arends dak, waar van de uitvinding den Corinthen toegechreeven wordt, en waar van PINDARUS zegt:

Τίς δ' ἰππί-
οις ἐν ἔντασι μέτρα,
ἢ θεῶν καῖσι οἰ-
γῶν βασιλῆα διδυ-
μοι ἴθηκ'; ἐν δὲ μοῖσ' ἀδύπνοο —

Wie heeft in het Ridderlijk Wapenspel de maat (ingevoerd); of op de Tempels der Goden den dubbelen Koning der Vogelen geplaatst, waar in eene zachtheidademende overeenstemming bloeit? in den XIIIden der Olympische Lierzangen, aan den Corinthischen XENOFON.

D E W A E R E

L I E F D E

T O T H E T

V A D E R L A N D,

D O O R

J O N G V R O U W E

JULIANA CORNELIA BARONNESSE
DE LANNOY,

AEN WELKE DE ZILVEREN EERPENNING
IS TOEGEWEEZEN.

Hoe blijde aanvaard ik thans den schoonsten eereftrijd!
Mijn Zangster, welk een taak! welk feest is u bechooren!
Ja, stap met grootschen tred naar Pindus eedle Chooren,
Span vrij uw veerkracht in, vereen uw kunde, en vlijt.
Een Dichtrenstoet, vermaard door 't roemrijkst kunstvermo-
vereischt dit oogenblik een' maatvang van uw hand. (gen,
Gijzingt.. de onschatbre Deugd! *de Zucht voor 't Vaderland!*
En gints praat de eerekroon, hoe schoon blinktze in uwe
oogen!

F 5

Gij

Gij, die de glorie zoekt op 't lieflijk deugdenspoor,
 Beminde hoop van 't bloed, het welk ons stroomt in deadren,
 Mijn BROEDER! dierbre naam! mijn BROEDER, ei wil nadren!
 U zij deez zang gewijd; leen, leen me aandachtig 't oor!
 Zou Mavors glansrijk zwaard op uwe zijde praalen
 En 't Vaderland uw liefde, uw hoogste doel niet zijn!
 Gewis, uw hart ontvlamt, het stemde met het mijn'.
 Gij zult uwe eer, uw' plicht, met wellust af zien maalen.

Het Menschdom was verstrooid, en ieder huisgezin
 Sleet op zijn eenzaam erf een onverschillig leeven:
 Het ritslen van een blad deed straks de onweerbren beeven,
 't Geweld nam ongestraft het erf der zwakheid in. (moeide,
 Zij zelf, wier vruchtbre tent noch roof, noch heerschzucht
 Verkwijnden bij 't genot van al hun have, en schat;
 Geen teedre vrind die deel in hun vernoeving had,
 Uit wiens gezellig hart die weer in 't hunne vloeide.

Dat Wezen 't welk ons vormde, en in zijn gunst bewaakt,
 Dat zo veel wellust schept, in 't heil 't geen 't ons doet smaaken,
 Doet zijner schepslen hart, het meest, het vuurigst haaken,
 Naar 't geen hun stand verçiert, hun welzijn 't best volmaakt.
 Hij zelf had de eerste vlam der teedre liefde ontstoken,
 't Geheiligd vrindschaps - vuur in hunne borst ontvonkt:
 Elks hart gaat uit naar hem in wien zijn beeldtnis pronkt,
 Elkanders liefde, en hulp had hun te lang ontbroken.

Daar

Daar wordt de Maatschappij behoorlijk opgericht.
 Daar rijzen muuren op, die tot den hemel stijgen.
 Elks erf is thans behoed, der sterksten recht moet zwijgen.
 Reeds houdt Gerechtigheid haar schaal in evenwigt.
 De Godsdienst krijgt een' vorm, de kunsten zijn geboren;
 Daar slicht de Wijsheid zelf der Weetenschappen stoet.
 Het Wetboek vestigt de Orde op een' onwrikbren voet,
 En zij wier oog'tbewaakt wordt hulde en trouw gezworen.

De stervling staat verbaasd: welk heil is hem bereid!
 Is de aarde, is deeze Sphaer zijn woonplaats nog gebleeven!
 Hij ziet zich door 't gemak, en door 't vermaak omgeeven;
 Zijn Reden wordt verlicht, zijn hart wordt uitgebreid:
 Hij heeft gezelligheid zijn zeden zien beschaaven,
 Wat kweektze al in zijn ziel een reeks van Deugden aan!
 Nu, nu erkent hij eerst den prijs van zijn bestaan,
 Zijn aanzijn is bekroond met duizend hemelgaaven.

En zou zijn gansche ziel, zou zijn erkentlijk hart
 Zich niet aan 't waard verblijf, aan 't lieflijk oord verbinden
 Daar hij zo vast een steun voor zijn geluk mogt vinden;
 Dat hem behoedt, beschermt, verkwikt in vreugd, en smart!
 Hij moet der Maatschappij zijn zorg, zijn' arbeid wijên,
 Maar wijdt hijze aan zijn heil, aan zijn verzeekring niet?
 Haar welvaard is de zijne, als hij die wanklen ziet
 Moet hem vermaak, en rust op 't jammerlijkst ontglijên.

Maar

Maar Hij, die met een' wenk al 't ondermaansch beeftert,
 Huwt ons belang niet slechts aan onze zwakke reden:
 Een invloed, min' gefchokt door wisselvalligheden,
 Werkt, brengt de neiging voort die hier gevorderd wierd:
 Natuur hechte, op zijn' last, met onverbreekbre banden,
 Ons hart aan 't dierbaar oord, waar inze ons 't leeven gaf:
 Natuur bewaakt dien band tot op den zoom van 't graf:
 Die zorg is haar vertrouwd, ze is veilig in haar handen.

Befchouw dat guur Gewest, met eeuwig ijs bedekt,
 Daar nooit de lente een roos, de herfst een wijndruif teelde,
 Daar nimmer Philomeel haar vreugd en liefde kweelde,
 Waar aan de dagtoorts zelf haar licht en warmte onttrekt;
 Of zo ge zonder schrik uw oog hier niet kunt vesten,
 Het staar daar de aarde uw voet, de zon uw' schedel zengt,
 De wind het barnend zand met lucht en wolken mengt.
 Of streef naar 't rotzig oord van Asia's gewesten.

Daar, daar zult ge in het hart der naaste bergspelonk
 D'Inboorling zien, 't vermaak zien schitteren uit zijne oogen;
 Hoogmoedig op zijn boog, en met zijn vacht omtoogen,
 Gelooft hij dat Natuur hem al haar gaaven schonk:
 Zijn Gade is aan zijn zij'! zijn kindren aan zijn voeten;
 Hij wenscht voor zich, voor hun, geen beter Vaderland.
 Zijn neiging is gevormd, die teedre liefdeband
 Kan op de zachtste wijz al zijn gemis verzoeten.

Zo

Zo treft de Stervling 't doel der Opper-Majesteit,
 Die de orde in al haar werk zoo zichtbaar doet bespeuren.
 Verzekerd dat Haar Gunst zijn' iever goed zal keuren,
 Wijdt hij aan 't Vaderland zijn gansche aanwezigheid.
 Het verg'zijn' tijd, zijn zorg, zijn' schat, zijn bloed, zijn leven,
 Hij doet er met vermaak 't grootmoedig offer van:
 Verrukt als hij 't geluk er van bevordren kan,
 Kent hij maar één belang, 't is naar dit wit te streeven.

Het spreekt, en welgemoed gespt hij het harnas aan,
 Hij vliegt naar 't veld van Mars, en tart er duizend dooden,
 O Vreugd! het Vaderland heeft zijnen arm van noden!
 Hij zal voor 't Vaderland verwinnen of vergaan!
 Zou hij gevaar of dood in zulk een denkbeeld vreezen?
 Zijn' laatste droppel bloeds niet plengen met vermaak?
 Dat Xerxes met zijn heir Leonidas genaak',
 Hij wacht het, strijd, en sterft, zijn voorbeeld bleef in weezen.

Maar neen, een andre taak is voor zijn deugd bereid,
 Zijn wijsheid schraag het heil van zijne landgenooten.
 Daar wikt hij 's volks belang, de Raadzaal wordt ontflooten,
 Zie zijn beleid, zijn' moed, en zijne omzichtigheid:
 Geen zelfbekang hoe teêr, geen wensch van vrind, of maagen,
 Die immer zijn besluit, zijne uitspraak richten zal.
 Eer doemt hij duizendmaal zich zelf, zijn bloed ten val,
 Dan 't heil van 't Vaderland een oogenblik te waagen.

Wie

Wie brengt uit Sparta's wal dien eersten steen daar aan,
 Om van Minerva's Choor den uitgang toe te muuren:
 Om dus Pausanias den trosch te doen bezuuren, (staan?
 Die hem, 's Lands recht ten spijt, naar 't hoog bewind deed
 Natuur ontzet ge u niet? kan 't zijn dat gij 't niet wraaktet?
 Eenmoeder smoort uw stem, zij doemt, ze ontzielt haar'zoon!
 Neen, weez zijn voorspraak niet, zij stell' haar deugd ten toon:
 Was zij geen Burgeres eer gij haar moeder maaktet?

Maar welk een naar gegil, wat klaagstem treft mijn oor?
 Ziet gij die teedre Gae, die Kindren, moê van kermen,
 Hunn' Vader, haar' Gemaal, half leevenloos omërmen?
 Ligt blijft hij nog in Rome, of slaat den vrede voor.
 Doorluchte Regulus, dit waare uw' roem onwaardig:
 Neen, zegt hij, geen verdrag, neen, werp Carthago neêr,
 En tot dien trotschen Staat, dien vijand, keert gij weêr!
 Ei mij! een beulenheir staat op uwe aankomst vaardig.

Maar hoe! moet ik mijn oog op Sparte of Rome slaan,
 Om op de waare Zucht voor 't Vaderland te staaren?
 Verschijnt voor mijn gezicht, ô gij verloopenen jaaren!
 Gij tijden, die dit volk een' Dwingland zaagt weêrstaan!
 Toen al wat adem haalde in deez verdrukte landen,
 Toen jeugd, en ouderdom, toen vrouw en teedre maagd,
 Hun glorierijke zaak zoo moedig heeft geschraagd:
 Het juk verbrak, ten prijs der dierbaarste offeranden.

Toen

Toen zag men de eedle Zucht voor 't waarde Vaderland,
 In haar volmaaktste kracht, in al haar' luister praalen;
 Toen bragtze wondren voort, die 't nakroost zal herhaalen
 Zo lang der Belgen naam op aard wordt voortgeplant.
 Gelukkig Neêrlandsch Volk! Gij kwaamt uw leed te boven,
 En zij, ze plaatst voor 't oog der woede, en dwinglandij,
 De Vrijheid op den troon, de welvaart aan haar zij';
 Triumf die de aarde aanschouwde en naauwlijks kongeloven.

Dat nooit, dat nooit de roem dier heldenœeuw verdwijn',
 De tijd, die 't al verslindt, moet nooit haar glorie schaaden:
 Maar is 't alleen de glans dier luisterrijke daaden
 Die ons een waardig lid der Maatschappij doet zijn?
 Neen, doen we meerder recht aan ons goedwillig leeven,
 De Burger van den Staat munt uit in ieder stand:
 Geen rang die van uw trouw, uw Zucht voor 't Vaderland
 Bij ieder voetstap niet het schoonst' bewijs kan geeven.

Zij is 't, die door den mond dier Hemeltolken spreekt,
 Die ons verdraagzaamheid en liefde doen beminnen:
 Die door zachtmoedigheid de slugste harten winnen,
 Wier adem tweedragt dempt alsze ooit haar toorts ontsteekt.
 Doet zij moedwilligheid niet voor de reden bukken,
 Wanneerze in Themis Choor's Lands wetten voor durft staan?
 Hier kweektze Koopvaardij, 's Lands dierbre zenuw aan:
 Gints nooptze u, kunstrijke Arts, den dood zijn pijl te ont-
 rukken. En

En gij, die in dit oord met zoo veel glorie pronkt,
 Geleerdheid, Kunst, Vernuft, bekoorfters van het leeven ;
 Zoudt ge in uw roemrijk perk niet naar 't volmaakte streeven,
 Alsze u ten veerkracht strekt, uw godlijk vuur ontvonkt?
 Dan, dan ontwikkelt zich uw luifterrijkst vermogen:
 't Heeläl bewondert u, en gij zijt waarlijk groot:
 Uw iever wordt een Deugd, die u verheft, vergoodt,
 Die vuur en leeven geeft aan uw doorluchtig poogen.

U voegt die teedre liefde, ô nijvre Burgerftand!
 U, door wiens noefte vlijt de Maatschappij moet bloeien.
 U, dien we met uw zweet het aardrijk zien befproeien:
 Wie toch strekt meer dan gij tot nut van 't Vaderland?
 Bemint het, 't is uw arm waardoor 't in ftand moet blijven.
 Hoe billijk is die liefde in Neêrlands vrijen Staat!
 Geen landman is hier slaaf, geen ambachtsman verfmaad.
 Uw arbeid zal voor u, en voor uw kroost beklijven.

Maar 'k zie uw fchrandre zorg vergeeten, onbeloond,
 ô Staatsman! uw beleid wordt niet gefchat naar waarde.
 Uw bloed, grootmoedig Hield befproeide vruchtloos de aarde,
 ô Kunstnaar! uw vernuft wordt niet naar eifch bekroond.
 Gij wilt een Vaderland, het welk u hoont, begeeven;
 't Verdiende al 't geen gij thans tot uwe wraak verricht...
 Rampzaalge... 't Vaderland 't geen ge alles zijt verplicht!
 Gij leeft, en zult niet meer voor zijn belangen leeven?

Ja,

Ja 't strekt den Staat tot roem uw glorie voor te staan,
 Door 't eeren van uw deugd verdiensten aan te spooren:
 Maar zeg mij, zijt ge een slaaf, of zijt ge vrij geboren?
 De slaaf verkoopt zijn' dienst, de burger biedt dien aan.
 Geeft u aan 't Vaderland, doorluchte stervelingen.
 Het hoont u, nu is 't schoon dat ge uwe wraak bestrijdt.
 'k Verfoei Coriolaan in zijn' gerechten spijt, (gen.
 Geen moeder, neen, zijn hart moest hem 't geweer ontwrin-

Wat trekken manglen nog aan 't glorierijk tafreel,
 Aan 't beeld des grooten mans op wien de Staat mag boogen?
 Ik zie 't, ô Vaderland! thans vest ge op mij uwe oogen:
 Gij eischt die eedle schets naauwkeurig, en geheel:
 Welaan, ik zal er nu de laatste verw aan geeven;
 Komt gij, die voor uw' plicht nog niet in iever blaakt,
 Beschouwtzte, wordt verliefd, of zoze uw hart niet raakt,
 Gaat, zoekt u een woestijn, slijt daar uw nutloos leeven.

Met hoe veel heilgenot de Aarts-Goedheid ons bezocht,
 Schoonze ons bij ieder stap een' zegen doet ontdekken,
 Zij, die ons hoogste nut uit ieder gunst wil trekken,
 Heeft aan de Deugd alleen ons waar geluk verknocht:
 Zij is 't, die in ons hart de zucht voor de orde baarde,
 Die liefde, vrede, en trouw er in ontspruiten doet,
 Die ons oprecht doet zijn, rechtvaardig, maatig, goed,
 En dus aan 'snaasten heil het onze onscheidbaar paarde.

G

Zie

Zie daar, zie daar de steun, de band der Maatschappij,
 De grondslag, die haar heil, haar zekerheid moet schraagen;
 Spreekt, gij die 't menschdom kent, 'k durf uw beslissing vraa-
 Dat hier al de aarde spreek, en mijn getuige zij: (gen:
 Naar welk een grootsch toneel leidt zij mijn aandacht henen?
 'k Zie Rome, eenvoudig, goed, 't Heelal knielt voor haar neêr:
 De weelde krenkt haar Deugd, en Romen is niet meer,
 Haar luister, haar Gezag, is als een rook verdweenen.

Grootmoedigen, wier hart aan 't heil der Maatschappij,
 Aan 't heil van 't Vaderland geheel is toegeheilgd,
 Zal 't waarlijk door uw hand zijn welvaard zien beveiligd,
 Ei! dat uw zeden rein, uw leven vlekloos zij!
 't Zij dat ge aan 't hoofd van 't volk uw deugd dan voor doet
 Of in de laagste hut een treffijk voorbeeld geeft: (lichten,
 De braafste Patriot is hij die deugdzaam leeft.
 Gij zult uw Vaderland ten duurste aan u verplichten.

Ge eerbiedigt dan gewis 's Lands waardige Overheid,
 Gij zult met diep ontzag op haar bevelen letten:
 Torscht een Monarch de kroon, gij bukt voor zijne wettén,
 Gij eert in hem het beek der hoogste Majesteit;
 Maar wou Voorzienigheid u blijder standplaats schenken,
 Bloeit Vrijheid in 't gewest waarin gij adem haalt,
 Gij acht voor haar belang uw bloed te wel betaald:
 De Vrijheid! voor uw oog zal niets haar rechten krenken.

Hoe

Hoe kweekt gij de Eendragt aan, de steun van 's lands gezag!
 Hoe dierbaar is 't belang des Godsdiensts in uwe oog en!
 Uw billijkheid zal nooit gewetensdwang gedoogen,
 Daar 't licht der reden praat in zijnen schoonsten dag:
 Uw Godsvrucht, uw gedrag, uw liefderijke zeden,
 Zie daar waar door ge uw Kerk, en uw gezintheid eert.
 Zo toont ge dat gij 't heil van Kerk en Staat waardeert,
 Dat heil wordt weer voor u een bron van Zaligheden.

Aanbiddeijke Deugd, ô Zucht voor 't Vaderland!
 Gemoedsdrift, die van ouds de grootheid voort deed sprui-
 Hoe zal ik best uw' lof, hoe best uw glorie uitten? (ten:
 Hier schiet mijn kunst te kort, hoe zeer mijn iever brandt.
 Gij zijt het, die 't geluk der Maatschappij moet staaven,
 Haar magt op de eendragt grondt, haar onverwinlijk maakt.
 Met onverfchrokken moed voor haare rechten waakt,
 En haar 't genot beschikt van 's hemels schoonste gaaven.

Wie hoonde ooit ongestraft het volk dat gij bezielt,
 't Grootmoedig volk, wiens arm door u wordt aangedreeven!
 't Geweld mooge onbeschaamd naar zijn bezitting streeven,
 Zijn kracht zij uitgeput, en al zijn hoop vernield:
 Uw invloed is genoeg, 't zal lieflijk ademhaalen,
 't Heeläl getuige zijn van uwe zegepraal,
 Vermogender dan 't vuur, den stormram, 't blikkrend staal,
 Stelt gij, door eigen kracht, der woede perk en paalen.

En strekt ge min ten schild aan 't wel geschikt gezag?
 Ei! laat mijn oog nog eens in vroeger tijden leezen!
 Hoe lang hield gij alleen 't bedreigde Sparte in weezen!
 De magt der Persen taande, en in haar' vollen dag.
 Geen wonder, welk gezag, wat luister, welk vermogen,
 Houdt stand daar gij niet heerscht, niet voorstrijdt in gevaar?
 Daar 't Volk zijn heul niet vindt bij haardstede, en altaar?
 Ach! 't mist zijn' moed, zijn trouw, de veerkracht van zijn
 (poogen.

Zie hoe die malsche dauw op gintschen akker daalt,
 Tot aan zijn minste spruitje een' zegen doet genieten,
 Hun wortels vruchtbaar drenkt, hun takjes op doet schieten,
 En elk den luister geeft waar meê 't zoo heerlijk pralt:
 ô Gij! die in den schoot der Maatschappij moogt leven,
 Werkt dus mijn dierbre Deugd u aller heil niet uit?
 Beschouwt hoe zij de bron van uw geluk ontsluit,
 En weigert, zo gij durft, haar de eer er van te geeven.

Dus wordt elk Rijk, elk volk een welbestierd gezin,
 Verëend in liefde, en hulp, in werking, in belangen:
 Daar nimmer ramp of leed des eenen lot kan prangen,
 't Geen de ander niet verzacht door troost, en teedre min:
 Gelukkigen, wat ramp, welk onheil zoudt gij vreezen?
 Bewerkt 't gemeen belang, uw lot is in uw hand.
 Het bloeit! ô schoon verschiet! ô dierbre liefdeband!
 Weez, Neêrland, dat gezin, ei! wil het eindloos weezen!

Maar

Maar hoe, wiens roem wordt daar van pool tot pool verbreid?
 Voor wien die Eerekroon, dat Standbeeld, die lauwrieren?
 Die Grafnaald, die deez tombe op 't prachtigst zal verçieren?
 Zij voegt mijn' Patriot, zij is voor hem bereid:
 Dus moet men zijnen lof van eeuw tot eeuw vermelden,
 Opdat hij nagevolgd, geëerd, bewonderd word';
 Maar standbeeld, eerkroon, tombe, ô stervling! schiet te kort,
 Zo gij zijn deugd, zijn trouw, naar waarde wilt vergelden.

Beschouw hoe zijn verdienste elks hart aan zich verbindt;
 Wat eerbied, welk ontzag wordt hem niet toegedraagen!
 Daar, zegt men, is de Held die 't Vaderland helpt schraagen,
 De Staatsman die 't bewaakt, de Burger die 't bemint.
 Het ongevoeligst hart aanschouwt hem, wordt bewoogen,
 En plengt voor 't eerst een traan ten offer aan zijn deugd.
 Zijn bijzijn is 't vermaak van 'ouderdom en jeugd;
 Wat is zijn leeven niet onschatbaar in hunne oogen!

Daar maait de wreede dood zijn dierbre dagen af.
 Schiet toe, ei! laat ons eerst zijn laatste reednen hooren.
 „k Was vrij, maar in den schoot der Maatschappij geboren,
 „Gedoogde ik datze mij haar zachte kluisters gaf: (ligd;
 „Zij schonk me een Vaderland, mijn kindsheid wierd bevei-
 „t Heeft mij gevoed, bemind, verdedigd, onderschraagd;
 „Ik heb 't mijn' dienst gewijd, mijn bloed er voor gewaagd,
 „Aan zijn belang, zijne eer, mijn leeven toegeheiligd.

„ô Meester van 't Heeläl! heb ik uw doel betracht?
 „Uw schoon, uw groots ontwerp bevorderd naar vermogen?
 „Uw doel is ons geluk: heeft mijn standvastig poogen
 „Tot heil mijns evenmensch somwijl iets toegebracht?
 „Dan heb ik niet vergeefs mijn plaats bekleed op aarde,
 „Dan keer ik welgemoed in uwen boezem weer:
 „Gewis, gij ziet op mij met welbehaagen neêr,
 „En hier, hier blijft misfchien mijn denkbeeld nog in waarde.

„Mijn Maagfchap, sidder niet als gij mijn tombe fluit;
 „Ach! zo ge eens met mijn liefde uw zekerheid moest derven!
 „'k Laat u aan 't Vaderland ... wat kan ik veilig flerven!
 „Zo zult ge uw kroost ook eens" Hijblaast zijn' adem uit.
 Neen, hij verscheidde niet; neen, hij blijft eeuwig leeven:
 Zijn naam, zijn deugd, zijn roem, zal immers nooit vergaan.
 De laatste afkomeling vereert hem met een traan,
 En eindloos blijft zijn lof op alle tongen zweeven.

Zoo teêr wierd WILLEMS val door Neêrlands volk befchreid,
 't Blijft dus ô BREDERODE! op uwe grootheid flaaren;
 En zou het niet geflaag 't geheugenis bewaaren,
 Doorluchte VAN DE WERF, van uw grootmoedigheid?
 De RUITER, TROMP, OPDAM, zo blijven we u gedenken,
 U allen, wier vernuft uw landaart heeft verçierd;
 U, wier verheven deugd er de eer, en steun van wierd:
 Zo eert u de aarde als 't puik van 's Hemels gunstgefchenken.

En

En zo de onsterflijkheid waar in ge op 't heerlijkst praat;
 Haar fluier van ons oog een weinig op wou heffen;
 Wie weet wat schoon verschiet, welk schouwspel ons zou tref-
 Wat straal van eer en vreugd op u is neêr gedaald. (fen,
 Omringd van duizenden, wier heil gij wist te gronden,
 Die gij uit rampspoed rukte, in deugd hebt voorgegaan....
 Daar zelf, daar ziet men wis u met bewondring aan,
 Wijl de eeuwen uwen lof op hoogen toon verkonden.

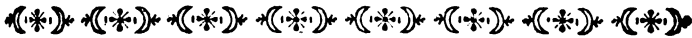
Voortreflijk lot der deugd, wat is uw uitzicht schoon!
 Wat stervling aarzelt nog zijn hart u toe te wijden!
 Gij treedt somwijl in 't zwart, veelvuldig is uw lijden,
 Maar dan, dan stelt ge zelfs uw schoonste kracht ten toon.
 De glorie lacht u aan, 't geluk blijft op u wachten,
 Uw invloed breidt het uit tot al wat u genaakt:
 En wijl gij 't voor u zelf vereeuwigt en volmaakt,
 Grondt gij den heilstaar nog der verfte nageslachten.

Zo praat die frische boom, en breidt zijn takken uit,
 In spijt des felsten storms, der guurste regenvlaagen.
 Hoe rust men in zijn loof met innig welbehaagen!
 Welk oog is niet verrukt als zijn gebloemde ontspruit!
 Thans zal ons ieder knop eene eedle vrucht ontwinden,
 't Is weinig datze ons voedt, ons tot verkwikking strekt;
 Haar zaad vereeuwigt zich, daar 't plant bij plant verwekt,
 Gelukkig als 't alom een' vruchtbren grond mag vinden!

O Neêrland! dierbaar Erf, dat zoo voortreflijk bloeit!
 Wat wellust doet gij niet in uwen boezem smaaken!
 Daar alles wat het heil eens Burgers uit kan maaken,
 Uit uw regeeringsvorm, uw' aart, uw wetten vloeit.
 Wie zou niet, voor uw zaak, gevaar en dood verwinnen?
 Aan zulk een Vaderland niet teder zijn verknocht?
 Bataven! 't is ten prijs van zoo veel bloeds gekocht!
 Bataven! laaten wij het Vaderland beminnen.

HOE SCHOON EEN TAAK!

DE WAERE
L I E F D E
T O T H E T
V A D E R L A N D,
D O O R

W I L L E M B I L D E R D I J K,

AEN WIEN EEN TWEEDE ZILVEREN EER-
PENNING IS GESCHONKEN.

Belgarum patriosque canam decora inclyta mores.

A U S O N.

Het schittert schoon in veeler oogen,
Dat Rijkdom, Aanzien, en Vermogen,
Bij 't oogenblik van hun geboort'
De wieg van teêre Zuigelingen
Met koestrend armgestreel en toverzang omringen,
Die 't ligtbegoocheld oor bekoort.

Verblind door ijde schijnvertooning,
Geloofst men 't Hof van eenen Koning
Bedekt te zijn met roozenblaên,
En roemt, als in geluk gebooren,
Wien Staat of Overvloed door de afkomst is beschooren;
Maar met te redenloos een' waan.

Kan 't ook de woelende eierzucht vleien,
 In 't Wichtje, dat met nokkend schreien
 Der smart' zijn eerste hulde biedt,
 Als 't in de schaaûw van gulde daken,
 Op 't zachtste zwaanendons, het gloeiende scharlaken,
 Den kerker der Natuur ontvliedt?

Kan ooit, in overvloed' te leven,
 Den mensch' een waar genoeg en geeven,
 Daar 't zwoegend hart om meêr verzucht?
 Of laat zich staat- en heerschzucht paaien
 Met d' elpenbeenen staf der Oppermagt te zwaaien,
 Daar Rust van disch en sponde vlucht?

Neen, Zuigling, neen; uw levensdagen
 Staan niet ten doel aan minder plaagen,
 Om schat of trotsen eereboog:
 De zwakheên, 't brooze menschedom eigen,
 Staan, als des Landmans stulp, uw' fieren trans te dreigen,
 Verhef uw heil des niet te hoog.

Wat toch, wat is 't, schoon Koningrijken
 Hun vaanen voor uw grootheid strijken?
 Hun schatten storten voor uw' Throon?
 Want niets kan ons gelukkig maaken,
 Dan 't innerlijk vermaak der eedle Deugd te smaaken,
 Der Deugd, haar eigen wit en loon.

Laat

Laat andren dan gelukkig achten
 Wien Rijk of Rijkdom is te wagten;
 't Zij verr' dat u mijn hart benij',
 ô Wijdberoemde Wareldgrooten!

Uit Deugdbetrachtend bloed te weezen voortgesprooten',
 Zie daar wat recht gelukkig zij!

Der Deugd' in een' geliefden Vader
 Ontzag en liefde bei' te gader
 Te draagen, en in 't eerste vocht
 Uit 's Moeders borst haar zaad te trekken,
 Laat dit u, nevens mij, tot dankbaarheid verwekken,
 ô Gij, wien zulks gebeuren mogt!

Gewis de Deugd te voelen leeven
 In 't bloed van de Oudren ons gegeven,
 Is 't dierbaarst erfdeel, 't waardst kleinood:
 En 't merk van rechtgeëarte zoonen
 Is in zijn gantsch gedrag zich Ouders waard' te toonen,
 Zoo waarlijk edel, en zoo groot.

Het is dan groots, een reeks van Helden,
 Wier glorie de eeuwen dankbaar melden,
 Te mogen tellen in zijn' stam;
 En grootser nog zijn' roem te draagen
 Op't Burgerfchap eens Volks, wiens roem het al doet waagen,
 Waar uit die stamboom oirfprong nam.

ô Gij

o Gij, mijn dierbre Landgenooten!

Civilis, Batoos echte looten,

Van eeuw tot eeuw geducht en vrij!

Wier Moed, wier Deugd, de Trouw, verdreeven

Van 's aardrijks oppervlak, een vrijplaats heeft gegeven,

Onnaakbaar voor de Dwinglandij!

Wat Landaart kan uw' roem verdooven?

Wat Volk den eernaam u ontrooven

Van 't EDELST VOLK te zijn der aard'?

Wie wisten blijken, zoo verheven,

Van Moed, Standvastigheid, en nijvre Vlijt te geeven,

Met onbesfnette Trouw gepaard?

Is 't noodig uw gewijde bladen,

Tot slaaving onzer Heldendaaden,

Gefchichtkunde, yvrig op te slaan?

Neen: verder dan de zonneftraalen

De blanke Nachtvorf tin het hoofd doen onderhaalen,

Doet Neêrlands glorie zich verftaan.

Uw heerschezucht, oppermagtig Romen,

Door geen en weêrftand in te toomen,

Door geen verwinningen voldaan,

Hield alles voor uw' ftaf geboogen;

De Batavier - alleen, bravcerende uw vermogen,

Nam nimmer ftaaffche kluisters aan.

Hoog-

Hoogmoedig Spanje, nog, nog heden
 Gevoelen uw verlamde leden

· Wat Batoos Leeuwenmoed vermogt,
 Toen gij het Juk hem op te dringen,
 Den breidel van 't geweld hem in den muil te wringen,
 De Vrijheid te verkragten zocht.

Vergeëfsch toch scheenen al de plaagen
 Des afgronds woedend op te daagen,
 Tot Neêrlands wisfen ondergang.

De Krijg kwam met bebloede stappen,
 Om d'afgematten Staat de lenden in te trappen,
 Ter stijving van Geweetensdwang.

Gelijk wen hevige Onweêrsbuien,
 In 't, wegens droogte, aêmechtig Zuiên,
 Van zout en fulferdamp bevrucht,
 Met bulderend en loeiend kraaken

Ontvlamd, haar' zwangren schoot en opgezwollen kaaken
 Ontlasten in de ruime lucht:

Niet anders liet de stem zich hooren
 Des Krijgsgods, dol van spijt en tooren:

De zee vlood rugwaart op zijn' kreet:
 Zijn linkervuist hield donderklooten
 Gevat, zijn rechterhand de staalen kling beslooten,
 In Etnaas blikfemsmit' gefmeed.

Hij

Hij zwaaide dien gevreesden degen,
 En uit het splijtend aardrijk steegen
 Verwoesting, Pest, en Hongersnood;
 En, vreesfelijker dan deeze allen,
Het mommende verraad, dat Steden sloop en wallen,
 En de op den roof verhitte Dood.

Bleef u, door zoo veel ramp bestreedend,
 Wel iets in die omstandigheden
 Bevrijd van 's Vijands Tyrannij,
 ô Neêrland? Neen, versterkte wallen,
En schat, en Oorlogstuig, was in zijn hand gevallen:
 Der Helden ziel-alleen was vrij.

Waar wijkt ge, ô droeve Batavieren?
 Ter zee? Gij gaat den steven stieren,
 Doch waar? ——— Uw wufte Nagebuur
 Ontzegt u zelfs een vrije haven.
Zweert, zweert uw'Godsdienst, zweert uw Vrijheidaf! wordt
 Of ziet, in dit, uw uiterst uur! (slaaven!

Omringden ooit zoo veel gevaaren
 Uw vest, met Romes Legerschaaren,
 Elizes trotsbemuurde Stad;
 Wanneer uw Wanhoop, tot uw daken
Ter houtnijt strekken deed, om u der boei' te ontslaaken,
 Met recht als 't ijfelijkt geschat?

Uw

Uw daad was groot, ô Karthageezen,
 De flaavernij, geen' dood te vreezen;
 Maar grooter droeg zich Batoos kroost:
 Geen Wanhoop wist hen te overheeren,
 Die tevens ondergang en dwangjuk kosten weeren,
 In 't akeligste leed getroost.

Een Moed, hun eenig ingefchapen,
 Dreef hen eendragtlijk te wapen;
 En ieder neêrgeslaagen Held
 Bragt, om het Vaderland te wreken
 Van 't sneuveleneens Zoons, voor zijn behoud bezweeken;
 Een Leger Helden in het Veld.

Straks heft de fiere Nederlander
 En slingert Vrijheids Oorlogslander
 Den snooden Dwingland in 't gezicht:
 Hij fiddert op den hoogen Zetel,
 Herdenkt in 't wroegend hart' zijn eeden, hoe vermeeten!
 In 't schenden van den diersten pligt.

Ja, moedloos door zijn nederlaagen,
 Erkent hij die geduchte slagen
 Als 't werktuig der Rechtvaardigheid:
 Zijn eigendunklijk Rijksvermogen
 Maakt hem misdadig, ja meinedig in zijne oogen,
 Nu 't zwaard der Burgren recht bepleit.
 Hij,

Hij, hij, die straks zijne onderdaanen
 Verdronk in bloed en heete traanen,
 Als muiters sleepen dorst ter straff',
 Hij-zelf bestaat zijn' eisch te doemen,
Den Nederlandschen Staat een' vrijen Staat te noemen,
 Hergeeft den Graafelijken staf.

Roemt, Britten! ('t Moge u vrij gebeuren
 Den Gal een Rijksflip af te scheuren,
 U schandlijk naderhand ontruk;))
 Op Dapperheid en Heldendaaden!
Uw zelfmin kroon' zich vrij met groene lauwerbladen,
 Maar in 't Cimmerisch woud geplukt!

Gaat fier op uwe Vrijheid boogen!
 Wie heeft u 's Pausdoms boei' ontoogen,
 Dan de arm des kloeken Bataviërs?
 Bedenkt dit, die op Moordschavotten
Uw braave Vorsten slagt, en weerelooze strotten
 Ontbloot voor 't staal eens Monsterdiers.

Dan, waartoe van uw' Moed te waagen?
 Zal ook de Theemsgod glorie draagen,
 Omdat hij op zijn' eigen' strand',
 Door trotsverfmaadde Bondgenooten,
Het deerlijk overfchot van zijn geslaagen Vlootten
 Zag meêgesleept, vernield, verbrand?

En

En wie, dan gij, durft zich vermeeten
 Zijn' moed de Vrijheid dank te weeten
 Op 't voorbeeld van den Batavier?

Wie durft, door hovaardij aan 't gisten,
 In Vrijheid, Heldendeugd, ons d'eersten rang betwisten,
 Dan de Overheerscher van den Ier?

Maar is u grooter roem verkreegen,
 Mijn Vaderland, door d'Oorlogsdegen,
 Dan door de onafgebroken vlijt,
 Waar meê gij 't woeden van de golven,
 Daar zelfs Natuur u had meêdoogloos in bedolven,
 Zeeghaftig uitgeworfteld zijt?

't Waar weinig, 's Warelds legermagten
 In 't blanke harnas af te wagten,
 Verwinnend uit het veld te slaan;
 U stond de kragt van Nêreus stroomen,
 Het alverzwelgend nat te keeren, in te toomen,
 Verdrijvende den Oceaen.

Natuur, van wie de stervelingen
 Een eigen Vaderland ontvingen!
 Wat heeft ons met uw' haat belaên;
 Dat wij-alleen van alle Volken
 Voor 't breekende geweld der diepe Waterkolken
 Aan alle kant' ten prooie staan?

H

Uw

Uw gunst heeft onderscheiden' Landen
 Den schat van 's aardkloots ingewanden
 In ruime maate toegedeeld:
 Hier pronkt Peru met zilvermijnen;
 Ginds raapt de Neger goud, de Ceilonnees robijnen;
 Terwijl de Ganges parels teelt:

Door sneeuw en hageljagt befreeden,
 Heeft zelfs uw hand de fiere Zweeden
 Met Mavors blaauw metaal voorzien;
 De Noorman mag op hemelhoogen
 Abeel- en cikestam, en bos- en masthout boogen,
 Om zee en winter weêr te biên:

Maar Nederland kent geen metaalen,
 Geen kostbre steenen in zijn paalen;
 En, schoon voor 't woeden blootgesteld,
 Van zeeën, meeren, stroomen, winden,
 Weet in zijn' ommekreits geen enkel woud te vinden
 Tot keering van hun woest geweld.

Doch dat we ons niet van haar beklagen!
 In weêrverging deezer plaagen
 Schonkze ons een' onverfchrokken Moed;
 Om stout ten golven uit te stijgen,
 En al watze ons onthield vrijmagtig te verkrijgen,
 Ten prijs' van eigen zweet en bloed.

Zoo wisten onze waardige Ouderen
 Het Juk te schudden van hun schouderen,

De Dwinglandij in boei te slaan:

En meer: met onvermoeide handen

’t Weêrstreevig element te kluistren in hun banden,

Door nooitgehoorde wonderdaên!

Dan, welk een sleep van heilloosheden

Riep tot den Hemel, van beneden,

Om wraak, in dat noodlottig uur,

Toen de Ontrouw, op den Throon geklommen,

Geheel Euroop verpestte, en al zijn Vorstendommen

Verteerde door haar sineulend vuur!

Volmaakte spruit van ’t Alvermogen,

Die van de azuren starrenboogen,

Tot ’s menschen heil zijt afgedaald;

ô Heilige Trouw! Waar vloodt gij heenen? —

Wat oord kon u verblijf en veiligheid verleenen,

Daar de Ontrouw op den Zetel praaft?

Men zegt, in Keizerlijke Hoven,

Daar ge u een schuilplaats dorst belooven,

Weekt ge, op het blikkren van ’t geducht

Rappier, dat plegtige verbonden,

Nauw’ heilig aangegaan of eere loos geschonden,

Van een hieuw, in verhaastte vlugt.

't Onrustig Vrankrijk, dat, in 't vlieden,
 U veiligheid scheen aan te bieden,
 Dacht door een' afgerichten dolk
 U d'allerjongsten slag te geeven;
 Terwijl het zelfde staal bloeddorstig dong naar 't leven
 Van wapenloos, onnoozel Volk.

De Brit erkende recht noch reden,
 Maar 's Overheerschers grilligheden
 Voor regelmaat van zijn gedrag:
 Gereed te zijn, op 's Konings wenken
 Den eisch van pligt en eer als dien der Trouw te krenken,
 Was 't kenmerk van zijn slaafsch ontzag.

De Kastiljaan, ontmenscht in woede,
 Bestond in dollen overmoede
 U af te zweeren niet alleen;
 Maar poogde 't vrij gemoed te dwingen
 Tot U, - tot Godsdienst, - tot zichzelfverloocheningen,
 Door duizenden van ijslijkheên.

Toen, in dien wrangsten aller nooden,
 Werd u de blijde hand geboden:
 Van wien? — Van 't vrije Nederland.
 Daar, daar-alleen bevondt ge u veilig;
 Den braaven Batavier steeds even waard en heilig,
 Was hem uw naam in 't hart geplant.

Tuigt

Tuigt dit, ô gij, doorluchte mannen,

In wederwil van uw Tyrannen

Getrouw aan Vaderland en God!

Die kerker, straftuig, dorst trotseeren,

En, van den Dood begrind, zijn overmagt braveeren

Op mutvaart en bebloed schavot!

Gij, die haar koesterde in uwe armen,

Gewoon verdrukten te beschermen,

ô Vader van ons Vaderland!

Gij hebt daar 't voorbeeld van gegeven:

Uw hulp, ons toegezegd; uw goed; uw bloed; uw leven;

't Was alles aan de Trouw verpand.

Hoe drong een voorbeeld, zoo verheven,

Om 't eigen voetspoor in te streeven,

Den vroomen Nederlander aan!

Kon, kon hij ooit dan zegepraalen;

Of kost hij in de hoop op 's Hemels zegen faalen?

Wien voegen dan de lauwerblaên?

Met recht dan werd, sints oude tijden,

Het aardrijk door, aan alle zijden,

Baraaffche Trouw en Deugd vermaard.

Met recht dan mag de Batavieren

(De Waarheid wettigt zulks) de groote naam versieren

Van 't EDELST VOLK te zijn der aard'.

Wel, dat we ons dan, als waare Telgen,
Verheffen op den naam van BELGEN!

Der Vaedren Deugden recht doen, eer
Bewijzen, en, als eigen spruiten,
Den aart des eedlen stams door eedle vruchten uiten;
Waar uit het kroost zijn pligten leer'!

Maar uit wat bron, hoe werd den Vaderen
Die Moed gestort in hart en aderen?

Die waare Grootheid ingeplant?
Vraagt, vraagt dit vrij, mijn Landgenooten:
Hun Grootheid is alleen uit ééne Deugd gesprooten,
De LIEFDE TOT HET VADERLAND!

Verheven Deugd, zoo groot in kragten,
Die dood en foltering verachten,
Die de Eigenmin verzaaken doet;
De Trouw als 't heiligst pand leert eeren,
Verfoeilijk Zelfbelang en Dwangjuk weet te weeren,
Standvastigheid verwekt en Moed!

't Lust mij, met Febus Kweekelingen,
Die moedig naar den eerprijs dingen,
Uw' Lof te stellen op mijn Lier.
Begunfugt gij mijn ruuwe zangen,
Die thans den Lauwerkrans op nieuw hebt opgehangen,
Doordrongen van haar yvervier!

ô Zui-

ó Zuivre! Blaak mijne ingewanden!
 Bestier het speeltuig in mijn handen,
 Zoo geeve 't klanken, uwer waard'!
 Zoo treff' mijn deugdbeijvrend zingen

Den ongevoeligen, den laauwen aterlingen
 Het hart, van eer en pligt ontaart!

Doch wie kan uw waardij beseffen?
 Wie u in vollen luister treffen,
 Die door geheel het Staatsbewind
 Uw' invloed middagklaar doet blijken?

Wie moet niet ademloos in uwen Lof bezwijken?
 Wie wordt niet door uw' glans verblind?

Gewis, het welzijn aller volken
 Steeg met u neder uit de wolken,
 Wanneer 't ontzachlijk Albestuur
 Het menschdom, warsch van wett' en rechten,
 Door uw' onzigtbren band besloot aan een te hechten,
 Op 't smeekend zuchten der Natuur.

Want, in verwoedheid losgelaaten,
 Verwoestte Tweedragt Land' en Staaten;
 Ja dreigde in toomeloozen lust,
 Den gantschen aardboôm om te keeren,
 En 't alles in een' gloed des Afgronds te verteeren,
 Door geene zee van bloed gebluscht.

Heur klaauw hield reeds de toorts gegreepen,
 Die 't wis bederf moest met zich sleeten,
 Als gij verscheent: op uw gezigt
 Zich wringend, knarsende op de tanden,
 Verschoolze zich in 't diepst van 's aardrijks ingewanden,
 Beschaamd voor 't blijde zonnelicht:

Zoo zaagt ge, ô Elis, in uw wallen
 Vermeetelen Salmoneus vallen,
 Door 's Hemels strenge wraak geroost;
 Wanneer hij, met verwaten vingeren,
 De Almogendheid ten trots, het vuur bestond te slingeren,
 Den bliksem roekloos nagebootst.

De Tyrannij, wier ijzren roede
 Dus lang op 't bukkend menschdom woedde,
 Beefde op haar' waggelenden Throon:
 De Vrijheid, in het stof vertreedden,
 Verhief de taaie speer, klonk 't harnas om de leden,
 En blies den schorren wapentoon:

Haar vijandin, in slag' op slagen
 Geteisterd, steeg ten runderwagen,
 En toog, van voor uw aangezigt,
 Tot daar men van Nifathes klippen
 De vlugge Tigris langs Chaldéaas zand ziet glijpen,
 Waar zij haar Hofzaal heeft gesticht:

Hier,

Hier, door lafhartige Oosterlingen
 In 't haatelijk gareel te dwingen,
 Voldeedze aan haaren wreevelmoed;
 Genoodzaakt in de Westerstaaten
 Den teugel, aan haar vuist ontweldigd, te verlaten,
 Zoo lang met vuur en staal behoed.

De Dagvorstin, van de Oosterklimmen
 Gewoon ter heirbaan' op te klimmen,
 Hield stand in 't midden van haar' loop,
 Als waar' ze 't spoor ter zij', bedroogen
 Door 't vrolijk Feestgejuich, dat opsteeg naar den hoogen
 Van 't uit de boei' geslaakt Euroop.

Ja zelfs, men zegt, dat zij nog heden
 Heur' spoed vertraagt, met kleiner schreeden
 Het blinkend Kreeftgestarnt' verlaat, (a)
 Als in verrukking' opgetoogen,
 Wanneer ze op uw verblijf de nimmersluimrende ooggen
 In heuren Jaartogt nederlaat.

Geen wonder. Daar uw hand de toomen
 Van 't Staatsbestuur heeft aangenomen,
 Praalt Vrijheid op den hoogen Stoel.
 Daar wordt Belang en Nijd vertreeden,
 Daar staat de Wet, beschermd door deugdzame Overheden,
 Geen' rechtschoffeedren ooit ten doel'.

Daar hangen vrijgebooren mannen
Van willekeurige Tyrannen

In daaden noch gedachten af.

Zij, die de plaats van eer bekleeden,
Bevorderen de Deugd door onbevleete Zeden
Zoo veel, als door vereischte straf.

Verr' van door ijdele hovaardige
Op hun gewaande heerschappije
Gebblinddoekt, naar gezag te staan,
Zien zij het recht der Onderzaaten

Als heilig, en zich - zelve, aan 't roer geplaatst der Staaten,
Als Wets- en Volksbedienaars aan.

De Majesteit des Staats te sterken;
't Verval der tijden paal' en perken
Te stellen; yver, lust, en vlijt,
In aller harten op te wekken;

Zie daar, waar toe hun zorg en eenig poogen strekken,
Van allen flinksen zwaai bevrijd.

De Burger, fier, en yverzuchtig
Op de eedle Vrijheid, zoo roemruchtig
Hem toegebracht door uwe hand,

Bewijst hun de eerbied, liefde, en achting,
Verschuldigd aan hun zorg en trouwe pligtsbetrachting,
In naam' van 't dankbaar Vaderland.

Geen

Geen laage zucht voor zelfbelangen
 Zal ooit diens Braaven hart bevangen,
 Tot nadeel van het Algemeen:

Gij, schoone roerster van mijn snaaren!
 Gij doet zijn vuurig oog op grootser doelwit staaren,
 Op 't heil des Vaderlands alleen.

Dat 's 't eenig richtsnoer van zijn daaden;
 Dat moedigt hem langs steile paden
 Zijn' voet door doornen heen te slaan;
 Dat 's 't eenig loon van al zijn zwoegen;
 Maar (Hemel!) welk een loon! Zoo treffend een genoeg
 Brengt Krézus gantsche schat niet aan.

Het zij zijn ambt hem moog verplichten
 Der Overheden toe te lichten
 Door wijzen en getrouwen raad;
 Het zij de Volksvergaderingen
 Hem 't vonnis vellen zien als Rechter der gedingen,
 Beslisser over goed en kwaad;

Geen gunst zal ooit zijn hart verstrikken,
 Geen vrees zijn vrije ziel verschrikken,
 Hem Grooten doen naar de oogen zien:
 Nooit zal zijn raad hun driften vleien;
 Zijn uitspraak 't heilig Recht meinediglijk misleien,
 Der boosheid zijn bescherming bién.

't Zij

't Zij hij den Leerstoel op moog stappen,
 Om 't diep geheim der Weetenschappen
 De Jeugd te ontsluiten voor den geest:
 Zijn lesfen, die de Jongelingen

In 't heimelijkst trezoor der Wijsheid door doen dringen,
 Bedoelen 't Staatsheil allermeest.

Het zij hem 't brommen der trompetten,
 Ter veiligheid van Vrijheid, Wetten,
 En Godsdienst, roept in 't Oorlogsveld:
 Hij vliegt, bereid zijn dierbaar leven

Aan 't zuchtend Vaderland ter offeränd' te geeven,
 En strijdt, en sneeft, gelijk een Held:

Geen felgewette legerklingen,
 Geen digte benden, die hem dringen,
 Verwrikken zijn' gevesten moed;
 Geen donderbraakende Kartouwen,

Die in hunn' hollen buik een' afgrond doen beschouwen
 Van louter vuur- en bliksemgloed.

Ja, met gelijken Heldenyver
 Beöogt de nijvre Handeldrijver,
 Daar hem de Koopbeurs houdt gedrukt
 En zwoegende, onder bezigheden,

Ten algemeenen nutt' de welvaart te besteeden,
 Die hij van al zijn zorgen plukt.

Ge-

Gelukkig drie, - ja honderdmaalen,
 Wien zulk een Heilzon mag bestralen!
 Gelukkig lid des Burgerstaats,
 Daar, zoo in voorspoed als gevaaren,
 In aller borst de Zucht voor Haardstede en Altaaron
 Bezit houdt van de hoogste plaats!

Wat staat kan d'uwen overweegen?
 Voor u, voor u stort 's Hemels zegen
 Zijn overdierbre gaven uit;
 Daar Eendragt aller hart verëchnigt,
 't Genoegen smaaklijk maakt, den wrangen weërspoed le-
 En roozen leest van distelkruid. (nigt,

Behoeft, ó Neêrlands Burgerije!
 Behoeft dan nog de Poëzije,
 In overreedend Maatgedicht,
 De Deugd, uw afkomste ingefchapen,
 Het werktuig van uw' bloei, uw veiligheid en wapen,
 U af te maalen als een' pligt?

Een pligt? — De onschendbaarste aller pligten,
 Dien, om de reden voor te lichten,
 De Godheid - zelv in 't menschlijk hart'
 Bij 't eerst formeeren van zijn hollen,
 Heeft ingedrukt; een pligt, door reden aanbevolen,
 In 't net der driften niet verward.

In

In afgeleegen wareldoorden,
 Daar de Indus langs zijn vlotte boorden
 Zijn kruik ontlast in 't bruifschend zout;
 Daar Sinaas vrekke handelaaren

Zich wreken van den smaad der dwingende Tartaaeren,
 Door 't plonderen van Siams goud:

Daar heeft de dartle Lukgodinne
 Haar' Outerstoel en Tempeltinne
 Op kostbren zilvererts gebouwd;
 Daar deelt zij schatten, Scepterstaven,
Met ruime handen om, en duizend andre gaven,
 Die 't menschlijk hart in waarde houdt.

Vermaak en Wellust, die den drempel
 Bewaaken van dien trotsen Tempel,
 Bespreiden met een bloemtapeet,
 Gewrocht van roos- en leliebladen,
Het blinkend Heiligdom, en de eeuwiggroene paden,
 Waar langs men tot haar Outers treedt.

Geen losgeborften Noordervlaagen,
 Die 't bloeifsel van den vruchtboom vaagen,
 Verstooren daar de blijde Lent';
 Een Lent', die Ceres Korenairen
Met Floraas eerstling en Iacchus druif doet paaren;
 Die, steeds vernieuwend, nimmer endt.

Plaats

Plaats daar in 't middelpunt der weelde,
Bij al wat ooit de zinnen streelde,
Den Kaffer van Afrikes kust:
Laat vrij zijn Schatkist al de schatten
Van Ganges en Pactool in haaren schoot bevatten;
Voorkoom zijn' wensch en hartelust.

Op 't purpren rustbed neêrgedooiken,
Wordt naauwelijks zijn oog gelooiken,
Hoe zeer door Morfeus hand bezwaard:
Van 't vrolijkst Feestgebaar omgeeven,
Wordt naauwelijks door de Vreugd' zijn wenkbraauw vlak ge-
't Gefronste voorhoofd opgeklaard. (wreeven,

Wat pijnigt u het zwoegend harte,
ó Afrikaan? Wat wolk van smarte
Bedaauwt u 't lijf met angstig zweet?
Zie, zie hoe veelen u benijden.
Is 't wroeging, schuldbeef, die u zoo fel bestrijden?
Ken d'oirsprong van uw grievend leed.

Natuur doet dus de Godspraak hooren,
En brengt den pligt, ons aangebooren,
Ons door de Godheid ingeplant;
Den pligt van 't Vaderland te minnen,
U t'elken oogenblik met nieuwe kragt te binnen:
Haar stem beroert u 't ingewand.

Een

Een Monster (*b*), dat, met holle kaaken,
 Met oogen, die als vlammen blaaken,
 In de uitgedroogde dorre huid
 Het rammclend gebeent', van spieren
Ontbloot, beslooten houdt, blijft om uw sponde zwieren,
 En drijft en slaap en wellust uit!

De Alwijsheid, Stichteress der Wetten,
 Heef:, om te vaster perk te zetten
 Voor Ondeugds toemeloos schreên,
 Zich duizend Dienaars uitgekoozen,
Tot Wreekers van haar Wet, en geesfels van de Boozen,
 Die 't Goddelijk ontzag vertreên.

Dus ziet men de ijslijkste aller plaagen
 En merg en harde beenders knaagen
 Den flaaven der Wellustigheid;
 Sints van de Mexikaanfche stranden
De Zuster van de Pest, Columbus! door uw handen,
 't Verschrikt Euroop werd ingeleid:

Dus voelt hij, in zijn werkloos leven,
 De kragt ter spieren uitgedreeven,
 Die zich aan Ledigheid verbindt:
 De Zwakheid maakt, voor folteringén,
Dat hij afhankelijk zij van alle stervelingen,
 En 't leven naauw' in 't leven vindt.

Wiens

Wiens ziel, als in den buik verzonken,
 De gaven, van Natuur geschonken,
 Misbruikt, de maatigheid veracht,
 Wordt, door het Spook, dat hem doet kwijnen,
 Geleverd tot een' prooi aan vreeselijke pijnen,
 Wier woede alle artfenij belacht.

Zoo voelt ge ook u de rust ontvoeren,
 Door 't klemmen van de geesfelfnoeren
 Van deeze u onbekende kwaal,
 En loost, uws ondanks, heete zuchten
 Om 't Vaderlijk verblijf van schamele gehuchten
 Te ruilen voor uw Vorstenzaal.

Vergeefsch zoekt gij in lustwaranden
 't Genoegen, uw' vergulden wanden
 En ceedren posten onbekend:
 't Ontwijkt u, op 't gezigt der pijnen,
 Die, sneller dan de vaart der roeiende Dolfijnen,
 U agterhaalen waar ge u wendt.

Waar toch, geteisterd door uw kwaalen,
 Waar zult ge in 't einde eens ademhaalen,
 ô Vreemdling? ——— In uw Vaderland.
 Ga, klief den blanken rug der baaren:
 Daar eindigt al uw leed, daar vliedt uw zielsbezwaaren,
 Daar wagt de rust u reeds op 't strand.

I

Kus,

Kus, kus nu vrij met dankbre lippen
 Het dorre zand, de onvruchtbre klippen,
 Waarop u 't eerste licht bescheen:
 Ja, zegen thans die teenen hutten,
 Wier saamgevlochten schors uw teëre Jeugd beschutten
 Voor onopnoembre heilloosheên.

Behoeftige Natuurgenooten,
 In de enge paalen opgeslooten
 Der menschelijke afhankelijkheid!
 Wien, kragt- en weereeloos gebooren,
 Geheel 't geschapendom ten vijand schijnt beschooren,
 Wien 't al den ondergang bereidt!

Wat waart gij in uw onvermogen,
 Indien 't behulpzaam mededoogen
 Niet vatbaar waar' voor uwe ellend?
 Zoo, ongevoelig voor uw plaagen,
 Uw medesterveling ter redding uwer dagen
 Zijn' bijstand niet had aangewend?

Maar ach! Wat hulp stond u te wagten
 Van Schrikgedrochten, die hun kragten
 Misbruiken, om, door grimmig woên,
 In eigen ingewand te wroeten;
 Opdatze in blinde drift hum' wellust mogen boeten,
 Hun bloeddorst of hunn' nijd voldoen?

De

De Tijger van Cyrénes stranden
 Belaag', verscheur' met klaauw' en tanden
 Den roof, door honger aangestormd:

De mensch wordt, door behoefigheden,
 Meerwerven door 't geweld van dollen lust, bestreeden,
 In Tijgerlijken aart vervormd.

Wat, zeg ik, was u dan te hoopen?
 Wat kon hem tot uw redding noopen?
 Wat bleef u over in dien nood?

Vergeefsch ontvingt gij 't lieve leven,
 Daar 't alles famenspant om ijlings u te geeven
 Aan d'op u aangevloogen Dood.

Wie kooft in 't midden dier gevaaren
 U van zijn slaande zeisf' bewaaren?
 Gij-zelf, ô dierbaar Vaderland!
 Gij die ons kweekt, en voedt, en veiligft.

Ach! Dat, wij t'allen stond' aan uwen dienst geheiligd,
 Ons dankbaar hart u zij verpand!

Wien zal de stervling hooger achten;
 Wiens welzijn met meer drift betrachten,
 Dan dien hij 't leven is verpligt?
 Hem, wien hij 't dier geschenk der zeden
 Verschuldigd is, een gift, naar de uitspraak van de reden,
 Meer waardig dan het levenslicht.

Dit heerlijk voorrecht werd ons, tevens
 Met de onwaardeerbare gaaf des levens,
 Uit de eigen springaër toebedeeld.
 Wie zou, Natuur, uw wetten hooren?
 Wie in zijn heete borst 't gekrijsch der driften smooren;
 Der driften, met den mensch' geteeld?

Ach! Stervling! wat rampzalig wroeten
 Waar 't u —! Met ongewisfe voeten,
 Om aan 't gebrek genoeg te doen,
 Om 't dierlijk lichaam te verzaaden,
 Op 't klippig strand, in 't woud, langs onbekende paden
 't Verderf in de open kaak te spoên!

Zou in dit rust- en hulploos woelen
 De logge geest het hoofdbedoelen
 Ontwikkelen van uw bestaan?
 Zou ooit de reden zich verheffen,
 Uit 's maakfels kunstgewrocht des Scheppers magt beseffen?
 Der tochten juk aan stukken slaan?

Zou ooit uw aandacht door de paalen
 Der gouden Hemelklooten dwaalen
 Van 't uitgespannen Firmament?
 Uw oog in 's aardrijks navel dringen?
 Of wierd uw Zielskracht ooit tot zelfbespiegelingen,
 Tot hartverbetring aangewend?

Neen;

Neen; als de redenlooze dieren,
 Die ongetemd door 't woefte zwieren,
 Behoeftig, naakt, onwetend, wreed,
 En weggesleept door snoode tochten,
 Verschilde uw droeve stand van dien der Boschgedrochten
 Slegts in 't gevoelen van uw leed.

Zie nu uit zoo veel gunstbewijzen
 't Genoegen van uw dagen rijzen:
 Gij hebt het leven - niet alleen
 Den Vaderlande dank te weeten;
 Maar alles wat den mensch gelukkig kan doen heeten
 In 's menschen onvolkomenheên.

Dat dan uit dankbre erkentenisfe,
 Dat op de stem van uw gewisse
 Het hart zijn' Burgerpligt betracht'!
 Of kan u de eer, de glorie noopen?
 De blijde Onsterfelijkheid? De Deugd mag zeker hoopen,
 Op 't erbewijs van 't Nageslacht.

Hoe! zou uw roem, doorluchte mannen,
 De schrik en schaamte der Tyrannen,
 De hoop van 't kwijnend Vaderland,
 Voor 't vlug verloop der tijden zwichten?
 Neen, de Alvernieler floope arduinen Kunstgestichten,
 Der Helden roem houdt eeuwig stand.

Geen VAN DE WERFF, den Leydenaaren
 Ten toeverlaat in doodsgevaaren,
 Het Nakroost tot verwondering,
 Die de in hunn' dienst verstramde leden
 Voor 't uitgehongerd volk ten voedzel dorst besteeden,
 Ontziet der eeuwen wisfeling.

Geen Brutus, die de zucht eens Vaders,
 Hem pleitende voor Staatsverraaders,
 Deed zwichten voor den eisch des rechts.
 Geen Kodrus, wiens roemruchtig sneeven
 Athenes Burgerstaat de zege heeft gegeven,
 Zelfs voor den aanvang des gevechts.

Noch gij, ô Burgeres van Sparte, (c)
 Die, met het Moederlijke harte
 Den aart der kunne trekkende uit,
 In eedlen toornegloed ontsteeken,
 Niet marde uw Vaderland van 't snoodst verraad te wreken,
 Door 't straffen van uw dartle spruit:

Gelijk in moed, dier fiere Moeder, (d)
 Die, wraak verschaffende aan een' Broeder,
 In dullen overmoed' geflagt,
 't Noodlottig hout, haar aanbevolen,
 En aan den brand ontschaakt van gloeiende outerkoolen,
 Der offervlammen wederbragt.

Noch

Noch gij, verwinnaar der Latijnen, (e)
 Wiens kruin de Rijkskroon der Tarquijnen
 Door 't gunstig Lot werd aangeboôn;
 Doch die als balling om te zwerven,
 En 't lieve Vaderland gewillig koost te derven,
 Voor 't overheerschen op den Throon.

Een daad, zoo edel, zoo rechtvaardig,
 's Volks liefde en eerbied overwaardig,
 Verdiende, ô Roomfche Heldenjeugd,
 Van uwer vesten breede boogen,
 Uit trots metaal gebootst, te schitteren in uwe oogen,
 Ten voorbeeld' van verheven Deugd.

Maar welk een dank-, wat eerbetooning
 Verdientet gij, grootmoedig Koning,
 Des grooten WILLEMS waardig oir,
 Wien 't van uitheemschen dwang ontslaagen
 En dankbaar Albion een' sceptor op kwam draagen,
 Waartoe de Vrijheid u verkoor?

Gij, sijnadlijk van een Volk beleedigd,
 Door uwer Vaedren bloed verdeedigd
 Ten koste van uw' staat en goed;
 Die, ondanks die verongelijking,
 De Ondankbren, in hunn' nood, en moed- en kragtbezwij-
 Door uwen bijstand hebt behoed. (king,
 Gij,

Gij, wien geen fuislend Rijksvermogen
 De Burgerliefde heeft ontoogen;
 Wien noch Hertoglijk hermeliñ,
 Noch Graaflijk goud, het hart kon raaken,
 Het zoo belangloos hart, dat Staatzucht kon verzaaken,
 En Neerland vrij gebood te zijn:

Wanneer drie Vaderlandsche ftoomen, (f)
 Der Gaulen flavernij' ontnomen,
 U noodigden tot de Oppermagt.
 Hoe deed u 't heilloos denkbeeld ijzen,
 Uw' ftaat te vestigen op 's Vaders gunstbewijzen,
 Ons in verdrukking' toegebracht!

Wat zijn we uw' Vorftelijken Maagen,
 Op 't bloedig Krijgstoneel verflaagen
 In 't stout verweeren van ons recht,
 Verfchuldigd? Wat aan zoo veel Helden,
 Als leven, have, en ftaat voor 't Land te pande felden,
 Aan 't voorfchrift van hunn' pligt gehecht?

Ga, Neerland, ga met eerlouwrieren,
 Met jongen myrth hun Tombe fieren! —
 Maar hoe! — Het lagchend loof verbleekt!
 Wat fmet uw' luifter, frifche bladeren?
 Bezwijkt uw verw (gewis.) voor de achting onzer Vaderen,
 Die door den hollen grafsteen breekt?

Gaat,

Gaat, doet, rechtaarte Landgenooten,
 Hun beeld, in duurzaam goud gegooten,
 Hunn' nooitvolroemden naam' ter eer',
 Ten baak' van 't laate Nakroost pralen! —
 Is 't waar, en zie ik wel, ô schoonste der metaalen?
 Ja, 'k zie u bloozen meer en meer.

Bloos vrij, gij Afgod van deeze aarde!
 Hoe hoog in achting', blijft uw waarde
 Te klein, dan dat uw praal en pronk
 In 't minst de Braaven zou vereeren,
 Wier deugd voor 't scheemrend oog van 's warlds Opper-
 Met blikfemenden luister blonk. (heeren

Doch schoon geen goud of eerekroonen
 De Deugd der Vaedren kan beloonen,
 Men toone een hart, hun weldaën waard'!
 Dat Eerezuilen, Gloriegraven,
 De erkentnis onzer ziel in allen opzicht' staaven,
 En de eerbied voor hunn' Heldenaart!

Dat gij, ô Tijd- en Nijdverwinnen-
 de Dichtkunst! Gij die hart en zinnen
 In liefelijke boeien slaat:
 Op wier gewijde taaläkkorden
 De geest ten hemel stijgt, en buiten alle boorden
 Tot in 't oneindig weiden gaat!

Dat gij (wat zangstof voegt uw klanken
Zoo wel als 't Deugdvereerend danken?)

Den Lof der Patriotten zingt!

Verbreidt hun glorie, Dichtrenreien!

Dreunt, helle Krijgstrompet, en ruischende schalmeien!

Gewijde Cytherfnaaren klinkt!

Qui didicit Patriae quid debeat.

H O R A T .

A A N T E K E N I N G E N .

(a) Wanneer de zon zicht in het Kreeftgefarnte vertoont, is zij ons het naast bij, en schijnt zich, gedurende een' aanmerklijken tijd, in dat teken op te houden, het welk men den Zomerzonnestilstand noemt, en dit wordt hier beoogd.

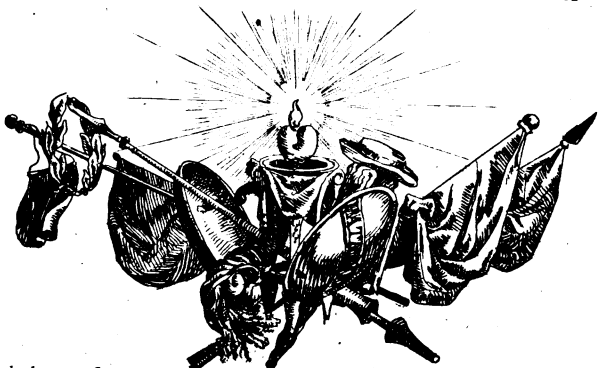
(b) Een ziekte, welke de Uitlandigen bevangt, en niet dan door de Vaderlandfche Lucht geneezen wordt, *Nofalgia* bij de Geneeskundigen geheeten.

(c) De Moeder van Pausanias, zie CORN. NEPOS in dezelfs leven.

(d) Althéa, Moeder van Meleager.

(e) Genucius Cippus, van wiens edelmoedige vermaading van het Koningklijk gebied en vrijwillige ballingfchap, behalven VAL. MAXIMUS, ook OVIDIUS melding maakt.

(f) De Ijsfel, Maas, en Waal, Rivieren van Gelderland en Zutfen, waarvan de Souverainiteit Willem den III, voor ruim een eeuw, werd aangeboden, doch door denzelven van de hand gewezen.

Graveend en grinc door Willem Bilderdijk 1777.

D E W A E R E

L I E F D E

T O T H E T

V A D E R L A N D.

E E R S T E A C C E S S I T.

Zo ge ooit, doorluchte Poëzij!
 Verdiende een Lauwerkroon te draagen,
 't Was, als ge 't nut der Maatschappij
 Het heil des Volks hielpt onderschraagen;
 't Is dan, wanneer ge uw snaaren spant
 Ten dienst' van 't vrije Vaderland,
 En, door uw' arbeid, poogt zijn' bloeifstaat aan te kweeken;
 't Is dan vooral, wanneer uw vuur, in 't braaf gemoed,
 Een zuivre drift een' liefdegloed
 Weet voor het Vaderland te onsteeken.

Uw

Uw keur verdient der kennren lof.

't Is recht, Kunstweekers! wakkre Vrinden!

Waar wist de Dichtkunst eedler stof

Waar grootfcher onderwerp te vinden

Dan in het stuk door u bedoeld?

Elk Dichter, die een' trek gevoelt

Voor 't Vaderland, voelt op uw' eisch zijn' zanglust leeven:

Hij grijpt de Lier, en zingt, en wordt, in zijn gezang,

Niet door het goud, maar door 't belang,

Het heil van Land en Kerk gedreven.

Verdeedigers van 't Vaderland!

Die braaf, voor Godsdienst, Vrijheid, Wetten,

Hoe vaak door de Afgunst aangerand,

Durft goed en bloed te pande zetten:

Gij, op wier deugd, beleid en trouw,

Die zuilen van het Staatsgebouw,

Het volk, bij 't stormen van 't gevaar, zig kan verlaaten:

Gij, die de Poëzij verheerlijkt door uw gunst;

Grootmoedige! verstrekt mijn kunst,

Terwijl ik zing, tot Mecenaaten.

De

De drift voor 't *Vaderland*, een vrugt
 Voorlang in Batoos tuin ontloken,

Heeft God in 't hart, daar Hij een zugt
 Voor Rede en Deugd in heeft ontstoken,

Het eerst geplant en aangekweekt.

Hij, die dit roekloos tegenspreekt,

Spreekt de ondervinding der beschaafte volken tegen:

Bij zulk een nutloos lid, der Maatschappije onwaard,

Zal 't heil van eigen huis en haard

Het *Vaderland* ligt overweegen.

't Is geen gewoonte, die ons bindt
 Aan 't Land, waarin wij zijn geboren,

Geen trek naar maagschap, goed of vriend

Of wat het meest ons kan bekooren:

Geen blinde drift, hoe dwaas ze ons ook

Den rook, den vaderlandschen rook

Doet kiezen, voor het vuur, het vuur in vreemde landen:

Neen! eedler neiging, die uit reiner bron ontstaat,

Bindt ons, zolang het harte slaat,

Aan 't *Vaderland* met sterker banden.

Een

Een groot gemoed, dat reedlijk denkt,
 Het albestierend Opperwezen,
 Dien God, die elk zijn woonplaats schenkt,
 In zijn bezitting zoekt te vreezen,
 Het nut der Saamenleving ziet
 En volgt wat ons de wet gebiedt,
 Die 't heil des volks bedoelt en op de beste gronden
 Van recht en orde steunt, dat is het eël verstand,
 De Braave, in wien voor 't Vaderland
 Een waare Liefde wordt gevonden.

De kracht dier zuivre Liefde maakt
 Het Vaderland hem steeds voor oogen,
 Hij weet, waardoor het rijst of daalt,
 Hij kent zijn zwakheid en vermogen,
 Zijn' Godsdienst en zijn Staatsbestuur,
 Zijn vrijheid, zeden en natuur,
 Bezwoen handvest en voorlang gestaafde wetten:
 En, bij die kennis, noopt hem straks de liefdedrang
 Om op het algemeen belang,
 Bij ijder stuk, met ernst te letten.

De

De Liefde blaast hem eerbled in
 Voor God, die 't Vaderland den zegen,
 Zijn' handel eerlijk Koopgewin
 En d' akker zonneschijn en regen
 Verleende, en hoedde voor gevaar.

Zij leert hem d' eersten steunpielaar,
 Waarop 'sLands welvaart rust, den Godsdienst, heilig achter.
 Hij wraakt het ongeloof en haat gewetensdwang,
 Twee bronnen, daar men d' ondergang
 Van Kerk en Staat uit heeft te wachten.

De Liefde leert hem de Oppermagt,
 's Landsvaadren, ongeveinsd beminnen,
 Die, om hun deugd van elk geächt
 Door weldoen d' Ingezeten winnen.
 Hij eert hen in hun heerschappij:
 Maar zonder vreeze of vleierij,
 Een slaaf mag beevend voor Kastillies Rijkstroon knielen,
 En trotsche Flips wierd op die wijs van 't volk geveleid:
 Een billijke gehoorzaamheid
 Past, zonder dwang, aan vrije zielen.

De

De Zugt voor 't Vaderland ontsteekt
 Een zugt voor vrijheid, eedle vrijheid!
 Die milde vrugt die voorspoed kweekt,
 En, met de voorspoed, rust en blijheid.
 Mijn Braave, door dien gloed bezield,
 Vloekt Tirannij, die 't Land vernielt
 En 't Lot der Burgren naar haar wilkeur durft bepaalen;
 Doch, daar hij voor zig zelv' de vrijheid heilzaam acht,
 Wenscht hij, dat ook het nageslacht
 Mag ongedwongen adem haalen.

Gerechtigheid, die 't volk verhoogt,
 De Trouw, gestaafd met plegtige eeden,
 Die nooit op eigen voordeel oogt,
 Maar op 't belang van Land en Steden;
 De Waarheid, die geen' Dwingland vreesst,
 Dees trits van Deugden noopt zijn' geest,
 Zolang hij *Liefde voor het Vaderland* blijft voeden,
 's Lands voorrecht, daar het steunt op handvest, keur,
 Voor 't woên van 't breidelloos Gezag, (verdrag,
 In 't uiterste gevaar, te hoeden.

Hij

Hij waakt, en slaaft, en zwoegt, en zweet,
 's Lands heil kan all' zijn krachten wekken;

Hij acht den tijd vergeefs ch besteed,
 Waarvan de Staat geen nut kan trekken.

Hij werkt en geeft, met blijde hand,
 Ten steun van 't waggelnd Vaderland,

En toont in 't draagen van 's volks lasten zig gewillig,
 Troost schaamele Armoê van zijn' arbeid, in haar smart,
 Want nooit was zijn meêlijdend hart
 Bij 's naasten rampen onverschillig.

En, daar de bloei van volk en Staat

't Eerst door den Wellust raakt aan 't kwijnen,

De Hoogmoed, Weelde en Overdaad

's Lands sterkste zuilen ondermijnen,

Schuwt hij die bronnen van 't verval;

Zijn braaf gedrag toont overal

Een Needrigheid, waarbij geen Laagheid wordt geleden,

Een Spaarzaamheid, die uit geen vuile Baatzugt sproot,

Maar edelmoedig, in den nood,

't Gespaarde durft voor 't Land besteeden.

K

Voert

Voert hem het eeuwigwijs Belcid
 En de eisch des Volks, langs eedle wegen
 Tot hooger trap en waardigheid,
 Hij blijft het Vaderland genegen.
 't Vermeerdren van zijn' staat vermeert
 Dien liefdegloed, en hij regeert,
 Maar zijn regeering wordt door trotschheid niet geschon-
 , Zij is ten beste van de Maatschappij gericht, (den,
 Hij weet waartoe hem eed en pligt,
 Voor 't oog van God en mensch verbonden.

Nooit zal in 't ampt, aan hem vertrouwd,
 Zijn voet van 't spoor der Wetten wiken,
 Of, door de kracht van 't vleiend goud,
 Zijn hart, zijn eerlijk hart bezwijken.
 Hij volgt het heilig recht en pleit
 Voor onderdrukte Onnozelheid.

Hij kweekt de weetenschap en zal haar minnaars achten,
 Hij ondervond voorlang dat, in den nood, de Staat
 Geen' bijstand, geen' gepasten raad,
 Van domme onweetendheid kan wachten.

Doch

Doch niets, in wat beroep hij zij,
 Niets kan zijn zucht voor 't Land beletten
 Om tegen drieste Dwinglandij

Op 't rookend Slagveld zig te zetten;
 Wie ooit den Landzaat boeien smeed',
 Zijn groote ziel is steeds gereed

Om ter behoudnis van den Staat het all' te waagen.

Hij blijft dezelfde bij 't gebrul van d' Olifant,
 En zal getroost, voor 't Vaderland,
 Of sterven of de ketens draagen.

Dat vrij een laage geest, uit schrik
 Voor 't leed, van zijn besluit verander':
 Zo trouw blijft, tot den jongsten fnik,
 In zijn gedrag, mijn Vaderlander.

Hij wankelt nimmer in zijn' pligt,
 En kan, in onbeneveld licht,

De billijkheid van 't geen hij onderneemt ontdekken:

Vermits de zuivre Rede en blanke Deugd alleen

In hem de *Liefde* voor 't gemeen,
 De zugt voor 't *Vaderland* verwekken.

De Rede, die ons veilig leidt,
Vertoont, met levendige kleuren,
Hem 't beeld der Onverschilligheid;
Die 't eerst den band van één dorst scheuren
Die volkeren aan volkren bindt.
Zij leert hem hoe die snoode blind
En ongevoelig blijft, bij 't lot der Maatschappije,
Hoe zij, wanneer zij zig in 't hart der Burgren vest,
Tot nadeel van 't Gemeenebest,
De deur ontsluit voor Dwinglandije.

Die wijze weet hem te overreën,
En toont hem aan, op vaste gronden,
Dat met het nut van 't algemeen
Het eigen nut is naauw verbonden.
Zo trouw als ijder lid zijn' pligt,
Ten dienst' van 't gansche lijf, verricht,
Zo zeker ijder lid, langs onderscheiden wegen,
In 's lichaams welstand deelt, zo trouw werkt elk ver-
Dat wijslijk werkt, voor 't Vaderland, (stand,
Zo zeker deelt het in zijn' zegen.

De

De Rede en grijze Ervarenheid

Doen, in 't bestuur van vreemde landen,

Hem zien het merklijk onderscheid

Van Vrijheid en van slaaffche banden:

Dit noopt hem, daar de alwijze God

Zijn Vaderland het heuglijk lot,

De Vrijheid schonk, om all' zijn krachten in te spannen:

Opdat die schat, wiens glans den glans van 't goud ver-

Der Burgerij' niet word' beroofd (dooft,

Door 't woên der heerschende Tirannen.

De eerwaarde Deugd, die ons gebiedt,

Dat elk, naar d' eisch der Kristen pligten,

All' wat hij wil dat hem geschiedt

Ook aan zijn' naasten zal verrichten:

Die Deugd gebiedt vooral, dat wij

Het nut der gansche Maatschappij'

Als eigen nut, haar leed als eigen leed betrachten:

Deeze is de naaste daar we 't naauwst aan zijn gehecht,

En zij verachten 't hoogste recht,

Die roekloos dit gebod verachten.

Van hier dan, dwaalend Onbescheid!
 Die Rede en Deugd durft tegenstreeven,
 De *Liefde* weigren, daar ze pleit
 Voor 't *Vaderland*, gehoor te geeven.
 Van hier, schuil in een' duistren nacht!
 Wat stervling stopt nog te onbedacht
 Voor d' eisch der *Liefde tot het Vaderland* zijne ooren?
 Hij hoor en overleg wat stroom van Zaligheên,
 Uit zulk een bron, voor 't algemeen
 En ijder' Burger wordt geboren!

Gelijk het bulderend geweld
 Der wateren, die, opgerezen,
 Den Huis- en Landman, Stad en veld
 Voor 't uiterste verderf doen vreezen,
 't Best door een vastgelegden dijk
 Beteugeld wordt, zo vindt het Rijk,
 De Heerscher en het volk geen veilger schans en wallen,
 Waar tegen zig de magt des vijands vrugtloos kant,
 Dan *Liefde tot het Vaderland*,
 Waarvoor de sterkste Legers vallen.

Geen

Geen wonder! want het heilrijk Oord
 Daar waare Vaderlandsgezinden
 Zig door die zachte liefdekoord,
 Tot heil der Maatschappij', verbinden,
 Bloeit in het licht van Gods genaë,
 De Alheerscher slaat het gunstig gaë,
 Zijnzegen kroont den Staat daar trouw en liefde wonen,
 Waarin hij, zonder dwang, in waarheid wordt gediend.
 Gewis; die groote Menschenvriend
 Wil Menschenvrienden liefde toonen.

De Mouterij, die 't volk ontrust,
 En hoont de trouw der braafste Vaadren,
 Het vuur der Liefde en Eendragt blust,
 En twist ontsteekt in hart en aadren:
 Dat Ondier, scherp van klaauw en tand,
 Wordt, door de *Zugt voor 't Vaderland*,
 Het best uit Land, en Kerk, en huis, en hart gedreven.
 't Is deeze neiging, door wier invloed de Overheën
 En 't volk, elk in hunn' staat te vreën,
 In onderling vertrouwen leeven.

Hoe veilig kan 's Lands onderzaat
 Bij't woest gewoel der Afgunst' slaapen,
 Wanneer de Liefde van den Raad
 Voor't Algemeen, hem strekt ten wapen:
 Dan vreest hij bij zijn braaf gedrag
 Geen nukken van een vreemd gezag,
 Geen Inquisitie zal hem in zijn' Godsdienst stooren;
 Vervolgzugt heerscht 'er niet, daar Vaderliefde heerscht,
 Dat wreede Monster wierd het eerst
 Uit Haat en Bijgeloof geboren.

Elk Burger mag 'er ongekrenkt
 De vrugten van zijn' arbeid eeten,
 Hij ademt vrij, en werkt, en denkt,
 En volgt het licht van zijn geweten.
 Geen woest geweld verstoort zijn vlijt,
 Aan kunst en wetenschap gewijd, (zen,
 Geen Koopman heeft, hoe groot zijn koopgeluk mogt wee-
 Geen Akkerman, terwijl zijn Koren weelig wast,
 Geen nijvre Werkman voor den last
 Der norfche Kneevlaarij' te vreezen.

Dan,

Dan, waartoe aan 't verlicht verstand
 Al 't nut, dat Staat en Kerk erlangen,
 Uit de eedle *Zugt voor 't Vaderland*
 Nog uitgebreid in mijn gezangen?

Men zie haar beeld! — dees schilderij,
 Hoe onvolmaakt mijn Poëzij (trekken,
 Haar schetste in needrig dicht, kan, door haar grootsche
 Door al 't uitmuntend schoon van haar hoedaanigheên,
 Het voordeel, dat ze groot en kleen
 Verschaft, aan ijders oog ontdekken.

Doch hoeveel voordeel, hoeveel nut
 Land, Kerk en Volk van haar genoten,
 Zo vaak zij ze in hun recht beschut
 En, door haar nooit ontaarte Looten,
 Bevrijd heeft voor geweld: nogtans
 Vlegt zij den schoonsten gloriekrans, (nen,
 Om 't achtbaar hoofd van haar doorluchtig Kroost te kroon:
 Dat zij door bloed en zweet ten eeretempel leidt;
 Zo schenkt de Deugd de onsterfelijkheid
 Ten loon aan haar rechtschapen Zoonen.

Geen dankbaar volk kan 't blij genot
 Der rijkste weldaën ooit vergeeten;
 De Erkenntnis schrijft den Patriot,
 Die van zijn' pligt zig heeft gekweten,
 Met gouden inkt, die nooit vergaat,
 In 's Lands gedenkrol, en zijn Zaad
Blijft, om zijn Vaders deugd, geacht in laatre jaaren:
 . Wijl Burgerliefde, bij 's Mans beeld, dit opschrift stelt:
 „ Verdienste kroont, in deezen Held,
 „ De zugt voor haardsteën en altaaren”.

Bataaffche Volkren! staaft mijn' zang,
 'k Beroep me op u, gij eert voor andren
 De Temmers van Gewetensdwang,
 Ge erkent de Zorg der Vaderlandren!
 Het nakroost roemt der Oudren deugd,
 De Vader wijst de nijvre Jeugd
Hun loflijk voetspoor aan, in 's Lands Historiebladen,
 Welspreekendheid verheft hun liefde en cedlen aart,
 En fikze Beitelkunst bewaart,
 In 't marmcr, hun manhafte daaden.

Prins

Prins WILLEM, Neêrlands rechtehând,
 Uit Nasfaus Vorstlijk huis gesproten,
 De Vader van het Vaderland,
 Leeft in het hart der Bondgenooten,
 Dat hart, zolang 't in vrije lugt
 Nog adem schept, gedenkt zijn' zugt, (dig,
 Zijn' jongsten zugt, wanneer 's verraders loot, moorddaa-
 Dien Held, tot Neêrlands smart, het leven nam, en hij
 Nog stervend bad: „ ô God! wees mij —
 „ Wees dit verdrukte Volk genadig”!

Hier weidt de Dichtkunst in den lof
 Van BREDERODE en 't puik der Eedlen,
 De nijd verstofmt, geen hoonend Hof
 Noemt hier hunn' eisch een schandlijk beedlen.
 Hier krenkt geen moordschavot den roem
 Van HOORNE, en EGMOND, en den bloem
 Der Braaven, door 't geweld vertreên, in Brusfels wallen;
 Hier pronkt Graaf LODOWIJK in d'eersten Heldenrei,
 Die dappre, dien de Mooker hei
 Te vroeg zag voor de vrijheid vallen.

Hier

Hier sticht een Kunstgeleerde hand
 DE RIJK een duurzaam eereteken,
 Die voor 't gedrukte Vaderland,
 Ook onder 's vijands magt, dorst spreeken.
 Daar kroont de blinkende eerlaurier
 Held VAN DER WERF, dien Batavier,
 Die voor geen Spaansch geweld in Leydens wallen bukte.
 Ginds roemt men 't Heldenheir, dat, door zijn stout be-
 Den Briel het eerst den Kastiljaan (staan,
 En zijn gehaat gezag ontrukte.

Eer, dankbaar Volk! eer lang den moed
 De liefde en trouw dier Landbehoudren,
 En volg, indien hun heldenbloed
 Nog in u leeft, de deugd der Oudren!
 Stap in het spoor door hen gebaad,
 Daar u hun zweet en bloed vermaant,
 Om voor het Land in nood het leven zelfs te laten:
 Zo wordt uw erf vergeefsch door Heerschzugt aange-
 De Liefde tot het Vaderland (rand.
 Verstrekt het veiligst schild der Staaten.

Salus Patriae suprema lex.

D E W A E R E

L I E F D E

T O T H E T

V A D E R L A N D.

T W E E D E A C C E S S I T.

Beminlijk Vaderland, bedekt met duizend gunsten!

De wolken reegnen heil! de Hemel lacht u aan!

Geliefde Kweekschool van de fraaie en vrije Kunsten,

Wie zou, uit zucht voor u, geen blijde citer slaan?

De deftige Poët, een kunstenaar, in waarde,

Zoo groot men immer zag op aarde,

Een wonder van zijn' tijd, en hartveröveraar,

Een voorwerp uwer zorg, een van die dankbre menschen,

Die, werkende, om uw' voorspoed wenschen,

Ontdekt zijn hart voor u, bij 't roeren van de snaar.

Zoo

Zoo 'k ook mogt met den naam van eenen Dichter praalen,
 (δ Achtbre naam! gij zweeft als op der Englen tong!)

'k Zou op Puikpoëzij mijn Vaderland onthaalen,

't Zij, dat ik voor mij zelf, of, naar den Eerprijs zong.

Gewenschte wekstem van de Leydsche Harpmeceenen,

Wie zou aan u geen ooren leenen?

Volfschoone Keurstof door de Stuurliën uitgedagt!

De waare Liefde tot het Vaderland te zingen,

Brengt leeven in de Kunstelingen.

Ik zing: vloei bronstroom! vloei! uw vocht schenkt dubbele
 (kracht.

Wat eischt de Choorstem? ze eischt een' Prijszang aan te

Die deeze Liefde schetst in heuren waaren aart, (heffen,

Het schildrend antwoord zal dan 't juiste Kunstdoel treffen,

Wen 't in zijn Dichttaffeel op de echte trekken staart.

Verëert men haaren naam aan mannen, vaadren, zoonen,

Die slegts de losse klaterkroonen

Aanbidden voor den mond van 't balderend metaal?

Die enkel om een' Staf, of breedten Veldlof te erven,

Verwinnaars willen zijn, of sterven?

Neen! 't zwellend zelfbelang zwaait hun eenzijdig staal.

De

De Held, de waare Held voedt andere gedagten,
 De lauwer lacht hem toe, ja wekt zijn' eedlen moed,
 Niets mag in zijnen geest de zucht tot roem verkrachten,
 Die onverschillig is dooft vonk en vuur en gloed:
 Een zuivre Liefde, aan 't Land, in doodelijke nooden,
 Met hart, en mond, en hand geboden,
 Heeft hem van top tot teen doortinteld, en bezielde,
 Hij mint, met zulk een doel, zijn onbetaalbaar leeven,
 En, wil 't ook rustig overgeeven,
 Daar hij, om 's Lands behoud, voor staal, en kogel knielt.

Graveert men haaren naam in laaggezinde harten,
 Waar grijpende eigenbaat den zilvren wagen trekt?
 Die, raazende naar winst, de wreedste rampen tarten,
 Als maar de geldgod wordt met stofgoud toegedekt?
 Doch, dien 't om 't even is, of duizend ongelukken
 Den treurigen Vaderlander drukken,
 Dan, of de Welvaart van den Medeburger bloeit?
 Neen! neen! men acht dien troep, tot niemands bijstand
 Haar' liefvelijken naam onwaardig! (vaardig,
 Zij huist niet, waar een vraat den pligt onmenschlijk
 boeit. Zij

Zij woont in zielen, die niet slegts zichzelf beminnen;

Maar ook den medemensch, en 't algemeen belang,

Hier brengt zij les op les, met redenen, te binnen,

Hier leeft de werking van haar' reinen Liefdedrang.

De man omhelst zijn helft en 't kroost uit haar gesprooten,

Hij zorgt voor all' zijn huisgenooten, (haard;

Hij zweet voor baktrog, korf, voor winkel, hoeve en

Maar zal zich, niet alleen bij zeegnende oogeblikken,

In 't eigen huisgeluk verkwikken,

't Hart huppelt ook, als 't heil zich aan de buurtent paart.

Geen maagre Wangunst, die de sappen uit doet droogen,

Wordt in haar rijk gedooft, zij doet die in den ban,

Is zij met ieders smart in 't binnenste bewoogen,

Zij maakt (zoo 't weezen mag) elk een' gelukkig man.

Hoe gloeit haar stoovend vuur! 't vlamt vol genegenheden,

Voor huizen, dorpen, vlekken, steden,

Zij vliegt uit all' haar magt, tot 's naasten hulp bereid,

Met dubbele schreden, of blijwapperende vlerken,

Om allen bijstand uit te werken,

Haar adem blaast een' geur van enkle tederheid.

Den

Den nijd, met zijn gevolg, zal ze in den afgrond doemen,
 Zij stoort den wreevlen haat, en kankerenden twist,
 'tZijn monsters, die zij zelfs niet eens wil hooren noemen,
 Och! roeptze, och ofgeen mensch hun doller werking wist!
 Geen wonder: poogt haar hand de maatschappij te draagen,
 Haar arm 's Lands zenuwen te schraagen,
 'tIs nodig, dat haar magt dit grouwlijk drietal smoort,
 Dat ze eeuwge grendels klinkt vóór zijn vervuilde nesten,
 En waakt tot demping van die pesten,
 Wier woede jammerlijk door de ingewanden boort.

Zij leeft, als Liefde leeft, in allerhande strecken,
 Dat de *Eendragt magt maakt*, is haar goddelijke leus,
 Die poogt ze in hart en daên door voedzel aan te kweeken,
 Die uit te breiden blijft haar lust, haar hemelkeus,
 'tGezegend oogmerk heerscht om voor de rust te waaken,
 En bundelpijlen vast te maaken,
 Wijl 't muitend Ondier, dat zijn helsche keten sleept,
 Verschrikt, verhuizen moet uit haar geliefde staaten,
 Zij wandelt langs de stille straaten,
 Daar de Eendragt Doëgs werk met schorpiöenen zweept.

L

Zij

162 P R I J S V A E R Z E N .

Zij plaatst zich in den schoot van School en Kunstgebouwen,

Daar zit zij vriendlijk naast de kinderlijke zij',

Om kleine knaapjens met het Land vroeg te ondertrouwen,

Ja de armoë wenkt ze, en zegt, kom! leer! en hoor naar mij!

De vaale luiheid moet uit haar gebied vertrekken,

Zij tragt door daaden, en gesprekken,

Goeddoende, minzaam, en vol ernst, uit klein, en groot,

Een deugdzaam, vastverëend, en werkend Volk te vormen,

't Geen, en in stilte, en zwaare stormen,

't Belang bevordert van Natuur- en Landgenoot.

Ze is werkzaam voor den bloei der schoone Wetenschappen,

Zij slaat haar oogen op de vorderende jeugd,

Zij leidt die bij de hand naar de achtbre wijsheidtrappen,

En brengt haar in 't Paleis van Kundigheid, en Deugd;

Hier zal zij zelf (wjl niets de hoofdzorg kan beletten)

Zich op den hoogen leerstoel zetten,

' Hoe mannelijk prent ze elk de malsche lessen in!

't Geen vreemd, en kwaad is kan de jeugd te ligt beroovren,

Zij duldt nooit zulk een loos veröovren,

Stel (preekt ze) ójong geslacht! uw Land niet uit den zin.

Haar

Haar voorgaand schittert naast zielroerende verhalen,
 Besteedt zij tijd en vlijt in 's Lands historieblaên,
 't Is, om all' de aandacht op 's Lands minnaars te bepaalen,
 Ze ontvouwt hunne inborst en verëeuwigt hunne daên,
 Zij schildert met de tong in 't oor der laatre neeven,
 Den Vaderlandschen vriend naar 't leeven,
 Zij doet hem leeven in het stofbewaarend graf,
 Ze ontdekt zijn naalde, en roept tot greetiggapende ooren:
 „ Zoo wordt mijn Vriend nog eens gebooren,
 „ Mijn vriend, die aan al 't kroost een blinkend voorbeeld
 (gaf”.

Maar, om nog dieper in 't gemoed van elk te dringen,
 Ontsluit zij voor 't gemeen haar Liefdekabinet,
 Hier zorgt zij tederst voor verstikte drenkelingen,
 Uit wreede kaaken van den bleeken dood gered,
 Daar woont, en werkt zij door de helpende Æskulaapen,
 Voor Vee en Veld, voor Volk, en knaapen,
 Gindsch wordt de Wijsgeer, hier de Schilder opgekweekt,
 Daar doet ze een' Bijbelvriend de hoogste Wijsheid eeren,
 Gindsch Taal- en Dichtkunst triumfeeren,
 Wijl drieste Onwetendheid 't hoofd in de biezen steekt.

Hier denkt ze aan Koopmanschap, Fabrieken, Rederijën,

Daar bouwt zij huis, en school, en kneedt het ruuwste slag,
Gindsch overtreft haar vlijt den arbeid van de bijën,

En beurt het hoofd weêr op van 't geen zij zinken zag:
Tuigt Amstel, Rhijn en Maas, en Vijverberg, en Sparen,
En *Grunus* Wijk, en Zeeuwfche baaren!

Elk braaf Genootfchap brengt vergulden letters meê;
De Eerprijzen, raad, en loor, de poogingen, de giften,
De Aanmoediging, de Vraagen, Schriften,
Doorwandelen het Land, en drijven langs de zee.

Bij alles voegt ze ontzag voor 't hoogftaanbidlijk Wezen,
Een redelijk ontzag, 'tgeen 't vroom beftaan bewijft,
Zij leert het Volk den God van Nederduitschland vreezen,

Ze is vrolijk als de mensch den Hemel dient, en prijft:
De Zedenloosheid, die Gods grimmigheên doet duchten,
Die zuilen krenkt, en 't Land doet zugten,

Bedroeft haar, zij verwerpt het uitlandsch bergvenijn,
Zij zoekt de geesten tot den Godsdienst aan te spooren,
Bewust, dat, die zijn ftemmen hooren,

De braafte menschen, en de beste burgers zijn.

Rust

Rust Neêrlands vrije Maagd, in 't Kanaän der Landen,
 Met haaren eenen arm op 't eeuwig Bijbelblad,
 Houdt ze in haar regtehand de vrijgevochten panden,
 En roemt ze, in 't blank gewaad, op haaren dubblen schat;
 't Kan dan niet anders, of de Liefde, hier bezongen,
 Voelt zich door waaren ernst gedrongen,
 Om 't Hemelsch Tweetal in zijn waardigheid, en aart,
 Op 't hart van al het Volk (maar met verstand) te drukken,
 Om vruchten langs dien weg te plukken,
 Die elk weldenkend lid met dankbaarheid vergaert.

Wat achting koestert zij voor de eedle Burgervadren,
 Gehoorzaamheid waardeert hun wetten, woord, en rang,
 Er speelt een zuiver bloed door Landbeminnende aadren,
 De Trouw en Eerlijkheid zijn van het grootst belang;
 Ze is bezig, om dat zaad in elks gemoed te zaaiën,
 Dat de inkomst op zijn' tijd doet maaiën
 Tot voordeel en van Land, en Kerk, en Stad, en Staat,
 Zij lokt, en trekt, en leidt door minnelijke woorden,
 Zij bindt met onverbreekbre koorden,
 En buigt de neigingen door 't vriendelijk gelaat.

Zij paart haar daaden met verdubbelde gebeden ,

Zij loopt de Algoedheid om den rijksten zegen aan ,

Zij weent , als 't Vaderland hijgt onder tegenheden ,

Zij juicht , als zij 't geluk ziet langs de paden gaan :

Zoo ze ooit haar Land , en Volk kan redden , of bewaaren ,

Ze ontloopt noch moeite , noch gevaaren ,

Niets is te kostelijk voor 't lief Gemeenebest ;

Ze ontziet noch werk , noch tijd , noch teisterende stonden ,

En giet ze eens balsam in de wonden ,

Dan zingt zij op 't herstel van 't kwijnende Gewest.

Kan ze immer iets tot nut van 't Vaderland bedenken ,

Kan ze ook door woorden haar genegenheid doen zien ,

Kan ze ooit met daaden aan de Maatschappij iets schenken ,

Kan ze ergens aan 't Gemeen haar' trouwen ijver biën ,

Kan ze armen , weeuw , of wees' met haaren vleugel dekken ,

Of 't innigst medelijden wekken ,

Of traanen droogen , die een diepbedrukte schreit ,

Of 't neêrgeboogen hart een' stok en staf verëeren ,

Of buiën van het klaaghuis weeren ,

Ze is hartlijk , overäl , elk oogenblik , bereid.

De

De Staatsman werkt voor 't Land in blinkende Paleizen,
 De Burgervader draagt zijn kudde op hart, en hand,
 Geenkrijgsheldschroomt een'togt, geen zeeheld verreizen,
 De Koopman merkt een vuur, dat in zijn' boezem brandt,
 De Burger volgt de wet gedekt door donfche vlerken,
 Daar Land- en Veeman lustig werken,
 Terwijl de Stedeling den Dorpvriend lachend groet,
 De Dienstboß, de Ambachtman, en de Armoê gaan aan 't dan-
 Elk arbeidt onder de offerklanken, (ken,
 De Jeugd wordt needrig tot 's Lands welzijn opgevoed.

Zoo is 't genoeg, 't geen zij fchept, ten top geklommen,
 Zoo juicht zij door den groei der burgerij verblijd,
 Zoo galmt zij bij 't gezang van haard, en heiligdommen,
 Zoo dankt zij 't Albestuur voor eenen gouden tijd;
 Zoo kan ze aan 't algemeen haar' graagen dienst verrichten,
 Zoo leert ze alöm de Liefdepligten,
 Zoo maakt zij zich bemind bij zoon, en vreemdeling,
 Zoo kan men veilig in haar' schoot en armen schuilen,
 Zoo staan de onwankelbaare zuilen,
 Zoo glinstert ze in haar kracht door de echte tekening.

Wie zou die Liefde tot het Vaderland niet zoeken!

Wie zich niet schikken naar een redelijke Wet?

De Rede roept met 's Lands- en 's Hemels Liefdeboeken,

De Vrijheid eischt dat elk op zijn verpligting let:

Leent Landgenooten! 't zij van hooge of laage rangen,

Leent aandacht aan de Prijsgezangen!

En, zoo mijn speeltuig iets op uw gemoed vermag,

Vergunt me, als Dichter die bewijzen zaam te knoopen,

Die ons tot deezen hoofdpligt noopen;

Vier stemmen, straks genoemd, verëenen haar gezag.

Zoudt gij, mijn Landgenoot, zou ik hier willen wijken,

Zelfs voor het Heidendom? voor Hottentot? en Moor?

Zou de onbeschaafdetroep hier met den prijs gaan strijken?

Gewis, de schaamte brak op alle wangen door!

Zou Dagon's driftig volk, met moedige Chaldeeuwen,

Gekroond zijn in de morgenëeuwen?

Zou en Romein, en Griek, door drievoettaal misleid,

Bij 't Pronknaaldstichtend kroost nog hooren in de graven,

Dat zij aan 't Land hun harten gaaven?

En, zou men ons dan zien vol onverschilligheid?

Zou

Zou Kors, of Brit, of wien men ergens weet te noemen,
 (Naar zijn begrippen van de Vaderlandsche min)
 Voor 't oor der waereld op die Liefde zich beroemen,
 Ja zeilen, welgemoed, de holstè golven in?
 En, zou hij, die den naam naar Nederland mag spellen,
 Zijn' roem, zijn' lust daarin niet stellen,
 Dat hij een Liefde voor zijn eigen Land betoont,
 Die op een Volk, als wij, geheel moet zegepraalen?
 Wie zou in zulk een laagte daalen,
 Dat hem een ander Volk vernedert, of ont kroont?

Hoe? zou de billijkheid met honderd stemmen kloppen?
 Maar vruchtloos kloppen aan de deuren van ons hart?
 Die 't wit der wetten liefst, zou die zijn ooren stoppen?
 Een Volk, dat, hoogst geroemd; alle andre Volken tart,
 Zou dat op haaren wenk niet Landbeminneend leeven?
 Of anderen den voorrang geeven?
 Of doolend toetsaan, dat het oog der Rede weent?
 Of laffe laauwheid in die Liefde moogen dulden?
 Neen! neen! 't betaal' liefst all' zijn schulden!
 Terwijl 't een luistrend oor aan 't reedlijk roepen leent.

'tWoordVaderland spreekt sterk, en 't moet bij ieder weegen,
 Een Vader zoekt het heil van 't op hem leunend kroost,
 EenMoeder laat haar vleesch, haar' zuigling nooit verlegen,
 Een Vriend helpt zijnen vriend met onderftand en troost;
 Zoo moet Gods Dienares 'sLands welzijn trouw bewaaken,
 Ja, niemand mag zijn' post verzaaken,
 De dierbaare Overheid, de braave Priefterrij,
 Het zaamenwoonend Volk, getrouw aan ampt en eeden,
 Moet zorgen voor 't geluk der leden,
 Dit doen ze als Vader, Vriend, en Lid der Maatschappij.

't Vooröuderlijk Geflacht laat nog zijn lesfen leezen,
 De Lofnaam Batavier is (dunkt me) alleen genoeg,
 Om dan, met Majesteit, een fcherpe spoor te weezen,
 Als iemand onzer zich berispelijk gedroeg:
 Spel in 't Gefchiedboek, met ontzag, den naam dier Helden,
 Die deeze Liefde nog vermelden,
 Al rust het dierbaar Lijk, in zee, of veld, of graf,
 'sLands letters fpreeken nu tot hunne spruitelingen,
 Om op die daaden aan te dringen,
 Die Heldenliefde ons tot een eeuwig voorbeeld gaf.

Elk

Elk vroomer Bijbelvorst aan 't hoofd der Palestijnen,
 Elk Priester, elk Leviet, elk Leeraar van de Kerk,
 Kan in dit Liefdekleed op 't Landtoneel verschijnen,
 En gaat ons deftig voor in dit gewigtig werk:
 Wie zou zoo wreed zijn om die banden los te breeken,
 Die pleitend voor die Liefde spreeken?
 Wie, die nog achting draagt voor 's Hemels hooge stem,
 Wie, die den schoonen naam van Christen blijft begeeren,
 Wie zou haar rein gebod niet eeren?
 Gewis, die groote Naam heeft meer dan dubblen klem!

Of, zou men taal, en daad van Kaïn onderschrijven?
 Of, Ammon, Seïr, en den slinkschen Moäbiet,
 In wederzijdschen haat niet schuldig willen blijven?
 En ademhaalen in een onderling verdriet?
 't Zou zinneloosheid zijn onze aadren dus te kerven!
 De vreugd van 't Vaderland zou sterven!
 De naamen *Burger, Mensch, Vriend, Broeder, Medelid,*
 Zijn als vijf tongen, die met klinkende bewijzen,
 Dat koud, dat dwars gedrag misprijzen,
 En toonen, waar het hart eens Vaderlanders zit.

Ja.

Ja, wie, die ons geluk befchouwt met dankbaare oogen,

Geeft daadlijk niet de ftem aan 't geen mijn harp bepleit?

Zou onze boezem ooit den ftuggen aart gedoogen,

Daar Neêrlands voorrecht elk tot deeze Hoofddeugd

De lieve Vrijheid woont in onze zagte wijken, (leidt?

Zij geeft de duidelijfke blijken

Van achting, liefde, troost, meêdoogenheid, en hulp,

Mag elk, door haar gedekt, den titel, Vrijheer, voeren,

En zou 't geluk geen harten roeren?

♠ Ja! roept tong aan tong uit huis, paleis, en ftulp!

Gelijk het voedzel ons de krachten helpt bewaaren,

Wanneer gezondheid, als een onbetaalbaar goed,

't Geheele lichaam fterkt in wandelende jaaren,

En elk bijzonder lid haar werking fmaaken doet;

Zoo is die Liefde ook als een voedzel te befchouwen,

Dat aller welftand op helpt bouwen,

Haar Nut, haar Invloed op den ganfchen Burgerftaat,

Haar zoete werking, die de leden zaam moet binden,

Zal ieder burger ondervinden,

Wanneer men haaren wil beftendig gadeslaat.

Door

Door haar zal 't gansche Land in groeiënd welzijn leeven,
 De Staat ziet vrolijk, en de Steéling galmt een lied,
 De Dorpeling houdt feest in huppelende dreeven,
 Wjl Vergenoeging haar den blijden wierook biedt.
 Geen geurge balfem kan 's Lands zenuwen zoo sterken,
 Als zij, door haar geduurig werken,
 Elk brengt het zijne toe naar kundigheid, en kracht,
 De schouders staan met moed tot allen last verëenigd,
 De liefdeloosheid wordt gesteenigd,
 Het Nut door man, en vrouw, ja jongskens aangebragt.

Door Haar ploegt groot en klein om algemeenen zegen,
 Door Haar ziet ieder, wat, als Landzoon, hem betaamt,
 Door Haar laat niemand ooit zijn' medgezel verlegen,
 Die ijs in 'thart draagt wordt door 'twakkervolk beschaamd;
 Door Haar zal 't borstvuur in de bangste nachten blaaken,
 En, als de stutten waggelend kraaken,
 Maakt zij de voeten vlug, en de armen uitgestrekt,
 In de oogen leest men troost, bij rommlende ingewanden,
 Met toegereikte vriendschaphanden,
 Wie sluimerziek verflaauwt wordt aanstonds opgewekt.

Waar

Waar zij gezeteld is, wordt zaalge rust genooten,

Daar woont Genoegen in de Raad- en Burgerzaal,

Daar heeft geen bezigheid, hoe moeilijk, ooit verdrooten,

Daar schijnt de Landzon met een' koesterenden straal,

Daar zitten Recht en Trouw op elpenbeenen troonen,

Daar wil de Zegen eeuwig woonen,

Daar kuscht de Vriendschap elk met haar' fluweelen mond,

Daar ziet men Waakzaamheid met waare Teérheid trouwen,

Daar sluit met hutten, en gebouwen,

De Zucht en Zorg voor 't Volk een ongeknakt verbond.

Dus moet van zelf haar Nut, haar Invloed stroomend daalen

Op ieder' burger, die in haaren omtrek leeft,

De rijke zal niet slegts een' ruimen adem haalen;

Maar ook die minder woont, of zober dekzel heeft,

Elk proeft den zoeten smaak van 't ongeveinsd beminnen,

De Liefde en Raad zijn hartvriendinnen,

En wandlen hand aan hand door huis, en buurt, en wijk;

Gedraagt zich groot en klein, door naarstig op te letten,

Naar haar voortreffelijke wetten,

Dan wordt het Vaderland een Paradijs gelijk.

Of

Of zou men deeze taal voor trotsche grootspraak houden?

Ik 'wraak' dat stroef begrip, ik zing hier niet te veel:

Zij, die weleer, en nog, die Liefde regt beschouwden,

Besliffchen dit geding door 't aaklig tegendeel:

Nooit kan, waar zij ontbreekt, de welvaart wortels schieten,

De bloei van andren zal verdrieten,

Daar nestelt de Afgunst, die zich dag en nacht verkniest,

Die kronkelworm blijft aan de vastigheden knaagen,

En leeft vol grijnzend welbehaagen,

Als elk zijn land en volk norsch uit het oog verliest.

(eigen,

Waar deeze Liefde ontbreekt, daar kroont men 't hongrig

Daar schraapt men alles in een doorgeboorde kist,

Daar zal de ontferming zich nooit tot den naasten neigen,

Daar spreekt, en zegeviert de doodelijke list,

Daar eert men schaamteloos het schandelijk bedriegen,

Daar schreit de Waarheid over 't liegen,

Daar schuilt de Dwinglandij in 't huichlend maagdenkleed,

Daar poogt Gewinzucht zich te gulzig dood te schrokken,

Ontfteelt zelfs de Armoë mufte brokken,

Terwijl men 't kermend Recht met ijzren voeten treedt.

't He-

't Hebreeuwsch Gemeenebest ging nooit benaauwder kwij-
 Egyptenaar, en Grick, Romein, en Batavier, (nen,
 Of wien men optelt, zag zijn' bloeifstaat meer verdwijnen,
 Dan als die Liefde vlood voor 't buldrend haatgetier;
 Noch dit, noch eenig volk zag meer zijn Heilzon rijzen,
 Dan bij het voeden, en bewijzen
 Van deeze Liefde, die de menschen naauwst verbindt,
 Die heil aan heil bedoelt, die met de zwartste rampen
 Tot overwinning toe blijft kampen:

Hoe heerlijk rolt de Naam van *Vaderlandschen Vrind!*

Plukt Puikpoëcten! plukt! plukt kraakende lauwrieren!
 Vlegtvor die Liefde een'krans die de eeuwigheid verduurt!
 Knoopt dien om haare kruin, bij 't klinken uwer lieren,
 Daar ronde Dankbaarheid het Feestmuziek bestuurt.
 Wie zou haar' ruimen lof (ik voel de nieren springen)
 Haar' welverdienden lof niet zingen?

Der Dichtren Grootvorst heeft genoeg aan deeze stof!
 Hij doe (zoo 't mogelijk is) een serafijntaal hooren!
 Want, enkel menschelijke Chooren,
 Hoe streelend, hoe volmaakt, volzingen nooit dien lof.

Klinkt

Klinkt Vrouwenharpen! klinkt langs Isrels breede velden!

Zingt Davids Landliefde in uw klimmend Oosterlied!

Latijnen! Grieken! speelt den lof van uwe Helden!

Roemt! roemt *Pompilius!* brengt *Fociön* uw riet!

Uw zwierge Keurtaal treft in trippelende toonen.

Heft aan, ó Nederlandsche zoonen!

Heft aan, vol liefde tot uw Land en moedertaal!

Volgt de Oosterlingen na! vliegt naast Romeinen, Grieken,

Om hoog op dichterlijke wicken!

't Gaat wel! dit Loflied vult de Landgewijde zaal!

„ Doorluchte Hemeltelg! 'k zie u de plaats bekleeden

(Zoo ver het zijn kan) van de Aartsgoedheid, die u schiep,

'k Hoor, hoe ze u last gaf, om haar voetspoor in te treden,

En uit het starpaleis, met heilge woorden, riep,

Dat gij haar wolkbevel en daaden op zoudt teeknen,

En 't u een zoet geluk moest reeknen,

Om (daar zij zelf haar gunst aan 't Vaderland ontdekt)

Uw kracht, en wijze hulp, doorvlochten met gebèden,

Aan 't nut van 't Land ook te besteeden,

Dit toont gij, daar ge u nooit, en nergens in onttrekt.

M

Be-

Beminnnaares van 't volk, gij wilt noch moeite spaaren,
 Noch smeektaal, om 't gedrag van 's Vaders grooten Zoon
 Immanuël, in uw gedachten te bewaaren,
 Gij ziet, wat hij door woord en werken heeft geboën,
 Gij luistert naar zijn' wil, en staart op zijne daaden,
 Gij drukt van verre zijne paden,
 En, daar ge in hem, volmaakt, een schets dier liefde leest,
 Verlieftge er waarlijk op (schoon worstlend met gebreken,)
 Betragting doet oprechtheid spreken,
 Niets, niets is liever, dan zijn voorbeeld, u geweest.

ô Tempeldienaares? Gij volgt Gods troontrouwanten,
 Een engelächtig werk veraangenaamt uw daën,
 Gij blijft zoo wel uw Land, als Edens afgezanten
 Hun Hemelvaderland, bestendig gadeslaan:
 't Geen 't oog ooit van die Deugd in andren, in uw Vaadren,
 Kon leezen uit bewaarde blaadren,
 't Geen woonde in Patriäarch, in Koning, in Profeet,
 In Priester, in Leviet, in nieuwe Heillecraaren,
 In rechtgeäarte Siönschaaren,
 Dat al herleeft in u, verzagtster van het leed.

'k Zie,

'kZie, hoe de Vorsten zich eerbiedig voor u buigen,
 De Staatsliên gaan voor u gekleed in diepst ontzag,
 De Koopman moet, en wil erkentenis betuigen,
 Door u leeft de armoë vrij van traanen, en geklag;
 Men blaast voor u aan boord de schelle zeetrompetten,
 Wie kan de vreugd op 't strand beletten?
 Het raadhuis, en de beurs, met school, en markt, en haard,
 Met stad, en dorp, en vlek, en veld, en dorre heiden,
 Met lustwaranden, boschen, weiden,
 Verklaaren, Priesteres! u allen wierook waard'.

Wie kan (naar eisch) voor u de specerijen mengen?
 Al bragt men niet dan kruid, in 't Oosten opgezogt,
 Al kon men Ambons hof in 't stroomrijk Neêrland brengen,
 't Genoegzaam reukwerk wordt nooit voor uw' lof ge-
 De Dichter wil zichzelf geheel aan u verëeren; (kogt
 Maar dit, dit blijft hij toch beweeren,
 Dat, schoon elk lid een lier, of cimbél weezen kon,
 En onôphoudelijk den lofklank rond mogt deelen,
 Hij dag noch nacht genoeg zou speelen;
 Vriendin, gij overleeft de jaaren van de zon".

M 2

Wie

Wie zal? wie durft dien Held een Eer- en Dankzuil weigren,

Door wien ge ooit hebt geleefd, of nog beëfend wordt?

Zou 't fchaatrend Lofgegalm tot boven fтарren fteigren?

Ja, fchiet de Zangprins met zijn melodij te kort?

En, zou men uwen vriend, zoo braaf zoo gul niet roemen.

Wie? wie benijdt geftrooide bloemen?

De fteenen fpraakten, zoo de tong der menfchen zweeg!

Speel kunsttuig! fpeel! al weent het oog bij ftille graven,

Dus eert ge ook de afch van elk dier Braaven,

Die voor, en na zijn' dood, den Lauwerloon verkreeg.

Geen fterveling kan hem noch eer, noch dank ontzeggen,

Wat? hem ontzeggen? 'k zie 't geheele Land bij een,

Om blij, om staatelijk den dankpligt af te leggen,

Elk brengt een offer aan den Vader van 't Gemeen;

Die Gideön heeft zich aan 't Vaderland gefchonken,

Hij moet dan met een Eerkroon pronken,

Een Eerkroon die hem fiert, zoo lang hij adem vangt,

Neen, *Sukkoths Overften!* gij zult ons werk niet flooren,

Een grafnaald zal zijn' roem doen hooren,

Wen 't floers om zijnen dood langs natte wangen hangt.

„ ó Land-

„ô Land- en Menschvriend! laat mijn dankzang u bevallen!

De Dichter nadert u, verzeld van jong, en oud.

Leef lang! gezegend in den schoot van onze wallen!

Het u omärmend Land wordt door u opgebouwd:

Vaar voort den troost, de rust van 't dankbaar volk te zoeken!

Uw naam, bekend aan alle hoeken,

Uw naam sterf nooit! ontfang het geen ons hart u schenkt!

't Is wederliefde, die u eeuwig zal beminnen

In rijke en arme huisgezinnen,

Daar al wat danken kan standvastig aan u denkt.

(stellen,

Doch: moet uw doodboode eens het lievend volk ont-

Sterf spade, en zalig door gansch Leeuwendaal beweend!

De klaagtrein zal den rouw, al nokkende, vertellen,

Men hoopt, dat ge ons dan nog een wenschlijk zaad ver-

Dat zaad teel' weder zaad! dit zal, in treurgedachten, (leent,

De wond nog eenigzins verzagten,

Zo wordt ge in 't waardig kind tot's waerelds eind' geëert".

Wie daar?.. de Dichtkunst!.. die, in 't zwart, vooruitge-

Tot aan den dag der eeuwicheden, (treeden,

Dit sprekend graffchrift op uw' marmren zark graveert.

„Hier rust het Overfchot van eenen teêrst beminden,
 Een Mofes voor het Volk, een Aron voor de Kerk,
 Een Jofuã voor 't Land, een Husäi voor Vrinden,
 Een Samuël in nood, een David in het werk,
 Een Salomo in vreê, een Zadok in ellenden,
 Een Machir voor vermoeide benden,
 De Weduw mist een' man, de Wees een regtehand,
 Elk staat bedwelmd! verftomd! nu ieder hem moet derven;
 Hij ftierf, om nimmermeer te fterven.
 Wie is 't? ai mij! wie? ach! *een Vriend van 'tVaderland*”!

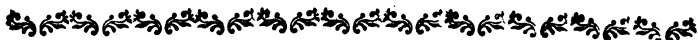
Poëta Patrisfat.

M E N-

MENGELDICHTEN.

MENGELDICHTEN.

J O B S

L E E V E N D E

G O È L.

Stofs genoeg om blij te zingen,
In het allergrievendst leed;
Dat het booste schefsel weet
Vaak het beste hart te ontwringen:
Hoe 'er ook Natuur voor beeft,
Goël, mijn Verlosfer, leeft!

Steil van top, en wijd van takken,
Stond ik, eër mij 't onweër schond,
Als een çeder, vast geground;
Dan, ik laat den moed niet zakken,
Wat 'er aan het stof ook kleeft,
Goël, mijn Verlosfer, leeft!

'k Zag mij van mijn goed berooven,
Eeuwigzwervende Sabeën
Trokken, met mijn kudden, heen;
'k Zag mijn' Kindren, daar te boven,
Sneven, maar schoon alles sneeft,
Goël, mijn Verlosfer, leeft!

N 2

En,

En, of 't niet genoeg kan drukken,
 Daar mij al het aardfche ontvalt,
 Daar mij 't Echtzoet wordt vergald:
 Ook mijn leven dreigt te bukken;
 Echter schoon me ook dat begeeft,
Goël, mijn Verlosfer, leeft!

Vriendentroost, in nood, moog' baaten,
 Maar wat baat het Jobs geval,
 Dat hij Vrienden telt, vooräl
 Vrienden die hem kunnen haaten?
 Vroomen!... doch of 't al weêrstreeft,
Goël, mijn Verlosfer, leeft!

Ja, die leeft, en Hij zal leeven,
 En eens opstaan over 't stof;
 'k Hoor reeds 't lied van 't hemelhof,
 Hem ter glorie opgeheven,
 Zalig, die ten beurtzang heeft:
Goël, mijn Verlosfer, leeft!

O! ik zie Hem, en mijn nieren
 Hijgen vast in mijnen schoot,
 Om volmaakter, na mijn' dood,
 Hem te zien, met Hem te vieren
 't Feest, waarop deeze echo zweeft:
Goël, mijn Verlosfer, leeft!

C. R. B.

UITBOEZEMING

VAN DEN

BOETVAERDIGEN

P E T R U S.

Help God! help God! of 't is te spaê,
 Mijn J E Z U S! och genaê! genaê!
 De Satan dreigtme en zoekt mijn leven.
 Ik heb gesteund op eigen kracht,
 Te stout uw woord, uw' raed, veracht,
 Uw lesfen geen gehoor gegeven.

Hoe klopt en wroegt mij 't schuldig hart!
 Hoe scheurt de felste zielesmart
 Mijn boezem! 'k heb den Heer der Heeren
 Verloogchend, in zijn aengezicht.
 'k Moest door een reedloos dier mijn' pligt
 En schandlijk wanbetrouwen leeren.

Ben ik die Held, die ramp en nood
 Dorst tarten? die zelfs in den dood
 Zijn' Heer en Meester bij zou blijven?
 Een Maegd joeg d'angst door al mijn bloed,
 Een Haen verdreef mijn' fieren moed,
 En deed mijn hart van schrik verstijven.

Had ik zulks ooit van mij verwacht,
 Mijn JEZUS! 'k zwoer, maer te onbedacht....
 Was ik in 't Rechthuis nooit gekomen!
 Daer, waer de Godvrucht slechts vernis,
 De boosheid Opperrichter is,
 En schuld uit onschuld wordt genomen.

Mijn Meester, midden in dien drom
 Van wolven, zag naer mij nog om,
 Naer mij, zo ver van Hem geweeken,
 Als van mijne eeden, trouwe en pligt:
 Hij zag naer mij, dan, zijn gezicht
 Sprak meêr dan duizend monden spreken.

Hoe deerlijk strandt mijn forsche kiel!
 'k Voel nog 't verwijt in mijne ziel:
 „ Is dit uw trouw, zo duur bezwooren?
 „ Gij hebt mijn Propheetfij mistrouwd,
 „ Dat gij drierwerf mij loochnen zoudt,
 „ Eer nog de Haen zijn stem liet hooren”.

Maer,

Maer, ach! hoe schoot dat minzaam oog,
 Als of mijn ramp zijn hart bewoog,
 Al liefdeftraelen op mij neder!
 Gewis, hij spaert mij met geduld,
 Zijn gunst is, ondanks al mijn schuld,
 Nog even goed, nog even teder.

ô Dierbre Heiland! ik beken
 Al 't kwaed, waeraen ik schuldig ben,
 Ik heb, 't is waer, mijn eed gefchonden:
 Maer 't natbekreeten oog betreurt
 De misdaed, die mijn' boezem scheurt;
 Ei! ruk mij uit den dood der zonden!

Bragt eigen drift mij tot deez' val!
 Door uwe hulp vermag ik 't al,
 'k Wil voor uwe eer manmoedig strijden,
 Verfterk mij, geef mij kracht in nood,
 Dan zal ik zelfs den wreedsten dood,
 Tot roem uws naems, mijn J E Z U S! lijden.

J. A. v. H. L.

H E T H E D E N
V O O R
N E D E R L A N D,
I N D E R O E P E N D E S T E M D E R
H O O G E O V E R H E I D
T O T D E N A L G E M E E N E N
D A N K - V A S T - E N B E D E D A G
V A N D E N J A A R E 1776.

O nezagchelijke Stem! die Neêrlands Heiligdom
 Voor Neêrland open zet, om tot zijn' God te naadren;
 Uw donderende toon, uw statelijk gebrom
 Jaagt schrik in 't wecke hart en beeving door zijne aadren.
 Gij daagt een zondig volk voor een' rechtvaardig God;
 Een volk, dat slagen acht, noch milde zegeningen;
 Maar met de heiligheid van zijnen Maker spot,
 En Hem den teugel der bestiering wil ontwringen;
 Waar onder meenig een, die uw geducht geluid
 Zelfs met een geemlijk oor en wreevlig hart hoort klinken;
 Die,

Die, als geen Staatsbevel bordeel en kroegen fluit,
Op Neêrlands Boetedag den Wellust toe zal drinken.

Nog eens, een volk, door God van dag tot dag gezogt,
En met een ruime maat van zalig licht beschonken;

Dat in een vrijheid leeft, zo duur met bloed gekogt,
En, bij dat dubbel heil, in boosheid ligt verdronken.

Mijn zondig Vaderland! door ongerechtigheên
Van allen kant besmet, die 's Hemels hoogheid hoonen,
De Boetedag nodigt tot bekeering en gebeên,
Of spelt een' ondergang die niemand zal verschoonen.

De taerling moet van kant, en, met de gladde kaart,
Geen ongebonden taal of speel- of zwelglust wekken,
Geen kruimkje zuurdeeg blijve in huis of hart bewaard,
Wanneer Gods Engel zal door Neêrlands Is'rel trekken!

Wie bloost van schaamte niet, wanneer hij naadren moet
Tot Hem die, lang getergd, (wie weet hoe vreeslijk!) nadert,
Wanneer het klokgebrom de stranden galmen doet,
En in elk Heiligdom een schuldig volk vergadert!

Daar zal 't een Sinai voor onze zielen zijn,
Waar God in donders spreekt, dat hart en ooren beeven.
Daar zal de huichlarij, hoe braaf, hoe vroom ze ook schijn,
De vloeken hooren op haar ongodsdienstig leven.

Daar moet de Priester zelfs het schaamrood aangezicht,
Al beevende, voor 't oog der achtbre Godheid dekken,
En

En pleiten om genaë voor 't heiligste gericht,
Daar hij rechtvaardigheid het wraakzwaard uit ziet trekken.

Geen watervloed, geen pest, gevaar, of duure tijd
Is voor een volk genoeg, 't welk dartelt in de rampen,
En, in den bangen nood der weelde alleen gewijd,
De boosheid met Gods gunst om de overmagt doet kampen.

Wie schrikt niet voor dien dag, dat vreeslijk heilig uur,
Aan veelen reeds ontzegd, die 't aaklig graf bewoonen,
En wroeging voeden, bij het onuitbluschbaar vuur,
In zielen die weleer Gods roepstem durfden hoonen!

ô Neêrland! schik u dan, God wacht dit oogenblik,
Om op zijn stem de kracht van 't heden te ondervinden.

Geen uitstel legge op nieuw uw zuchtend hart een' s'frik!
Zelfs voor den Bededag moet ge u aan Hem verbinden.

Die Heilge wacht geen ziel, die niet gezuiverd is
In 't bloed van zijnen Zoon, eer zij 's Lands nood durft klaagen;
Zij strekt zijn Heiligheid ten spot, en ergernis;
Boetvaardigheid alleen mag Hem ontferming vraagen.

Elkweeg' zijnschuld, eêr hij 's Lands schulden weegen moet
Voor Hem, die door genaë al 't misdrijf wil vergeeven,

Elk zoek' dien Middelaar, door wiens verzoenend bloed,
't Geloof een toevlucht vindt voor dit en 't eeuwig leven.

Wat voorrecht wacht ons Land, na zulk een' Bededag!

Wat heilvloed zal den Kerk- en Burgerstaat beströomen!
God,

God, die de traanen der beklemde Oprechtheid zag,
 God zal ter redding van zijn gunstgenooten komen.

Hij, die het heeft beloofd, die Amen, is getrouw:
 De Welvaart zal ons Land met ouden luister streelen;

De Vrijheid zal op 't erf van Neêrlands Staatsgebouw,
 Met stillen Vrede, in Hof en hutten vrolijk spelen.

De Godsdienst, hoe belaagd, zal Jezus Koningrijk
 Door waarheid en geloof en liefde zien vermeêren;

Ja, al wat drukt of dreigt zal God genadelijk,
 Den nood der rundren zelfs, door nieuwen zegen weeren.

Hoor dan, ô zuchtend Land! de stem, die ernstig spreekt;
 Hoor dan, daar God u roept, in dit voorbijgaand heden,

Eer zijn geduchte stem door uwen grafkuil breekt,
 En 't Vaderhart niet meêr kan luistren naar gebeden.

Verlaat de slechtigheên, en zoek Gods aangezicht,
 't Is u nog toegekeerd in liefderijke trekken.

Och, mogt dan 't hoog bevel, voor Neêrland ingericht,
 Dit heden aan ons volk tot zaligheid doen strekken!

Zo wachte ik elk, zo wacht' men mij in 't Heiligdom,
 Daar God zijn kindren wacht met traanen en gebeden;

Dan zijn we op 's Heeren berg (hoe heerlijk) wellekom,
 En Jezus vangt de geur van Neêrlands plegtigheden.

H. C.

B R I E F

V A N

J A N C A L A S

A A N Z I J N E

V R O U W E N K I N D E R E N .

Geliefde Wederhelft! ó leven van mijn leven!

Wil aan uw' veegen Man voor 't laatst te kennen geven,
Of gij die kracht gevoelt, die goddelijke kracht!

Waardoor men, welgemoed, den bleeken dood veracht,
En de onbevleete deugd, gewoon op God te bouwen,
Den dolk op haar gewet, doet zonder vreeze aanschouwen,
Waardoor men 't los geval, en 's waerelds leed bespot:
Zoo gij die voelt, hoor toe! en ken mijn droevig lot.

Die wijze Raad, bestierd door zagt bedaarde reden,
Die steeds in 't woest gemeen de domheid heeft bestreden,
Aan wien Gerechtigheid het schittrend wraakzwaard gaf,
Opdat

Opdat de misdaad, schuw voor welverdiende straf,
 Ten oorbaar van 't gemeen, het hoofd niet op zou beuren;
 Niet om verdrukte deugd in banden te doen treuren;
 Die Raad, die 't zuiver bloed der onschuld nooit vergoot,
 Veroordeelt mij, en ik..... ik nader vast den dood!

Hoe zij, die 't purper van 't raadsheerlijk kussen drukken,
 Voor wie het misverstand van 't vuige volk moest bukken,
 Geloven die, dat ik mijzelf heb' geschikt
 Ter uitvoer van een daad daar zelfs Natuur van schrikt;
 Dat ik, reeds op den rand van 't aaklig graf gekomen,
 Mijn' Zoon, mijn' waarden Zoon! het leven heb' benomen,
 En dat ik, woedende, en met een ontmenschte hand,
 Zoo wreed gewroet hebbe in mijn eigen ingewand!
 Al had Natuur mijn ziel tot zulk een daad gebogen,
 Al ware ik, in het woud, bij Tijgers opgetogen,
 Was dan een Moeder ook zoo boos, ja wreed genoeg,
 Dat zij haar eigen bloed, dat ze onder 't harte droeg,
 Zag stromen, zonder dat haar bange boezem steende?
 Of zou de goede God, toen hij ons saam verëende,
 Twee monsters hebben bij elkanderen gebragt?
 Helaas! dit wordt geloofd!.... mijn straf is reeds bedacht.

't Is

't Is uit! — Ik hoorde zelfs 't geduchte vonnis wijzen.
 Hoe! mijne glorie kon ruim zestig jaaren rijzen,
 En op het einde van mijn loopbaan wordt mijn naam
 Zoo snood ontluisferd door dien schandelijken blaam!
 Niet slechts mijn leven, maar mijn eer wordt mij ontnomen!
 Daar, wreed herdenken! reeds mijn Zoon is omgekomen.
 Rampzalig Menschdom! is 't verstand u dus gekrenkt:
 Dan hangt onze eer slechts af van 't geen vooroordeel denkt.

Gedenkt gij, waardste Vrouw! die heugelijke stonden,
 Toen ons de teêrste band te samen heeft verbonden,
 En toen uw vruchtbre schoot bragt spruitjes aan den dag,
 Waarvan ik mij met recht een' blijden Vader zag,
 En dus mijne oogen door het teêrst genoegten blonken;
 Terwijl ik God verhief, dieze aan ons had geschonken;
 Ja, toen ik voor hen bad om 's Hemels hulp en trouw,
 Dacht gij dat een van hun ons onheil brouwen zou,
 En, daar gij mij ter straffe onschuldig heen ziet leiden,
 De hand eens laagen Beuls ons van elkaër zou scheiden?

Maar daar ge 't zelfde lot met mij moest ondergaan,
 Zou u die zelfde hand met mij ter neder slaan?

Heb

Heb ik den dood verdiend, dan moet gij met mij sneven,
 Wij zijn of beide vrij, of beide onwaard te leven!
 Ach, wreedaarts! sterf ik, ziet ten minsten tot mijn' troost,
 Op mijne wederhelpt, de Moeder van mijn kroost,
 Beschouwt het harteleed, de traanen en de rampen,
 Daar een zootedre Vrouw nu daaglijks meê moet kampen;
 Scheptge in mijn' dood vermaak, stoot toe, en velt mij vrij!
 Maar dat mijn bloed voldoe aan uwe razernij.

ô Gij, mijn oudste Zoon! weleer mijn welbehagen,
 De hoop mijns ouderdoms, het steunfel mijner dagen;
 Met wiens gehaaten dood mij al mijn roem begeeft;
 Wijl uw besturven lijk mij nog voor de oogen zweeft,
 Kondt gij, helaas! het woên der rampen eens beseffen,
 Die thans, door uwe schuld, uw treurige ouders treffen,
 Uw schim, bewogen door mijn lot, verliet gewis
 Het stil en aaklig Rijk der zwarte duisternis,
 Om voor mijn' goeden naam, en zuivere eer te strijden,
 En mijn beknelde leên van kluijsters te bevrijden:
 Maar in die stille plaats, bevrijd van allen druk,
 Zijt ge ongevoelig voor mijn bitter ongeluk:
 Gij slaapt gerust, en in dien zwartsten aller nachten

Ziet

Ziet gij mijn snerpennend leed, noch hoort mijn jammerklagen,
 Ja! daar bekreunt ge u niet, of 't al te wreed geval
 Van uwen droeven dood mijn eind' bewerken zal.

Ach hadden ze ons gezien, toen 't ouderlijke harte,
 Bij 't lijk van onzen Zoon, beftreên door angst en smarte,
 Door liefde, en schrik, door — al de driften der Natuur!
 Bezweek op 't wreed gezicht: in dat rampzalig uur
 Toen ik hem hangen zag, vertijfd, beroofd van leven,
 Gereed om op zijn borst mijn' laaftten snik te geven,
 Toen gij, hem drukkende in uw' arm, om antwoord badt,
 Dien waarden Zoon, die reeds de spraak verlooren had,
 Dan hadden ze ons geloofd: Natuur zou voor ons spreken,
 En onze wanhoop zou hen 't foltrend harte breken,
 Geen wanhoop, die 't berouw in onze zielen spreidt,
 Geen wroeging, maar de vrucht van waare tederheid;
 Een brakke traanenvloed zou uit hunne oogen vloeien,
 En hun ontroerd gemoed van medelijden gloeien.
 Helaas! ons zielsverdriet was niet dan al te klaar!
 Och, of een enkle van mijn Rechters Vader waar'!
 Dan zoude ik in dit hol, dit aaklig hol! niet duchten
 Voor onverdiende straf, noch in dees keetens zuchten.

Het

Het schaadt niet of men mij een' levensdraad verkort,
 Die door den ouderdom haast afgesneden wordt,
 Maar gij, ôRechters! beeft, die naar mijn' dood durft dingen,
 Want mijn vergooten bloed zal u in 'taanzicht springen,
 En mijn geschonden asch, ô Raad! zal, tot uw straf,
 Nog eens verrijzen uit het diepste van mijn graf;
 Eens zal de Waarheid voor uwe oogen helder blinken,
 De snoode laster in den steilen afgrond zinken,
 Wanneer de tijd, die 't al ontwart, alom verspreidt
 De reden van mijn' dood, en mijne onnozelheid.
 Dan zal u 't wroegend hart in uwen boezem beven,
 Mitsge ooit het vonnis tot mijn' dood hebt durven geven;
 Dan wordt uw bange ziel door naberouw verscheurd,
 Terwijl gij vruchteloos mijn ijslijk lot betreurt.
 Laat hen, ô goede God! uw wraak niet achterhalen,
 Daarzij, door waan verblind, van 't spoor der reden dwalen.

Vervolgers! die den Raad lafhartiglijk misleidt,
 Gij zijt het, gij alleen die mij dit lot bereidt;
 Ach, wreedaarts! gij verwint, en ziet uw' wensch gelukken,
 Wij zijn het offer van uw snoode gruwelstukken,
 En om mijn' goeden naam met laster te overlaên,

O Leent

Leent gij, tot mijn verderf, me uw eigen euveldaên.

Die *onderdrukker* (a) van mijn droevig huis en maagen,
 Die door een misdaad meent den Hemel te behagen,
 Hij, die getuige was van mijn verscheurd gemoed,
 Smaakt dan genoeg, mits hij de onschuld lijden doet.
 Mij is de dood geen straf, maar hem 't onzalig leven!
 Die God, die de onschuld mint, zal mij zijn' bijstand geven,
 Doch hem, daar 't naberouw zijn bange ziel ontrust,
 Zal walgen al het geen, waarom ons 't leven lust;
 Al streelt hem zelfs zijn kroost, 't zal hem zijn schuld verwijten,
 Nooit zal mijn marteldood uit zijn geheugen slijten.
 Dat hem, ó goede God! de wanhoop niet verteer'!
 Zo hij ons famen haat, omdat we een andre leer
 Belijden, dan den dienst, in Frankrijk aangenomen,
 Welaan! men doe mijn bloed uit de oude leden stromen;
 Maar hoe kan 't mooglijk zijn, dat mijn gehaat geval
 Eens anders ongeluk nog met zich slepen zal?

En

(a) *Onderdrukker*. De Heer CALAS wil hier zekerlijk spreken van den Heer DAVID, President van *Toulouse*, die zijn ijverigste vervolger geweest is, en die naderhand bij vonnis van 't Parlement van zijne waardigheid beroofd werd. Men heeft mij verzekerd, dat hij in eene hevige krankzinnigheid gestorven zij, gedurig uitgillende: „Ach, mijn waarde CALAS! waarom ben ik de oorzaak van uwen dood”!

En dat die *Jongeling* (b), wiens eedle wezenstrekken
 Zijn deugd vermelden, en de liefde in 't hart verwekken,
 Daarze echte tekens zijn van blanke onnozelheid,
 Met mij beschuldigd wordt van dat doemwaardig feit?

'kHeb reeds dien slag geducht, en zag mijn' val voor oogen,
 Wanneer het gantsche Volk, door valsch bericht bedrogen,
 Mijn' naam bevlekte met die snoode lasterfmet;
 Wanneer zijn bijgeloof, door schijndeugd aangezet,
 Mijn ongelukkig Kind in 't Choor der *Heilgen* (c) stelde,
 Daar God misfchien omhoog een ander oordeel velde!
 En 't geen mijn bange ziel nog meêr met killen schrik
 Vervulde, was die dag, dat ijslijk oogenblik!
 Toen gantsch Touloufe op nieuw in rep en roer geraakte,
 En schuimende van toorn, voor 't feest zich vaardig maakte
 Van

(b) *Jongeling*. De Heer la Vaisse, de braave Zoon van een Advocaat van 't Parlement van Touloufe, dien de Heer CALAS ten eeten verzogt had, op dien zelfden avond, toen zijn Zoon, *Marcus Antonius Calas* zich verhing, en die ongelukkig genoeg geweest is om mede in die zaak beschuldigd te worden.

(c) *Heilgen*. De jonge CALAS, zo wel als zijn Huisgezin was de Hervormde Kerk toegedaan, 't Volk echter, overtuigd dat hij als martelaar gestorven was, deed hem alle eerbewijzen in de meeste Kerken van Touloufe aan. Hij werd verbeeld door een geraamte, hebbende in zijne ecne hand een Schrift, waarop men las: *Afzwering van de Dwaalleer*, en in de andere een Palmtak, zinnebeeld van 't martelot.

Van dien vervloekten *moord* (*d*), wiens nagedachtenis
 Voor een rechtschapen hart een bron van traanen is ;
 Toen 't trot, wiens vuige wrok mijn onschuld aan dorst randen,
 Het vuur der Dweeperij in ieders hart deed branden,
 En 't ligtgelovig graauw vast schreeuwde, gantsch ontaart,
 Dat ik voor zulk een feest ten offer werd gespaard,
 Daar 't blinde bijgeloof zich door 't bedrog liet noopen:
 Toen zag ik onder mij een' steilen afgrond open,
 Ik bukte voor 't geweld in deez' geduchten nood,
 Droeg God mijn leven op, en wachtte zo den dood.

Doch middlerwijl, (gij kent ons al te ligt vertrouwen,)
 Bleef ik een ijde hoop nog op mijn onschuld bouwen,
 Ja! schoon geheel een Volk 't zieltreffend ongeluk
 Eens droeven Vaders zegt, en vreugd schepte in zijn' druk,
 Ik meende dat het nog, door mijn voorbeeldig leven
 Geraakt, op 't eind' zou zien, en mij voldoening geven:
 Ja! deezen nacht verscheen voor mijn misleid gezicht
 Een bleek en aaklig spook, bij 't flauwe schemerlicht;
 De schrik verwon mijn ziel: hoe beefden al mijn leden!
 „ Houd

(*d*) *Moord*. Hier wordt het Feest bedoeld, dat men jaarlijks te
 Toulouse viert, ter gedachtenis van den beruchten moord, aan de
 Hervormden, ruim twee eeuwen geleden, gepleegd.

„Houd moed, dus sprak een stem, door zuchten afgesneden,
 Houd moed, mijn Vader! ach! wat vreest gij van uw kind?
 'k Ben de oorzaak van al 't kwaad, dat uw geluk verflindt:
 Ik zucht 'er om: maar dat uw hart op God vertrouwe,
 Nooit zal Hij dulden dat mijn dood u onheil brouwe,
 'Of snood vermoeden ooit uw blanke deugd bevlekk',
 Of afgerichte haat uw' naam met laster dekk':
 De onnozelheid, door Gods geduchte hand gewroken,
 Ziet toch in 't kort den strik voor haaren gang verbroken;
 Gewis daar komt een dag" „Helaas! wat zegt gij mij,
 Mijn Zoon"! dus gilde ik 't uit, en vloog, verheugd en blij,
 Om hem in mijnen arm, en aan mijn hart te drukken;
 'k Vergeet mijn droevig lot, en al mijne ongelukken,
 Maar vinde in zijne plaats niets, dan een' dikken rook,
 En ijfelijken damp, die in den afgrond dook,
 Ik vond geen' waarden Zoon, noch iets om aan te raken:
 Toen hoorde ik 't kermend flot van mijnen kerker kraken,
 'k Ontwaak, en denk alreê: ligt eindigt nu mijn nood!
 Dan ach! een wreede Beul verkondigt mij den dood.

ô Zwart, en aaklig hol! gij woonplaats van de zonden,
 Daar de onschuld zonder vrees bij 't misdrijf zit gebonden,

Daar hij die schuldig is, door naberouw geprangd,
 Durft hopen op den prijs, dien de eedle Deugd ontvangt,
 Zaagt ge ooit in uwen kring met een zo vast vertrouwen,
 Met een zo moedig oog, de wreedste straf beschouwen?
 Zaagt ge immer in uw' nacht, in ketenen verward,
 Een zo rampzalig mensch, met zulk een schuldloos hart?

Waar zijn die vrienden nu, wien ik, al te onbezonnen,
 Een gulle Vriendschap schonk, en die mijn hart verwonnen?
 Die mij beminden in een' ongekrenkten staat,
 Verlaten die mij thands, daar mij 't geluk verlaat?
 Die Vriendschap, die geen ramp ooit scheen te zullen storen,
 Door eed op eed gestaafd, gaat nu als rook verloren!
 Ô Gij, getuigen van mijn deugd, en schuldloos hart,
 Beschouwt mij, daar ik hier den wreedsten dood vast tart,
 Neen! nadert tot den Raad, die al te schelms bedrogen,
 Mijn ijslijk vonnis schreef, ontzwachtelt gij zijne oogen,
 Ontdekt hem in den grond de waarheid van 't geval.
 Ligt wraakt hij 't vonnis, dat mijn' dood verhaasten zal.
 Dan neen! gij zwijgt, en ach! dat zwijgen kost mij 't leven.
 Hoe! daar een enkel woord den laster kon doen sneven!
 Ontaarte vrienden! deelt gij nog niet in mijn' druk?

Dit

Dit treft mijn' boezem meêr dan 't nakende ongeluk.

♠ Hemel! zullen mij dan alle rampen naadren?

Mijn gantsche misdaad is de Godsdienst mijner Vaadren!

Ach! zouden wij nog zijn in dien bedrukten tijd,
 Aan 't domme misverstand en razernij gewijd,
 Toen blinde dweeperij het Martelbloed deed stromen!
 Hoe! nu de Rede praat, en al die harsfendroomen
 Verdweenen? ja, nu ze, in dien goddelijken schijn,
 Te saam verëenen wil en Romen en Calvijn,
 En, zonder elks geloof, of Godsdienst aan te raken,
 Ons zoekt tot eenen drom van Broederen te maken;
 Hoe! zou men nog, uit kracht van zulk een snood gebod,
 Als de Inquisitie gaf, op bloed- en moordschavot,
 Den sabel in de vuist, zijn' evenmensch bekeren?
 Barbaaren! neen! 't is tijd, wilt zulke daên verzwëeren:
 Waar leerde Apostel ooit vervloekten zielendwang,
 Gesproten uit de bron van 't laage zelfbelang!
 Zaagt ge ooit die steunpijlaars van ons geloof, en wetten
 Hun goddelijke Leer met menschenbloed besmetten?
 Neen! 't is geen knarsend staal, dat hun ten wapen strekt,
 't Is goedertierenheid, die liefde in 't hart verwekt;

Hun eerste zedeles is *lijden*, en *vergeven*: (ven?
 Meent gij door moord op moord hunn' roem voorbij te stre-
 Heeft ooit die Jefus, dien gij tot een voorbeeld stelt
 Van uw Geloof en Leer, een' mensch ter neêrgeveld?
 Waar blinkt menschlievendheid met goddelijker straalen,
 Wie zag de zoete vreê met meerder luister pralen
 Dan in het Godlijk Boek, gevloeid uit zijnen mond?
 Ja! zijne Heerschappij is op den vreê gegrond;
 Nooit zag men zijnen arm geducht van blikfemstraalen,
 Nooit zijne mogendheid den leemen mensch vermalen,
 Nooit dat Hij 't wraakbevel aan zijnen Engel gaf,
 Dan tot der vroomen hulp, en tot u lieder straf!

ô Gij! die op een' Troon van zuivre hemellichten,
 De schorre donders giet, en smeedt de blikfemschichten,
 Wiens onbeperkte magt 't Heeläl aanbidden moet,
 Die mijne zwakke hoop op uwen bijstand voedt,
 Gij! die mijne onschuld kent, en in mijn hart kunt lezen,
 Och! laat mijn droeve beê, voor uwen Troon gerezen,
 U treffen, daar ik sneek, bijna verteerd van rouw,
 Dit is de laatste dag, dat ik het licht beschouw:
 Och laat uw godlijk licht, en waarheid mij beschijnen,

De

De naare duifternis voor mijn gezicht verdwijnen,
 Zo ik een dwaalleer volg, ik kleef straks Romen aan,
 Om langs den rechten weg tot u, mijn God! te gaan.
 Maar ben ik niet verdwaald, dan doe mij dood, noch leven,
 Noch de allerfelste pijn mijn oud geloof begeven.
 Gij ziet hoe wreed men mij om mijnen Godsdienst haat,
 En weet dat nooit mijn hand die eerelooze daad
 Beging, die mij, ô ramp! zo schelms wordt aangewreven;
 Gelukkig had ik nooit een erger kwaad bedreven!
 Gij straft in mij den moord door mijnen Zoon begaan,
 Dewijl gij 't onrecht duldt, dat mij wordt aangedaan,
 Welaan! al lijdende, zal ik uw' naam verheffen,
 En kusen 't flikkrend zwaard, dat mij eerlang zal treffen.
 Zo doet ge, ô God! uw Volk in een' verdrukten stand
 De flagen voelen van uw Vaderlijke hand.
 Ik offer u mijn ramp, en al mijn wreede plaagen,
 Onschuldiger dan ik, moest gij nog meer verdragen;
 Gelukkig! zo mijn ziel het loon der blanke deugd.
 Bij u genieten moge in storelooze vreugd!

Gij! die getuigen zijt van mijn voorbeeldig leven,
 En dat uw Vader nooit die misdaad heeft bedreven,

Gij! door mijn teedre zorg zo deugdzaam opgevoed,
 Wier eedle schoonheid zelfs de Wijsheid minnen doet,
 Mijn Dochters, waarde naam! Och! waart gij niet geboren!
 Hoe is uwe eer verwelkt, hoe gaat uw roem verloren!
 'k Had altijd nog gehoopt, dat een gelukkige echt
 U door het Albestier op aard waar' toegelegd;
 Had ik dit mogen zien, dan kon geen leed mij deren:
 Maar welk een sterfeling zal, u ter gunst, braveren
 Het wreed vooroordeel, dat u meê tot nadeel strekt,
 Daar 't met der Oudren schand de kinderen bevlekt?

En gij, beminde Vrouw! bij mij zo aangebeden,
 Ontvang mijn laatst vaarwel, door zuchten afgesneden,
 Bedroef u niet te zeer; leef voor ons dierbaar kroost,
 En gij, mijn kindren! leeft, daar ge uwe Moeder troost,
 En kan u dan de roem van ons Geslacht behagen,
 Valt uwen Vorst te voet, om daar herftel te vragen
 Van de eer die gij verliest door mijnen snooden dood;
 Die goede Koning zal, bewogen door uw' nood,
 Uw zilte traanen en uw heete zuchten stelpen,
 En, hoe de laster woede, u uit zijn klauwen helpen;
 Want wie, daar hij uw' staat, uw' droeven staat beseft,
 Gevoelt het onheil niet, dat uwen boezem treft?

Hoe

Hoe ongenaakbaar ook de drempels zijn der Grooten,
 De weg tot zijnen Troon was nooit voor Deugd gesloten,
 Wijl een gevoelig hart ook in Paleizen woont,
 En de onschuld, hoe verdrukt, toch eindelijk wordt bekroond,
 Maar zo gij ooit, hersteld, weêr in uw recht zult treden,
 Zijt edelmoedig, en gedenkt niet meer 't voorleden;
 Verdooft de helfche wraak, die hart en oog verblindt,
 En 't ligtgeraakt gemoed, als 't woedend vuur verslindt;
 Verschaft uw' vijand zelfs een vergenoeglijk leven.
 Een groote ziel munt uit in andren te vergeven!

Vaartwel!... Ik hoor alreê de schorre doodklok slaan,
 Ô Hemel! ben ik dan met uwen haat belaên?
 Neen: 't is der vroomen lot op aarde veel te lijden,
 Hun Heiland ging hen voor: maar na dit bitter strijden,
 Wacht ons de Zegekroon van onvergangaare Eer:
 Men opent:... 't Is gedaan!... Uw Vader leeft niet meer!

*Het Fransch gevolgd van den
 Heer Blin de Sainmore.*

R. F.

J A N

 J A N V A N D E R D O E S D E J O N G E

A A N

J A N V A N H O U T ,

 D A T H I J Z I J N E G E D I C H T E N
 H E T L I C H T G U N N E .

Waarheen, van Hout! waarheen vervoert gij mijne zinnen,
 Daar Febus godlijk vuur in mijnen boezem blaakt?
 Wat hemeltoon juicht het puik der Zanggodinnen?
 Wat nieuw geluid is dit, het welk mijne ooren raakt?
 Een nieuw geluid, waarvan, zo lang de Zonnewagen
 Aan de Oosterkinnen rees, en daalde in 't Wester zout,
 Nooit weêrgaê werd gehoord: en 't geen in laatre dagen
 De naneef zeker voor verdichte grootſpraak houdt,
 Tenzij een wakkre zorg de onsterfelijke gaaven
 Van uwen geest, zo rijk in vinding, zwier en kracht,
 Met onuitwischbren inkt, door plaat, en letterſtaaven,
 Doe ſtraalen in het oog van 't laafte nageſlacht.

Laat

Laat deeze vruchten, uit uw treflijk brein gebooren,

Ach, mijn van Hout! dan niet als ijdele nietigheên,

Der duifternis gewijd, in 't logge stof versmooren:

Neen, laatze toch bij tijds in 't helder daglicht treên:

Opdat Kalliopé u kransen, die de tijden

Verduuren, vlechten mooge, en elk, wanneer gij zingt,

Daar de oude Dichtrenrei uw toonen zou benijden,

Verbaasd den lof erkenn', dien gij naar waarde ontvingt.

Homerus Zangster heeft alleen niet aangeheeven

Van Peleus grooten Zoon, den geesfel des Trojaans,

Noch van Ulyses woede en lastig ommezweeven,

Noch van de Koningin des deftigen Spartaans.

De vuurige Pindaar heeft de eerste niet gezongen

Ter eere van de Goôn, en hun heldhaftig bloed,

Noch hen, die om den roem op nieuw met Goden dongen,

Na 't winnen van den strijd te Olimpie eerst begroet.

De Zangrige Orfeus heeft door 't roeren zijner snaaren

Niet eerst het stroomend nat in zijnen loop gestuit:

De winden en 't geboomt doen luistren naar het paaren

Van zijn vergoode stem met zijn ivooren luit:

Veel Zangers lieten zich voor Linus tijd reeds hooren,

Maar nu ligt al hun roem, helaas! in 't stof gedrukt:

Ter-

Terwijl hun schriften in een' donkren nacht versmooren ;

Doorvriend noch tijdgenoot dien doodschen slaap ontrukt.

Wat zich de arbeidzaamheid eens vlug vernufts moog' vergen ;

Wat eedle schatten zich de Wijsheid ook bereid',

Zij heeft, indien zij zich voor andren blijft verbergen,

Of geen, of klein verschil met plumpe vadzigheid.

Ai, duld niet, dat uw kunst, een gaaf der Zanggodinnen,

Zo ligt vergeeten word' : dat de averechtsche nijd

Eens eindeloozen nachts den arbeid uwer zinnen

En al de nachten dekk', door u der kunst gewijd :

Daar gij tot d'ondergang gedichten wilt verwijzen,

Waardoor Apollo zelfs, als voor den hemelval

En 't Goddelijk gezang van Pindarus, verrijzen,

En, met herbooren vuur, op nieuw herleeven zal.

Dat dan die vuile vlek van alle Hollandsche ooren,

Door d'ongewoonen aart van uwe kunst, verdwijn' ;

Gelijk Apol, toen zich held Pindarus deed hooren,

De blaam heeft uitgewischt van het Bæotisch zwijn.

Want, 'tzij gij, rijk bezielde met goddelijke krachten,

Vorst Davids Zangheldin in 't neêrduitsch kleed doet gaan :

Hetzij gij wordt vervoerd door hooge Dichtgedachten

Om aan de Apulsche lier de vlugge hand te slaan :

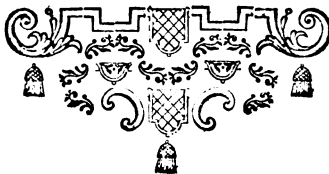
Het -

Hetzij ge uw Neêrlandsch Dicht aanloklijk wilt versieren
 Met Italjaanschen tooi, met held Petrarcha's goud:
 Of met Secundus Roomsche, of Portus Fransche zwierens
 't Schijnt alles vinding van den schranderen VAN HOUR.
 Welaan dan! leer dit werk het daglicht eens verdraagen,
 Opdat de nanceef meld' hoe groot gij zijt geweest,
 En de eeuwen zelfs, verrukt, van uwe kunst gewaagen,
 Die 't eerst den Roomschen zang schoeide op een duit-
 sche leest.

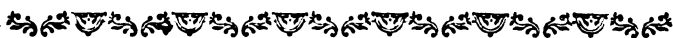
Maar! waarom bidde ik toch! Benijdt ge uw' Batavieren
 Dien heerlijken lof, door u hun aangebragt?
 Aan u den roem, het licht aan uwe kunstpapieren,
 De vrucht daar van aan ons, en aan ons nageslacht?

Het Latijnsche gevolgd.

J. D. S.

SPOO-

S P O O R E

TER OPKWEETING

D E R

K I N D E R E N ;

A E N M I J N E

L A N D G E N O O T E N .

Eer dartle Weelde, die bewierokte Afgodin,
 Het Hollands hart, dat Spaensche en Fransche Legermagten
 Befchaemde, door zijn' moed; misvormd had naer heur' zin,
 Was 't ijdere vreugd, zo hij 's Lands welvaert mogt betrachten.
 Elk Burger was een held, en ijde Jongeling
 Stond als een marmren rots voor Neêrlands recht en wetten;
 De Vrouwen greepen zelfs, met mannenmoed, de kling,
 Opdat geen snoode dwang haer vrijheid perk zou zetten.
 De naem van *Holland* schonk een' eernaem aen elkéén,
 Toen was de ronde Trouw in onze strecken heilig,
 De Godsdienst blaekte in 't hart van 't naerstig algemeen,
 En gouden Vrijheid bleef, God lof! gerust en veilig.

Men

Men leerde Bato's jeugd, 't is waer, der Franschen spraek,
Maer deed die zelfde jeugd der Franschen leeftrant mijden;

Geen rasverlepte tooi, verwijft faletvermaek,
Noch opgeblaezenheid, bedorf haer in die tijden;

Maer, sints de weelde ons volk zo ver verbasterd heeft,
Sints veelen, trots van geest, zich aen hun kroost onttrekken,

Sints men in 't Vaderland gelijk een vreemding leeft....
Wie kan nu de oude deugd der Vaderen ontdekken?

In 't hart der kindren huist een drift naer zwier enpracht,
De dartelheid erft grond, bij 't groeien zelfs der dagen,

De Wellust lokt al vroeg den jongling in haer magt,
En poogt nu deez', dan dien, der blanke deugd te ontdraegen.

* * *

Gij, Medeburgers van 't verruklijk Leeuwendael!

Die daeglijks meer of min door voorspoed wordt bejegend:

Verleent uw gunstig oor en aendacht aen mijn tael,
Indien de Vruchtbaerheid uw sponden heeft gezegend.

Laet u mijn Zangeres, die uw geluk bemint,
Tot ijver voor uw kroost, tot heil des Lands, verwekken,

En zo heur raed bij u gewenschten ingang vindt,
Och laat dien uwer vlijt ten eedlen spoor' verstrekken!

P

Gij

Gij gaeft, naest God, dat kroost het dierbaer levenslicht,
 Dat kroost, met teedre zorg, van kindsbeen aen, te kweeken
 Tot nut van 't Väderland, is de aengeboren pligt,
 Dien geen rechtaerte ziel verzuimen moet noch breeken.

Bezorgt in de eerste plaets den welstand van uw spruit;
 Gij Moeders! wilt uw borst niet fluiten voor uw kindren,
 Voedt hen met eigen melk, bant wulpsche traegheid uit,
 Die zoete last zal uw genoeglijkheên niet hindren.

Uw melk is voor uw kroost de heilrijkste artsenij,
 Verschaft het die, en zijt gemaetigd in uw daeden;

De drift die u ontrust, van welk een' aert die zij,
 Kan 't ligchaem en de ziel der Zuigelingen schaeden.

Gezondheid geeft het wicht naer ziel en ligchaem kracht,
 Men poog' die allezins met vlijt ter hulp te komen;

En neemt de kennis toe, dan dient, naer 's wichtjes magt,
 In 's Heeren vrees, ons werk blijmoedig ondernomen.

Men leer' het teedre kroost, zo dra 't bevatting heeft,
 Zijn' eersten oorsprong, God! als zijnen Schepper, kennen,

Men doe het lenig hart, dat ras aen 't aerdsche kleeft,
 In de eedle vorm der deugd, door zagte kneeding, wennen.

Men werp' niet wuft de zorg voor 't welzijn van zijn kind
 Op vreemde schoudren, die, gehuurd, met weêrzin draegen,

Wier

Wier schraepige oogendienst niet zelden ons verblindt,
 En zeker, maer te spade, ons bitter zal doen klaegen,
 Komt ouders! voedt dan zelf uw kinders op met lust;
 Dat nimmer zwaerigheên uw harten doen verschrikken;
 Een braeve kweeking, die op deugd en godsvrucht rust,
 Trekt dagen van geluk uit lastige oogenblikken.
 Bevat het zoekend brein 't gewigt van kwaed en goed,
 Men spoor' het vriendlijk aen, door ijver loon te geeven;
 Men prent', met eerbied, in het kinderlijk gemoed
 De onsterfelijkheid der ziel, 't geloof aen 't eeuwig leven.
 Men leer' het kind daeraen gedenken met ontzag,
 En hoe zijn ziel, zo wijs gevormd door 't Alvermogen,
 Van 't geen hij dacht of deed, in 's Heeren grooten Dag,
 Eens reekning geeven zal, voor aller englen oogen.
 De Godsdienst zij de grond: hij vormt het hart der jeugd,
 Hij fiert de jonglingschap, hij schenkt ons braeve mannen;
 Nooit leefde een eerlijk mensch, die niet als de eefste deugd
 Waerdeerde, wat God hoont uit zijne ziel te bannen.
 Befest de kindsheid dan heur' duuren pligt voor God,
 Men leere haer den pligt als lid der Maetschappije,
 Opdat een ijder, naer zijn kracht, geboorte, of lot,
 Zijn' evenmensch, het volk, den Staat, tot nut gedije.

Men drukke in 't jeugdig hart een' affchrik tegen wraek,
En toorn, en gierigheid, en 't zielverdervend liegen,

Men toon' het hoe de deugd verzeld gaet met vermaek,
En welk een fchande broeit uit ontrouw en bedriegen.

Doch, mat uw kind niet af, door een' te strengen pligt,
Vermengt uw onderwijs met zedige verhaelen,

Waar door zijn lust ontvlamt, terwijl uw tael hem flicht,
Zijn arbeid en zijn spel verëifchen maet en paelen.

Toont hem den eerbied, die zijn ziel verfchuldigd is
Aen Ouders, Leeraers, en gewettigde Overheden,

Wijst hem 't affchuwelijk eind der Staetsberoerenis,
En hoe weérbarftigheid verfchopt wordt en vertreden.

Leert hem zijn' meerdren steeds oprecht zijn achting biên;
Dien, die hem evenaert, een zuivre liefde draegen;

Zijn' mindren helpen, en noch zorg noch moeite ontzien
Om hem, wien armoé trof, barmhartig te onderschraegen.

Duldt nimmer 't wanbedrijf, maer straft het, met beleid,
Baet uw bedreiging niet, zo laet de roé hem straffen,

Maer toont, terwijl gij ftaet, als 't kind boetvaerdig fchreit,
Wat hartdoorgrievend leed zijn fchulden u verfchaffen.

Befpeurt ge in 't wasfend kind een' rechten trek naer kunst
Of weetenfchap, zoekt dien met ijver op te voeden,

In-

Indien uw pooging wordt verzeld van 's hemels gunst,
Dan zal zijn vordering uw' arbeid ruim vergoeden.

Kiest met voorzichtigheid dan Leeraers voor uw kind,
Kiest Nederlanders, braeve en onbesproken menschen,

Bij wie de wijsheid met de oprechtheid wordt bemind;
Die zo bedreeven zijn als gij uw kroost moogt wenschen.

Geen trotschen vreemding, die op eigen landaert boogt,
En kwaede zeden stort in 't hart der jongelingen,

Behoeft men voor de jeugd. Zo gij haer nut beöogt,
Veracht het schijnvernunft, het baert verbasteringen.

Acht deez' getrouwen raed niet laeg, ô Landgenoot!
Gij kunt in dit geval met ondervinding spreeken:

Een onderwijzer, die de needrigheid verftoot,
Zaait deugd en wijsheid min' dan hoogmoed en gebreken.

Berispt ge dan uw' zoon, hij zwijgt en draeit het hoofd,
Hij keurt uw stelsel vals; in Vrankrijk denkt men anders,

Zijn meester, dit gaet ver, dient boven al geloofd;
Dus krijgt de Wijsheid in haer Leeraers tegenstanders.

Terwijl een ander dan uw kindren onderricht,
Zo wilt op Leeraer en op leerling tevens letten,

Dus sterkt gij 't onderwijs en houdt hen bij hunn' pligt,
Ja, zult hunn' ijver zelfs daerdoor te scherper wetten.

Draegt zorg, daer gij uw kroost een edel voorbeeld geeft,
 Dat uw bedienden 't hart der kindren niet bederven,
 Weertal 't gezelschap af, 't welk zuivre deugd weêrstreeft;
 Een weinig gif kan ons door vreugdewijn doen sterven.
 Laet hen geen vreemden zijn in 's Lands Geschiedenis,
 Toont hun het vroegst begin en de opkomst onzer Steden,
 Beduidt hun welk een schat de gouden Vrijheid is,
 En wat het voorgeslacht om Vrijheid heeft geleden,
 Bezielt u 't Hollands bloed, maect hun dat martelvuur,
 Dat voor twee eeuwen blaekte in Batoo's lustwaranden,
 En wijst hun 't lauwerloof der helden, dat in duur
 De wreede tijden tart, tot spijt der Dwingelanden.
 Dees schilderij zal wis in 's jongelings gemoed,
 Als reeds ter deugd gewend, een' eedlen lust ontfleeken
 Om, 't zij het Godsdienstgelde, of Vrijheid, goed en bloed
 Te waegen, en den hoon des vijands stout te wreken.
 Met voordacht zwijge ik stil, van 't edel heldental
 Uit burgerbloed geteeld, ten steun der Nederlanden.
 Want ziet ge in 's Lands Kronijk, gij vindt geen blad of 't zal
 U mannen kennen doen met harten en met handen.

* * *

Went

Went uw beminlijk zaed de aeloude trouwheid aen,
 Die 't open Hollands hart voorlang tot eer mogt strekken,
 Doet hen in 't loflijk spoor der grijze Vaedren gaen,
 En poogt in hen een' walg van vleierij te wekken.

Verdooft in hunnen geest den trek naer vreemden zwier,
 Toont hun hoe Nederland zichzelve kan geneeren,

Wanneer men vreemde dragt, zo slaefs, als laeg en dier,
 En de ijdele mode schuuwt, zo ligt voor ons te ontbéeren.

— Ziet ge uwe kinders dan tot wakkre jonglingschap,
 Poogt hun de onkuisheid op 't affschuwlijkst voor te stellen,

Drukt hun een' afkeer in van snooden achterklap,
 Van overmaet van drank, en vuile dobbelspellen.

Leert hen omzichtig zijn in 't kiezen van een' vrind,
 Dat zij het menschlijk hart alvoorens wel doorgronden.

Elk zij dan voorts getrouw in 't geen hij onderwindt,
 En vlijtig in den post waertoe hij wordt verbonden.

* * *

Gij Ouders! die uw kroost dit zaed hebt ingestort,
 Zo Wijsheid u verzelle, in uw eélaertig poogen,
 In welk een' staet of rang het opgetrokken word',
 Dan blijft uw kroost alzins de wellust uwer oogen.

Het zij uw nijvre zoon geschikt zij voor den Raed,
 't Zij hij voor Vierschaer, Kerk, of Handel, zij geboren,
 't Zij hem de Krijgsdienst roepe, of in den Burgerstaet
 Een handwerk voeg': uw zorg heeft hem geluk beschoren.

Hebt gij hem sints zijn jeugd Geleerdheid toegewijd,
 Of in de kunst gevoed, hij zal 'sLands nut betrachten,
 En toonen dat dit volk, door letterkunde en vlijt
 Voor geen en Landaert zwicht in vinding en gedachten.

De Godsdienst en de Deugd, hem diep in 't hart geplant,
 Doen in zijn trouw de trouw van 't oude Holland roemen,
 In vrede bloeit de olijf in zijne rechthand,
 In Oorlog zal men hem den steun der Vrijheid noemen.

* * *

Hebt ge ook met zulk een zorg uw Dochters opgekweekt,
 Zij zullen vrouwen zijn van deugdzaeme Echtgenooten;
 En wijl haer wijze raed noch kloek vernuft ontbreekt,
 Zult gij haer spiegels zijn, in 't kweeken heurer looten.
 In stille rust zal elk haers egaës wellust zijn,
 Zij zal heur huis tot nut, haer' stam tot luister weezen,
 Haer' evenmensch ten troost, in bange boezempijn,
 Een leidsvrouw voor die geen die voor vervolging vreezen.

En

En kraeit eens de Oorlogshaen in deez' gerusten oord,
 Dan zal haer stem de stem van een Bellone worden,
 Dan harnast zij 's mans ziel door één heldhaftig woord,
 Daer zij het heldenstaël aen zijne heup mag gorden.

* * *

Och, wierd in Nederland de jeugd dus opgevoed!
 Och, mogt en groot en klein hier van 't gewigt beschouwen!
 Gewis ons Neérland bleef door Neérland zelf behoed,
 En 't zou zijn eigen munt in eigen beurzen houén.
 Dan bloeide de oude deugd, door needrigheid en vlijt;
 Dan kon het Hollands ja! ten eed van trouw verftrekken;
 Dan zou een enkle blik des Landleeuws, wijd en zijd,
 Een' bleeken schrik in 't hart van onze haetren wekken;
 Dan bleef ons Vaderland de schatkist van Euroop';
 Dan zou 't geen Hollands goud voor uitheems tooifel tellen,
 Dan wies de rijkdom aen; ja, dan zou de eendragtsknoop
 Te vaster om den bos der vrije pijlen knellen.

H.

L I E R Z A N G (*).

Naer het Fransch van RACINE.

Tom. IV. pag. 151.

Laat Grooten, elk om strijd, mijn bijzijn wenschlijk ach-
 Verliefd op mijn gemak en streelende eenzaamheid, (ten!
 Zal nimmer iemand mij naar slaavernij zien trachten,
 Terwijl 't geluk mij vleit.

Onzinnig sterveling! waarom zoo wijd geloopen
 Om 't zoeken van geluk, den wensch van ieder een?
 Bind uw begeerten in, leer, niets van menschen hoopen,
 Leef met u zelf alleen!

Wij reeds verlaaden met noodzaakelijke boeien,
 Waarom verzwaaren wij vrijwillig 't prangend juk,
 En doen het talloos tal van onze kluijsters groeien?
 Koomt! spaaren we onzen druk!

Een

(*) Het onderwerp deezer Ode is een gezegde van ZENO op
 het volgend Vaars van SOPHOCLES.

Wie vrij bij Vorsten koomt, is slaaf, als hij vertrekt.

ZENO's antwoord was:

Koomt hij er waarlijk vrij, hij zal geen slaaf vertrekken.

Een: schaar van vleiërs moog' zich dagelijks verdringen .
 Bij Eucrates, en draag' zijn fierheid met geduld !
 Denk niet, Fortuin! dat ge ooit voor uwe gunstelingen
 Mijn vrijheid winnen zult.

Aan 't Hof kan ééne wenk ons tot gevangens maaken;
 De mensch zoekt daar zijn heil, maar dwaaslijk; zijnen schat
 Raakt hij bij de intreë kwijt: vrij was hij, in 't genaaken,
 Slaaf, toen hij heenen trad.

Nooit echter zal een Wijze in eenen slaaf verwandelen;
 Geen waarlijk vrije ziel werd ooit haar vrijheid moê.
 De Wijze zal aan 't Hof zelfs onafhankelijk handelen,
 Hij hoort zich zelve toe.

Geen goud of blinkende eer doen hem de trouw waardeeren:
 De Deugd, zijn Leidsvrouw, is alleen zijn steun en staf,
 Zij volgt hem, als hij in de Louvre moet verkeeren,
 Zij treedt weer met hem af.

Hij dient belangeloos de Goden deezer aarde:
 Niets wenscht hij, die zich nooit op Vorstengunst verliet;
 En, daar hij hun zijn' dienst en eerbied toont naer waarde,
 Gedenkt hij zijnes niet.

Hij

Hij ziet bij heldre lucht van ver het onweer naaken:
 De lucht betreft, wordt zwart en dreigt; hij vreest geen waad:
 Hij hoort recht boven zich de schorre donders kraaken,
 Met onverzet gelaat.

De waare grootheid, die hem fiert op all' zijn wegen,
 Verspreidt een' schooner dag in 't donker van zijn' druk;
 Wordt hij aan 't Hof verschopt, het is voor Hem een zegen,
 Voor 't Hof een ongeluk.

Ligt zal men dit taafreel voor louter vinding houën,
 Getroffen door zijn schoon en wondre zeldzaamheid:
 Alcander! wie u ziet, die zal 't model aanschouwen,
 Dat mijn penfeel geleidt.

Had al der Grooten schar de waereld eens betoverd
 Door deugd en minzaamheid, op uw doorluchtig spoor,
 Mijn dierbre vrijheid! ach! hoe rasch waar zij veroverd!
 Ik koos er ketens voor.

Thands zal geen schijn geluk mijn brein, mijn drift verhitten;
 'k Bejaag geen groenende eer, die wrange vruchten draagt.
 'k Wil liever ver van 't Hof in stilte nederzitten,
 En sterven, onbeklaagd.

Ja ,

Ja, mijn verdonkering zal mijnen moed doen **zwellen**:
 Fortuin! gij plaagt mij hier vergeefs met gril op gril.
 Staag arm, en nooit misnoegd, kan hoop noch vrees mij
 Ik leef gerust en stil. (kwellen:

De Dichtkunst zal bij wijl mij toeven met haar lessen,
 De Mufen bieden mij haar schuldeloos vermaak:
 'k Zal zorgen, dat voor u, zachtaartige Godesfen!
 Mijn wierook eeuwig blaak'.

Hoe rasch, hoe aangenaam zal mij de tijd ontschieten!
 Terwijl ik 't eélste werk van Griek en Romer lees';
 'k Durf zelf in eigen dicht de schoonheên overgieten,
 Die mij de aaloudheid wees.

En, dreigt het Albestuur mijn' levensdraad te kerven,
 De Godsdienst, steeds betracht, beveiligt mij voor schrik:
 'k Sluit dan mijne oogen toe, en onbeschroomd voor 't ster-
 Geef ik den jongsten snik. (ven,

B. B.

D E

D E

BEESTENVRIEND.

Ik zing, als Beestenvriend, een schaarsgezongen lied,
 En schaam mij zulk een naam of zulk een dichtstof niet,
 Daar de onbarmhartigheid van lompe en stoute geesten
 Een vrij geschenk misbruikt, en menschen maakt tot beesten:
 Ik zing, hoe 't nuttig vee, een wellust in 't heeal,
 De wraak- of moord- of speel- of winzucht ten geval,
 De vreugd van 't leven met zijn vrijheid vaak moet derven,
 En door een strafbre drift veroordeeld wordt tot sterven.

ô Mensch! die als een Vorst u in het rijk gebied
 Van Heide, Veld en Woud met hun bewoners ziet;
 Leer uit mijn' vreemden zang die booze drift bestieren,
 Die onverstandig woedt op schuldellooze diëren,
 Op dieren die, ô smaad! ten voorbeeld u gezet,
 Zich onderwerpen aan een ingeschaapen wet,
 En uw genoegten, rust, noch veiligheid verstooren,
 Maar tot vermaak en nut van 't menschedom zijn gebooren.

Hoor,

Hoor, hoor de zuchten van de schreiende Natuur,
 Die haare kindren liefst, en hunnen dood zo duur
 Op dartle menschen wreekt, die, godloos in hun zeden,
 Gods heilwoord wreed noemt zelfs in hun barmhartigheden,
 Die geen meédogen voên al schreeuwen rede en pligt,
 Al daagt een lijdend beest hen voor Gods aangezicht.

Maar gij, hoort gij vooral die naar een deugdrijkvoorbeeld
 Van 't dierlijk leven met beschaafder zielen oordeelt,
 Die, als beschermers voor de onnoozelheid geschikt,
 Met kruimtjes van uw' disch de vogeltjes verkwikt,
 En hun, wanneer 't geweld hunn' ondergang doet duchten,
 Uw' boezem niet verbergt om 't naadrend leed te ontvlugten;
 Die nooit geen vrolijk vliegje of brommend mugje ziet
 Dat uwe wraak verdient, om, hulploos in 't verdriet,
 In 't pijnlijk ongelvuur te martlen of te braaden,
 Geen poot of vlerk ontroofst, noch in de fijne draaden
 Van zijnen vijand kleeft, die 't strijdend beestje solt,
 En in 't bedrieglijk net als in een doodkleed rolt;
 Hoort gij, die zonder wee geen slakkenhuis hoort kraken;
 Geen kleurig vlindertje de wreedste pijn doet smaaken,
 Of uit een' vreemden lust aan scherpe naalden rijgt,
 Tot hij, hoe rijk van glans, een glatte doodkist krijgt

In

In 't donker Kabinet, bij zijn natuurgenooten. (ten,
 Rechtvaardig menschdom! hoor, 'k wil uwen roem vergroo-
 Door deezen vreemden zang voor 't redeloos geflacht,
 Terwijl mijn werk alleen op uw bescherming wacht.

Toen de Almagt wondren wrocht in 't scheppen aller din-
 Was haare gunst bedacht om aan de stervelingen (gen
 Een leven vol vermaak te schenken in 't gebied
 Waarin zich thans de mensch als erflijk leenheer ziet;
 Nog schenkt zij, om zijn hart tot dankstof op te wekken,
 De voogden hem tot spijs, de kudde om hem te dekken;
 Terwijl haar Vaderliefde om Jezus offerbloed
 't Onreine rein doet zijn en voor het slagmes voedt.
 Maar erflijk boos van hart misbruikt de mensch de wetten,
 Die over 't dierenrijk hem als een Koning zetten.
 Geweld en dwinglandij, de bronnen zijner vreugd,
 Regeeren over vee en Koninglijke deugd;
 De heerscher wordt een beul en luistert naar geen reden,
 Wanneer 't vermaak hem dwingt tot buitenspoorigheden.
 Dus koome ik tot mijn tekst. Zie hier een moedigPaard,
 Een pronkstuk der natuur en elks verwondring waard',
 Behalven kiesheid, door een' valschen smaak gebooren.
 Haar kan dat meesterstuk als andren niet bekooren,

Ten

Tenzij de lange staart; tot diep in 't vleesch gekort
 En door een dolle vuist het dier ontnomen wordt.
 Dit sierlijk wapentuig voor schadelijke beesten
 Behaagt geen meester, die, met redenlooze geesten
 Op 't rijtuig, in den stal, of renbaan opgevoed,
 Alleen de mode van verkiezing volgen moet.
 ô Zielen! stomper dan de zielen uwer dieren;
 Een steekend vliegenheir, die op uw paarden zwieren,
 Wanneer zij in 't gareel uw' lust ten dienste staan,
 Verschoone 't weêrloos span, en vlieg' den rijder aan;
 En kunnen ze in zijn hart geen diepe wonden bijten,
 Och, dat zij hem den tijd verdrietig dan doen slijten!
 Gij zweepmeçeenen, die, met hoofden vol van wind,
 Uw woekrend voordeel bij der beesten vlugheid vindt,
 En om een gouden roê laat in het renperk draaven;
 Uw naam is slechts genoeg, een naam bij alle braaven
 Gehaat en ongenoemd, schoon hij aan Nêêrlands end,
 Maar door een *malle Jan*, bemind is en bekend;
 Uw naam is slechts genoeg om elk te doen begrijpen,
 Wat van die pligten wordt die bij een' mestput rijpen;
 Uw naam is slechts genoeg in dit beestlievend dicht,
 Dat slechte zielen schuuwt en vloekt in 't aangezicht.

Q

Maar

Maar gij, van eedler aart, ó wakkre Jongelingen!
 Die, tot vermaak geschikt, uw leven ziet omringen
 Van gulle vrolijkheid, onteert uw grootheid niet,
 Als gij u in 't bezit dier vlugge schepflen ziet;
 Laat reede en pligt uw hart en taaie zweep bestieren;
 Zijt meester, nimmer beul der aanbetrouwde dieren;
 Let op uw waar belang en hun behoefteigheid,
 Eer u een ongeval 't beloofd vermaak ontzeidt,
 En 't liefdeloos gebruik nog jaaren doet beklagen,
 Dat gij een leven aan een dolle drift dorst waagen.
 Bezit ge een lieveling, een' Koning van den stal,
 Dien gij, een dikke beurs noch vriendschap ten geval,
 In 't prilste van zijn' tijd geen' andren heer zoudt gunnen;
 Zijt edelmoedig toch; gebrek en jaaren kunnen
 Dien schat vermindren, maak dan 't oud en rustgraag dier,
 Tot loon voor zijnen dienst, een werkloos rentenier;
 Het blij genoegen zal zijn spijs en drank betaalen,
 En in een' eedlen geest bestendig zegepraalen.

Het nuttig rundervee is voor de woede vrij
 Der onbarmhartigheid, en graast vernoegd en blij
 Om boter, kaas en vleesch voor kostloon te betaalen.
 Maar, manlijk schaap, dat vaak in 't schrale veld moet dwaalen;
 Uw

Uw lot is minder vrij van wreede onmenselijkheid:
 Het voordeel wordt uw beul wanneer de Kindſchap ſcheidt,
 En uwe teelluſt woekt in 't prilſte van uw leven;
 Dan moet ge uw eëlſt geſchenk den mensch ten prooië gee-
 Dan tast de baatzucht u in 't pijnlijkſt ingewand, (ven,
 En rooft uw vreugd en ziel met mes, en hand, en tand.
 Ondankbre herder! die uw kudde ziet vermeëren;
 Kan dan uw harde maag geen rammenvleesch verteeren?
 Ai zie op de armoë neêr, of ſlagt het jaarig beest,
 Dat min' een' nutten dood dan wreede tanden vreest;
 Gij doet Natuur meêr recht en woedt niet tegen reden,
 Die alle daaden vloekt van onbarmhartigheden.

En, teedre geitjes, die door bit en toom gekweld,
 Het knaapje dienen moet, dat u de wetten ſtelt
 Naar ſtrafbre zinlijkheid; och waart gij altijd zwanger
 Van vruchten of van melk! de mensch dwong u niet langer
 In 't lastige gareel, gij bleeft hem meerder waard'
 Dan al zijn rijkdom, al de welluſt deezer aard',
 Daar uw gezegend zog, zo lekker voor de tongen,
 Een artſenij verſtrekt voor teeringzieke longen,
 En lijdere riep terug van 't reeds geöpend graf,
 Wien men, uw vrucht tot ſchaê, uw melk ter redding gaf.

'k Beschouw een minder soort van dieren ons gegeëven,
 Die met het menschedom als zijn huisgenooten leeven:
 'k Bedoel den hond en kat, die van hunn' vroegsten tijd
 Alleen der willekeur van menschen zijn gewijd.
 Hun kraambed wordt bestormd, beroofd van jonge spruiten,
 Als of Natuur de bron der moedermelk zal fluiten,
 En nieuwe monden schept waar zij het brood ontzegt.
 Offchoon de moeder zich in 't stille kraambed legt
 En zich haar' last getroost; waanwijsheid moet haar kindren
 Niet zelden tot de helft door 't smoorend nat vermindren,
 Gelukkig zulk een rust bij 't leeven zonder vreugd!
 Daar Jagtlust zig alleen in zulk een' hond verheugt,
 Die, uitgehongerd als een halfverteerd geraamte,
 De vette keuken van zijn meester strekt tot schaamte;
 Of daar hij, met de kat, zijne ooren en zijn staart
 Moet misfen om een' smaak die grilligheden baart.
 Gewoone vriendlijkheid behoedt hem schaars voor slagen,
 Die 't heerschend onverstand hem dag bij dag doet draagen;
 Zijn langbeproefde trouw bevrijdt hem voor geen trap,
 Die woefte onachtzaamheid hem, zonder weetenschap
 Van zijn verdiende straf, het leven doet verlaaten.
 ô Dolle onzinnigheid, voor God en mensch te haaten!

Uw

Uw heerszucht, welke alleen het weêrloos vee verkiest,
 Krijg' haar voldoening als ge uw eerste beest verliest,
 Opdat zij' onbepaald niet overga tot menschen,
 Die liefst een' trouwen hond dan zulk een' burger wenschen.
 Hij, wie de deugd bemint, misbruikt geen vrij gezag,
 Wanneer hij zich een heer van beesten noemen mag;
 Doch laakt een wijven drift om met een dier te spelen,
 En 't op d'onvruchtbrén schoot te troetlen en te streelen,
 Als zoogde nooit de vrouw om honden vet te voên,
 En door een strafbre min meêr dan den man te doen.

Viervoetig dierenheir! 'k wensch u een beter leven,
 Een beter menschdom toe dan gij u ziet gegeven.
 Vaarwel! terwijl mijn geest het leven ook beschouwt
 Dat in het loofrijk bosch zijn haart en woonsteê houdt.

Ginds woedt een dartle knaap op schuuwe en snelle vogels,
 Op 't leven in de lucht, met onweêrstaambre kogels,
 Verstoort een reine vreugd, en loert, en mikt, en schiet
 Tot hij een lillend lijkje op de aarde tuimlen ziet;
 Hij juicht om zijn geluk, en komt het prooitje nader....
 Doch 't is een slegte spreeuw... ja, knaap! maar ook een vader
 Van pluimeloos gezin dat naar dat brokje wacht,
 Dat hij in 't bekje droeg toen gij hem hebt geslagt.

Thans schreit Natuur, die 't kind, om 't noodig brood hoort
schreeuwen,

En schreit gij ook niet, mensch! schiept God hiertoe de spreu-
Zwijg dat zij nutloos zijn en dieven op uw erf; (wen?
God schiepze, en om uw spijs te hoeden voor bederf,
In schuuren opgepropt, ziet ge u een' voorraad geeven,
Daar eerst de spreuw, dan gij, genoegzaam van kunt leven.
En, welk een recht toch hebt ge op uwen akker meêr
Dan zulk een vrije gast, een schepsel van dien Heer
Wiens de aarde en alles is, en die door dankbre klanken
Zich meêr van 't pluimgediert dan van den mensch hoort
danken?

Betoom dan uwe woede als 't vliegend beestje zingt,
En zijne huwlijkszorg uw wraak verschooning dwingt.

Maar gij, die, slechts in schijn min' wreeder, onze daken
En hooge telgen schendt, dat kleed en takken kraaken,
Opdat uw vrolijkheid beklimm' den hoogsten top;
Mijn dak of groeiend hout kneuze u den harden kop,
Als gij de moederwarmte aan 't broeiend ei moet voelen
En uw ontaart besluit die lauwheid kan verkoelen;
Uw stoutheid schendt Gods orde, en dooft de reedlijkheid,
Waarnaar de liefde een ziel van beter schepsel leidt.

On-

Onnoosle diertjes! die in 't ruime waereld leven
 U nauw' een veilig nest of tafel ziet gegeven;
 Mijn boomgaard, ook voor u, verbergt geen moordgeweer
 Of doodlijk akoniet; mijn hart bemint u meêr
 Dan al den voorraad van mijn kersfen en morellen,
 Komt hier wanneer gij vlucht, 'k zal u als vrienden tellen,
 Wier bijzijn niet verveelt in 't rijkbelommerd oord,
 Al schreeuwt mijn vrekke buur, uit intrest, wraak en moord.

ô Meesters van het woud, beminde Filomeelen!
 Uw kunst behoedt u vaak in 't martellot te deelen;
 Maar Eigenliefde, nooit bezorgd voor 't algemeen,
 Lokt u van 't bruilofts bed, door strafbre listigheên,
 Naar donkre kerkers, waar ge, als schuldellooze slaaven,
 Uw lieve weêrhelft mischt en leevend wordt begraven.

ô Dieven onzer vreugd en van het Vaderland!
 Ziet, daar het heilig Recht de hooge vierfchaar spant,
 Als uw verboden lust die vreugd ons durft ontrooven,
 Schavotten groeien ook in Neêrlands vrije hoven;
 En uw onêdel doel wordt van dien mensch gewraakt,
 Die liever 't vrije zoet dan çijnsbre teugen smaakt,
 Waar ballingschap en rouw, in kroegen en bordeelen,
 Uw slim beleid vervloekt met klinkende orgelkeelen.

Nieuwsgierge Broederschap! in uw gemeenebest
 Heerscht meêr eenstemmigheid, de luister van 't orchest,
 Dan in 't bezielde Choor, dat, bij zijn kundigheden,
 Het zelfbelang bemint, onkundig van uw zeden;
 Maar och! waart gij, als wij, voorzichtig in 't geluk,
 En hongrig zanggezind in tegenheên en druk,
 Men mogt uw hartsgestel, als 't onze minder kennen,
 Maar loosheid en bedrog voerde u, op vlugge pennen,
 Den vijand buiten 't oog, naar zulk een gastvrij oord
 Waar kunstmin zonder kunst ook gouden torren hoort.

'k Ga andre wreedheên, en het aadlijk zomerleven,
 't Vermaak, mij onbekend, dat strik en roer kan geeven,
 In bosch, en veld, en duin, liefst ongemerkt voorbij;
 Mijn adellijke trek helt meêr naar poëzij.

Maar zou mijn liefde een vink, een reiziger vergeeten,
 Die land en bloed verlaat de lucht doorreist om eten,
 En onze strecken kiest, waar de opgeruimde disch,
 Een braakland voor den mensch, zijn zuidlijk broodhuis is?
 Neen, kleurge vluchteling! 'k moet u voor allen melden,
 U die mijn vriendschap eischt, en haaren zang doet gelden.

Wanneer 't vermindrend bosch verdorde loovers strooit,
 Het bruine wagenspoor en 't kabblend beekje tooit

Met

Met zwarte blaadjes, door de rijm en guure winden
 Den zomertroon ontzegd van hooggestamde linden;
 Wanneer het barghout kraakt bij 't torsfchen van zijn' last;
 Wanneer op'tland geen graantje, op'tveld geen scheutje wast,
 Verschijnt het hongrig vinkje, en vlucht in alle hoeken,
 Om soobre mondkost voor zijn graage maag te zoeken.
 Maar och! in welk een land? behoefstig vluchteling!
 Een land, waar moord of woede u, zonder pleitgeding,
 Veroordeelt tot den dood of tot een slaaven-leeven!
 Een land, waarin gij dwaalt door vruchteloze dreeven,
 Tot ge eens, getrokken door betooverend geluid,
 Den dood in de armen vliegt, daar Vinkäart lokt en fluit.
 Dan vindt ge een' overvloed van uitgezogte spijzen;
 Dan lacht de weelde u toe met milde gunstbewijzen;
 Dan lokt uw eigen bloed u aan een' rijken disch,
 Waar de overvloed alleen hun onverdraaglijk is.
 Hoe schuw, bevreesd, gij loert, en dreigt om toe te tasten,
 Gelokt door 't schel geroep, vermagerd door het vasten,
 Strijkt ge aan een tafel, daar een looze gastheer waakt,
 En van dien vriendendisch een bloedig slagveld maakt.
 Heeft Vinkäart veel belang in mannelijke looten,
 Ras wordt een donkre kooi tot uw verblijf ontslooten,

Opdat ge als een fiereen, aan 't roertouw of de baan,
 Uw Vaderlanders door uw roepen moogt verraên.
 Dan, de onbarmhartigheid van dartle stervelingen,
 Alleen gevoelig voor uw geldbezorgend zingen,
 Mishandelt u nog meêr, wanneer een stoute hand
 Stik donkre vliezen voor uw dierbaare oogen brandt,
 Of als gij op een kruk, door broek of greel gedwongen,
 Ten roof gelaaten wordt aan d'onbeschaafden jongen,
 Die u de rust verbiedt en nauwlijks eeten gunt,
 Tot ge afgesfold de kat noch dood ontvluchten kunt.
 Hoe duur moet ge uwe spijs, ô Vinkje! een land betaalen
 Daar weelde en lekkernij in vorstelijke zaalen
 Uw kleine bouten kiest tot voedsel van een maag,
 Bedorven door de kunst, doorweekt, en nimmer graag!

Mijn gastvrij Vaderland! zoude ik de onmenselijkheden,
 Al 't martelend vermaak met uw gedierte ontleeden?
 Wie kende een Hollands hart, beroemd door liefde en deugd,
 Daar gij barbaaren duldt zelfs in de vroegste jeugd,
 En jongelingen voedt die, in der oudren spooen,
 d'Onnooslen moordkreet liefst bij volle glazen hooren,
 Wier vreugd geen paalen kent, al moet een wakkre haan,
 Zijn' vijand in 't gezicht, bebloed van 't slagveld gaan!

Mijn

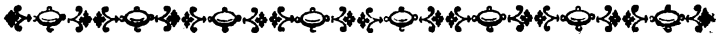
Mijn zwakke geest wil thans dien ruimen arbeid staaken.

Mogt ik nu dat geluk , dat blij genoeg en smaaken ,
 Dat niemand mijne liefde een lustrend oor ontzeid' !
 'k Wou vrienden voor de deugd en voor bedachtzaamheid ;
 Bewondraars van Gods gunst in 't scheppen van de beesten ;
 Maar neen , de haat dreigt mij van wreede en sterke geeften
 En spotters met mijn min ; doch elk , al schijnt hij vrij .
 Geniet alleen uit gunst geleende heerschappij ,
 En wie zijn recht misbruikt op 't leengoed in dit leven ,
 Moet van een muschje zelfs den Schepper reekning geeven ,
 Die 't minste diertje hoort , dat , in zijn' bangen nood ,
 Aan Hem de wraak beveelt van zijn' onnooslen dood .
 Laat dan uw schuldig hart het teér gevoel verdooven
 Der eedle beestenliefde , en vrijheid u beloven
 In uw ontaarte vreugd , ô strafbaar Adamskind !
 De wroeging volge u , waar gij lust in 't moorden vindt ,
 En met een staalen ziel het bang gekerm kunt hooren
 Van 't redeloos geflacht , ons tot vermaak gebooren ;
 Het zuchtendaardrijk , warsch van zulk een' wreeden gast ,
 Braakt vloeken op de vrucht die voor zijn beulen wast .

H. C.

O P

O P D E

V R E E D E B R E U K

V A N

M A R O K K O .

Waek, Vaderlandsche Leeuw! Marokko's dwinglandij
Sart uwen dappren moed, en tracht uw recht te schenden;

Dit dulde uw fierheid niet; gij vocht u zelve vrij,
Waeköp, en val met kracht den roovren in de lendèn.

Geen Marokkaens geweld zet uwen wraeklust pal,
Toon dat uw vuur nog niet gedooft is, bij het rusten.

Nooit, nooit was Hollands Leeuw versaeft in 't krijgsgeval,
Steeds blijft zijn klacuw geducht aen vijandlijke kusten.

Beeft, Marokkaenen! als hij brult, en u te laet
Uw vuige hebzucht met uw dwaesheid doet beklaegen;

Want hij verkropt geen' hoon, hij duldt geen' laffen smaed;
Al de aerd zal van zijn kracht eerlang op nieuw gewaegen.

Geen Hollands hart bezwijkt voor 't dreigen van uw' mond,
Neen, neen! 't bespot uw drift, onzinnige Barbaeren!

Zijn trouw, op 't billijkst recht, op rede, vastgegrond,
Verdedigt zich, ten spijt van 's Lands geweldenaeren.

Veracht gij 't rijk Gefchenk, het geene u Holland bood,
En schendt gij stout den Vreede? uw hebzucht doet u zinken;

Ons Holland schenkt wel goud; maer 't braekt ook vuur en
Ja, 't kan vermetelheid in ijzren banden klinken! (lood,

H.

D A M O N

A A N

F I L L I S.

B R I E F.

Mij lust door geen verwijt uw teedre ziel te ontroeren;

Dat smaak' der eigenbaat! mijn boezem gruwte er van;

Ik zal in mijn verdriet de taal der Liefde voeren:

Hij draagt geen menschlijk hart, die Fillis grieven kan.

Verzwijg de smarten, die 'k tot flikkens toe moet zwelgen,

Ik ken u, dat ge om 't wee zelfs van uw' vijand schreit.

Maar Fillis! 't kan uw hart, uw edel hart niet belgen,

Dat ik de rede vraag van uwe afkeerigheid.

Gij kunt, al wildet gij, den afkeer niet ontveinzen,

Die op uw gantsch gedrag zoo klaar ten toone hing.

Wanneer ik spraakeloos en somber zat te peinzen,

'k Las in uw oog een' blik van verontwaardiging;

Zag

Zag ik u teder aan, gij snorde 't hoofd op zijde,
 En naamt een houding aan, die mij de ziel doorsneed;
 Uw minlijk aangezicht, dat mij zoo vaak verblijdde,
 Wierp mij een' glimlach toe, die mij mijn smart verweet.
 Toen ik de laatste maal mijn schoone moest begeeven
 Voor korten tijd, wist gij mijn laatst vaarwel te ontgaan:
 Elk zocht u, niemand wist waar Fillis was gebleeven,
 Ik vond u, gij verdweent, en liet mij troostloos staan.
 Daar ligt mijn hoop verftikt! wech ijdele harsfenbeelden!
 Wier aanschouw zich zoo vaak in mijn gepeinzen vlecht,
 Wier schoonheên duizendmaal mijn hart en zinnen streelden,
 Wech! Fillis heeft te wreed het aanzijn u ontzegd!
 Is 't mogelijk? moet een hoop, die op zoo vaste gronden,
 Voor jaaren lang geleid, onwrikbaar nederzong,
 Een hoop, die nimmer stoot noch schok heeft ondervonden,
 Moet die uit mijn gemoed verftuiven als een vonk?
 Het belge u niet, Vriendin! dat ik van hoop durffspreeken:
 Geen roekelooze waan blies mij dat denkbeeld in.
 Neen! uw genegenheid was mij te klaar gebleeken;
 'kMoest twijflen aan uw deugd, zo 'k twijfelde aan uw min.
 'k Onthou mij van bewijs. het zou mijn Fillis grieven,
 Indien ik haar deed zien, hoe lief zij Damon had:

Het

Het voorwerp van uw' smaad zal aan uw' lust believen;

'k Verzwijg om uwen wil, het geen mijn' troost bevat.

Zo de onstandvastigheid der wufte modepoppen,

Onteedsters haarer sex', mijn Fillis eigen waar',

Ik zou in korten tijd mijn traanen kunnen stoppen,

'k Zou zwijgen, juichen zelfs om mijn ontsnapt gevaar.

Maar neen! 'k aanbid een Maagd, wier juistgevormde leden

Het kleinste gedeelte zijn van haar voortreflijkheid;

Een Maagd, op wier vernuft en weêrgaêlooze zeden.

De schitterendste glans der schoonheid ligt gespreid;

Een Maagd, op welker trouw, te moedig om te kreuken,

De vinnigste achterklap, het vreeslijkst ongeval,

De fijnste vleierij vergeefs zich af zal beuken,

Die, om geen los mischien, haar min verleggen zal.

Is 't mogelijk? zulk een Maagd kan haaren Damon haaten!

Indien gij van uw' aart, uw deugd niet zijt vervreemd,

Dan hebt ge uwe eerste liefde alleen in schijn verlaaten,

Of 't is noodzaaklijkheid, die mij mijn vreugd ontnemt.

Ondraaglijk denkbeeld! ach! wat mag mijn schoone noopen!

Ach! Fillis! red mij toch uit deeze wildernis

Van duistere maalingen!.... Helaas! ik wil niet hoopen,

Dat u mijn trouw verdacht, mijn liefde onzeker is.

Neen!

Neen! dat 's onmogelijk! vergeef mij een vermoeden,
 't Welk te onbedacht den roem van uw vernuft bekladt:
 Zou Fillis voor een' man een vonk van liefde voeden,
 Wiens inborst, wiens gestel zij niet doorkeeken had?
 Gij hebt mijn teedre drift, mijn gantsche ziel gelezen
 Uit houding en gelaat; gij zaagt den waaren grond
 Van die verlegenheid, die in ons zamenweezen
 Mij dikwerf bloezen deed, mij vaak de tonge bond.
 Uw doorzicht vorderde geen weidsche praal van woorden,
 Die in haar kunst het merk van koele liefde droeg:
 Één zucht, één teder woord, dat wankelde op de boorden
 Des stamelenden monds, was voor uw hart genoeg.
 Hoe! Fillis! zou mijn liefde in koelheid kunnen keeren,
 Daar ik uw gaaven kende en achting wist te biên?
 Ach! schoone! kondet gij uw eigen schoon waardeeren,
 Gij zoudt de onmogelijkheid van zulk eene ontrouw zien.
 Vriendin! vergeef het mij, zo u mijn pen beledigt;
 'k Verheel u niets: ik voel een vrees, die mij bespringt;
 Mijn Rede klaagt u aan, wijl u mijn hart verdedigt:
 Ach! gij verstaat mij reeds... 't is liefde, die mij dringt.
 Heeft ook eene andre min uw' boezem ingenoomen?
 Heeft Damon plaats gemaakt voor eenen andren man?

ô He-

o Hemel! waar' dit zoo, met mij was 't omgekoomen!

Hij kan geen Damon zijn, die dit verduwen kan!

Denk niet, dat ik aan u een zegepraal misgunne,

o Neen! die streelt mijn hart! bemin vrij mijn vriendin,

Aanbid haar, Jonglingschap! als de eer van haare kunne!

Ge eerbiedigt mijnen smaak en wettigt mijne min.

Zoek vrij door vleierij haar' boezem te bestormen,

Ding naar de hoogste plaats in haar genegenheid!

Gij zult een teedre Maagd in een heldin vervormen,

Terwijl ge voor mijn liefde een zegepraal bereidt.

Wech ijde vrees! laat af mijn hersfens te verhitten!

Helaas! mijn achterdogt verbeurde reeds haar trouw!

Wat stervling in 't Heelal kan eenig schoon bezitten,

Waarom mijn halsvriendin haare eer verzaaken zou?

De Minnaar, die het hart van Fillis wil veroveren,

Zij de eer, de bloem, het puik der Vaderlandsche jeugd!

All' die uitneemendheid zal nooit haar ziel betoveren;

Haar neiging regelt zich naer de uitspraak van de Deugd.

Zou Fillis eenen man om zijnen rijkdom minnen?

Zou zich haar groote ziel vergaapen aan dien schijn?

Zucht naar dat blinkend niet maakt vrouwen tot slaavinnen:

Mijn Fillis moet een vrouw, maar nooit een slaave zijn.

R

Geen

Geen overwigt van deugd, geen meerderheid van gaaven

Kan de oorzaak zijn, dat gij in andre liefde blaakt;

Mijn hart, mijn ruw vernuft liet zich door u beschaaven,

Gij laakt uw eigen werk; wanneer gij Damon laakt.

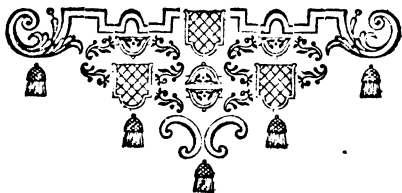
Vriendin! gij haat mij niet: laatäf u zelf te dwingen!

Uw houding is gewis een blijk van uw vernuft.

'k Verftaa ze niet, maar wacht. 't zijn foms de beste dingen,

Waar voor ons eng verftand te vooren had gefuft.

F. B. O.

SCHEETS

L O F

D E R

L I E F D E.

De Liefde, die mijn hart gebiedt,
 En met ontwerpen streelt, die zoete vreugd verwekken;
 Die drift der Min verdient een lied,
 Dat all' haar schoonheên maalt met levendige trekken.
 Zij, die door 't alleredelst vuur,
 Datze in mijn' boezem stookt, haar' invloed doet bemerken,
 Die standbewaarfster der Natuur
 Zal, vlei 'k mij niet vergeefsch, mijn dichtgedachten sterken.
 Lief Meisje, dat mijn hart bekoort
 Door ligchaams schoon, gepaard aan zielsbevalligheden,
 Gij weet wat tot de Min behoort,
 Help mij haar toverkracht in haaren aart ontleden.
 Zeg 't mij, ô Hageroos! zo 'k dwaal:
 Wil tot dit schilderij mijn kunstpenceel besturen:
 Leer mij fluweelen liefdetaal,
 Die mijnen lof der Min al de eeuwen doet verduren.

De Vriendschap, die onschatbre Dengd,
 Die de Eendragt kweekt ten steun der burgermaatschap-
 Zwicht, hoe vol kittlend zielgenugt, (pijen,
 Voor 't wezenlijk vermaak der fedre minnarijen.

Twee harten, door eenstemmigheên
 Getrokken naar elkaêr, gevleid door zoete lonken,
 Doortinteld door verliefde reên,
 Gevoelen binnen zich het krachtigst vuur ontvonken.

De eerbiedige achting, 't diep ontzag,
 Groeit tot een sterker drift, die hevig woedt door de adren.

Elk kusje, dat men smaken mag,
 Doet op een hooger trap van zuivre Liefde nadren.

Elk moederverwekkend fraaltje, dat
 Het lodderlijk gezicht op 't minzaamst nêer doet dalen,
 Is vuur waar 't kruid zijn vlam door vat,

En 't geen de vlugheid tart der snelste blixemstraalen.

Het blinkend hair, zo zwart als git,
 't Zij 't net in één gekruld of golvend nêer mag hangen,

Dat luister geeft aan 't leliewit,
 Maakt Venuszoon ten strik om zielen in te vangen.

Het week albast, waar 't bloed door speelt,
 Die blanke heuveltjes met purperroode toppen,

Wier

Wier lekkre malschheid de oogcn streelt,
 Doen van verlangen 't hart met grooter snelheid kloppen.
 De poezele arm, wiens teder vel
 De verschgevallen sneeuw in witheid kan trotseren,
 Wekt zuchtjes naar het minnespel,
 En doet de omhelzing fluks op 't zachte dons begeren.
 Het denkbeeld van 't verborgen schoon,
 De welgemaakte leest, de netgevormde leden
 En de aangenaame hoop op loon
 Verschaffen aan den geest onschetsbre aandoenlijkheden.
 Doch niets werkt meerder op 't gemoed,
 (Dat door uitwendigheên zich niet wil laten blinden,
 En meer dan dierfche driften voedt),
 Dan 't minnenswaardig schoon, in 't zielgestel te vinden.
 Vloeit met een onbedwongen zwier
 Een wijze redenstroom van bloedkoraale lippen;
 Een Oorlogsheld legt zijn pansier
 En wapens af en voelt de vrijheid hem ontslippen.
 Het zielvermogen, wel besteed
 Door 't lieflijk spraaklid van bevallige Aardsgodinnen,
 Is de allerkrachtigste magneet,
 Die ooit kan werken op de aandoenlijke zinnen.

't Veroorzaakt dat de naauwste band
 Voor Hymen's outer maakt, van vreemden, Bloedverwan-
 Die, op 't hoogstaatlijkst, hart en hand (ten,
 Elkander geven om het menschdom voort te planten.

ô Drift der Min! wat fijn vermaak,
 Wat Elizeefche vreugd schenkt gij den stervelingen!

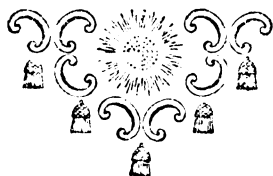
Dat u een menschenhater wraak':
 Uw glorie blijft de stof, die alle braaven zingen.

Uw glorie... ach! wie kan haar recht
 Vermelden, daar 't gevoel elks lofspraak gaat te boven?

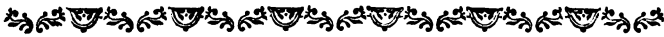
't Meest zegt hij, die het minste zegt,
 En echter wil 't Heelal met blij gezang u loven.

Ik zelf' bestond dit in mijn lied;
 Doch 'k zag, uw tederheid is niet volmaakt te treffen:
 Doe gij, die steeds mijn hart gebiedt,
 Op een volkomen wijz' mijn ziel haar zoet beseffen.

F. H.

SCHE T S

S C H E T S
DER WAERE
D I C H T K O N S T;
DEN HEEREN
L E D E N
VAN HET
T A E L - E N D I C H T L I E V E N D
G E N O O T S C H A P,

ONDER DE SPREUK:

KUNST WORDT DOOR ARBEID VERKREEGEN:

TER OPENINGE DER JAERLIJSCH
VERGADERINGE,

Op den 16. van Bloemaend 1776.

T O E G E Z O N G E N.

Ik heb mijn siter thans gesnaerd.

Ik zal, voor Phoebus Voedsterlingen,

Voor Dichters, door de faem vermaerd,

Voor Dichters, die hunn' toon doen door het lugtruim dringen,

De schoone Dichtkonst zingen.

'k Zing haer, die in het Hemelhof
 Heure afkomst kent, haer' roem doet zweeven;
 Die ons bekranst met eer en lof;
 Ons naar de onsterflijkheid, met grootfchen tred, doet ftreeven;
 Ons 't zoetst verpact kan geeven.

Maer ach, wat onderwinde ik mij!
 Ik, voor uw oor, mijn' Zang verheffen!
 Zal mijn geringe Poëzij,
 Mijn teedre Nimf u 't schoon der Zangkonst doen befennen!
 Zal zij u ftreelen, treffen!

Toetste ik mijn ftout beftact, bedaerd,
 Aen de uitspraak van de alwyze reden,
 'k Had vruchteloos mijn lier gefnaerd:
 'k Zou straks mijn eigen werk, die blaes vol ijdelheden,
 Befchaemd te barften treden.

En was' me uw heuschheid niet bewust,
 Beroemde Feest- en Konstgenooten!
 Wist ik niet, dat ge steeds, met lust,
 Des zwakken zangvlijt fchraegt; geen pooging u zal ftooten,
 Uit Konstmin voortgefprooten:

Ik zweeg. Maar nu ontvonkt mijn moed.
 Ik durf mijn teedre Zangnimf waegen.
 'k Verftout me u, tot een welkomst groot,
 Een fchets der Poëzij, uw lust en welbehagen,
 In dichtmact voor te draegen.

S C H E T S

S C H E T S

DER WAERE

D I C H T K O N S T.

Laet de aloudheid Dichters noemen;
 Nafo roemen,

En Homeers vergoden fier.

Laet zij duizend andre braeven
 Kroonen, om hun rijke gaeven,
 Met een' dankbren Eerlaurier.

Kan zij de eeuw, die wij beleeven,
 Overstreeven

In vernuft en kloek verstand?

Kan zij grootscher schedels kroonen?
 Kan zij kloeker Dichters toonen,
 Dan mijn zangrijk Vaderland?

Wie zal ieders Konstroem maelen,
 En bepaelen

Wie den gouden Zangprijs wint?

't Is genoeg, dat ik in zangen,
 Door mijn Eeuw en Land ontvangen,
 't Waere schoon der Dichtkonst vind.

'k Zie in grootſche meesterſtukken,
 Die verrukken,
 Wat de Dichtkonſt vordren moog'.
 'k Zie natuur volkomen treffen,
 Wat zij de aendacht doet beſeffen,
 Schildert ons de Konſt voor 't oog.

In haar treffende toneelen,
 En tafreelen,
 Vindt vernuft, door ſmaek geleid,
 Voedſel voor zijn puikgedichten,
 Die elk aen zijn pen verpligten,
 En verheven Konſtbeleid.

Kranſen, die het hoofd verſieren;
 Dichtlaurieren,
 Voegen Schilders der Natuur:
 Voegen enkel zulke braeven,
 Die haar ſchoonheid, ſchatten, gaeven,
 Schildren met een hemelſch vuur.

Zij, volmaekt in al haer werken,
 Die wij merken,
 Vordert, dat men, te onbedagt,
 Nimmer wangedrochten maele;
 Strijdigheden ſamen haele,
 Die zij nimmer ſamen bragt.

Waer

Waer men grootſche praelgebouwen
Moest beſchouwen,
Schildre men geen dak van riet.
't Voorjaer ſchenkt geen Najaersvruchten.
Nimmer Winter Zomerluchten.
't Vee graest op de ſtallen niet.

Wien die wartael moog bekooren:
Kundige ooren
Luiftren noô naer zulk een' toon.
Weg met hem die monſters ſchildert.
Zijn vernuft, geraekt, verwilderd,
Zingt den ſinaek der eeuw tot hoon.

Weg, gij drom van Rijmelaeren.
Koude ſnaeren
Zijn wij even moede en wars.
Maek vrij drooge Rijmkronijken;
Wat ge ook op de lier moogt ſrijken,
Ons verveelt uw dor geknars.

Waere Konst gaet tuſſchen beide,
Bij 't geleide
Van de rede, op 't middenſpoor.
Zij alleen teelt meesterſtukken.
Zij kan ſtreelen en verrukken.
Zij dringt tot de harten door.

Wil

Wil zij d'oorfprong aller dingen

Loovend zingen ;

Zoekt zij Hem in dier of plant ,

Straks vermeestren dorre heiën ,

Vliegen , besfen , harde keiën ,

't Godverzaekend onverftand.

Deelt zij in de lotgevallen

Van ons allen ,

Zingt ze in voor- of tegenspoed ;

Zij fchept traenen op de wangen .

't Gul vermack rijst op heur zangen

Dubbeld in 't verheugd gemoed .

Smaek , vernuft , geleerdheid , gaeven ,

Nijvrig flaeven .

Op de perklooze oefenbaen ,

Vordert zij van 't werkzaam poogen ;

En beloont het Konstvermogen ,

Met onwelkbaere ecreblaën .

Zoude een ziel , die nooit kon denken ,

Dichten fchenken ?

Brengt ze ooit iet aenvalligs meê ?

Wat zou leege harsfenvaten

Toch de Konst van rijmen baeten ?

Wat een Ezel 't a b c ?

Dicht-

Dichtkonst wil voor grootfcher fnaeren
De eere fpaeren.

Haere roem volgt hem gewis,
Hem alleen, wiens gaef van dichten
Toont, dat hij door treffen, fichten,
Filosoof en Dichter is.

'k Wraek, nogthans, dat muggeziften,
In de fchriften
Van dichtkundige oefening.
Dat gehairkloof om een letter.
Dichtkonst maekt niet ligt een' ketter,
Om een' loutren beuzeling.

Zij, zij wraekt in 't zangvermogen
't Dor betogen.

Wat haer ook ter harte gac,
Nimmer ftreelt zij onze zinnen,
Nooit poogt zij het hart te winnen,
Door een drooge logica.

Klaer, eenvoudig, en voldongen,
Ongewrongen,
Zonder weifschen woordenzwier,
Spreekt ze, en weet het hart te roeren:
Straks 't aen heur belang te fnoeren.
Onweêrftaenbaer is heur lier.

Schil-

Schildert zij, in heldenbladen,
 Heldendaeden,
 Oorlog, vrede, vreugd, of smart;
 Laet haer lier een' lierzang hooren;
 Zij zal treffen en bekooren.
 Zij spreekt steeds de tael van 't hart.

Dit 's de Dichtkonst, waerde Vrinden!
 Konstgezinden!

Wat, de Dichtkonst? slechts een deel.
 Wie zal al haer schoonheên treffen?
 Wie haer glorie recht befeffen?
 Ze is te groot voor mijn penfeel.

Blijft haer volgen in uw zangen,
 Die we ontvangen!
 Zo worde uwe roem verbreid.
 Zo schenkt ze u, voor 't nijvrig poogen,
 Voor uw edel Zangvermogen,
 De Eerkroon der onsterflijkheid.

P. V. J.

D E

DE BESTE
R E G E N T
V O O R ' T
V A D E R L A N D,
D E N
L E D E N
V A N H E T
G E N O O T S C H A P
V O O R G E L E E Z E N,

TER OPENINGE DER JAARLIJKSCHE
VERGADERING,

Gehouden op den VIII. van Bloeiimaand des Jaars
M D C C L X X V I I.

Zijt welkom! driemaal wellekom!
o Broeders! in ons heiligdom,
Waar kunst door arbeid wordt verkreegen.
Uw diebre tegenwoordigheid,
Met ernst verzogt, met hoop verbeid,
Erkennen we, als een blijk van afgebeeden zegen.

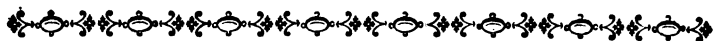
De

De lekkernijen voor uw' geest
 Verschaffen hier een Goden feest;
 Daar waare Dichtkunst zelf' zal zingen,
 Hoe zij de harten steekt in brand
 Tot Liefde voor het Vaderland,
 En op een englen wijze naar de eerlouwrier wil dingen.

Maar toeft; ei toeft een oogenblik!
 Waartoe?.... een ongewoone schrik
 Ontroert, verbijstert mijn gedachten,
 O Dichterlijke Broedrenstoet!
 Nu ik u beevend melden moet:
 Eerst hebt ge een slecht onthaal, een kreupel dicht te wagen.

Gewoonte vergt van mij, dat ik
 In dit verbaazend oogenblik
 Mijn toonen eerst moet laten hooren.
 Voldoe ik niet; 't is buiten schuld.
 Maar weigert mij geen taai geduld,
 (Al schudt gij eens uw hoofd) of onpartijdige ooren.

Ik schetse u, met een diep ontzag
 Voor 't onderwerp, en deezen dag,
 Die ons vereenigt met elkander,
 Den Held, die in ons vrij gebied
 Zich als den besten Heerscher ziet,
 En d'eer naam waardig is van grootsten Vaderlander.

DE BESTE

R E G E N T

V O O R ' T

V A D E R L A N D.

Hij die een' vrijen adem haalt,
 En niet waardeert, schoon duur betaald,
 Moet in een vreemde luchtstreek leven,
 Daar elk alleen voor 't zijne zorgt,
 En bloed noch moed der welvaart borgt,
 Wanneer hem slechts de naam van burger wordt gegeven.

En, is mijn' Vaderlandsch Regent
 De prijs der vrijheid onbekend,
 Vereeuwigd in de Landskronijken?
 Of, zou de bloem van ons gewest,
 De zuil van dit Gemeenebest,
 Met onverschilligheid naar 's vaders grafnaald kijken?

Neen! door der Helden vlijt gepord,
 Die in hun kroost geboren wordt,
 En 't aadlijk schild met roem doet draagen,
 Zal mijn Regent, een Batavier,
 Op 't zien van grootvaêrs borstpantfier,
 Zijn leven aan zijne eer en 's Lands behoudnis waagen.

S

Geen

Geen dartle wellust, die ontzind,
 Alleen beschaamde vrijheid mint,
 Omarmt mijn' Held in haar bordeelen.
 Hij kiest in 't brommend Krijgsgerucht
 Geen' Venus duistren schoot ter vlugt;
 Maar ijlt naar 't open veld, bezaaid met bekkeneelen.

Geen Bacchus, die het heil ontzeidt,
 Dat uit een braave dapperheid
 In eedle zielen wordt gebooren,
 Bestuurt de krachten zijner jeugd;
 Bij hem geen slaaven van de vreugd,
 Maar Vaderlandsch geweer, en goddelijke spoorren.

Des, roept hem 't Staats- of Stadsbestuur;
 Hij is een trouwe Palinuur
 In deugd, verstand, en oefeningen.
 Gods dienares, Rechtvaerdigheid,
 Eischt eerbied, kennis, en beleid,
 Maar schreeuwt tot God om wraak bij valsche pleitgedingen.

Hij maakt zich in het heilig recht
 Een' meester, nooit een' dommen knecht
 Van duure en kundige advocaaten;
 Verzekerd, dat zijn Vaderland,
 Daar hij de hooge vierschaar spant,
 Zich op zijn kundigheên en trouwe durft verlaaten.
 Hoe

Hoe beeven boosheid, en geweld,
 Wanneer hij 't vreeslijk vonnis velt!
 Daar onschuld recht wordt toegewezen,
 Wijl ieder weetw of hulploos kind
 Een' man of vader in hem vindt,
 En geen misbruikt gezag één' onderdaan doet vreezen.

Geen blinkend goud, of laag belang
 Houdt ooit zijne uitspraak in bedwang;
 Zij dondert zelfs in vrienden ooren;
 Zij scherpt het staal, met heldenmoed,
 Voor eigen hoofd, of schuldig bloed,
 Wanneer de wet hem vergt haar vonnis aan te hooren.

Hij straft, naar pligt, tot heil van 't Land,
 Maar met een vaderlijke hand;
 Het bloed zelfs uit gekurven strotten
 Gaat, met den romp, veracht en vuil,
 Niet zonder lijkklagt in den kuil:
 Zijn bloedend hart ontzegt geen traanen aan schavotten.

Dan, vreeslijk weert hij sijne list,
 Die de eer der Godheid stout betwist
 Door vuile schriften, helsche boeken,
 En roept de bloem van Holland saam
 Bij 't schouwspel, als haar heilge naam
 Ontzachtlijk is gehoond door ergerlijke vloeken.

Hij hoort geen vleizucht, die aan 't Hof
 De handen kust, en kruipt in 't stof,
 Om geldige ampten, groote naamen;
 't.Belang van 't Land, weet hij, eischt meer
 Dan groote tijtels zonder eer,
 En gunstelingen, wien geen waardigheên betaamen.

Verdienste, en eer, in Hollands bloed,
 En schuldlooze armoê zijn de stoet,
 Die in zijn hart den prijs behaalen.
 Daar ruimer staat, en blijder tijd,
 De vruchten van gepaste vlijt,
 Zijn vaderlijke gunst met dankbaarheid betaalen.

Hij maakt geen' Burger tot rebel,
 Door drukkend Staats- of Stadsbevel,
 Noch werft ontaarte plunderzielen;
 Hij kiest de Trouw voor 't valsche schoon,
 Waarmeê de Schijndeugd voor den troon
 Van Prinzen, Koningen, ja d'Oppergod durft knielen.

Noch 't stil gemor, noch valsche lof,
 Van Land, of Burger, Vorst, of Hof,
 Verwijten aan zijn rein geweten
 Of staat- of geldzucht, die ons erf
 Ten prooi laat aan een wis bederf,
 Wanneer een snoode ziel op 't kussen is gezeeten.
 Geen

Geen nutte Weetenschap en Kunst
 Ontbeeren ooit zijn zorg of gunst,
 Wen zij den burger vrolijk sichten.
 Zijn waakend oog gaat zelfs op zee
 Met onze rijke schepen meê,

Hij wil de Koopmanschap aan zijne trouw verplichten.

Dien God, als de Opperheer, verdraagt,
 Wordt nimmer bij hem aangeklaagd
 Door twistgezinde kerkgezinden.

Wie J E Z U S als zijn Heiland eert,
 't Geloof in zijnen naam begeert,
 (Wat eischt de Godsdienst meer?) erkent hij voor zijn vrin-
 (den.

Hij mint en zoekt den vrede alöm,
 In Capitoel en Heiligdom,
 En weigert niet zijn hart te paaren,
 Bij 's Volks gebed, op 's Leeraars stem,
 Om vrede voor Jeruzalem,
 Om goddelijke hulp in dreigende gevaaren.

Nooit kent hij zich te wijs of groot
 Voor pligten, als natuurgenoot,
 In 't edelst hart het diepst geschreven:
 Als Vader, Burger, Man en Vrind,
 Zal hij, daar hij 's Lands welzijn mint,
 Zijn groeiend nageslacht een treflijk voorbeeld geeven.

Hij sluit voor de armoë oog noch oor,
 En dringt die tot zijn keuken door,
 Dan smaakt hij 't zoet van uit te deelen,
 Voor 't oog van een alweetend God,
 Met minder schaë, met meer genot
 Dan hachlijk dobblen geeft of ongeoorloofd spelen.

Hij houdt, waar 't hem tot eer verstrekt,
 Zijn' achtbren schedel niet gedekt
 Voor Burgers, waard' dien naam te draagen;
 De naam van trotsheid, zelfs de schijn
 Kan nimmer draaglijk bij hem zijn;
 De modes zijn hem vreemd, en niet in 't hoofd geslagen.

Zijn waar vernuft, hoe fijn, hoe groot,
 Zal Land- noch Stad- noch Kunstgenoot
 Beschaamen op zijn ijvrig poogen;
 Geen onrecht doen door schimp en smaad:
 Bewust, hoe stilgevoede haat
 Gezalfde kruinen dreigt, wier ernst ons heeft bedroogen.

Gevoelig voor de erkenenis,
 Die hem de Landzaad schuldig is,
 Wil hij de harten cijsbaar maaken
 Door vriendschap, liefde, en zagt beleid,
 Door waare groot- en needrigheid,
 Om 't allerwenschlijkst zoet in zijn bestuur te smaaken.
 De

De Godsvrucht lacht hem vriendlijk aan,
 Daar hij, met zo veel zorg belaën,
 Haar nooit ontzegt in 't hart te preeken,
 Zij zal, na zo veel waare vlijt,
 Aan Neêrlands Volk en Kerk gewijd,
 Hem 't hoofd, zelfs uit het graf, heldhaftig op doen steeken.

Zij zelv' gebiedt de vlugge Faam
 Dat zij ons Land met zijnen naam
 Vervulle, en elk zijn graf doe naadren,
 Daar waare liefde, en burgertrouw,
 De zuilen van dit Staatsgebouw,
 Geen tranen weigren aan de beendren haarer vaadren.

Hoe streekend, algemeen beschreid,
 Dan, in een zalige eeuwigheid,
 Den loon op zo veel dienst te smaken!
 Met zonneheerlijkheid omgord,
 Die door geen' nacht verduisterd wordt,
 Op troonen zelfs van goud, Gods deugden groot te maaken!

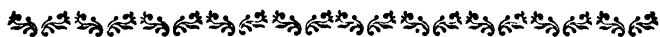
Wie vraagen durft waar Land of Stad
 Dit schaarsche voorrecht heeft en had,
 Vraagt als een weetniet, onbescheiden;
 Hij sla, van zijn geboortestond,
 Zijn stikziende ooggen slechts in 't rond
 In 't beste Vaderland, in Leeuwendaal, in Leyden,

Wat zeg ik? — in deez' dichtrenkring;
 Hier, waar de kunst, door oefening,
 Volmaakter luister wordt gegeven,
 Hier weigert achtbre grootheid niet
 Te luistren naar mijn staamlend lied,
 En kent haar beeldtenis, hoe flauw bij 't waare leven.

* * *

Al treedt gij dan, ó Poëzij!
 Gemaskerd in dees Dichtrenrij,
 Met Vaderlandfche Puikgezangen,
 Ook zulke mannen doen u hier
 Den verschgeplukten dichtlaurier
 Voor 't oog der Broederschap en Nederland ontvangen.
 ó Kunstchoor in ons Leydsch Atheen!
 'k Zie grooter Zangers binnen treên,
 Die eedler dichten zullen zingen,
 Een meer bedeelde Phæbuszoon
 Vervangt welras mijn' schraalen toon,
 En zal, het geen ik schets, voor u, voor mij, voldingen.
 Kom, nader, Dichter! hier is 't goud,
 Dat uwen naam eene eerzuil bouwt,
 In 't hart der beste Batavieren.
 Verhef uw' moed; ontbloot uw hoofd;
 Ontvang den prijs u uitgeloofd;
 ó Vaderlander! pronk met eeuwige laurieren.

H. C.

ADRIANUS VAN ROYEN'S
L A N D R U S T .

Mijn Nimph, op 't hoogst vereerd, neem toe in gul ver- (trouwen,

Een eerbare drift naar lof speelt op heur frisch gelaat,

Daar ik ter wederzij' de Hoofden mag aanschouwen

Van Neêrlands Staatenhof en Pallas wijzen Raad;

En Rome's achtbre Taal schijnt vrolijk op te springen,

Nu mijne Zangster zich naar heure klanken richt,

Opdat de Luit, geliefd bij vriend en vreemdelingen,

Weêrgalm' door Hollands School en haar gewijd Gesticht.

Zoo 't waar is dat de Goôn den menschen ruste schonken,

En dagen, vrij van zorg, door druk noch smart bestreên:

Wie toch, die 't Godendom zich gunstig toe zag lonken,

Erkent hun aanzijn niet in dit Bataafsche Atheên?

Wie moet u, beste Vorst! niet minnen, looven, prijzen,

En de achtbre Mannen, die uit Goden zijn geteeld?

Wie moet u, zoo 't betaamd, geen schuldige eer bewijzen?

Wiens Dichtkunst dankt u niet, als hem uw goedheid

streelt?

S 5

Door

Door u hervinde ik 't zoet van 't stil en amptloos leven,
 En rust, die voedsterling van een bedaard gemoed:
 Door u werd mij 't genot van rang en eer gegeven,
 Tot eindelijk uwe gunst mij stelde op vrije voet.
 Uw gunst schonk me onbewolkte en heldre levensdagen,
 En heeft mijn' avondstond met zilvren dauw besproeid;
 Vergunt mij, dat ik leev' naar eigen welbehaagen,
 Niet langer aan den plicht van eenig ampt geboeid;
 En dat ik Phoebus kunst, die ook met lof mag pronken,
 En 't Zanggodinnenchoor kan volgen met vermaak.
 Vooral, dat ik door 't heil, mijn' ouderdom geschonken,
 Zelfs boven mijnen wensch verheven weldaën smaak'.
 En twijfel ik om een gedenkzuil op te richten,
 Met bijschrift opgesierd, zoo groot een gunst ter eer'?
 Wilde ik mijn Zangeres tot zwijgen thans verplichten,
 Ik bleef geen meester van een enkele hartstocht meer.
 Dan, waartoe toch geveinsd! zoude ik de Muzen stooren?
 Haar vreugd benijden? hoe! waartoe mijzelf' misleid?
 Want, zoo de aaloudheid iets, dat waar is, bragt te vooren:
 En haarer Wijzen roem niet t'onrecht wordt verbreid:
 Dan komt gewis al de eer, die we andren doen erlangen,
 Steeds blij met woeker t'huis bij hem, die de eer beschoor.

Wel-

Welaan dan, mijn Thalie! zing juichende uw gezangen,

Zing vaarzen op, geschikt voor 't aandachtleenende oor.

Vang aan, (wat toeft ge?) en sla op ongelijke rieten

Een' maatklank, dien de gunst van 't algemeen verbeidt.

Niets wederhoudt mijn' zang in 't onbedwongen vlieten:

Ik hield op 't grootsch tooneel een recht, mij nooit ontzeid.

Ja, 'tvoegt, 't betaamt mij nog: zoo moog geen schampre laster

Mijn' schuldelloozen naam bezwalken met den smaad,

Dat ik op 't schandelijkst in ledigheid verbaster,

En 't ampt, met eer bekleed en neêrgelegd, verlaat!

Ik, die der Leydsche School', voor vijfmaal negen jaaren,

Mijns levens lentetijd op 't plegtigst heb verknogt;

Ik, die Geneeskunst bij de eenvoudigheid bewaaren,

Gelukkig oefnen en getrouw verkonden mogt;

Die, door den bloei der jeugd in stouten moed ontftoken,

Der bloemen echt verbreedde en Flora's minnelust;

Des levens wisling, vreugd door klagten afgebroken,

En wat door zorg of vrees het menschlijk hart ontrust;

Ik, nu ontflaagen, (want wie tokkelt onder 't prangen)

Van arbeids zwaaren last de weigerende Luit?

Of wie, terwijl zijn geest in droef geraas blijft hangen,

Denkt iets behaagelijk voor keurige ooren, uit?)

Ik,

Ik, nu ontflaagen, vrij, in Phoebus gunfte aan 't zingen,
 Zou 't Zanggodinnendom verlokken op mijn land,
 Met Ceres en Iäch, de hoop der veldelingen,
 Hoogachtbre Godheên, om de gaaven van heur hand;
 En die 't bewind van bosch, rivier en heuvels draagen,
 't Zij zij door hoornen, of door boksvet kenbaar zijn:
 'k Zou nu van Phoebus dienst en Herdersampt gewaagen;
 Nu van uw bakermat, ontzachlijke Jupijn!
 Nu zoude ik 't vlugtig wild verftooren in zijn holen,
 En door mijn kreupelhout vervolgen op het fpoor,
 Of, duiftre Hecaté! door 't ftargewelffel doolen,
 En dringen tot den poel des zwarten afgronds door;
 Dan zong ik, hoe de Goôn het weelig aardrijk bouwden,
 Toen hen de onveiligheid deed vlieden van hunn' troon;
 Maar deez' geächten kring verveelend op te houden
 Met loutre nietigheên, wordt door den tijd verboôn.
 Een blinde heiden fuff', verzier zich zoo veel Goden,
 Als zich een Herdersknaap gewolde fchaapen telt,
 Of looze Wichlaar 't volk, in tegenheên en nooden,
 Of jaarlijkfche Almanach den kinkel feesten fpeelt:
 Ik, eertijds wel bekoord door oude fabelvonden,
 Volg tot mijn doodbaar toe geen' last van beuslaarij':

't Zij

't Zij dat, door 't lang gebruik in 't eind met eelt omwonden,

Het zenuwweeffel thans mij min' gevoelig zij;

Of dat de vrije ziel, van aardfche zorgte ontflagen,

In 't hemelsch zich vermeid', nu de oudte 't graf genaakt;

Hoe 't zij, de jonglingschap pleegt wulpsheid na te jaagen;

't Is staatige ernst alleen, die 's Grijsaarts hart vermaakt.

Gij ziet, van waar de rust mij zoo veel zoets doet smaakem,

In 't eenzaam Landverblijf, mijn lieve gezellin;

Van waar 'k een vruchtbre hoeve en nederige daken,

Op Vaderlijken grond gevestigd, zoo beminnt'.

Hier ziet men de eebre schaamte in vollen luister bloozem,

Hier heeft de godvrucht, trouw en blanke eenvoudigheid,

Hier de onbefmette deugd haar woonplaats uitgekoozem,

Met d'achtenswaarden kring, die nimmer van haar scheidt.

Hier leev' ik, en regeer: hier juiche ik t' allen stonde

Gelukkig, aan de wet der strengste deugd verkleefd.

En, daar mij 't rijzend licht aan dons onttrekt en sponde,

Waarop geens vijands list mij kwaad berokkend heeft,

Draage ik, voor 't zoet der rust, voor de eedle gift van 't leven,

Der Godheid dankbaar op mijn wierook van gebeén;

Dan voele ik mij geheel verrukt en opgeheeven

In heilig lofgeschal en diepe eerbiedighéén.

Ja,

Ja, dan belijde ik mijn begaane wanbedrijven,
 Verzoend door bloed en dood des schuldelloozen Gods.
 Dan doet me uw menschenmin de ontroerde tong verstijven,
 Uw Liefde, ô Heiland, en besliser mijnes lots!
 Dan vaare ik, opgericht, van aardschen draf ontheeven,
 Der starren trans voorbij, door lucht en wolkenboog.
 En als mij 's Hemels gunst mij-zelv' heeft weêrgegeeven,
 Mijn' weggerukten geest terug bragt van omhoog,
 Dan volgt mijn aandacht, of Gods blijebre wonderdaaden,
 Of die zijn heilig Woord in dichtkunstsluïers wond;
 Of overweegt den zin der duistere Orakelbladen;
 Of 't zielverkwikkend werk van 't Nieuwe Heilverbond:
 En, schoon't bepaald verstand Gods Wijsheid niet omvademt,
 Zij leeraart en beschaaft de stugste onweetendheid;
 Daar woord voor woord de gunst der hoogste Goedheid a-
 En de ongewisfe schreên door doornestruiken leidt. (demt,
 Hier, 't zij de Almagtige mij, Grijsaart, zat van dagen,
 Meer winters toebedeele, of dees mijn laatste zij;
 Hier stelle ik; in den drang van pijnigende plaagen,
 Mijn vast vertrouwen op, hierin verheuge ik mij.
 Als eindelijk mijn borst, door Davids vloeibre Psalmen,
 Zich voelt van 't hemelvuur des Dichters aangedaan,

Ver-

Verrukt mij 't slichtlijk schoon van Jonstons zagte galmen,
 Of de eedle Cyther van verheven Buchanaan,
 Of gij, Lotichius! in wareldlijke zangen,
 En teffens in 't gewijde, om 't even wel bespraakt:
 Of zoo ik zelf besta iets eigens aan te vangen,
 't Is in de oneven maat dat zich mijn geest vermaakt;
 't Zij ik de ontzachbaarheid en Majesteit des Heeren,
 Wien de eerste hulde en dienst alöm geheiligd zij!
 Wien de einden onzer aarde op rookende outers eeren!
 Mijn' opgenomen halm en lofgezangen wij';
 Of 't Pand van zijne liefde uit mijn gespannen snaaren
 Door 't juichend Heilgeloof gewijde vlammen drijv';
 Het zij mijn geest het perk der afgeloopen jaaren,
 Of laater tijdsgewricht, in zijnen vaart beschrijv';
 't Zij mijn vernuft op nieuw zijn, ligt onrijpe, vruchten,
 Te kunsteloos gewrocht, beschaave naar den eisch.
 Dit zijn, bij 't morgenrood, mijn streelendste genuchten;
 Dit, als de zon in 't west den ring sluit van haar reis.
 Gij ziet, hoe 't voorrecht blinkt der zielsbeoefeningen,
 Hoe liefde en vrees voor God als strijden met elkaër;
 Dees vormt en wrocht alleen het heil der stervelingen,
 Die neemt getrouw de wet van haaren Meester waar;
 Gij

Gij ziet, hoe beide, aan een in 't juist gareel geflooten,
 Niet wederftreevig zijn aan d'onderlingen band;
 Maar zich vereenigen als echte Bondgenooten,
 Wier wil in 't zelfde wit eenstemmig famenspant.
 Hij echter, die alleen op 't edelst deel wil letten,
 Als 't beeld der Godlijkheid, en 't lichaam dus veracht,
 Dees zondigt tegen God; zijn weldaën, en de wetten,
 Die, op heurs Maakers last, Natuur in ons betracht;
 En weet, rampzalig, niet, op wat verborgen wijzen
 De ziel gemeenschap heeft met's lichaams kunstgewrocht,
 En wat nootlottigheên in 't brooze stelsel rijzen,
 Zoo 't onderling behulp die beide niet verknocht.
 Juicht geen droefgeestig mensch, in diepen rouw verzonken,
 Wen 't ingewand zijn' last heeft uitgeschud, verkwikt?
 Zucht niet het bang gemoed, als in de boei geklonken,
 Wanneer de zwarte gal den boezem als verftikt?
 Vindt, zoo 't kristallen vocht, verdikt zijnde in zijne oogen,
 Den blinde onttrokken wordt, hij 't lief gezicht niet weêr?
 En als een taaie smeer 't gehoortvlies heeft omtoogen,
 Na 't zuivren van het oor, wat doofheid is 'er meer?
 Dit overweege al wie aan ijdele en losse droomen
 Van zijn verbeeldingskracht den ruimen teugel viert:

Dit

Dit wikke een wijze, niet door dweepzucht ingenomen,

Wiens oordeel, vrij van dwang, door waarheid wordt be-

Ja dat hij in zich keer': zich-zelven kennen leere, (stierd;

En zie, met hoe veel recht de menschelijke Ziel

Zoo luid de zege blaaze en onbedacht braveere,

Terwijl ze, zonder steun van 't lijf, in onmagt viel.

Dus, schoon de zorg der ziel voor alles is te trekken,

Men achte 't lichaam ook des menschen aandacht waard'.

'k Wil met verwijfden pronk den schedel niet bedekken

Van die de lenden drukt van 't briesfchend Oorlogspaar;

Ik eisch niet dat de jeugd, losbandig, onberaaden,

De helft des dierbren daags in rijken tooi verkwist';

De vrouwen heel haar' fchat verflinden aan gewaaden,

En't erfgoed van heur'stam, daar't kroost zijn voedsel mist;

Of dat een dochter 't hair ten torenspit' doe rijzen,

Terwijl zij naauw' den grond met haaren voetfap raakt.

'k Wil niet dat ge als een' reus in 't aanzicht dien zult prijzen,

Wienge als een' korten dwerg van achtren fmaadt en laakt.

De Speelpop van 't geluk, op gistren pas verfcheenen,

Verfiere, een eebre Maagd ontfiert, bedrieglijk hair,

Men moet de lichaamszorg met die der ziel vereenen;

Dat de onderlinge min des levens pligt beywaar':

T

Een

Een vrijgebooren mensch, een sterfing, kort van leven,
 Ga in betaamelijk en onbemorst gewaad;
 En, door de levenskracht van 't lichaam ongedreeven,
 Terwijl zijn zorg 't gestel van 't kunsttuig gadeslaat,
 Vervaardig' hij den geest, verrijkt met kundigheden,
 Een woning, waardig hem, voor wien zij wordt bereid:
 Daar schaamte en zedigheid met heusheid zich bekleeden,
 En 't voorhoofd sieren met den glans der eerbaarheid;
 Waar niets den luister smet der hagelwitte zeden,
 Waar nooit welvoeglijkheid onwettig wordt gestoord,
 Opdat de zuivre Deugd den drempel moog betreeden,
 En zich geen schuilplaats zoeke in eenig ander oord.
 Maar de uchtend heeft van 't zwerk den vochten mist verdree-
 Terwijl de dag reeds lang in gloënden luister brandt. (ven,
 De Lente heeft het jaar op nieuw zijn' bloei gegeven;
 En hoop op rijken oogst bekleedt 't bebouwde land:
 De loome Winter week, ook perste een vruchtbre regen
 Het natte wolkgevaarte op dorstige akkers uit;
 En waar 't herkeevend hout een botje heeft gekreegen,
 Verspreidt zich 't geurig loof van 't wilde kervelkruid;
 De nachtegaal verlokt het zangchoor uit zijn hoolen,
 En gaat met mengeling van duizend klanken voor;

De

De zwaluw, die nog korts om kreeken pleeg te doolen,
 : Zet onder 't gastvrij dak haar' arbeid vlijtig door;
 Te vooren echter juichtze, al klappend met de vlerken,
 . Der gouwe (*) vrolijk aan, die 's jongskes oogen heelt.
 En daar de luister zwicht van naald- en schilderwerken
 Bij 't lentegroen, dat zagt door gloënde kleuren speelt,
 Verspreidt Natuur een wolk van waasfemende geuren,
 . En spilt met open hand haar' ruimen overvloed.
 Wie, magtig in 't geringst het grootste na te speuren,
 En 's Hoogften werk met lust bepeinzende in 't gemoed,
 Zal, daar hij dit bedenkt, het mij ten kwaade duiden,
 Dat ik mij, na 't gebed, in de open lucht vermaak'?
 'k Ben Vrijheer van mijn hoef', mij voegt het de akkerluiden
 Te noopen tot hun werk, 't voegt dat ik traagen wraak'.
 Maar 'k prijs den wakkren boer, met vriendelijke reden,
 En draag groot voordeel weg uit een geringe groet'.
 Want, voegt het dat we een' knecht, zo dikwijls we ons ver-
 Verwisslen tegen een' die zelden meer voldoet? (kleden,
 Dan stap ik, na dit werk, mijn schoone wandelpaden,
 Of digtbelommerd boschje, of frisfchen bloemhof, door;
 Daar de eersteling der Lent' door 't goud der krokusbladen,
 En 't uitgestrekt plantsoen, mijn schreden leidt op 't spoor;

(*) *Chelidonia*.

Daar, bij 't welriekend bed van geurige vioolen ,

De nette meibloem speelt en dartelt voor mijn' voet ;

Daar blijft mijn leergraag hart in de eigenschappen doelen

Der eedle Keizerskroon , het beeld van 't vroom gemoed :

Die in haar' groei de kruin ter aarde houdt geboogen ,

In rijpheid hemelwaart verheft in rechten stand.

Van daar , door 't zoet gekweel der vooglen opgetoogen ,

En wandlende in de schaeuw door mijne bloemwarand' ,

Beschouw ik alles zelf, en overzie mijn looten ,

Of eenig ongeval heur gaave schorfen schond ;

En , vinde ik hier of daar een taaie bast ontflooten ,

Ik fluit met eigen hand die schadelijke wond :

En , schoon ik voorkeur geeve aan digte beukenbladers ,

En eikenbosfchen , op gewijde kruinen prat ,

En pijnboomwoud , weleer het zangchoor van de Arkaders ,

Wier kunstig beurtgedicht zich daar gevestigd had ;

Wij achten ook d'ahorn , den olm , en groene linden ,

En nootenboomen , door geen ongediert genaakt :

En wie des menschen vlijt , met heilrijk onderwinden ,

Den Vaderlandschen grond als eigen heeft gemaakt :

De Tulpboom , met een' krans van purpergloed belaadend ,

Heeft op de vochtige aard zijn schaduw uitgebreid ;

Ter-

Terwijl de Styraxstam van zijn gewijde bladen

De geur der artsenij', waarvan hij druipt, verspreidt.

En welke foorte meer, uit Canada gezonden,

In 't Britsche Wingewest haar' eigen oorsprong heeft.

'k Genees die al te gaer, naar d'aart, in hun bevonden,

Zoo 't ongemak de kunst slechts niet te boven streeft.

En 'k schaam mij niet, dat ik op de afgesneeden stonken

Uitheemsche spruitjes ente, opdat ik appels winn',

Waarmeê de foobre disch van Tyter naauw' mogt pronken,

Die 't woud weergalmen deed van 't voorwerp zijner min.

Somtijds vermaake ik mij den wijnstok in te korten,

Snij de al te wulpsche rank met mijnen nagel af,

Opdat ze in mijne kuip zoo rijk eên' oogst moog' storten,

Als haar de ervaren hand door 't kunstig snoeien gaf.

Is 't waar, heeft deeze druif Horatius bevangen,

Wanneer hij vaarzen zong, uw grootheid waard', August?

Doch nuchter wrocht Virgyl zyne onvergengbre zangen,

Op wien de tweede hoop van 't groote Rome rust.

Een ander dan beslegte en slis' naar zijn gevoelen,

Aan wat verkiezing hij de voorkeur toe zou staan.

Deeze oefning, deeze zorg in 't kweeken, dit bedoelen,

Toont de oorzaak en den aart van 't kwaade teffens aan:

Opdat mijn vette grond geen kwijnend hout moog draagen,
 Maar ik bij tijds de ziekte, eer ze uitbarst, nog bepaal'.
 Dan, 't klinkende metaal verheugt de graage maagen,
 En roept den dischgenoot naar 't wagtend middagmaal.
 Zij spoeden ijlings heen, verdubblend hunne schreden,
 Als of de honger hen in benden samendreef.
 Indien gij vraagen mogt, wie mijnen disch bekleeden;
 MijnZuster en mijnZoons, hunVrouwen, met mijn Neef;
 En weinige in getal, die, waar zij zich bevinden,
 Altoos dezelfde zijn, in 't heimlijk, voor 't gezicht;
 Want deeze waardige en getrouwe boezemvrienden
 Bemint en lieft mijn ziel, ja, meer dan 't levenslicht!
 Dus, na des Hemels gunst te erkennen door gebeden,
 Bekroont de Vriendenmin den vollen kroes met wijn.
 Hier hoeft geen noodiging in opgesmukte reden,
 Daar oog en rechthand 't bewijs der gulheid zijn,
 Want, vruchtloos moet daarna van honger watertanden,
 Die veel gerechten wacht, ter straffe van zijn' waan.
 'k Acht lams- en rundvleesch goed voor tongen ingewanden,
 Met kalfs- en varkensvleesch, en welgebakken graan;
 Een ham, en, door den rook bekwaam gemaakt om te eeten,
 Een rib, of zijstuk van een' weldoorvoeden Os;

En

En snij-, en Roomfche boon, heure afkomst reeds vergeeten,
 Met bloemkool, opgefierd door zijn' gekrulden tros:
 De zoete peen, die zich herteelt uit ruige zaaden,
 En gouden gaaven in den vetten grond verfteekt.
 Mijn ligte difch wordt van dees boerfche fpijs' belaadend,
 En wijst gerechten af van weelde's gif doorweekt.
 Met deeze flijt ik thans mijne afgeleefde dagen
 Gezond, gelijk welcer 't voorouderlijk geflacht.
 Maar, wyl niet ieders maag het zelfde kan verdraagen,
 Dezelfde warmte heeft, of de eigen kokingskracht,
 Zoo wordt mijn tafel, nu gevoogelt, malsch van fpieren,
 Dan teëre hoenders, dan weër duiven, opgebracht;
 En wat mijn Warmoezier in mijnen tuin doet tieren,
 En wat de ervaaren Kok der tong' behaaglijkst acht.
 Daarbij, bijzondere gunst en voorrecht, te benijden
 Aan 't zoo nabij de Stad gelegen Eigendom!
 Ginds deelt de ruime zee, en hier, ter wederzijden,
 De Rhijnftroom, keur van visch voor mijn gerechten om,
 Want voor geringen prijs is hier de tong te zoeken,
 Met fchelvisch, zeegarnaat, en fpiering, faam vereend:
 Terwijl de vijver baars, en hongerige snoeken,
 De faamgevlochten fuik de verdre visfchen, fpeent;

Om eens, ten dood gedoemd, in heete waterplascfen,
 Met krimpnd wringen, 't loon eens moorders te onder-
 gaan.

In 't eind, het Nagerecht, op eigen' grond gewasfen,
 Voert bij den wijn het zout van geestig schertfen aan.

'k Bemind dat, 'k duld dat ligt in teedre jongelingen,

Opdat zich 't rijpe zaad van hun vernuft ontwind'.

De gulden Vrijheid houdt de wijnkruik, en wij dringen

Geen' vriend den beker op, om 't dorsten van zijn' vriend.

Dit is de regel, dit de wet, maar onbedwongen:

Opdat zich elk, bedaard, leer' houden in de maat.

Ik hou den middelweg, vermij de buitensprongen,

En veins geen soberheid, noch leef in overdaad.

Neen! 'k Reken 't voor mij-zelv' een' onwaarddeerbren zegen,

't Vervroolijkend geschenk te smaaken van den Heer'.

Staat ons 't genot niet vrij, waartoe 't bezit verkreegen?

Ik wensch mij, na mijn' dood, geen vruchtrijke akkers
 meer.

Den rijkdom, opgehoopt door schraapzucht van zijn vaderen,

Brenge een Verkwister door, bespaare een dwaaze Vrek:

Die, om door zee en dood 't verspilte weér te gaderen,

Dees, om in overvloed te kwijnen van gebrek.

Ik

Ik roem gelukkig hem, die de uitersten kan mijden,

Zijn huisgezin verzorgt, en aan zijn' plicht voldoet,

En wat hem overkoom', geen sterfling zal benijden,

Goedgunstig jegens elk, en vrolijk van gemoed.

Aan deeze of andre niet onnuttige gesprekken (stond;

Geeft de ernst, met boert doorzult, bekwaame plaats en

Maar 'k voel mijn drooge tong mij reeds tot lust verwekken,

Naar de aardbei of de kers, ter laaving van mijn' mond;

En 't dorstverdrijvend zuur der wranger aalbesappen,

Verzagt door de eedle vrucht, die Idaas braambosch draagt.

Want, schoon (met onderscheid van beider eigenschappen)

De Persiaansche vrucht en de abricoo's behaagt;

Schoon de ananas, geteeld in Vorstenlustwaranden,

Op heur' verscheiden' smaak zich trotschelijk verheft:

En schoon de malsche pruim, geplukt met bolle handen,

Een peer en moerbeï meê 't verhemelt lieflijk trest:

En schoon de laate Herfst zijne eigen muskadellen,

En smaaklijke applen stooft, met frischen roozengloed:

Toch is in 't voorjaarssooft iets aangenaams te stellen,

Waarvoor in geur en smaak al 't andre zwichten moet.

Voorts sluit gewrongen kaas, naar de Ouderlijke zeden,

Mijn' Nederlandfchen disch met Neêrlands lekkernij,

Dus, na des Hemels gunst te erkennen door gebeden,
 Rijst elk, en gaat zijns weegs, naar hem behaaglijk zij.
 En, opdat Tweedragt niet de harten zou verdeelen,
 Bekroont de vriendenmin den vollen kroes met wijn.
 Nu vliedt het Huisgezin 't verdrietig tijdverveelen,
 Nu geest en lichaam beide aldus vervrolijkjt zijn.
 Een deel gaat wandelen; een ander stijgt ten wagen,
 En voert door 'tvlug gespan de loomheid weg naar strand.
 Daar is, wien schakelnet en hengelroé behaagen,
 En 't spartlen van de vangst op zode en waterkant.
 Mij lust, mij in de schaetw der Beuken te vermeiden,
 Of onder 't groen verdek van latwerk saamgesteld.
 Van waar ik 't zwervend vee zie graazen door de weiden,
 Tot daar 't verflaauwend duin in blaauwe zee versmelt.
 En digte koppels van gevogelt wildzang kweelen,
 Die 't algemeen gevoel van blijfchap openbaart.
 En daar men 't loeien hoort der rundren, onder 't speelen,
 't Geblaat van 't minzaam lam, en 't briesfchen van het
 Daar kleppert de oievaar, den gorgel opgeheven; (paard,
 Rikkikt de heefche vorsch in zijn be kroosden poel;
 En geeft de leeuwrik, in zijn bogtig opwaart zweeven,
 Door de eélheid van zijn' zang aan lucht en zwerk gevoel.
 En

En daar het eendje kwaekt, verwaand op haar pluimaadje,

Daar gaggelt, bij de zwaan, de gans met dof misbaar;

Daar zucht de tortelduif in 't hoogst der olmboschaadje;

En bootst des extersklap des menschen tongval naar:

Tot dat een wreede gier hun zangen kooft verstooren,

Of kiekendief, de schrik der sidderende duif;

Of hongerige wouw de hen, die korts te vooren

Nog kakelde, verscheurt met kromme bek en kluiw'.

Van daar begeeve ik mij, door duizend wentelingen

Mijns doolhofs, naar mijn woud en eenzaam heiligdom,

Waar vaak mijn rede zich in juiste maat liet dwingen,

En 't smeulend Dichtervuur in nieuwen gloed ontglom;

Waar in 't mij vaak vermaakt, mijn binnenst te doorzoeken,

En ruwe distelen te rukken uit mijn hart,

En in onrustigheid mijn' boezem te verkloeken,

Tot smooring van zijn zorg, en stilling van zijn smart.

Want in deeze eenzaamheid leerde ik door oefeningen,

In welke schuilplaats zich de gouden Deugd onthoud',

Wat waare vrijheid zij, het heil der stervelingen,

God'welbehaaglijk, door geen'schalken wulp beschouwd,

Want vaak bedriegt ons oog de bloote schijn van 't goede;

En 't kwaade neemt somtijds den naam van braafheid aan,

Een

Een Africaanfche Moor veinst zagtheid in zijn woede;

Een Spanjaart nedrigheid, terwijl hij zwelt van waan.
Geloof mij, die te veel gedienslig zijn en vleien,

Dien schuilt een looze vos in hun bedorven hart.

En, is de deugd zoo min van de ondeugd onderscheiden,

Zoo worden we in het spoor der dwaaling ligt verward.

Gelukkig, die zich niet verlaat op eigen krachten,

Maar zijn geloof en hoop gevest houdt op den Heer!

Dan, 't ondergaan der zon herroept aan mijn gedachten,

Terwijl de schaduw wast, dat ik terugge keer;

Opdat ik de aartigheên, die mijne gasten melden,

En de onderlinge kout, na hun terugkomst, hoor'.

En straks leidt deeze mij de groene klavervelden

En ruime beemden om, de bloeiende akkers door;

En die verhaalt zijn reis, langſ onderscheiden paden

Met rijtuig afgelegd, of wel te voet volbragt;

Daar onze jufferschap de koe, met melk belaadend,

Door 't meisje streelen ziet en zingend' daarom lacht.

Dus ruilt de ontspannen geest zijn' ernst voor geestigheden,

En strijkt de rimpels vlak van 't diep gefronst gelaat.

Op 't land smaakt zedig boert, maar zonder boersche zeden,

En kortswijl, maar vervreemd van laffe beuzelpraat.

Maar

Maar de avond roept ons tot een kleene tafel, vaardig
 Ter stilling' van de maag en 't winderig gerucht.
 De eenvoudigheid van dees, der vaedren strengheid waardig,
 Lacht onzen honger toe met eigen akkervrucht.
 Wat hoeve ik prachtig met Metellus disch te praalen,
 Omdat ik 't schamel maal, den wensch van Flaccus, wraak?
 'k Vind versche kropfalaë, gekroond met zeegarnaalen,
 Die door een maagdenhand ontpelt zijn, naar mijn'smaak:
 En bij de cichorei, geteeld uit losse zanden,
 Wordt ook de aspergieplant, en porcelein, geteld,
 En erwten, die 't geweld niet eischen van de tanden,
 Maar wier zelfstandigheid als op de tong versmelt.
 Nog kooft de traage kreeft, die voor mijne ingewanden
 Geen drukkend voedsel strekt, uit onze baaren voort:
 Ook is 'er ander foort van verschen visch voor handen;
 En spijs voor heeter maag, die 't blanke vleesch bekoort.
 Het edel druivensap, den gast tot vreugd verwekkend,
 Verfiert, en Vriendschap fluit, deez' korten avonddich.
 En als de zwarte nacht, het aardrijk overdekkend,
 Ons noodigt tot den slaap, door stilte en duisternis;
 Doet elk zijn rekening, als Leenman van zijn leven,
 En vlijt in 't zagte dons zijne afgematte leên,

Om

Om blij de welkomstgroet aan de uchtendzon te geeven,

Die 's avonds voor zijn oog in 's Hoogften gunst verdween.

Dus, verr' van 's volks gedruis en woefte Stadrumoeren,

Dus vloeit mijn leeftijd voort als met gelijken stroom:

Waar door geen harsfenschim mijn nachtrust kan beroeren,

Geen angst mijn ziel beklemtdoor de onrust van een' droom.

Maar 't zij mijn grijsheid wachte op veel of weinig dagen,

'k Geniet het zoet der gaaf die mij geschonken is,

En poog met staage vlijt den arbeid na te jaagen

Van 't schuldelooze land, bevrijd van stoorenisf,

En daar mijn Dichtaër zwelt bij zagte vogelzangen,

Zing ik des Landmans lof, gelijk een Nachtegaal.

Dit was mijn wensch! mijn ziel kan verder niet verlangen,

Dan dat een vreedzaam eind mijn' laatsten dag bepaal'.

Die wijs is gaadre dus zijn pakskens voor zijn sneeven!

Ja, wiens voorzichtigheid mijn 'zorg te boven streeft!

Gij ziet, ô Vorst! wat stof de Landrust, mij gegeven,

Mijn nijvre Dichtluim op mijn hoev' verkreegen heeft.

En wijl mijn rede, noch vervuld van valsche Goden,

Noch onverstaanbaar is, noch al te lang gerekt:

Geloove ik, wien zoo vaak uw gunst werd aangeboden,

Dat u mijn Cyther geen verveeling heeft verwekt.

Zie

Zie daar, 'sLands Vaderen! de vaarzen van een' Dichter,
 Die zich zijn' post onttrekt, doch niet eens traagen werk.
 Eertekens, uwer gunst' verschuldigd door hunn' Stichter,
 En van mijn dankbre ziel het echte zegelmerk.
 Opdat u niet berouw' mijn' arbeid te waardeeren,
 Opdat uw Raadsbesluit mijn vlijt niet t' onrecht' kroon',
 Zoo zal mijn eerste zorg zich ook tot de uitgaaf keeren
 Van 't dankgedicht, verplicht voor 't edelst eereloon;
 Opdat uw hooge gunst de kunsten aan moog' kweeken,
 En groote Mannen lokk' door uw weldaaidigheên:
 Opdat welspreekendheid, in Leydens vrije streeken,
 Met waarheids dienaar's, met Dichtkunst', zich vereen'.
 Dus, ô Meçeenen! zoo mijn wenschen iets vermogen,
 Dus brenge een gouden Eeuw Virgyl en Flaccus weêr:
 En meld' de grijze Faam, Geschichten, Eereboogen,
 Aan 't laate nageslacht uw naamen, die ik eer'!

*Gevolgd naar het Latijn van
 den Hooggeleerden Heere*

ADRIANUS VAN ROTEN.

W. B.

DE

D E

B E V A L L I G H E D E N

V A N H E T

L A N D,

P R I K K E L S T E R

D I C H T K U N S T E .

Natuur, nooit werkens moê,

Laght elk aanvallig toe,

En wendt haar poging aan, tot d'avond van den morgen,

Dat door haar zielbetovrend schoon,

't Geen ze op de velden spreidt ten toon,

De zorg verminderd word' in 't laag gewest der zorgen.

Gehuld, gelijk een bruid,

Met teêr gebloemte en kruid,

Treedtze op het lentegroen en hoort, met duizend toonen,

Den onvolprezen roem verbreid

Der zegenvolle vruchtbaarheid,

Door vlugge zangers, die geboomte en riet bewonen.

Het

Het aardsch gefarnt' verschijnt,
 Als 't hemelsch heir verdwijnt;
 Het toont een schoon verschiet van levendige kleuren,
 Bestrooid met schitterend zonnegoud,
 En streelt die zich op 't land onthoudt,
 Door oogenvleiënd schoon en aangename geuren.

Het spiegelvlak der vliet,
 Bezoomd met jeudig riet,
 Beschaduwd door een' reeks van hooggekruide abeelen,
 Verstrekt den zilverblanken visch,
 Waar Stroomvriend naar begeerig is,
 Een liefelijk verblijf waarop zij vrolijk spelen.

Wat aangenaam gewoel
 Maakt in den gintschen poel
 Het schoon gevederd eend door duiklen, plasfen, spartlen;
 Terwijl op 't klaverrijk tapijt,
 Het cieraad van den Lentetijd,
 Het boterschenkend vee en 't wollig schaapje dartlen.

Hoe malsch, hoe frisch, hoe eel,
 Staat op zijn' tedren steel,
 Tot luister van het veld, het eerste groen te pronken!
 't Ontwikkeld botje toont zijn blaën
 En bloesems, die aan trosjes staan,
 Die elks begeerte reeds naar sappig ooft ontvonken.

Het teelland, Bouwers lust,
 Ontzegt aan 't kouter rust.
 Voor arbeid valt alleen nu ruime winst te hopen.
 De noeste Boer, die Cloris vreit,
 Peinst onder 't werk, wat hij die meid
 Voor 't zuurgewonnen geld zal tot een kermis kopen.

De veestâl wordt een schuur.
 Men kiest de zon voor 't vuur,
 Die zachte koestring kweekt en nieuwe vrolijkheden,
 Zij geeft den zwakken ouderdom
 Verloren krachten wederom,
 Die de achtbre grijsheid doen al juichend landwaarts treden.

Wien

Wien schenkt nog 't Stadsgewoel

Een aangenaam gevoel,

Daar: zo veel strelend zoet wordt buiten ondervonden!

Het leevend landschapfchilderij

Zet aan de ziel genoeg en bij,

Door duizend zaligheên, alleen aan 't veld verbonden

Gevleid door geur en kleur,

Vindt Dichtkunst ruime keur,

Om 't schoone der Natuur naar 't leven af te malen.

Zij vindt ontwerpen zonder tal:

Hier ruischt een heldre waterval:

Daar rijst een zangrijk woud: gints ziet ze vruchtbre dalen.

Een stulp, bedekt met riet,

Een zilverblanke vliet,

Bezoomd met fraai gebloemte en groen fluweelen boorden,

Het zandig duin, een somber bosch,

Een heuveltje, begroeid met mosch,

't Schenkt alles stof tot zang en honichzoete woorden.

Koomt, Schilders der Natuur!

Denkt op den korten duur,

Dat ons de lieve Lente en zachte Zomer strelen:

Gebruikt en denkingskracht en tijd:

Zet u op 't groenend veldtrapijt,

En maakt voor de eeuwigheid zieltreffende tafreelen.

V A E R -

V A E R Z E N

B E T R E F F E N D E

H E T

P A N P O È T I C O N
B A T A V U M .

THE
MUSEUM OF
ARTS AND
ARCHITECTURE
OF
THE
CITY OF
NEW YORK
AND
THE
METROPOLITAN MUSEUM OF ART

AAN HET
TAALEN DICHTLIEVEND
GENOOTSCHAP,
ONDER DE SPREUK:
KUNST WORDT DOOR ARBEID VERKREEGEN,
WANNEER HETZELVE
M-IJNE BEELDENIS
IN HET
PAN POËTICON BATAVUM
HAD DOEN SCHILDEREN.

Was 't niet genoeg, ô edeläarte Reien!
Dat gij onlangs tot een gewenscht onthaal
Op keurig Dicht en net gekuischte Taal,
Uw kunstvertrek mij minzaam in woudt leiën,
En dat mijn Nimf zich, op dien blijden dag,
In 't achtbaar Koor van Febus Lievelingen,
Die onvermoeid, met hartverrukkend zingen,
Naar 't blinkend loof van frische lauwren dingen,
Ten rang van eer door u verheven zag!

Was 't niet genoeg, dat gij mijn gretige oogen
Zoo vriendlijk toefde op al de majesteit
En 't gaêloos schoon, dat zich alöm verspreidt,
Door 't juichend ruim van uwe Tempelboogen;
Ja dat gij zelfs uw heerlijk Kabinet,
Dat Heiligdom der grootste Letterlichten,
Die voor hun glans en onnavolgbre dichten
De onweetendheid, in Leeuwendaal, deên zwichten,
Uw Vorstlijk PAN mij open hebt gezet!

δNeen! uw gunst, die schaars kan weêrgaê vinden,
Die 't rijk geschenk eens milden Konings tart,
Verpligt nog meer mijn diepverlegen hart,
En wilme op 't sterkste aan uwe heuschheid binden.
Zij doet mij treên in 't hoogste gloriespoor
Der Dichtren, mij een zeldzaame eer verwerven;
Door 't fiks penseel, door REYERS zachte verven,
Wilze in mijn beeld mijn' naam behoên voor sterven,
En plaatst dat in uw prachtig Kunsttrefoor.

Dat

Dat Kunstrefoor, dat de eélste Dichtjuweelen,
Die kiefche fmaak zorgvuldig heeft vergaérd,
Met zoo veel roem voor de eeuwigheid bewaart.

Hoe dwaalt het oog in al die Puiktafreelen!

De maalkunst fchept uit menfchen halve Goón
En doetze op tijd en laster zegevieren,
Hier riekt de geur van Pindus loflauwrieren,
Die 't breinrijk hoofd der Feniksdichtren fiercn;
Apel steekt hier Apollo naar de kroon!

Zie 'k mij geplaatst bij zoo veel Letterhelden,
Ik bloos,... och kost mijn teedre Poëzij,
Die fpraakloos ftaat bij 't spreekend fchilderij,
Naar eifch en pligt haar' zuivren dank u melden!
Dan, hier bezwijkt mijn kunstellooze veér:
En keurde gij mijn' zang der laagte ontheven,
Ik, fchoon verliefd op vinding, geest en leever,
Bestond nooit wuft die Aadlaars naar te ftreevent
In 't fchittrend licht van onvergangelijke eer.

Wat kost u toch tot deeze heuschheid wekken?

Wat heeft mijn hoofd dien dierbren krans bereid?

Ik raê 't: gij wist, hoe in verscheidenheid

Het waare schoon zich heerlijkst doet ontdekken.

De kleinste star verhoogt den glans der maan,

Het heesch gepiep den zang der filomeelen,

Nooit kunnen roos en lelij 't oog meêr streelen,

Dan daar zij weitsch, op haar verheven steelen,

In heldren dag bij 't laag gebloemte staan.

Laat mij dan zacht slechts in de schacûw verdwijnen

Van 't glorieloof, dat Aartspoëten past,

Hun beeldtnis prijke, in zonnegoud gekast,

Genoeg: zoo mij de weêrglans moog' beschijnen,

Op d'achtergrond en in het flauw verschieet

Van 't Kunstgefticht, waarop gij fier moogt boogen,

Zoo lang 't penfeel, met tooverend vermoogen,

't Verwonderd hart verrukt door staarende oogen,

En Nederland Dichtgrooten hulde biedt.

Al-

Alleen, wilt mij van lasterzucht bevrijden,

De nijd, ik zie 't, grimt mij reeds woedende aan,

Om in mijn' naam den scherpen klaauw te slaan.

Maar wie mij ooit uw weldaad moog' benijden,

ô Braaven! die den duitfchen Zangberg flicht,

't Is u bewust, uw edelaartigheden,

(Geen trotsche waan, die vuige pest der zeden)

Doen mij die plaats in Pindus koor bekleeden,

Aan die alleen ben ik deeze eer verplicht.

Des moet mijn kroon op uwe schedels blinken,

'k Wije u die graag, bij mijne erkentenis,

Waar van dees zang het needrig offer is.

Lang mooge uw lof uit scheller snaaren klinken.

Kweekt lang *de Kunst door Arbeid* aan den Rijn,

Ten spoor van hun, die haar volmaaktheên minnen;

Zoo moette elks hart en duurzaame achting winnen;

De wellust van de kuifche Zanggodinnen,

De vreugde en roem van uw Meçeenen zijn.

D A N K O F F E R

A E N D E N

W E L E D E L E N G E S T R E N G E N

H E E R

M^R. DANIEL VAN ALPHEN,

B E S C H E R M H E E R

V A N H E T

G E N O O T S C H A P ;

E N Z. E N Z.

*VOOR HET GUNSTIG SCHENKEN ZIJNER
BEELDTENISSE AEN HET*

P A N P O Ë T I C O N B A T A V U M.

VAN ALPHEN! Steunpilaer van Phoebus gloriertempel!
 Bemind van 's burgers hart, beroemd door schrift en stempel!
 Getrouwe en heufche Vriend van 't Zanggodinnenchoor!
 Beschermmer van de deugd! leen mij thans gunstig 't oor;
 Gij zijt het die, voor 't oog van deeze feestelingen,
 Mij stof en invloed geeft om u ter eer te zingen.

Grootachtbre Vader van deez' kunstgezinden Rei!

*k Zal u niet hoonen door een zinneloos gevele,

't Welk

't Welk uwe needrigheid en heusheid zoude onteeren.
Eischt ééne weldaed dank, wat moet dié pligt vermeêren,
Wanneer men, dag bij dag, van zulk een' trouwen vriend
Met nieuwe weldaên zich als overladen vindt!

Het was u niet genoeg, naest andre Maetschappijen,
Bij ons gering begin, uwe achting ons te wijên,
De zwakke Broederschaer te spooren tot de kunst,
En aen te moedigen door onverdiende gunst:
Het was u niet genoeg, dat gij, in verdre jaeren,
U vaerdig t' onzer hulpe en bijstand woudt verklaren,
Dat ge uw bescherming ons met open armen boodt:
Dat gij uw gantsche hart oprecht voor ons ontfloot;
Dat gij der Broederschap, door juistgevormde Wetten,
Een vaster duurzaemheid en luister bij hielpt zetten:
Thans zien wij 't edelst merk van uw welmeenendheid
En trouwe liefde, voor ons oog ten toon gespreid,
Daer ge ons, en ons alleen! uw Beeld wilt waerdig achten,
Dat Beeld, 't welk *Reyers* zal doen leeven in gedachten,
En, bij 't genoegén, hem eene eeuwige eer belooft;
Dat Beeld, 't welk ons verrukt, als wij 't eerwaardig hoofd
En 't schrander uitzicht op het puiktafreesel beschouwen,
Waer schijndeugd vruchteloos haer gal op tracht te spouwen.

Welk

Welk eene erkentenis zijn wij u dan verplicht,
 Beroemde Man! . . . maer hoe! zoude ik, in mijn gedicht
 Vertoonen kunnen 't geen, schoon duizend dichtren tongen
 Uw' welverdienden lof, uw deugd, ter eere zongen,
 Voor een volschilderd beeld, een doodverw blijven zou?
 ðNeen! want zag mijn oog op uwe onwrikbre trouw,
 Doordringend oordeel en nooit afgesloofden ijver:
 Bespiegeldé u mijn geest, als een' Historieschrijver
 En Oudheidminnaer: of sloeg ik uw deugden gaê,
 En teedre minzaamheid, die ijder, vroeg en spaê,
 De klaerste blijken toont van een weldenkend harte,
 't Welk deelt in 's naesten vreugd en in zijn zielefmarter:
 Van waer dan woorden, die naer eisch uw' lof ontleên?
 Mijn Zangster schoot te kort; vergeef 't me, en laet met een
 Ons rond en dankbaer hart u eer en hulde bieden,
 't Welk door geen' ijdenklank van woorden kan geschieden.
 Uw Beeldtenis, geplaetst in 't kostbaer Kunststrefoor,
 Zal, midlerwijl, de ziel van Phoebus zangrig choir
 Verzeekren van uw gunst, waarop zij vast vertrouwen;
 Wij zullen 't nimmer dan met dankbaerheid beschouwen;
 Zelfs als uw ligchaem rust en wederkeert tot stof,
 Terwijl uw eedler deel zweeft door het hemelhof,

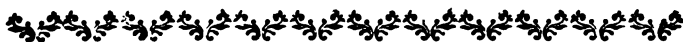
Dan

Dan zal het nageslacht uw' braeven inborst prijzen,
 Dan zal dat nageslacht op dit Gedenkstuk wijzen,
 En zeggen: „Dit tafreel vertoont VAN ALPHEN's beeld,
 „ Zo rijk met kloek verstand en weetenschap bedeed;
 „ Dit is die wakkre Man, die, door zijn groot vermoogen,
 „ Het Leydsch Genootschap heeft ten top van eer getoogen;
 „ Wiens uitgebreid vernuft nooit ledig werd geput;
 „ Die Stad en Maatschappij verstrekte tot een' stut,
 „ En wiens verdiensten nooit naer waerde zijn verheven”.
 Dus zal uw eedle naam op 's naneefs tonge zweeven,
 Terwijl het Leydsche Atheen, ten duurste aen u verpligt,
 Tot uwe onsterflijke eer, een zuil van marmer slicht.

C. v. HOOGEVEEN, JUNIOR.

Uitgesproken in de Jaerlijksche Ver-
gadering van het Genootschap op den
12. van Bloemaend 1774.

O P D E

A F B E E L D I N G

VAN DEN ZELFDEN

H E E R E.

Historiekunde juicht, verheugd:
 Vrouw Themis staat verrukt van vreugd:
 En de eedle Poëzij in blijfchap opgetogen:
 't Genoegen spreidt op 't aangezicht
 Der Leydsche Maagd een glansrijk licht,
 Nu zij de Schilderkunst beschouwt in haar vermogen.

Nu zij VAN ALPHEN door 't pençeel
 Naar 't leven afmaalt op paneel.
 VAN ALPHEN zeg ik? Neen, zij trof met stoute trekken,
 Door Leydens fchranderen Griffier
 Te fchetfen, 't beeld der Wijsheid, wier
 Bevalligheid elks hart tot liefde kan verwekken.

ô Helderfchitterende Zon
 Voor Neêrlands Pan Poëticon!
 Wij juichen in het licht van uwe zuivre ftraalen:
 En roemen Leeuwendaals Apel,
 Dat hij door 't Schildertuig zo wel
 Den grooten Mœcenaat van 't Zangchoor af kon malen.

F. HALEWIJN.

D E

BEELDTENISSEN DER HEEREN

ADRIANUS VAN ROYEN , JAN DE KRUYFF ,
EN ADRIANUS VAN ASSENDELEF

H E T

PAN POËTICON BATAVUM

TOEGEWIJD,

Op den 6. van Herfstmaend M D C C L X X V.

Smeekte ik uw' invloed ooit, volschoone Poëzij!
Stond ooit uw milde gunst mijn blijde Zangster bij,
Wil in dit heuglijk uur vooral mijn' geest verlichten,
Ik moet, u zelv' ter eere, een plegtig werk verrichten,
Dat, zo 't mij welgelukt, bij Neêrlands dichtrental,
U nieuwe majesteit, mij roem, verschaffen zal.

Uw prachtig Heiligdom, vervuld met Batavieren,
Wier schedels pronken met onsterflijke eerlaurieren,

X

Door

Door moed, verstand en kunst met volle recht behaald,
 Dat schitterend Heiligdom, 't welk steeds uw oog bestraelt,
 Wordt thans verheerlijkt door een drielal uwer vrienden,
 Wier kruinen van uw hand den schoonsten krans verdienden;
 Uw ROYEN, UW DE KRUYFF, UW ASSENDELFT, wier naem,
 Zo lang uw glorie duurt, geroemd wordt door de Faem.

De nooitgeruste Nijd, gebeeten op mijn poogen,
 Bepiedt mij van rondöm, en dreigt mij met heure oogen,
 Terwijl ze, dol van spijt, haer vuile zwadder braekt;
 Een snoode Marfyas, wiens oog van wangunst blaekt,
 Spuwt groene gal en vloekt en scheldt; maer dat zij schelden,
 De laerkroon beschermt het hoofd van Phoëbus helden.
 Gij, Dichtkunst! geeft ons moed, wij vieren blij van geest,
 Door uwe gunst belonkt, dit dichterlijke feest.

Kom dan, ô Broederschaer! Apollo's waerde zoonen!
 Dat we onze erkenenis en waeren eerbied toonen
 Aen Dicht- en Schilderkunst, ons beide dubbel waerd,
 Door wie dees Broederschap alomme wordt vermaerd,
 Die op het rijk bezit van 't kostlijk P A N mag roemen.

Van Halen, dien wij niet dan met eerbiednis noemen,
 Lei d'eersten grondslag aen dien Tempel onzer Kunst.
De Rode volgde hem, in ongemeene gunst

Voor

Voor Dicht- en Schilderkunde inzonderheid uitsteekend,
Aen wien zich't Dichterdome hoogst heeft verpligt gerekend,
Als een' Meçeen, wiens zorg, de wangunst zelfs ten spijt',
Hun braeve naemen heeft aen de eeuwigheid gewijd.
En mogen we in 't bezit van zo veel Kunststafreelen
Ons oog, en door het oog, ons hart en zinnen streelen,
Wat wonder, dat de vreugd ons gantsch en al verrukt?
Gij, die het heldenspoor der Eerste Dichtren drukt,
Met welk een diep ontzag beschouwt gij niet die braeven,
Die Neerland heeft gebaerd, aen wier verheven gaeven
Elk, die de Kunst bemint, eerbieding schuldig is?
Dan, eer ik in hunn' roem mijn eigen Zangster mis,
Is best terug gekeerd. — Wij, braeve Kunstgenooten!
Die thans voor aller oog Apollo's Kerk ontflooten,
We ontzeggen ook geen plaets aen 't vindingrijk verstand.
Geen laffe rijmer zal, gestreeld door onze hand,
Dees beeldverzameling door zijn gelaet ontluiftren,
Vergeefs wil lasterzucht uw' waeren roem verduiftren.
ô Edel Drietal! 'k wijde op deez' gewenschten dag,
Met een verrukt gemoed, met allerdiepst ontzag,
Uw Beelden aen het Choor der schoone Poëzijë,
Daer gij verdient dat elk u 't dankbaer harte wijë.

Hoe juist mijn Zangeres, daer zij het sterfelijk deel
 Van Pallas Kunstpoëet bespiegelt op 't Tafreel!
 Met welk een achtbaerheid prijkt dit eerwaardig weezen,
 Waerin 's Mans vlug vernuft en wijsheid is te leezen!
 ô Dierbre Schilderkunst! heb dank voor dit Geschenk,
 Dit puikjuweel!... dan, zagt, mijn dankbre Zangster! denk,
 Denk aen de gunst, die zelfs de Maelkunst wou belonken;
 Gij, braeve Meçenaet! hebt ons dit Beeld geschonken,
Van Royen! echte telg van deezen grooten Man!
 Gij, wien dit Broedrental naer eisch nooit roemen kan,
 Gij hebt, door prijsbre drift voor Phæbus eer ontflooken,
 In 't hart des grijzen Helds voor Schilderkunst gesproken;
 Apelles weet u dank dat hij Apol gemaeld
 En door 't gelukkig werk den lauer heeft behaeld.
 Onschatbre Kunstmeçeen! u zal, met fiksche klanken,
 Dces Zangrei, dag aen dag, voor uwe goedheid danken,
 Terwijl hij in uw licht en gaeven zich verheugt.
 Gij, die manmoedig volgt uws Vaders kunst en deugd,
 Gij, reeds bij 't Dichterdome bekend door uw gezangen,
 Zult eens, als hij, de kroon der Poëzije ontvangen;
 Och dat de Hemel hem nog lange in 't leven spaer'!
 Dat nog zijn grijsheid strekk' tot heil der Dichtrenschaer'!

Dat

Dat al wat kunst bemint, met dit vermaerde Athenen,
Dit Leyden, niet dan spaê zijn' uitgang moog' beweenen!

Van Royen's braef Geslacht, 't welk Leydens Capitool,
In voor - en tegenspoed, en de achtbre Hoogeschool,
Door wijsheid heeft geschraegt, ja nog met mannenkrachten
Het heil van Burgerij en Pallas blijft betrachten,
't Welk nog Apollo's choor met wakkren ijver bouwt,
Waervan men 't klaerst bewijs in mijn' Mcçeen beschouwt,
Zal, hoogst geliefd, geroemd, tot bij de laetste Neeven,
In onverderflijke eere en vollen luister leeven!

Roemwaardige *de Kruyff!* die reeds, deeze aerde ontvloôn,
't Volmaekte Feestlied juicht, voor aller troonen Troon,
Mogt gij een oogenblik op aerde wederkeeren,
Gij zoudt getuige zijn hoe we uw verdiensten eeren,
Gij zoudt uw Beeldenis, pas na uw' dood gemaeld,
Daer 't als een heldre zon bij Phoebus lichten praelt,
Befchouwen, en de zucht voor uw gedachtnis prijzen,
Zo lang een Kunstgenoot erkentnis zal bewijzen
Aen deugd, aen waer vernuft en vindingrijk verstand,
Zo lang de Dichtkunst wordt gevierd in Nederland,
Zo lang de oprechte Trouw 's Lands welvaert doet bekliven,

Zo lang zal ook uw naem bij elk in zeegeving blijven !

Heb dank, ó *Vreede!* gij, gij hebt dit dierbaer Beeld,
Door Kunstmin aengespoord, zo gul ons meêgedeeld,
Dit achtbaer Beeld van 't puik der duitfche Pinduslichten
Moet gantsch dees Broederfchap aen uwe gunst verpligten!

En 't wordt ons ook gegund, getrouwe Godsgezant !
Beminlijk Boezemvriend ! ontfchatbre Diamant
In 't zuiver borstjuweel der Kerkbruid ! uwe trekken
Op 't spreekend Kunsttafreet zo luifterrijk te ontdekken !

Aenfchouw uw' *Afendelft*, getrouwe Broedrenrij !
Aenfchouw dien Lieveling van Neêrlands Poëzij,
Wiens onvervalste toon uw zielen kan verrukken. (ken,
'kZie Dichtkunst, dunkt me, 't beeld aen heuren boezem druk-
Terwijl de Godsdienst zelf, met een verheugd gelaet,
Verzeld van Vreé, Geloof en Liefde, 't gadeflaet (ven
En dus zich uit: „Zie hier mijn 'Vriend, wiens deugdzaam le-
„ Elkeen ten voorbeeld strekt, wiens leer de hel doet beeven,
„ Wiens Cherubijnenveêr Gods lof en luifter fchrijft,
„ Wiens zagte Luit den rouw van 't zwak gemoed verdrijft,
„ Wiens zilvren heiltrompet de tempels doet weêrgalmen,
„ Als hij d'Aerdsheiland roemt, verfierd met gloriepalmen,
„ Van

„ Van 't strijdperk meêgevoerd, ten schrik van hel en dood ”.

Zulk een is onze vriend, en onze Kunstgenoot!

Waerdige *Afsendelft!* zoudt gij ons dan weêrhouên

Uw Beeldtnis in den rei der Dichteren te aenschouwen!

Uw needrigheid, gewis, stelde onzer aller keur

En welgegronden wensch reeds veel te lang te leur.

't Gelukt ons in het eind, wij mogen ons verblijden,

Daer we uw gedaente thans aen onzen Tempel wijden;

Daer zal u ijderéén, zo vaek zijn oog u ziet,

Gelijk een' Boezemvriend, die ons zijn' bijstand biedt,

En tevens als een zuil der Poëzij, beminnen.

Komt, Kunstverwanten! treên wij thans ten Tempel binnert.

Dit edel Drietal voegt een plaets van d'eersten rang.

Paert nu het feestgejuich bij mijnen vreugdezang.

* * *

Zuivre Dichtkunst! blijde Dichtkunst! Zielverrukter! schoonste Maegd!

Hemeltelg! en zoetste wellust, die ons aller ziel behaegt!

Heul in droefheid! troost in rampen! oorzack onzer grootste vreugd!

Dierbre speelpop voor de grijsheid! trouwe Leidstar voor de jeugd!

Edel voorwerp onzer liefde! Zon van deeze Broedrenrij!

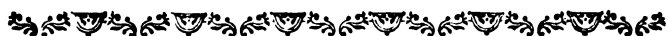
Gun, ei gun dat ons uw invloed steeds tot heilzaem nut gedij!

Zuivre Dichtkunst! blijde Dichtkunst! wie, wie zingt naer eisch uw' lof!
 Gij hebt wis iets groots ontvangen van het hooge Hemelhof;
 Gij leert ons Gods gunfte erkennen, dienen, looven, blij van geest,
 Ja, gij leidt ons, hier op aerde, naer het eeuwig vreugdefeest.
 Deugd verzelt u, nijd en laster zwichten voor uw snel gezicht,
 Uwe stem kan rotfen kneeden, zwakken sterken in hunn' pligt.
 Met Welspreekendheid vereenigd schraegt gij 't Kerk- en Staetsbestuur,
 't Kille hart, door u verlustigd, wordt een onütbluslijk vuur.
 Schoone Dichtkunst! Lieve Dichtkunst! die dit feest ons hebt bereid,
 Blijf bestendig in ons midden, met uw tegenwoordigheid.
 Schraeg uw' Tempel, schenk uw' invloed aen uw vrienden, geef dat wij
 Lang in u ons hart verheugen, minnenswaerde Poëzij!
 Hemel! die het all' kunt geeven, zegen onze oprechte vlijt,
 Zo zij u, met aller gaeven, aller ziele toegewijd.

C. v. HOOGEVEEN, JUNIOR,

A E N

A E N D E
B E S T I E R D E R S
V A N H E T

G E N O O T S C H A P,

N A H E T P L A E T Z E N

M I J N E R B E E L D T E N I S

I N H E T

P A N P O Ë T I C O N B A T A V U M.

Zou mijne Zangeres haer dankerkentnis zwijgen,

Bestierders van dit Choor,

Die aen den Rhijnstroom kunst door arbeid leert verkrijgen?

Neen: gunt me een poos gehoor.

De fikke Schilderkunst, die *Reyers* puikpensfeelen

Bezielt met haeren gloed,

Heeft mij door uwe gunst in de edelste eer doen deelen,

Die mij beschaemen moet.

Of zou ik grooter gunst van u verwerven konnen

Dan dat mijn beeldtenis,

In 't *Pan Poëticon*, bij de eerste letterzonnen,

Door u vereeuwigd is?

Was 't mij geen eers genoeg, dat schrandre Kunstgenooten,

Ten spoorflag van mijn vlijt,

Zoo edelmoedig mij het Heiligdom ontfloten,

Der Dichtkunst toegewijd?

Moet ik, die nu en dan de zingende orgeltongen

Der Dichtren, meer uit plicht

Dan met vereischten zwier, van verr' heb naegezongen,

In een of ander dicht;

Moet ik in 't vorstlijk Choor een achtbre plaets bekleeden,

Daer zuivre Poëzij,

Door Phœbus zelf bekroond, alleen mag binnen treden,

Van bastaerdklanken vrij?

Ik vrees, het nageslacht zal uwe goedheid wraeken,

Wanneer 't mijn beeldnis ziet,

En zeggen: die zich niet verdienstlijk wist te maeken

Past op die eerplaets niet.

Ik vrees, de magre Nijd, op 't groot geluk gebeten,

Door u mij toegedeeld,

Zal mij een Marfyas, het vilmes waardig, heeten,

En grijnzen tegen 't beeld.

'k Durf wel de boosheid van dat monsterdier verachten,

'k Ben doof voor dat gebrom;

Terwijl het andren bijt, verteert het eigen krachten,

En raest zich zelve stom.

Dan,

Dan, schoon de lasterzucht vergeefsch mij aen moog' basfen,

Mijn hart nochtans, te zeer

Bewust, dat op mijn hoofd geen eerlaurieren pasfen,

Misgunt mij zelf die eer.

Mischien dat gij de gunst, waer mée ge mij doet praelen,

U eens te laet beklaegt;

Gij hebt toch, door mijn' roem te hoog in top te haelen,

Uw' eigen roem verlaegd.

Gelijk het adlijk bloed, van edlen toorn aen 'tzieden,

Niet zonder spijt gehengt,

Dat zich een laeg geslacht van ongeachte lieden

Met hunnen rang vermengt;

Zo zal de breede rij van Neêrlands Letterlichten,

Veradeld door de kunst,

Hunn' nieuwen eergenoot met bloozende aengezichten

Zien deelen in uw gunst.

Maer zacht... mijn ijver draeft het rechte spoor bezienden

'k Roem liever uw beleid,

En moet de Wijsheid van uw oogmerk meer belijden,

Dan mijne onwaardigheid.

Gij wist, dat schaduw glans en luister bij moet zetten

Aen 't licht van een tafreel:

Te

Te sterk een kleurfel kan een meesterstuk besmetten,
En treffen 't oog te veel.

Geen bloemtuin zou 't gezicht verrukken of bekooren,
Glocide alles even sterk:

't Geringste bloempje spreidt de luifterrijkste glooren
Op 't edelste van 't perk.

Ik zal de schaduw van die achtbre lichten wezen,
Die uw tafreel beslaen;

En Flora's adeldom blinkt schooner dan voor deezen,
Nu ik 'er bij mag staen.

Ik voel een dubbele vreugd in mijnen dichtgeest rijzen,
Geachte Broedrenkring,

En roep met dankbaerheid de heufche gunstbewijzen,
Die ik van u ontving.

Al is het onverdiend, uw liefde is mij gebleken,
En liefde ziet geen leed;

Zij hielt u zeker blind voor mijne kunstgebreeken,
Toen gij mij schildren deedt.

Uw vriendschap echter zal mijn kunstminnaen doen groeien,
En dichtlust zal gewis

Een eêl en zuiver vuer doen in mijn' boezem gloeien
Van dankbre Erkenenis.

De

De lauren, die het hoofd der Puikpoëten dekken,
 Waer naest mijn beeldtnis staet,

Vermogen meer mijn vlijt en eerzucht op te wekken,
 Dan gouden kroonsieraed.

Al pooge ik vruchteloos die vliegende adelaeren
 Te volgen na de Zon;

't Is mij genoeg, hun vlucht van verre nae te staeren
 Van onzen Helikon.

Indien der Dichtren geest in hunne beeldtenissen
 Verhuisde nae hun dood,

Ik hoopte, dat ik nu hunn' invloed niet zou misfen,
 Als hunne plaetsgenoot.

Ik hoopte, dat *de Kruyff*, schoon met verbleekte kaeken
 Geschilderd aen mijn zij',

Den dichterlijken gloed, weleer in Hem aen 't blaeken,
 Zou glooren doen op mij. (len,

Maer... 't Is vergeefsch gehoopt. Had ik *van Spaans* pensee-
Le Francqs verbeeldingskracht,

Met *van der Waals* vernuft, 'er wierdt van mijn tafreelen
 Misfchien iet goeds verwacht.

Dan, schoon mijn Zangeres voor edler kunstvermogen
 Van deezen zwichten moet,

'k Weet,

'k Weet, dat het prijslijk is, als edelmoedig poogen
 Het kunstgebrek vergoedt.

Hiertoe verbindende ik mij. Kan poogen u behaegen,
 Wanneer de kracht ontbreekt;

Dan wordt u met mijn hart een ijver opgedragen,
 Die kunst door arbeid kweekt.

Dan wordt mijn vlijt en zorg aen uw belang verbonden,
 Aen uwen roem gewijd;

En mijne beeldtenis niet straffeloos geschonden
 Door 't woeden van den Nijd.

't Dichtlievend Leeuwendael, geëerde Kunstgenooten,
 Blijve aen uw' zang geboeid,

En zie uw Maetschappij door kunst en roem vergrooten,
 Zoo lang de Rhijnstroom vloeit!

Van Halens Puikgesticht verwinn' den roest der jaeren,
 En reike aen de eeuwigheid,

Door uwe zorg met keur van Kunstbeoefenaeren
 Versierd en uitgebreid!

Uw roem verduer' den tijd en zijne wisselingen,
 Tot dat de Poëzij,

In 't juichend Englenhof, Gods Heerlijkheid zal zingen.
 Met hemelmelodij!

A. VAN ASSENDELFT.

H E T

A F B E E L D S E L

V A N D E N

W E L E E R W A E R D I G E N H E E R E

P I E T E R V A N D E N B O S C H ,

H E T

P A N P O Ë T I C O N B A T A V U M

T O E G E W I J D .

Op den 1. van Wijnmaend M D C C L X V I I .

De Schilderkonst moog' roem behaelen ,

Als *Reyers* 't fiks penfeel beftuurt ,

Om Konftafreelen aftemaelen ,

Waer 't kundig oog met graegte en met vermaek op tuurt .

Zijn roem moog' met zijn jaeren groeien ;

Zijn Teekenkonst onze aendagt boeien ;

Doch zeldzaam maelde ons zijn penfeel ,

Een edelaertig tafereel ,

Dat in gelijkenis , en wezenlijke waerde

Dit kleene fchilderij , dit konftfuk , evenaerde .

Ik

Ik zie, dunkt me, of vergisfe ik mij?
 En zou de Vrindschap mij verblinden:
 En in dees keurge schilderij,
 Het wezen van mijn' vrind, dien 't niet geleek, doen vinden!
 ó Neen, ik zie te klaer, wie 't is,
 'Er is te veel gelijkenis.
 'Er zijn te juiste wezenstrekken,
 Om hier den Dichter niet te ontdekken;
 Te twijfelen, of niet te erkennen onbepaald,
 Dat hier mijn VANDEN BOSCH voortreflijk werd gemaeld.

Triumpf, ó *Reyers!* in dit wezen,
 Is, of ik hier dien Konstheld zag,
 't Vermogen van zijn ziel te leezen:
 Gij troft mijn' Vrind zo wel, als 't ooit de Konst vermag.
 Triumpf, mijn waerde Konstgenooten!
 Gij zult uw vorstlijk Pan vergrooten:
 Gij schenkt het zelv' een beeldtenis,
 Een' Dichter, die het waerdig is.
 Triumpf, ó Dichtkonst! zie, zie hoe uw braeve Zoonen,
 Verdienste en Konst alleen met eeuwige Eer bekroonen!

Maer

Maer juich, ô Vrindschap, juich te regt!

Mijn' vrind wordt zulk een roem beschooren.

Dat vrij de tijd het marmer slecht',

Nooit gaet zijn waardig beeld in 't duurzaem Pan verlooren.

Dat vrij de nijd heur' teugel vier',

De worm doorknaeg het Konstpapier,

Waer hij zijn' roem op heeft geschreven,

In vaerzen die zelfs eeuwen leeven:

Het Pan Poëticon, waer tijd noch nijd vermag,

Bewaer' zijn Beeldtenis tot aen den jongsten dag!

Dat heet eerst billijk roem verwerven:

Dat heet, door grijze kunde en vlijt,

Zijn' naem behoeden voor het sterven,

Alleen aen waer vernuft en oeffning toegewijd.

Van hier gij dwaezen! in wier oogen,

Geen loon of eer, niets heeft vermogen,

Dan 't geen uw grove zinnen vleit:

En diersch of aerdch vermaek bereidt.

Van hier, zou u de roem der Konstvergelding treffen?

Zoudt gij de onsterflijkheid in al haer kragt beseffen?

Y

Ver-

Vergeefs, vergeefs ó digte drom,
 Van koude rijmers ! prulpoeëten !
 Of gij, wier snorkend liergebrom,
 Met moeite een maegre lof wordt schamper toegemeeten.
 Vergeefs, vergeefs, slaertge op het Pan,
 Dat nooit uw beeldnis bergen kan.
 Dit achtbaer Choor, dees Zangbergstichters,
 Bekroonen nooit dan waere Dichters,
 Wier kruinen zijn bekranst met onverwelkbaere eer.
 Zoo als mijn V A N D E N B O S C H en honderd andren meêr.

U voegt alleen die eerplaets, braeven!
 U voegt zij, u, wier melodij
 't Vermogen van de Konst kan staeven;
 Door hartenroerende en verheven Poëzij.
 U voegt zij, u, wier schoone dichten,
 Verrukken, treffen, streelen, stichten.
 Wier dichterlijke lettervljt
 Vernuft en smaek is toegewijd;
 Wier scheppend brein, door nieuwe en schoone tafereelen,
 Het hart vervoeren kan, en 't oog genoeglijk streelen.

Wier

Wier toonen... maer waer dwael ik heên,
 Mijn Zangster toef!... zoudt ge u vermeeten,
 Om Phenixdichters nae te treên!...

Om 't voetspoet te doen zien van wakkre Lierpoeëten!....

Neen Dichters! die 'k in 't kunstrijk Pan,

Op iedren oogwenk vinden kan,

Uw werken konnen best uw gaeven,

En 't waere schoon der Dichtkonst staeven.

't Verfukt me, dat mijn hand deez' heuchelijken dag,

Het beeld van VAN DEN BOSCH bij de uwen voegen mag.

Bij de uwen: ja. mēt zōo veel braeven,

Met Vader *Vondel*, *Hoefst* en *Poot*,

Vereeuwigd, om hūn rijke gaeven,

Wordt, braeve VAN DEN BOSCH! uw grootste roem vergroot.

Met zoo veel andre Letterhelden,

Zal 't nagelagte uw' lof vermelden;

En uwe Beeldtenis misfchten

Naest mijn' gestorven halsvriend zien;

Naest hem, die om zijn deugd, reeds bij de Hemellingen,

In 't Rijk van vrede en rust mag Hallekja's zingen.

Naest mijn' *de Kruyff*, wien 't wreede Graf,
 Schoon grijs, te vroeg, het hoofd deed buigen;
 Die van zijn Konstmin bliken gaf.
 Wiens vaerzen ons zijn' Smaek en kiesch vernuft getuigen.
 Naest hem, dien ik, als Mensch beschouwd,
 Elks achting dubbel waerdig houd';
 Als Dichter, die de lauwerblaëren
 Met regt droeg op zijn grijze haeren;
 Maer dien ik als een' Vrind beschrei, bemin, waerdeer,
 En tot mijn' laetsten fnik gelijk een' Vader eer.

ô Waerdig Tweetal boezemvrinden!

Wat heil! ik zal dus t'allen tijd,

U beiden bij elkander vinden:

U beiden roemrijk zien de onsterfelijkheid gewijd.

Ik zal dit Heiligdom nooit nadren,

Of altijd zal, in hart en adren,

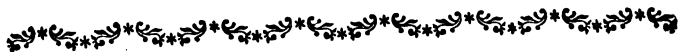
Die eerbied rijzen, die 'k erken

Dat ik u beiden schuldig ben.

'k Zal, waerdig Paer! uw' lof met mond en hart vertellen,

En eeuwig al mijn' roem op uwe vrindschap stellen!

P. VREEDE, JUNIOR.

A A N H E T

T A A L - E N D I C H T L I E V E N D

G E N O O T S C H A P :

KUNST WORDT DOOR ARBEID VERKREEGEN;

T O E N H E T Z E L V E M Y N E

A F B E E L D I N G,

D O O R D E N H E E R E

N I C O L A A S R E Y E R S

G E S C H I L D E R D , I N H E T

P A N P O Ë T I C O N

P L A A T S T E.

Heeft, zanggezinde Reil heeft R E Y E R S my gemaald,
Opdat men aan mijn Beeld een plaats van eer zou schenken?

Heb ik my niet te ras, naar uw verzoek, bepaald?
Wat zal het nageslagt van mijn verwaandheid denken?

Geloof dat ik my nooit by ware Digtters noem'.

Al sla ik nu of dan de hand eens aan de snaren,

Al wint mijn zwakke kunst een' ongevergden roem,

'k Denk anders van die kunst dan in verlopen jaren.

Toen waande ik menigwerf, by 't klinken van de lier,
Dat uit de Poëzye en Deugd en Wijsheid sproten:

Ik agtte toen mijn' zang in vinding, vuur en zwier,
Niet minder dan den zang van myne Kunstgenooten.

Thans, schoon ik de oude drift nog niet geheel verzaak',
En d'uitgekogten tijd ook aan de Dichtkunst wye,

Thans denk ik maar alleen aan 't schuldeloos vermaak,
Dat mijn verbeelding vindt in 't zoet der Poëzye.

Mijn vriendenrei ontdekt iets draaglijks in mijn' toon:
Men keurt mijn zangen vry van woestheid van gedagten:

Doch, ken ik my te regt, dan is 't verrasfend schoon,
Dat harten streelt en roert, niet van mijn kunst te wagten.

'k Bedenk my veel te lang, eer ik mijn klanken uit.
Ik schilder niet genoeg: het Digterlijk vermogen,

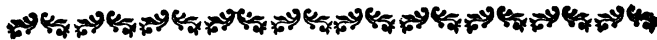
De werking van 't vernuft wordt al te veel gestuit,
Als alles in de schaal van 't oordeel wordt gewogen.

En denkt ge dat ik nog als Digter iets verdien,
Leent gy, wanneer ik zing, het oor aan mijne klanken,

Word ik, in schildery by Febus kroost gezien,
Ik moet uw heuschheid dan voor zulk een gunst bedanken.

P. VAN DEN BOSCH.

*Leyden den 1sten van
Wijnmaand 1777.*

TER
D R U K K E R I J E
VAN
C. VAN HOOGEVEEN, JUNIOR.
M D C C L X X V I I.

